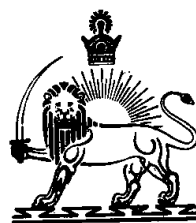

وزارت امور خارجه

روابط خارجی ایران

در سال ۱۳۵۳

وزارت امور خارجه

روابط خارجی ایران

در سال ۱۳۵۳

پیش‌گفتار

سال ۱۳۵۳ نقطه عطفی در تاریخ کنسالی ایران بشمار میرود، علیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر که همیشه در مواقع حساس باروشن بینی و قاطعیت جامعه ایرانی را بسوی سعادت و ترقی سوق داده اند در سال ۱۳۵۳ نیز با تمرکز قوای ملی در یک واحد سیاسی بنام رستاخیز ملت ایران متحلی کردن خواسته های مردم در احترام به نظام شاهنشاهی قانون اساسی و اصول انقلاب شاه و ملت چراغ فروزنده ای فراراه مردم ایران قرار دادند که در پرتو آن نیل به آرمانهای اصیل ایرانی امکان پذیر گشت .

در سال ۱۳۵۳ ایران به موفقیتها و پیروزیهای بزرگ و درخشانی دست یافت و کشور ما چه در سطح ملی و چه در سطح جهانی یکی از پرشکوهرترین لحظات تاریخی خود را پشت سر گذاشت . برنامه های عظیم اقتصادی و عمرانی ایران با موفقیت انجام گردید و قدمهای بزرگی در راه تأمین رفاه و سعادت مردم برداشته شد . با اینکه تورم شدید بین المللی ناشی از ادا نامه بحران عظیم اقتصادی در سال ۱۳۵۳ نیز مثل بسیاری از دستگنهای فقر و سختی قرار داده بود و معذکات ایران نه تنها توانست با تلاشی پی گیر خود را از آثار شوم این مصائب جهانی برکنار دارد بلکه حکم همبستگی عاطفی خود با جوامع بشری و منظور تخفیف این بحران لگلهای منوثری به کشور های - در حال توسعه اعطا نمود و در عین حال با امضای قرارداد های بزرگ اقتصادی با کشور های مختلف اقدامات بزرگی در راه خود کفائی بعمل آورد .

پیشنهاد ایران داور غیر اتمی کردن خاور میانه مورد توجه و تأیید مجمع عمومی سازمان ملل متحد قرار گرفت. بهکارهای ایران با کشورهای منطقه اقیانوس هند برای حفظ و نگاهداری این منطقه بعنوان یک منطقه صلح و دوازر رقابت قدرتهای بزرگ بازناب بین المللی مطلوبی داشت و در سفر تاریخی علیحضرت نمایون شاهنشاه آریامهر به خاور دور مقدمات بهکارهای وسیع گسترده اقتصادی بین کشورهای حوزه اقیانوس هند فراهم گردید.

در اجرای اصل صلح جون صیمانه حل مسالمت آمیز اختلافات که در سرلوحه سیاست خارجی ایران قرار دارد، دولت شاهنشاهی در روزهای آخر سال ۱۳۵۳ با بهترین وجه و صورتی اختلافات خود را با همسایه خود عراق حل فصل کرد و بدین ترتیب گام بزرگی در راه ایجاد صلح و امنیت در منطقه خاس خاور میانه از طریق بهکاری بیشتر بین کشورهای منطقه برداشت.

روابط ایران با کشورهای جهان کماکان در جهت گسترش و حکیم و حسن تفاهم ادامه یافت. دولت شاهنشاهی در این سال با کشورهای داهومی، افریقای مرکزی، بوروندی، گابن، گانا، کامرون، اوگاندا، گامبی، بنگلادش، کوبا، جامائیکا، کرانادا، پاناما و هائیتی روابط سیاسی برقرار کرد و در بنگلادش اقدام بناسیس سفارت نمود.

بطور کلی سیاست جهانی ایران در سال ۱۳۵۳ به عنوان یک مدافع و پشتیبان تنزل ناپذیر صلح و تفاهم بشری اعمال گردید و نقش قاطع ایران در میان کشورهای جهان و در مجامع و سازمانهای مختلف بین المللی مورد قبول واقع شد.

وزیر امور خارجه - عباسعلی خلعت بی

فهرست مندرجات

صفحه

موضوع

پیش‌گفتار
اصول سیاست خارجی ایران

فصل اول

روابط ایران با کشورهای همسایه

۱۷	اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی
۲۶	افغانستان
۳۰	پاکستان
۳۶	ترکیه
۴۲	عراق

فصل دوم

روابط ایران با کشورهای ساحل جنوبی خلیج فارس

۴۵	امارت عربی متحده
۴۸	بحرین
۵۰	عربستان سعودی
۵۲	عمان
۵۵	قطر
۵۷	کویت

فصل سوم

روابط ایران با کشورهای عرب خاورمیانه و شمال آفریقا

صفحه	موضوع
۶۰	اردن هاشمی
۶۳	سوریه
۶۵	لبنان
۶۸	جمهوری عربی یمن
۶۹	مصر
۷۵	الجزایر
۷۷	تونس
۸۰	مغرب

فصل چهارم

روابط ایران با کشورهای آفریقای سیاه

۸۳	اتیوپی
۸۴	آفریقای جنوبی
۸۵	آفریقای مرکزی
۸۶	اوگاندا
۸۷	بوروندی
۸۸	چاد
۸۹	داهومی
۹۰	زائیر
۹۱	زامبیا
۹۲	سنگال
۹۵	سودان
۹۸	صومالی
۹۹	کامرون
۱۰۰	کنیا
۱۰۱	گابن
۱۰۲	گانا
۱۰۳	گامبی

صفحه	موضوع
۱۰۴	گینه بیسائو
۱۰۵	لسوتو
۱۰۶	سوریتانی
۱۰۷	موزامبیک
۱۰۸	نیجریه

فصل پنجم

روابط ایران با کشورهای آسیائی

۱۰۹	اندونزی
۱۱۲	اسرائیل
۱۱۳	برمه
۱۱۴	بنگلادش
۱۱۶	تایلند
۱۱۸	جمهوری خلق چین
۱۲۱	ژاپن
۱۲۵	سری لانکا
۱۲۷	سنگاپور
۱۲۹	فیلیپین
۱۳۱	جمهوری کره
۱۳۳	جمهوری دموکراتیک خلق کره
۱۳۶	لائوس
۱۳۷	مالزی
۱۳۸	مغولستان
۱۳۹	نیپال
۱۴۰	جمهوری ویتنام
۱۴۱	جمهوری دموکراتیک ویتنام
۱۴۲	هند

فصل ششم

روابط ایران با کشورهای اروپائی

الف - کشورهای اروپای غربی

صفحه	موضوع
۱۴۹	آلمان فدرال
۱۵۴	اتریش
۱۵۶	اسپانیا
۱۵۸	انگلستان
۱۶۵	ایتالیا
۱۷۰	بلژیک
۱۷۲	پرتغال
۱۷۳	دانمارک
۱۷۵	سوئد
۱۷۸	سوئیس
۱۸۰	فرانسه
۱۸۹	فنلاند
۱۹۰	نروژ
۱۹۱	واتیکان
۱۹۲	هلند
۱۹۴	یونان

ب - کشورهای سوسیالیستی اروپای شرقی

۱۹۵	جمهوری دموکراتیک آلمان
۱۹۷	بلغارستان
۲۰۲	چکسلواکی
۲۰۵	رومانی

صفحه	موضوع
۲۱۱	لهستان
۲۱۵	مجارستان
۲۱۸	یوگسلاوی

فصل هفتم

روابط ایران با کشورهای امریکا

الف - کشورهای آمریکای شمالی

۲۲۲	ایالات متحده امریکا
۲۳۲	کانادا

ب - کشورهای آمریکای لاتین

۲۳۵	آرژانتین
۲۳۶	برزیل
۲۳۸	پرو
۲۳۹	جامائیکا
۲۴۰	شیلی
۲۴۲	کوبا
۲۴۳	مکزیک
۲۴۴	ونزوئلا
۲۴۵	هاییتی
۲۴۶	سایر کشورهای آمریکای لاتین

فصل هشتم

روابط ایران با کشورهای استرالیا و زلاندنو

۲۴۷	استرالیا
۲۵۱	زلاندنو

فصل نهم

همکاریهای بین‌المللی ایران

الف - همکاریهای ایران با سازمان ملل متحد

صفحه	موضوع
۲۵۵	ششمین اجلاس ویژه
۲۵۸	خاورمیانه و موضوع فلسطین
۲۵۹	خلع سلاح
۲۶۰	موضوع بهای نفت و طرح کمک به کشورهای در حال توسعه
۲۶۳	مسائل استعماری

ب - شرکت ایران در سایر ارگانهای تابع سازمان ملل

متعدد و مؤسسات تخصصی و کنفرانسهای بین‌المللی

۲۶۴	کنفرانس جهانی جمعیت
۲۶۵	کنفرانس جهانی خوابار
۲۶۶	سازمان توسعه صنعتی ملل متحد و کنفرانس لیما
۲۶۶	حقوق دریاها
۲۶۹	مسائل اجتماعی و حقوق بشر
۲۶۹	آژانس بین‌المللی انرژی اتمی
	کمیسیون اقتصادی و اجتماعی برای آسیا
۲۷۰	ومنطقه اقیانوس آرام

ج - مسائل و رویدادهای نفتی

۲۷۲	سیاست نفتی ایران
۲۷۳	تعیین بهای واحد برای نفت
۲۷۴	شاخص بندی بهای نفت
۲۷۵	تشکیل کنفرانس سران اوپک در الجزیره

صفحه	موضوع
۲۷۷	قراردادها و همکاریهای نفتی بین‌المللی ایران
۲۷۷	اقدامات مربوط به گاز

د - همکاریهای منطقه‌ای

۲۷۹	همکاری عمران منطقه‌ای :
۲۷۹	۱ - امور سیاسی
۲۸۰	۲ - امور اقتصادی
۲۸۳	۳ - امور فرهنگی و اجتماعی
۲۸۶	سازمان پیمان مرکزی سنتو (Cento)

ضمائم

ضمیمه شماره ۱

۲۹۰	فهرست معاهداتی که دولت شاهنشاهی ایران در سال ۱۳۵۳ (۷۵-۱۹۷۴) با سایر دولتها منعقد نموده و یا به آن معاهدات ملحق شده است
-----	--

ضمیمه شماره ۲

۲۹۶	فهرست سازمانهای بین‌المللی ، بین‌الدول و غیر دولتی عمده‌ای که دولت شاهنشاهی در آنها عضویت دارد و یا در فعالیتهای آنها شرکت میکند
-----	--

ضمیمه شماره ۳

۳۰۸	تاریخ برقراری روابط سیاسی و کنسولی ایران با سایر کشورها
-----	---

اصول سیاست خارجی ایران

خطوط اصلی سیاست بین‌المللی بر پایه اصول مشخص : صلح‌جوئی صمیمانه، همزیستی و تفاهم با کلیه کشورها و جوامع ولو با سیستم‌های حکومتی و ایدئولوژی متفاوت، طرفداری از هرگونه کوششی برای استقرار و تقویت عدالت اجتماعی چه در سطح ملی و چه در سطح بین‌المللی، پشتیبانی از هرتلاش جهانی برای تعدیل فاصله بین جوامع غنی و فقیر، همکاری بین‌المللی در مبارزه با بیسوادی و گرسنگی و بیماری و سایر بلاهای اجتماعی عصر حاضر طراحی شده‌است و بر اساس همین خطوط اصلی است که مادر هرسورد با قاطعیت و بدون تردید و تزلزل میدانیم در مسائل مختلف بین‌المللی چه راهی را باید در پیش گیریم و از چه اصول و موازینی باید دفاع کنیم. (۱)

سیاست خارجی ایران در پرتو انقلاب شاه و ملت و بموازات ترقیات اجتماعی و اقتصادی کشور با اوضاع کنونی جهان و تحولات بین‌المللی همگام گردیده و اصول آنچه که امروز بنام «سیاست مستقل ملی» نامیده میشود و نتیجه طبیعی و منطقی این انقلاب و جهش تاریخی است رفته رفته نضج گرفته و بصورت مشخصی درآمده است

ایران معتقد است که بقا و پیشرفت بشریت در حال حاضر بیش از هر چیز مستلزم استقرار صلح و تفاهم بین‌المللی بصورت مثبت آن میباشد. یعنی صلحی که مظهر پیروزی همه آن آرمانها و آرزوهائی باشد که نسلهای بی‌شمار بشری در طول قرون بارنجها و تلاشهای پایان ناپذیر کوشیده‌اند تا از ورای فرهنگها و تمدنها و اندیشه‌های خود راهی بسوی تحقق آنها بگشایند، صلحی که بتواند سرانجام بشر را از حقوق مسلم خود یعنی شخصیت انسانی - آزادی - عدالت -

(۱) صفحه ۱۹۰ کتاب انقلاب سفید

کسب فرهنگ و دانش ورهائی از فقر و گرسنگی و بیماری و تبعیضات نژادی و اجتماعی برخوردار سازد .

بعقیده ایران بزرگترین مشکلی که جهان امروز با آن روبرو است شکاف عظیمی است که بین کشورهای توسعه یافته و کشورهای در حال توسعه وجود دارد ، شکافی که روز بروز زیادتر میشود و ادامه آن یک تهدید دائمی برای صلح و امنیت جهانی بشمار میرود. وجود این تهدید بصلح جهانی و همبستگی ملل بایکدیگر ایجاب میکند که کشورهای پیشرفته و صنعتی حل مشکلات اقتصادی جهان را با توجه بلزوم کمک به کشورهای در حال توسعه که جمعیت آنها بیش از دوسوم جمعیت جهان است مورد بررسی قرار دهند و اگر بر بهای محصولات صنعتی آنها فزوده میشود و تورم جهانی بوجود میآید لااقل این آمادگی را داشته باشند که مواد خام کشورهای در حال توسعه را بقیمت عادلانه خریداری کنند و بدین ترتیب مشکلاتی را که در راه مبادله متوازن بازرگانی بین المللی وجود دارد از میان بردارند . زیرا فقط از این راه میتوان امیدوار بود که کشورهای در حال توسعه بتوانند بر توسعه اقتصادی و اجتماعی خود بیفزایند و برای رسیدن باین منظور به همکاری کشورهای غنی و توسعه یافته احتیاج دارند . «هر قدر این همکاری زودتر و بهتر و بطور کامل و بر اساس حسن تفاهم عملی شود جامعه بشری و در درجه اول خود کشورهای متمدنی و سرفه از آن بیشتر استفاده خواهند برد زیرا تحول جامعه انسانی بسوی تعدیل تبعیضات و اختلافات و یکدست شدن این جامعه اسری است که خواه ناخواه بموجب اقتضا و الزام تاریخ عملی خواهد شد (۱)

بنظر دولت شاهنشاهی «در سیر تکامل جامعه بشری دیگر دوران ماجرا- جوئیها و استیلا طلبیهای گذشته پایان رسیده است و تنها میدان مبارزه ای که امروز نیروهای انسانی میباید در آن بکار افتد مبارزه عیه جهل و فقر و گرسنگی و تبعیضات مختلف اقتصادی و اجتماعی و نژادی و نظائر آنها است» (۲)

با توجه باین فلسفه ایران همواره لزوم همکاری بین المللی را بمنظور تسریع در توسعه اقتصادی و اجتماعی ملل در حال رشد مدنظر قرار داده و عملا نیز به اجرای برنامه های اقتصادی این کشورها کمکهای مالی و فنی موثر مینماید .

(۱) - صفحه ۲۰۳ کتاب انقلاب سفید بقلم شاهنشاه آریامهر

(۲) - کتاب انقلاب سفید

بطورکلی میتوان خطوط اصلی سیاست خارجی ایران را به ترتیب زیر ترسیم نمود :

احترام به اصل حاکمیت و استقلال ملی

دولت شاهنشاهی همواره به اصل حاکمیت و استقلال و عدم مداخله در امور داخلی سایر کشورها احترام میگذارد و براین اساس برای استقلال ملی و حق حاکمیت خود اهمیت فوق العاده ای قائل است و در راه حفظ آن از هیچ کوشش و تلاشی دریغ نخواهد کرد .

خلیج فارس به عنوان دریای ساحلی و یک شاهراه آبی برای ایران اهمیت حیاتی دارد و به همین جهت دولت شاهنشاهی صمیمانه آرزو مند است که کشورهای حوزه خلیج فارس با توجه به موقع حساس آن برای منطقه در حفظ و امنیت آن با ایران همکاری کنند ولی مادام که این همکاری و همبستگی بوجود نیاید دولت ایران با تقویت بنیه دفاعی و وظیفه مقدس و ملی خود را در حفظ و حراست از این شاهراه آبی به تنهایی انجام خواهد داد .

احترام به معتقدات معنوی و حقوق و آزادیهای فردی و اجتماعی

تنها رفاه مادی و پیشرفتهای فنی نیست که بشر را خوشبخت و خرسند میسازد بلکه انسان برای تجلی استعدادهای نهفته و حفظ شئون ذاتی خویش حوائج روحی و معنوی نیز دارد. تکیه به معتقدات اخلاقی و برخورداری افراد از حقوق و آزادیهای فردی و اجتماعی که طبعاً مستلزم رعایت تکالیف مدنی و احترام به حقوق دیگران میباشد از اصولی است که مایدان معتقد میباشیم .

بنظر دولت شاهنشاهی پرورش این خصوصیات معنوی در افراد سوجد رشد فکری و حس معاضدت و نوعپرستی نه تنها در داخل یک جامعه بلکه در جوامع مختلف میگذرد و بر اثر ایجاد درك متقابل و تفاهم بین ملل بسیاری از مشکلات آسان میشود و میتوان به استقرار صلحی پایدار به نفع عموم آحاد بشر صرفنظر از رنگ و نژاد و زبان و آئین امیدوار گردید .

وابستگی سرنوشت ملل بیکدیگر و لزوم همکاری کشورها

پیشرفت حیرت انگیز علوم و فنون و ارتباطات در نیمه دوم قرن بیستم و

امکانات شگرفی که در دسترس انسان قرار گرفته موجب شده است که ملل مختلف بعنوان اعضاء خانواده بشری بیش از پیش با یکدیگر احساس نزدیکی و پیوستگی نمایند. امروزه سرنوشت ملل جهان بطوری با یکدیگر مربوط شده است که ناگزیر از دوستی و همکاری فیما بین هستند. امکان زندگی در محیط بسته و انزوا طلبی دیگر در دنیای امروز مفهومی ندارد و تنها مانع بزرگی که در طریق این همکاری و همبستگی وجود دارد ترکیب جامعه بین المللی از کشورهایی است که از نظر رشد و ثروت و ترقی اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی در سطح نامتساوی قرار گرفته اند و اکثریت آنها در تقسیم کار جهانی و بازرگانی بین المللی وضع نامساعدی دارند بطوریکه این امر گاه بصورت آشفتگی ناگهانی و غالباً بشکل عدم ثبات مزمن نمودار میشود.

بنظر دولت شاهنشاهی مادام که بین کشورهای جهان از نظر سطح معیشت و درآمد اختلافات فاحش وجود دارد و ملل فقیر برای رفع نیازهای اساسی و اولیه خود در برابر ملل ثروتمند صف بندی کرده اند امید برقراری صلح و ثبات در جهان امری موهوم بنظر میرسد و بهمین لحاظ دولت شاهنشاهی از هرگونه کوششی بمنظور تعدیل فاصله بین جوامع فقیر و غنی پشتیبانی میکند و گرچه قبول دارد که مسئولیت توسعه اقتصادی در درجه اول با خود کشورها و منوط به اراده و کوشش خود آنهاست لکن معتقد است بدون یاری مؤثر و کمک وسیع و همه جانبه کشورهای مرفه و صنعتی، مشکلات دنیای سوم بسادگی قابل حل نخواهد بود و ادامه این وضع هر لحظه ممکن است بصورت وضع قابل انفجاری در هر گوشه از جهان پدیدار شود.

دولت شاهنشاهی بسهم خود آماده همکاری کامل براساس منافع متقابل با کلیه ملل و کشورهای جهان برای کمک به حل معضلات سیاسی و اقتصادی و هموار کردن راه پیشرفت برای زندگی بهتر و سعادت مندتر میباشد. جهاد قرن ما پیکار با گرسنگی و نادانی و بیماری است و دولت شاهنشاهی معتقد است بجای جنگ و خونریزی دولتها باید کلیه نیروهای خود را برای غلبه بر این آفات بسیج نمایند تا در پرتو تعمیم رفاه و دانش و عدالت اجتماعی دنیائی فارغ از ترس و آرزو جنگ پی ریزی شود.

« جنگ واقعی امروزه عالم بشریت جهاد انسانها برای از میان بردن تبعیضها و بیعدالتیهای اجتماعی و بین المللی است » (۱)

(۱) صفحه ۹۷ کتاب انقلاب سفید بقلم شاهنشاه آریامهر

همزیستی مسالمت‌آمیز

ایران از دیر باز باصل آزادی ملل در تعیین و انتخاب شیوه حکومت و خط مشی سیاسی و اجتماعی خود اعتقاد داشته و اکنون نیز صمیمانه معتقد است که سیستمهای حکومتی و اقتصادی متفاوت نباید و نمیتواند مانع استقرار دوستی و تفاهم و همکاری سودمند بین کشورها باشد. دولت شاهنشاهی عملاً در اثبات این موضوع کوشیده و هم‌اکنون تقریباً با همه کشورهای سوسیالیست مناسبات سیاسی و اقتصادی و فنی ثمربخش دارد.

احترام به منشور ملل متحد

سازمان ملل متحد که عده اعضاء آن در سال ۱۳۵۳ به ۱۳۸ کشور رسید با وجود پاره‌ای ناتوانیها هنوز مؤثرترین مرجع بین‌المللی است که همه کشورها اعم از بزرگ و کوچک میتوانند از آنجا صدای خود را بگوش جهانیان برسانند و در داخل آن با یکدیگر در تماس مستمر باشند و از طریق آن همکاریهای بین‌المللی خود را توسعه دهند.

دولت شاهنشاهی رعایت اصول منشور ملل متحد و تشیید مبانی این مجمع جهانی را یکی از پایه‌های سیاست خارجی خود قرارداد و معتقد است در صورتیکه کلیه دول عضو سازمان از جمله قدرتهای بزرگ بخواهند سازمان ملل متحد میتواند وظایف اصلی خود را که مهمترین آن حفظ صلح و امنیت بین‌المللی است بانجام برساند.

ایران که در زمره نخستین اعضای سازمان ملل متحد میباشد در کار این سازمان و مؤسسات تخصصی تابعه آن پیوسته شرکت فعال ورزیده و در راه وصول به هدفهای آن از هیچ کوششی فروگذار ننموده است و معتقد است که شرکت فعال در اقدامات و تصمیمات آن لازم و ضروری است.

حل مسالمت‌آمیز اختلافات بین دول و حفظ صلح و امنیت بین‌المللی

وجود سلاحهای اتمی تصور وقوع یک جنگ عمومی را دور از ذهن ساخته است زیرا چنین فاجعه‌ای با نابودی کره زمین و نابودی بشریت برابر خواهد بود فکر «سوازنه وحشت» نیز که یادگار دوران جنگ سرد بود اکنون دیگر مفهومی ندارد بنابراین برای همه کشورها اعم از خرد و بزرگ راهی جز این باقی نمیماند که اختلافات خود را از طریق مذاکره مستقیم و بدون توسل به زور حل نمایند.

دولت شاهنشاهی همواره در راه حل اختلاف از طریق مسالمت‌آمیز پیشقدم بوده و معتقد است که کلیه اختلافات موجود بین کشورها باید از این راه حل و فصل گردد .

دولت شاهنشاهی تجاوز و توسل به زور را در مناسبات بین‌المللی مطرود میداند و اشغال اراضی دیگران را از طریق زور محکوم میکند و معتقد است دورانی که ممکن بود بازور و برتری نظامی سرزمینهای دیگران را تصرف و تصاحب کرد سپری شده است .

ایران بکرات پشتیبانی خود را از خلع سلاح کامل و عمومی تحت نظارت مؤثرین‌المللی اعلام داشته و از کلیه اقداماتی که بمنظور کاهش تشنجات بین‌المللی و رفع بحرانهای جهانی صورت میگیرد حمایت مینماید .

دولت شاهنشاهی از هرگامی که در راه حفظ و تحکیم مبانی صلح جهان و امنیت بین‌المللی برداشته شود پشتیبانی میکند و طرفدار تحریم کامل آزمایشهای اتمی، غیراتمی اعلام کردن مناطق حساس جهان و منع استعمال سلاحهای میکربی و شیمیائی میباشد .

بنظر دولت شاهنشاهی زندگی در صلح و آرامش و داشتن مناسبات حسنه با عموم کشورها خاصه با همسایگان شرط عمده توفیق در اجرای برنامه‌های عمرانی و پیشرفت و رفاه مردم هر کشور میباشد و ایران تا آنجا که بخود او ارتباط داشته ، پیوسته در تحقق این منظور کوشا بوده است .

مبارزه با استعمار و تبعیض نژادی

دولت شاهنشاهی حق ملل را در تعیین آزاد سرنوشت خود یکی از حقوق اساسی و فطری بشر میداند و در مجامع بین‌المللی و در هر فرصتی که پیش آمده همدردی خود را با ملل و اقوامی که زیر یوغ استعمار و سلطه دیگران بسر میبرند اعلام داشته و پیوسته از حقوق آنان دفاع نموده است .

بنظر ایران استیلای یک کشور بر کشور یا سرزمین دیگرانه تنها امری مذموم و منسوخ میباشد بلکه تهدیدی برای صلح جهان نیز بشمار میرود و بهمین دلیل ایران استعمار را بهر شکل که باشد محکوم میکند و تبعیض نژادی را چه در داخل کشورها و چه در روابط بین‌الملل خلاف شئون بشری میداند و محکوم میسازد .

فصل اول

روابط ایران با کشورهای همسایه

اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

روابط ایران و شوروی در سال ۱۳۵۳ نیز براساس دوستی و حسن همجواری در زمینه‌های مختلف سیاسی ، اقتصادی ، فرهنگی و اجتماعی تحولات مطلوبی داشته که خلاصه آنها بشرح زیر است :

اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر بدعوت هیأت رئیسه شورایعالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از تاریخ ۲۷ تا ۲۹ آبان ۱۳۵۳ برابر با ۱۸ تا ۲۰ نوامبر ۱۹۷۴ بمنظور تبادل نظرهای دوستانه به آن کشور مسافرت فرمودند . دراین سفر آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی در التزام رکاب بود . طی این دیدار بین شاهنشاه آریامهر و آقای لئونیدایلیچ - برژنف دبیرکل حزب کمونیست شوروی و آقای پادگورنی صدرهیات رئیسه شورایعالی شوروی و آقای الکسی کاسیگین رئیس شورای وزیران شوروی مذاکرات سودمندی در زمینه مناسبات دوکشور و مسائل مهم بین‌المللی صورت گرفت .

در اطلاعیه مطبوعاتی که پس از پایان سفر شاهنشاه آریامهر انتشار

یافت رهبران ایران و شوروی از توسعه موفقیت‌آمیز همکاریهای همه جانبه میان ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی اظهار رضامندی نمودند .

طرفین برای همکاری اقتصادی و بازرگانی، علمی و فنی ایران و شوروی اهمیت زیادی قائل شده و اظهار تمایل کردند که در آینده نیز روابط در این زمینه هارا بطور درازمدت بنفع دو کشور گسترش دهند . شاهنشاه ایران و رهبران شوروی مجدداً نزدیکی نظرات ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی را نسبت به یک سلسله مسائل عمده بین‌المللی خاطر نشان کردند .

در آبان‌ماه ۱۳۵۳ مأموریت آقای محمدرضا امیر تیمور سفیر شاهنشاه آریاسهر در مسکو پایان یافت و آقای احمد اردلان سفیر جدید شاهنشاه آریاسهر در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۲۳ (۱۴ دسامبر ۱۹۷۴) استوارنامه خود را به حضرت نیکلای - پادگورنی صدر هیأت رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی تسلیم نمود .

مناسبات اقتصادی

مناسبات اقتصادی ایران و شوروی در سال ۱۳۵۳ از توسعه چشمگیری

برخوردار بود .

آقای محمدرضا امیر تیمور سفیر وقت شاهنشاه آریاسهر در مسکو و آقای کوزیروف معاون وزارت امور خارجه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۲ (۲۳ مه ۱۹۷۴) اسناد تصویب‌شده موافقتنامه همکاری در توسعه کارخانه ذوب آهن آریاسهر اصفهان را که در تاریخ ۱۵ مارس ۱۹۷۳ در تهران امضاء شده بود مبادله کردند .

در تاریخ ۲۱ خرداد ماه ۱۳۵۳ یک هیأت از طرف سازمان بنادر و کشتیرانی بمنظور شرکت در ششمین کمیسیون نوبتی کشتیرانی به شوروی مسافرت نمود .

آقای مصدقی مدیرعامل شرکت ملی گاز در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۲ در رأس هیأتی از کارشناسان آن شرکت بمنظور مذاکره با مقامات شوروی در زمینه افزایش قیمت گاز صادراتی ایران به آنکشور به مسکو مسافرت کرد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۷ مذاکراتی بین آقای حمید موسویان معاون وزارت راه و ترابری و آقای گوری لوف معاون وزارت راه آهن اتحاد جماهیر شوروی در منطقه جلفای شوروی صورت گرفت و طی آن آقای گوری لوف تأیید نمود که راه آهن شوروی کماکان به قبول کالا به مقصد جلفا ادامه خواهد داد و بر این

اساس معاوضه نامه ای امضاء و مبادله شد .

آقای اسی پوف معاون وزارت بازرگانی خارجی شوروی در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۱۲ به ایران مسافرت نمود و با مقامات وزارت بازرگانی و شرکت ملی نفت ایران مذاکراتی در زمینه بهای فروش گاز به شوروی انجام داد .

متعاقب این مذاکرات در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۲۶ (۱۷ اوت ۱۹۷۴) موافقتنامه ای بین ایران و شوروی در مورد افزایش قیمت گاز در تهران منعقد گردید که بموجب آن قیمت گاز صادراتی ایران به شوروی از اول ژانویه ۱۹۷۴ - از ۳۰/۷٪ سنت به ۵۷ سنت در هر هزار فوت مکعب افزایش یافت .

در تاریخ ۲۴ مهرماه ۱۳۵۳ هیأتی بریاست آقای موسویان معاون وزارت راه و ترابری بمنظور شرکت در هفتمین کمیسیون فرعی دائمی حمل و نقل به شوروی مسافرت کرد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۷ (۲۹ اکتبر ۱۹۷۴) موافقتنامه ترانزیت ایران و شوروی بین هیأت نمایندگی ایران به ریاست آقای زمانی مدیرکل بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی و هیأت نمایندگی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به ریاست آقای ژینکین رئیس مؤسسه حمل و نقل شوروی در مسکو بامضاء رسید . بموجب این موافقتنامه حمل در حدود ۳۳ هزار تن از گندمهای خریداری شده ایران از اروپا بطور ترانزیت از قلمرو شوروی به ایران از آذرماه ۱۳۵۳ آغاز گردید .

موافقتنامه همکاری بین ایران و شوروی در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۷ (۸ نوامبر ۱۹۷۴) توسط آقای سناتور طاهر ضیائی رئیس اطاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و آقای پیتوورالف قائم مقام اطاق بازرگانی و صنایع اتحاد جماهیر شوروی امضاء شد بموجب این موافقتنامه روابط بازرگانی و اقتصادی و علمی و فنی و سایر روابط و تماسهای علمی بین مؤسسات بازرگانی خارجی شوروی و شرکتها و مؤسسات ایرانی تحکیم و توسعه خواهد یافت و طرفین نسبت به شرکت کنندگان یکدیگر در نمایشگاههای بین المللی که در خاک هر یک از دو کشور تشکیل میگردد مساعدت های لازم را معمول خواهند داشت . بعلاوه بین دو کشور هیأت های بازرگانی و اقتصادی و هیأت های متخصص فنی مبادله خواهد گردید .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۲۱ (۱۰ فوریه ۱۹۷۵) طرح مقررات مربوط به تسهیل رفت و آمد در مناطق مرزی رودخانه های اترك و هریرود (تجن) بین

نمایندگان دولت شاهنشاهی و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در تهران امضاء و مبادله شد. این موافقتنامه بدنبال قرارداد منعقد بین دو دولت در مورد بررسی امکانات بهره‌برداری مشترک از رودخانه‌های اترک و هریرود در سال ۱۳۵۳ انعقاد یافت.

آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی در رأس یک هیأت بزرگ اقتصادی بمنظور شرکت در ششمین اجلاس کمیسیون دائمی همکاری اقتصادی ایران و شوروی در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۲ (۲۱ فوریه ۱۹۷۵) به مسکو عزیمت نمود. در پایان مذاکرات این اجلاس پروتکلی در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۶ (۲۵ فوریه ۱۹۷۵) امضاء رسید که اهم مطالب آن بشرح زیر است:

- توسعه مرحله‌ای ذوب‌آهن آریاسهر تا حدود ۸ میلیون تن فولاد خام در سال مشروط به وجود ذغال سنگ.

- همکاری در احداث مرحله دوم نیروگاه حرارتی شهر اهواز و واحدهای ۲۰۰ مگاواتی بابرچ خنک‌کننده.

- اعلام آمادگی از طرف شوروی برای همکاری در ساخت سیلو در ایران با ظرفیت یک میلیون تن، همچنین موافقت گردید که در ساخت سیلوها ۳۰۰ هزار تن نیز همکاری نمایند.

- موافقت گردید که پس از دریافت اطلاعات اساسی با توجه به تغییرات تقاضا برای تولیدات کارخانه ماشین‌سازی اراک قرارداد تهیه گزارش توجیهی توسعه کارخانه ماشین‌سازی اراک تا ظرفیت ۵۰ هزارتن امضاء برسد.

- توافق گردید که بمنظور ایجاد یک مجتمع کاغذسازی در شوروی همکاری نمایند و طرف ایرانی موافقت اصولی خود را با تأمین اعتبار مورد نیاز برای انجام قسمتی از هزینه‌های مورد نیاز طرح اعلام داشت.

- موافقت گردید که کارشناسان دو کشور بمنظور بررسی امکانات همکاری در کشورهای ثالث با یکدیگر ملاقات و مذاکره نمایند.

- کمیسیون توصیه نمود که بانکهای طرفین اقدامات لازم را برای جایگزین نمودن شرط طلا با سبدهی از چند ارز در موافقتنامه پرداخت جاری بین دو کشور بعمل آورند.

- موافقت گردید که براساس تعهدات متقابل تا آخر ماه مه سال ۱۹۷۵ در

شبانۀ روز ۴۰ و آگن و ازاول ژوئن تا پایان سال ۱۹۸۵ شبانۀ روز ۵۰۰ و آگن به ایستگاه جلفای ایران تحویل شود .

- طرفین موافقت نمودند که برای اتصال راه آهن شوروی در ناحیه تجن به راه آهن ایران در شهر مشهد بطول تقریبی ۳۰۰ کیلومتر همکاری نمایند .
ارزش مبادلات بازرگانی ایران و شوروی در نه ماه اول سال بالغ بر ۲۱ میلیون دلار گردید .

مناسبات فرهنگی و اجتماعی

در زمینه روابط فرهنگی و اجتماعی در سال ۱۳۵۳ بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی فعالیتهای ثمربخشی صورت گرفت که در زیر بطور خلاصه به آنها اشاره میشود :

خانم مهناز افخمی دبیرکل سازمان زنان ایران در تاریخ ۱۳۵۳/۱/۳۰ (۱۹ آوریل ۱۹۷۴) در رأس هیأتی متشکل از اعضای برجسته سازمان مزبور بمنتظر بازدید از فعالیتهای زنان شوروی به آن کشور عزیمت نمود .

بدعوت والا حضرت شاهپور غلامرضا پهلوی رئیس کمیته المپیک ایران آقای پاولوف وزیر ورزش شوروی در تاریخ ۱۳۵۳/۱/۳۱ (۲۰ آوریل ۱۹۷۴) به ایران مسافرت نمود . آقای پاولوف در طول اقامت خود در ایران بحضور اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر شرفیاب شد و با والا حضرت شاهپور غلامرضا پهلوی در زمینه توسعه مبادله ورزشکاران و تماسهای بیشتر ورزشی بین دو کشور مذاکره نمود . آقای پاولوف ضمناً با آقای اسیر عباس هویدا نخست وزیر ملاقات کرد و از تأسیسات مختلف مجتمع ورزشی آریامهر و شهر شیراز و آثار باستانی تخت جمشید نیز دیدن نمود .

بیست و پنجمین کنفرانس دفع آفات نباتی و قرنطینه ایران و شوروی در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۴ (۲۵ مه ۱۹۷۴) در تهران گشایش یافت . در این کنفرانس که براساس قرار داد سال ۱۹۳۵ منعقد بین دو کشور تشکیل گردید ، کارشناسان طرفین مسائل مربوط به حفظ نباتات و قرنطینه ایران و شوروی را مورد بررسی قرار دادند .

آقای پهلبد وزیر فرهنگ و هنر بدعوت خانم فورت سوا وزیر وقت فرهنگ اتحاد جماهیر شوروی در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۱۸ (۸ ژوئن ۱۹۷۴) بمنتظر یک

بازدید هفت روزه از مراکز فرهنگی و هنری بشوروی مسافرت کرد . در این بازدید مذاکراتی در زمینه گسترش همکاریهای فرهنگی بین مسئولان مربوط دو کشور صورت گرفت .

در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۲۲ گروهی از دانشگاهیان شوروی به اصفهان مسافرت کردند و ضمن ملاقات با رئیس دانشگاه اصفهان ازدانشگاه و آثار تاریخی آن شهر بازدید بعمل آوردند .

در خردادماه ۱۳۵۳ یک هیأت عالیرتبه از مسئولان و کارشناسان وزارت کشاورزی و منابع طبیعی در کنگره جهانی مرتع داری که با شرکت ۳۸ کشور در مسکو برگزار گردید شرکت نمود . در این کنگره توضیحاتی درباره اقدامات انقلابی وزارت کشاورزی و منابع طبیعی در زمینه های تثبیت شنهای روان و احیاء و حفظ و حمایت مراتع ایران داده شد که مورد توجه خاص شرکت کنندگان قرار گرفت .

موافقتنامه همکاری در اسور تلویزیونی بین ایران و شوروی در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۲۲ (۱۳ ژوئیه ۱۹۷۴) بین سازمان رادیوتلویزیون ملی ایران و کمیته دولتی تلویزیون و رادیوی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به امضاء رسید . بموجب این موافقتنامه ایران و شوروی در رشته های رادیو تلویزیون برنامه های مستند و علمی و هنری و خبری مبادله خواهند کرد . این موافقتنامه را آقای محمودجعفریان معاون سازمان رادیوتلویزیون ملی از جانب ایران و آقای الکساندر لوسف قائم مقام کمیته دولتی تلویزیون و رادیو از جانب شوروی امضاء نمودند .

در مرداد ماه ۱۳۵۳ هیجده تن از کارمندان فنی اتحادیه شهرداریهای کشور برای گذراندن یک دوره آموزشی در کارخانه های سازنده ماشین آلات خدماتی و عمرانی به شوروی سفر کردند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۲ (۲۴ سپتامبر ۱۹۷۴) والاحضرت شاهپور غلامرضا پهلوی ریاست کمیته ملی المپیک ایران به دعوت رسمی دولت اتحاد جماهیر شوروی بمنظور یک بازدید ۱۲ روزه به آن کشور مسافرت نمودند .

هفته فیلم شوروی با همکاری اداره کل تحقیقات و روابط سینمایی وزارت فرهنگ و هنر از تاریخ ۱۳۵۳/۷/۶ (۲۸ سپتامبر ۱۹۷۴) در تهران برگزار گردید .

بدعوت سازمان حفاظت محیط زیست در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۱۸ (۱۰ اکتبر- ۱۹۷۴) یک هیأت سه نفری از جانورشناسان عضو آکادمی علوم اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به ایران مسافرت کردند. این هیأت طی اقامت خود در ایران با کارشناسان سازمان محیط زیست گفتگو و تبادل نظر و اطلاعات نمودند و ضمن سفر بمناطق مختلف و حفاظت شده کشور به نمونه برداری و مطالعه خزندگان پرداختند و از دانشگاه‌ها و مراکز علمی و آثار باستانی کشور دیدن نمودند.

در پایان مسافرت هیأت مزبور پروتکل همکاریهای علمی در زمینه جانورشناسی بین ایران و شوروی در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۸ (۳۰ اکتبر ۱۹۷۴) در تهران با امضاء رسید. براساس این پروتکل همکاریهای مشترکی بین کارشناسان دو کشور در مورد شناخت جانوران مناطق خشک و کوهستانی ایران و آذربایجان دریای مازندران بعمل خواهد آمد. بعلاوه آموزش کارشناسان ایران در مراکز آموزش زیست محیطی شوروی و تأسیس مرکز جانورشناسی در ایران و انجام مسافرت‌های علمی کارشناسان ایران و شوروی در مناطق حفاظت شده دو کشور پیش بینی گردیده است.

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۹ (۳۱ اکتبر ۱۹۷۴) نمایشگاه ایران در دوره پیشرفت که با همکاری سفارت شاهنشاهی ایران در مسکو ترتیب داده شده بود افتتاح و با استقبال مردم شوروی مواجه گردید. این نمایشگاه به مدت دو هفته ادامه یافت.

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲۳ سه نفر از نمایندگان سازمان جوانان اتحاد جماهیر شوروی بدعوت سازمان جوانان حزب ایران نوین بمنظور یک اقامت ده روزه به ایران مسافرت نمودند.

نخستین جلسه مربوط به همکاریهای علمی و فنی دولت شاهنشاهی ایران با اتحاد جماهیر شوروی در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۹ (۳۰ نوامبر ۱۹۷۴) با شرکت چهار نفر از دانشمندان حفظ نباتات و آکادمیسن‌های علوم شوروی و هیأت نمایندگی ایران بمنظور مذاکره و تبادل نظر در تهران تشکیل گردید. دانشمندان شوروی طی اقامت در ایران از تأسیسات و آزمایشگاههای بررسی آفات و حفظ نباتات استانهای شمالی و استان اصفهان بازدید نمودند.

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۲۰ (۱۱ دسامبر ۱۹۷۴) ارکستر مجلسی رادیو

تلویزیون ملی ایران بدعوت اتحاد جماهیر شوروی برای اجرای چند کنسرت به شوروی مسافرت کرد و با تحسین هنردوستان و ناقدان هنری شوروی و استقبال گرم مردم مواجه گردید .

بدعوت سازمان کارگران ایران دونفر از نمایندگان اتحادیه های مرکزی کارگران شوروی در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۳۰ (۲۱ دسامبر ۱۹۷۴) به ایران مسافرت کردند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۱۵ (۴ ژانویه ۱۹۷۵) یک هیأت چهارنفری از طرف سازمان حفاظت محیط زیست برای شرکت در دومین اجلاس گروه دائمی کار ایران و شوروی برای جلوگیری از آلودگی دریای خزر به مسکو مسافرت نمود . در این اجلاس نتایج متقابل بررسیهای یکساله در مورد تعیین پراکندگی، نوع و میزان منابع آلوده کننده دریای خزر طرح و مبادله شد و موافقتهایی در زمینه مسافرتها و تحقیقاتی بین دو کشور صورت گرفت .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۲۸ (۱۷ فوریه ۱۹۷۵) برنامه مبادلات فرهنگی بین دولت شاهنشاهی و دولت اتحاد جماهیر شوروی برای سالهای ۷۶-۱۹۷۵ در ۵ ماده در مسکو امضاء شد .

در تاریخ ششم اسفندماه ۱۳۵۳ (۲۵ فوریه ۱۹۷۵) قرارداد تأسیس ۲۰ هنرستان صنعتی و یک مرکز تربیت معلم فنی و دو انستیتو تکنولوژی جدید در ایران با همکاری شوروی بین ایران و شوروی در مسکو به امضاء رسید .

در تاریخ نوزدهم اسفندماه ۱۳۵۳ (۱۰ مارس ۱۹۷۵) یک قرارداد همکاری فنی در مورد تجهیز ۱۰ مرکز تعلیمات حرفه ای بین وزارت کار و امور اجتماعی و دولت اتحاد جماهیر شوروی در تهران به امضاء رسید .

در سال ۱۳۵۳ رسول گامزاتف شاعر مشهور روسی و عضو هیأت رئیسه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی کتابی در تعبیر ، تشریح و تفسیر اشعار ایرانی تحت عنوان « آخرین بها » تألیف و منتشر کرد . در همین سال آکادمی علوم شوروی کتاب « تاریخ سیستان » را که از روی نسخ خطی قدیمی بازنویسی شده است منتشر نمود . ضمناً کار تجزیه و تحلیل ۵۰ هزار بیت از شاهنامه حکیم ابوالقاسم فردوسی طوسی در آکادمی علوم تاجیکستان شوروی به پایان رسید .

در چهارچوب مبادلات ورزشی در طول سال ۱۳۵۳ تیمهای جودو ،

والیبال و اسکی‌ارتش شوروی ، تیم کشتی آزاد شوروی ، تیم فوتبال نفتیانیک باکو ، تیم ملی فوتبال جوانان شوروی ، تیم منتخب والیبال لنینگراد برای انجام چند مسابقه به ایران مسافرت نمودند و متقابلاً تیمهای جودو و بسکتبال و تیم دومیدانی نیروهای مسلح شاهنشاهی ، تیم ژیمناستیک پسران و دختران و تیم کشتی آزاد و کشتی فرنگی ایران برای شرکت در مسابقات ورزشی به شوروی عزیمت نمودند .

در سال ۱۳۵۳ شوروی ۱۶ بورس تحصیلی به داوطلبان ایرانی اختصاص داد و با تمدید بورس یک دانشجوی ایرانی نیز موافقت کرد .

افغانستان

مناسبات دوستانه ایران و افغانستان در سال ۱۳۵۳ گسترش و تحکیم بیشتری یافت در این سال پیامهای شادباشی بمناسبت اعیاد ملی بین سران دو کشور مبادله گردید . خلاصه تحولات روابط دو کشور بشرح زیر میباشد :

بدعوت دولت شاهنشاهی ایران سردار محمدنعیم خان برادر و مشاور عالی حضرت رئیس جمهوری افغانستان از تاریخ ۱۷ تا ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ (۷ تا ۱۲ مه ۱۹۷۴) در رأس هیأتی از مقامات عالیرتبه آنکشور به ایران مسافرت کرد . آقای سردار محمد نعیم خان در این سفر پیام حضرت رئیس جمهوری افغانستان را به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر تقدیم نمود . ضمناً با آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر ، آقای جعفرشریفاماسی رئیس مجلس سنا ، آقای عباسعلی خلعتبری وزیر امور خارجه و آقای دکتر منوچهر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران ملاقات و مذاکرات سودمندی در زمینه بسط و توسعه روابط دوستانه بین دو کشور انجام داد .

آقای خلعتبری وزیر امور خارجه در ضیافت شامی بافتحار آقای سردار - محمدنعیم خان اظهار داشت :

« در باره روابط ایران و افغانستان باید گفت مشکل است بتوان تصور کرد روابطی نزدیکتر و عمیقتر از این بین دو کشور وجود داشته باشد . »
آقای محمدنعیم خان نیز در پاسخ گفت :

« شکی نیست که ایران و افغانستان دارای خصائص مشترکی هستند که این خصائص سبب نزدیکی و شناسائی بیشتر دو کشور شده است . دوستی ایران و افغانستان ریشه های عمیقی در تاریخ ما دارد . »

آقای عباسعلی خلعتبری وزیر امور خارجه بنا بدعوت حضرت سردار محمد

داود رئیس جمهوری افغانستان از تاریخ ۵ تا ۹ شهریورماه ۱۳۵۳ برابر با ۲۷ تا ۳۱ اوت ۱۹۷۴ در رأس هیأتی به افغانستان مسافرت نمود. در این سفر آقای جعفرندیم معاون امور بین المللی وزارت امور خارجه در معیت آقای خلعت پری بودند. وزیر امور خارجه ایران طی اقامت خود در آنکشور با حضرت رئیس جمهوری و عده ای از مقامات عالی رتبه افغانستان ملاقات و مذاکراتی پیرامون مسائل مورد علاقه دو کشور انجام دادند.

آقای صادق صدریه مدیر کل سیاسی وزارت امور خارجه در تاریخهای ۲۱ شهریور و چهارم مهرماه ۱۳۵۳ (۱۲ سپتامبر و ۲۶ سپتامبر ۱۹۷۴) بمنظور مذاکره درباره روابط افغانستان و پاکستان به افغانستان مسافرت کرد و با آقای وحید عبدالله معاون سیاسی وزارت امور خارجه و سردار نعیم خان مشاور مخصوص رئیس جمهوری ملاقات و مذاکره کرد.

مناسبات اقتصادی

مناسبات اقتصادی ایران و افغانستان در سال ۱۳۵۳ گسترش مطلوبی داشت. در تاریخ ۳۱ تیرماه ۱۳۵۳ (۲۲ ژوئیه ۱۹۷۴) آقای فریدون مهدوی وزیر بازرگانی در رأس هیأتی به افغانستان مسافرت نمود. آقای مهدوی در این سفر ضمن ملاقات با رئیس جمهوری افغانستان و وزرای برنامه، تجارت، زراعت و آبیاری، معادن و صنایع و عده ای دیگر از مقامات آنکشور مذاکرات سودمندی انجام داد که منجر به امضای پروتکل همکاریهای اقتصادی بین ایران و افغانستان گردید. این پروتکل را آقای مهدوی از جانب ایران و آقای احمد - خرم وزیر برنامه ریزی افغانستان از طرف آنکشور در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۲ (۲۴ ژوئیه ۱۹۷۴) امضاء کردند.

اهم توافقاتی پروتکل مذکور بشرح زیر است :

- اجرای یک طرح جامع عمرانی در حوزه مشترک هیرمند بمنظور تأسیس سد، شبکه آبیاری، تأمین نیرو و اجرای برنامه های وسیع کشاورزی و ایجاد صنایع وابسته.

- ایجاد یک مجتمع بزرگ برای تهیه شکر از چغندر و نیشکر، ایجاد کشتزارهای چغندر و نیشکر و تأسیس صنایع وابسته مانند کاغذ.

- ایجاد یک مجتمع گوشت بمنظور پرورش دام - تأسیس کشتارگاه و واحد

بسته بندی گوشت بمنظور مصرف در افغانستان و صادرات به ایران و کشورهای ثالث.
- تأسیس یک واحد بزرگ بسته بندی میوه بمنظور توسعه صادرات افغانستان
- همکاری بمنظور تأسیس صنایع نساجی و تهیه پارچه های نخی و پشمی.
- همکاری بمنظور تأسیس بانک توسعه صادرات .
- همکاری بمنظور استفاده از راه ترانزیت افغانستان از طریق اجرای پروژه
احداث راه سړک و ادامه آن تا راههای مرزی ایران.
- همکاری برای مطالعه توسعه شبکه راه آهن افغانستان .

در مردادماه ۱۳۵۳ (اوت ۱۹۷۴) آقای پرویز گرانپایه نماینده وزارت
پست و تلگراف و تلفن باتفاق آقای دوچی رئیس امور مربوط به سیستم تلگرافی
تهران - کابل به افغانستان مسافرت نمودند .

در مردادماه ۱۳۵۳ آقای رضا معتمدی رئیس اداره کل گمرک شرق به
افغانستان مسافرت کرد و ضمن ملاقات باعدهای از مقامات بازرگانی آنکشور
مذاکراتی در زمینه امور مربوط به گمرکات ایران و افغانستان بعمل آورد .

در شهریور ماه ۱۳۵۳ آقای ابراهیم داوری مدیرکل بازرگانی داخلی
وزارت بازرگانی در راس هیاتی به افغانستان مسافرت نمود و موافقتنامه ترانزیت
بین ایران و افغانستان را در تاریخ ۱۴ شهریورماه باتفاق آقای محمد فریدرفریق
رئیس توسعه صادرات وزارت تجارت افغانستان امضا نمود . این موافقتنامه در
۲۱ ماده و از تاریخ مبادله اسناد تصویب آن جایگزین موافقتنامه ترانزیتی مورخ
۱۳۴۰/۱۱/۱۲ و پروتکل و ضمیمه الحاقی آن میگردد و مدت اعتبار آن ۵ سال
است که بخودی خود قابل تمدید میباشد .

آقای محمد رضا مصطفوی اناری نماینده وزارت پست و تلگراف و تلفن
در تاریخ هفتم تانهم آبانماه ۱۳۵۳ (۳۱ اکتبر ۱۹۷۴) بمنظور شرکت در
کنفرانس هماهنگی شبکه مخابرات دور به افغانستان عزیمت کرد . وی در این
سفر در زمینه کمک فنی ایران به برقراری سیستمهای مخابرات دور در افغانستان
مذاکراتی با مقامات وزارت پست و تلگراف و تلفن آنکشور بعمل آورد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۳۰ (۲۲ اکتبر ۱۹۷۴) یادداشت تفاهمی بین ایران
و افغانستان به امضا رسید و براساس آن دولت ایران موافقت کرد مبلغ ده میلیون
دلار بطور بلاعوض برای انجام مطالعات مربوط به توجیه اقتصادی طرحهای
عمرانی مورد علاقه طرفین در اختیار افغانستان قرار دهد . این یادداشت تفاهم

را آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی از سوی ایران و آقای زلمی محمود غازی سفیر افغانستان در دربار شاهنشاهی از جانب کشور خود امضا و مبادله کردند .

آقای محمد اکبر عمر رئیس عمومی اتاقهای تجارت افغانستان در رأس هیأتی از تاریخ ۲۲ تا ۳ بهمن ماه ۱۳۵۳ (۱۱ تا ۱۹ فوریه ۱۹۷۵) به ایران مسافرت نمود در این مسافرت موافقتنامه بازرگانی بین ایران و افغانستان در تاریخ ۱۱/۲۷/۱۳۵۳ (۱۶ فوریه ۱۹۷۵) بین آقای احمد معمار زاده معاون وزارت بازرگانی و آقای محمد اکبر عمر به امضا رسید بموجب این موافقتنامه طرفین بمنظور گسترش مبادلات بازرگانی بین دو کشور، سرمایه گذاری در طرحهای صنعتی مشترک را تشویق و تسهیل خواهند کرد و کمیته مختلطی مرکب از نمایندگان دو دولت بر حسن اجرای این موافقتنامه نظارت خواهد کرد .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و افغانستان در ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۴/۲۴ سلیمان دلار بود .

مناسبات فرهنگی

در زمینه روابط فرهنگی و اجتماعی بین ایران و افغانستان در سال ۱۳۵۳ اقداماتی بشرح زیر صورت گرفت :

- موافقت مقامات افغانی با تأسیس دفتر نمایندگی رادیو تلویزیون ملی ایران - اعطای ۱۰ بورس کارآموزی و تحصیلی از طرف دولت شاهنشاهی به وزارت عدلیه افغانستان

- اعطای ۳ بورس تحصیلی به کمیته المپیک افغانستان

- اعطای ۳ بورس تحصیلی به سازمان زنان افغانستان

- شرکت سه تن از استادان دانشگاه تهران در سمینارهای مربوط به بایزید روشن و امیر خسروی

- نمایش ده فیلم سینمایی و ه فیلم کوتاه راجع به ایران در افغانستان

- اجرای برنامه گروه هنرمندان ایرانی در کابل و بالعکس

- مسافرت دو تیم فوتبال و والیبال از ایران با افغانستان و یک هیأت ۱۷ نفری ورزشی از افغانستان به ایران

- توزیع ۶۰ هزار روزنامه ، ۱۲۰ هزار مجله هفتگی ، ۲۰ هزار مجله ادبی و ۲۰۰ جلد کتاب بین مؤسسات و مقامات فرهنگی افغانستان

پاکستان

روابط صمیمانه ایران و پاکستان در سال ۱۳۵۳ نیز بر اساس دوستی ، تفاهم و همکاری ادامه یافت و دید و بازدیدها و تبادل نظرهایی که در این سال بین رهبران دو کشور صورت گرفت به این روابط تحرك و رونق خاصی بخشید.

اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۲ (۲۱ فوریه ۱۹۷۵) بمدت دو روز به پاکستان تشریف فرما شدند و باحضرت فضل‌اله چودری رئیس جمهوری و آقای بوتونخست وزیر پاکستان در مورد روابط دو جانبه و مسائل مورد علاقه دو کشور مذاکره و تبادل نظر فرمودند .

آقای بوتونخست وزیر پاکستان در تاریخ ۱۳۵۳/۱/۹ (۲۹ مارس ۱۹۷۴) بمدت سه روز به ایران مسافرت کرد و در جزیره کیش به پیشگاه مبارک ملوکانه شرفیاب گردید . رهبران دو کشور در این ملاقات روابط و همکاریهای بین دو کشور را مورد بررسی قرار دادند و شاهنشاه آریامهر علاقمندی دولت شاهنشاهی را برای کمک به پاکستان از طریق واگذاری وام با شرایط آسان به آن کشور اعلام فرمودند. در اعلامیه مشترکی که در پایان این سفر منتشر شد از گسترش مداوم جنبه‌های گوناگون مناسبات دو کشور ابراز خرسندی گردید .

آقای ذوالفقار علی بوتو یکبار دیگر در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۴ (۲۶ اکتبر ۱۹۷۴) در راه بازگشت از شوروی دوز در تهران توقف نمود و ضمن شرفیابی به پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر با آقای امیر عباس هویدا نخست وزیر دربار گسترش همکاریهای دو کشور مذاکراتی بعمل آورد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱/۱۸ والا حضرت محمود رضا پهلوی برای یک بازدید دوستانه به پاکستان سفر نمودند .

بدعوت نیروی دریائی شاهنشاهی در تاریخ یکم تیرماه ۱۳۵۳ (۲۲ ژوئن ۱۹۷۴) دریاسالار حسن حفیظ احمد فرمانده نیروی دریائی پاکستان برای یک بازدید پنج روزه به ایران مسافرت نمود .

تیمسار در یادار رمزی عطائی فرمانده نیروی دریائی شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۷ بمدت سه روز از پاکستان دیدن نمود و باهمتای پاکستانی خود و برخی دیگر از مقامات آنکشور ملاقات کرد .

ماسوریت آقای حامد نوازخان سفیر جمهوری پاکستان در شهریور ۱۳۵۳ (سپتامبر ۱۹۷۴) پایان یافت و آقای محمد اسلم خان ختک سفیر جدید آنکشور در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۲۷ (۱۸ دسامبر ۱۹۷۴) استوارنامه خود را به پیشگاه مبارک ملوکانه تقدیم داشت .

در سال ۱۳۵۳ چندین هیأت نظامی ایرانی از پاکستان بازدید نمودند و یک گروه از دانشجویان دانشکده پدافند ملی پاکستان به ایران مسافرت نمود .

والاحضرت شاهدخت اشرف پهلوی بدعوت رسمی آقای ذوالفقار علی بوتو نخست وزیر پاکستان از تاریخ ۲۹ دی تا ۳ بهمن ماه ۱۳۵۳ (۱۹ تا ۲ ژانویه ۱۹۷۵) از پاکستان بازدید فرمودند .

ارتشبد محمد خاتمی فرمانده نیروی هوائی شاهنشاهی در تاریخ ۱۲/۲۰ ۱۳۵۳ بمنظور بازدید از تأسیسات نیروی هوائی پاکستان بمدت شش روز به آنکشور مسافرت کرد .

مناسبات اقتصادی

طی مذاکراتی که در فروردینماه ۱۳۵۳ بین اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر و آقای ذوالفقار علی بوتو نخست وزیر پاکستان انجام گرفت ، دولت ایران آمادگی خود را برای کمک به پاکستان جهت مقابله با مشکلات اقتصادی ناشی از محدودیت منابع مالی خارجی اعلام نمود و برای این منظور اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر مقرر فرمودند که وامی معادل ۵۸۰ میلیون دلار آمریکائی طی مدت سه سال در اختیار پاکستان قرارگیرد . براین اساس موافقتنامه ای در تاریخ ۲۲ خرداد ۱۳۵۳ (۱۲ ژوئن ۱۹۷۴) بین دو کشور منعقد گردید . ایران ضمناً آمادگی خود را برای سرمایه گذاری در زمینه های زیر

اعلام نمود:

- احداث کارخانه نساجی در پاکستان
- ایجاد یک کارخانه سیمان در بلوچستان پاکستان
- تأسیس مجتمع کشت و صنعت در پاکستان
- ایجاد مجتمع مشترك کشت و صنعت جهت کشت و تولید کنف در ایران
- ایجاد کارخانه تولید کائوچوی مصنوعی بعنوان بخشی از صنعت پتروشیمی

ایران

- تأسیس دانشکده پزشکی و دانشکده فنی در بلوچستان پاکستان
- در تیرماه ۱۳۵۳ آقای هوشنگ سیفی مشاور مخصوص سازمان کشتیرانی و بنادر باتفاق مشاور حقوقی آن سازمان به کراچی مسافرت نمود و ضمن بازدید از تأسیسات بندری با مقامات مسئول شهر کراچی را جمع به همکاری بین بنادر ایران و بندر کراچی مذاکره کرد.

بدعوت آقای ایرج وحیدی وزیر نیرو آقای منیر احمدخان رئیس کمیسیون انرژی اتمی پاکستان در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۴ (۲۶ ژوئیه ۱۹۷۴) به ایران مسافرت نمود. نامبرده در این سفر با آقای وحیدی وزیر نیرو و آقای اعتماد رئیس سازمان انرژی اتمی ایران ملاقات و در مورد همکاریهای دو کشور در زمینه انرژی اتمی مذاکره کرد.

بدعوت وزارت امور اقتصادی و دارائی، آقای سیف‌اله خان پراچه وزیر صنایع و بازرگانی استان بلوچستان و پاکستان در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲۶ (۱۷ نوامبر ۱۹۷۴) بمنظور مذاکره با مقامات ایرانی پیرامون توسعه همکاریهای صنعتی دو کشور در منطقه بلوچستان پاکستان به ایران مسافرت کرد.

آقای محمد خفیف وزیر اقتصاد، برنامه ریزی و عمران پاکستان در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۲۰ (۹ فوریه ۱۹۷۵) در رأس هیأتی بمنظور شرکت در دومین اجلاس کمیسیون مشترك وزیران ایران و پاکستان به ایران مسافرت کرد. مذاکرات این اجلاس از تاریخ ۲۱ تا ۲۴ بهمن ماه ادامه داشت و در پایان مذاکرات پروتکلی بین آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی از جانب ایران و آقای محمد خفیف از جانب پاکستان به امضا رسید. بموجب

این پروتکل دو کشور موافقت نمودند همکاریهای خود را در زمینه های بازرگانی و صنعتی و کشاورزی و حمل و نقل و مالی بمقیاس گسترده ای افزایش دهند و طرح های مشترک جدیدی را نیز بمرحله اجرا در آورند . در این اجلاس موافقتنامه مربوط به تأسیس دوشرکت مختلط نساجی و سیمان ایران و پاکستان به امضای رسید که چهل و نه درصد سهام این شرکت ها متعلق به ایران و پنجاه و یک درصد متعلق به پاکستان خواهد بود . ضمناً ایران موافقت کرد با امضاء موافقتنامه های جداگانه و امی بمبلغ ۴۸ میلیون دلار برای اجرای طرح های مربوطه در اختیار این دوشرکت مختلط قرار دهد . بعلاوه ایران موافقت اصولی خود را با اجرای طرح یک کارخانه کود شیمیائی به ظرفیت سالانه ۱۶۰۰۰ تن در ایالت سند و سه کارخانه نساجی هر یک بظرفیت ۲۰ هزار دوک و یک کارخانه سیمان بظرفیت سالانه ۳۰۰ هزار تن در پاکستان اعلام کرد .

در زمینه توسعه مبادلات بازرگانی نیز توافق شد که نمایندگان دو کشور در ظرف سه ماه در اسلام آباد ملاقات نموده و طرح نهائی موافقتنامه بلند مدت بازرگانی بین ایران و پاکستان را آماده و امضاء نمایند .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و پاکستان در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۳۴/۵ میلیون دلار بود که نسبت به دوره مشابه آن در سال ۱۳۵۲ در حدود ۲۲/۵ میلیون دلار افزایش داشت .

مناسبات فرهنگی

در زمینه مناسبات فرهنگی ایران و پاکستان نیز در سال ۱۳۵۳ تحولات وسیعی صورت گرفت

آقای پهلبد وزیر فرهنگ و هنر بدعوت رسمی دولت پاکستان در تاریخ ۲۶ فروردین ماه ۱۳۵۳ برای یک بازدید هشت روزه از مراکز فرهنگی و آثار تاریخی پاکستان به آن کشور مسافرت نمود و با حضرت رئیس جمهوری و نخست وزیر و وزیر آموزش و جمعی دیگر از مقامات پاکستانی پیرامون همکاریهای هنری و فرهنگی بین دو کشور مذاکره و تبادل نظر نمود .

در اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ آقای منوچهر بهرون معاون اداری و پارلمانی وزارت آبادانی و مسکن بدعوت دولت پاکستان بمنظور بازدید از فعالیتهای

ساختمانی در پاکستان به آنکشور مسافرت کرد .

آقای راجه ترید پیرووی (Raja Tridev Roy) وزیر وقت جهانگردی پاکستان در تاریخ ۷ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ (۲۷ آوریل ۱۹۷۴) بمدت پنج روز به ایران مسافرت نمود و ضمن بازدید از تأسیسات جهانگردی اصفهان و شیراز با مقامات وزارت اطلاعات و جهانگردی در زمینه همکاریهای توریستی ایران و پاکستان مذاکره و تبادل نظر نمود .

آقای عبدالحفیظ پیرزاده وزیر آموزش و پرورش پاکستان در تاریخ ۱۸/۲/۱۳۵۳ (۸ مه ۱۹۷۴) بدعوت آقای هوشنگ احمد شریفی وزیر آموزش و پرورش ، در راس هیاتی به ایران مسافرت نمود و ضمن شرفیابی به پیشگاه مبارک ملوکانه با مقامات مربوطه دولت شاهنشاهی پیرامون گسترش روابط فرهنگی بین دو کشور مذاکراتی انجام داد .

در تاریخ ۲۷/۲/۱۳۵۳ (۱۷ مه ۱۹۷۴) آقای مولانا کوثر نیازی وزیر وقت اطلاعات و حج و اوقاف پاکستان بدعوت وزارت اطلاعات و جهانگردی به ایران مسافرت نمود . در جریان این بازدید موافقتنامه دوجانبه بین خبرگزاری پارس و خبرگزاری آسوشیتد پرسی پاکستان در مورد همکاریهای گسترده در زمینه وسائل ارتباط جمعی و توزیع مطبوعات در تاریخ ۳/۳/۱۳۵۳ (۲۴ مه ۱۹۷۴) بین آقای کیانپور وزیر اطلاعات و جهانگردی و آقای کوثر نیازی به امضا رسید .

در تاریخ ۲۸/۲/۱۳۵۳ (۱۸ مه ۱۹۷۴) با پیام شاهنشاه آریامهر هفته بزرگداشت اقبال شاعر پارسیگوی پاکستان در تالار اجتماعات وزارت فرهنگ و هنر در تهران گشایش یافت .

هفته فیلم ایران در کراچی از تاریخ ۲ تا ۹ خرداد ماه ۱۳۵۳ در آن شهر برگزار گردید . ضمناً هفته فیلم ایران در لاهور نیز در این سال انجام شد .

در سال ۱۳۵۳ جایزه محمد رضا پهلوی بپاس خدمات برجسته و فعالیت های قابل ملاحظه انجمن فرهنگیان و دانشجویان پاکستان در امر سواد آموزی به این انجمن تعلق گرفت .

در شهریورماه ۱۳۵۳ گروهی از دانش آموزان پاکستانی به ایران سفر کردند و ضمن ملاقات با معاون وزارت آموزش و پرورش و مدیر کل تربیت بدنی از تأسیسات فرهنگی تهران دیدن کردند .

در سال ۱۳۵۳ جمعیت شهر و خورشید سرخ ایران برای کمک به اسکان معاودان

پاکستانی از بنگلادش مبلغ ۷۰۰۰۰ دلار در اختیار مقامات پاکستانی قرارداد .
پس از وقوع حادثه زلزله در شمال پاکستان در دیماه ۱۳۵۳ بنا بر مصلحت
مبارک ملوکانه دولت شاهنشاهی مبلغ یک میلیون دلار کمک نقدی در اختیار
دولت پاکستان قرارداد . کمکهای دارویی و جنسی معتنا بهی نیز در اختیار
صلیب سرخ آنکشور قرارداد شده .

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۰ یادداشت تفاهمی در تهران به امضا رسید که
بموجب آن دولت ایران موافقت کرد مبلغ ۷/۱۸ میلیون دلار هزینه های ارزی
یک طرح سهم آموزش عالی شامل یک دانشکده مهندسی و یک دانشکده پزشکی
را در بلوچستان پاکستان بطور بلاعوض تأمین کند .

در جریان سفر مورخ ۲۹ دیماه ۱۳۵۳ والا حضرت شاهدخت اشرف پهلوی
به پاکستان اعضاء سازمان زنان پاکستان در اسلام آباد، پیشاور و کراچی بحضور
والا حضرت رسیدند و در زمینه همکاریهای سازمان زنان پاکستان با سازمان زنان
ایران در سال بین المللی زن تبادل نظر کردند .

در بهمن ماه ۱۳۵۳ کلاسهای تدریس زبان فارسی در مراکز ملی پاکستان
در شهرهای اسلام آباد، پیشاور، لاهور و کوئته افتتاح گردید. در همین ماه نمایشگاهی
از آثار خطی و کتاب فارسی در اسلام آباد تشکیل گردید .

بدعوت وزارت اطلاعات و جهانگردی آقای خواجه آصف رئیس کانون ملی
مطبوعات پاکستان بمنظور آشنائی با پیشرفت های اخیر کشور و بازدید از مؤسسات
فرهنگی و مطبوعاتی و جاذبه های جهانگردی به ایران مسافرت کرد و با آقای هویدا
نخست وزیر وعده ای از مقامات وزارت اطلاعات و جهانگردی ملاقات و مذاکره نمود.
در کادر مبادلات ورزشی در سال ۱۳۵۳ تعدادی از ورزشکاران ایرانی
برای انجام مسابقات دوستانه به پاکستان سفر کردند و ورزشکاران پاکستانی
نیز در هفتمین دوره بازیهای آسیائی که در شهر یورماه ۱۳۵۳ برگزار گردید به ایران
مسافرت نمودند .

در سال ۱۳۵۳ بیست و پنج نفر از دبیران و معلمان مردوزن کالج ها و
دبیرستانهای پاکستان برای تکمیل زبان فارسی و آشنائی با فرهنگ و پیشرفت های
کشور به ایران آمدند و طی اقامت در ایران با مبانی زبان و ادبیات فارسی و
فرهنگ امروز ایران آشنا شده و از بعضی آثار باستانی و نقاط صنعتی کشور دیدن
کردند ضمناً ۲۵ نفر معلم از ایران برای تدریس زبان فارسی در مدارس پاکستان
به آنکشور اعزام گردیدند .

ترکیه

روابط دوستانه ایران و ترکیه در سال ۱۳۵۳ براساس تفاهم کامل و حسن همجواری و درجهت تحکیم و توسعه بیشتر ادامه یافت. همکاریهای نزدیک دو کشور در پیمانهای منطقه‌ای و وجود علائق تاریخی و فرهنگی بین دولت دوست و برادر به این مناسبات استحکام و رونق خاصی بخشیده است.

آقای توران گونش Turan Gunes وزیر امور خارجه وقت ترکیه در تاریخ سیزدهم فروردینماه ۱۳۵۳ (دوم آوریل ۱۹۷۴) در رأس هیأتی بمنظور شرکت در هفدهمین اجلاس وزیران همکاری عمران منطقه‌ای به ایران مسافرت نمود وی در این سفر به پیشگاه مبارک سلوکانه شرفیاب شد و با آقای هویدا نخست‌وزیر و آقای خلعت‌بری وزیر امور خارجه نیز ملاقات و مذاکره نمود.

بدعوت رسمی دولت شاهنشاهی ایران ارتشبد امین‌آلپا کایا فرمانده نیروی هوائی ترکیه در تاریخ ۱۹ فروردینماه ۱۳۵۳ (هشتم آوریل ۱۹۷۴) بمدت یک هفته به ایران سفر کرد و با فرمانده نیروی هوائی شاهنشاهی ملاقات نمود.

در تاریخ یکم تیر ماه ۱۳۵۳ سپهبد رجائی انگین (Racai Augin) رئیس اداره دوم ستاد کل ارتش ترکیه به ایران مسافرت نمود و با ارتشبد ازهار ریاست ستاد بزرگ ارتشتاران و چند نفر از فرماندهان ارتش شاهنشاهی ملاقات بعمل آورد.

آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه ایران و بانو بدعوت آقای توران گونش وزیر امور خارجه وقت ترکیه از تاریخ ۲۹ مرداد تا ۲ شهریورماه ۱۳۵۳ (برابر با ۲۰ تا ۲۴ اوت ۱۹۷۴) بطور رسمی به ترکیه مسافرت نمودند. در این سفر آقای خلعت‌بری با حضرت فخری کوروتوک Fahri Koruturk رئیس جمهوری، نخست‌وزیر و تعدادی از شخصیت‌های سیاسی ترکیه ملاقات و در باره مسائل مورد علاقه دو کشور و رویدادهای بین‌المللی و منطقه‌ای مذاکره نمود.

ارتشبد خاتمی فرمانده نیروی هوایی شاهنشاهی بدعوت رسمی دولت ترکیه در تاریخ ۱۸ شهریور ماه ۱۳۵۳ (نهم سپتامبر ۱۹۷۴) در راس هیاتی به آنکشور مسافرت نمود و طی پنج روز اقامت در ترکیه با وزیر دفاع ، رئیس ستاد ارتش و فرماندهان نیروها ملاقات کرد و از تأسیسات هوایی اینکشور بازدید بعمل آورد .

آقای اوغوزخان اصیل ترك Oguz Han Asil Turk وزیر کشور وقت ترکیه در تاریخ چهارم مهرماه ۱۳۵۳ (۲۶ سپتامبر) در راس هیاتی به ایران مسافرت نمود و در این بازدید با آقای هویدا نخست وزیر و آقای جمشید آموزگار وزیر کشور ملاقات کرد و ضمن تشریح نظر دولت ترکیه در مورد مسئله قبرس از حمایت دولت شاهنشاهی از ترکیه در این مورد تشکر نمود .

در تاریخ دهم مهرماه ۱۳۵۳ هیاتی به ریاست آقای Sadik Side دبیر کل اتحادیه کارگران ترکیه بمنظور ملاقات با اعضاء اتحادیه کارگری ایران و تشریح مسئله قبرس به ایران مسافرت کردند .

آقای عباسعلی خلعتبری وزیر امور خارجه یک بار دیگر در دیماه ۱۳۵۳ نیز برای مذاکره با آقای سعدون حمادی وزیر خارجه عراق پیرامون مسائل مربوط به روابط دوکشور به ترکیه مسافرت نمود که ضمناً با حضرت رئیس جمهوری ترکیه ، نخست وزیر و وزیر امور خارجه آنکشور ملاقات و مذاکراتی درباره مسائل بین المللی و روابط فیما بین بعمل آورد .

آقای فواد بایرام اوغلو دبیر کل ریاست جمهوری ترکیه در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۳۰ (۲۲ اکتبر ۱۹۷۴) به پیشگاه شاهنشاه آریامهر شرفیاب شد و پیام کتبی حضرت رئیس جمهوری ترکیه را تقدیم نمود .

بدعوت رسمی فرمانده نیروی زمینی شاهنشاهی ، تیمسار ارتشبد اشرف اکینچی Akinci فرمانده نیروی زمینی ترکیه برای انجام یک بازدید دوستانه از تاریخ ۱۱ تا ۱۸ آبانماه ۱۳۵۳ (۲ تا ۹ نوامبر ۱۹۷۴) به ایران مسافرت نمود . مشارالیه در این سفر با ارتشبد غلامرضا از هاری رئیس ستاد بزرگ ارتشتاران و فرمانده نیروی زمینی شاهنشاهی ملاقات کرد .

پانزدهمین اجلاس کمیته کمیسیون عالی مرزی ایران و ترکیه در تاریخ ۱۳ آذرماه ۱۳۵۳ (۴ نوامبر ۱۹۷۴) در آنکارا تشکیل گردید و بمدت ده روز ادامه یافت . ریاست هیأت نمایندگی ایران در این اجلاس را آقای صادق صدریه

مدیرکل سیاسی وزارت امور خارجه بعهدہ داشت . در پایان مذاکرات پروتکل مرزی بین دو کشور بامضای رسید .

در تاریخ ۱۹ دیماه ۱۳۵۳ (۹ ژانویه ۱۹۷۵) آقای احسان صبیری چاغلایانگیل Ihsan Sabri Gaglayangil وزیر اسبق امور خارجه ترکیه و آقای مصطفی اوستونداغ Mustafa Ustundag معاون دبیرکل حزب جمهوری خلق بمنظور شرکت در سومین کنگره حزب ایران نوین به تهران مسافرت کردند .

بدعوت رسمی ارتش شاهنشاهی ارتشبدسمیح سنجر Semeh Sancar رئیس ستادکل ارتش ترکیه در تاریخ ۲۵ دیماه ۱۳۵۳ (۱۵ ژانویه ۱۹۷۵) به ایران مسافرت نمود و در این سفر با فرماندهان ارتش شاهنشاهی ایران ملاقات کرد .

بدعوت آقای عباسعلی خلعتبری وزیر امور خارجه آقای ملیح اسنبیل Melih Esenbel وزیر خارجه وقت ترکیه از تاریخ ۲۰ تا ۲۴ اسفندماه ۱۳۵۳ (۱۱ تا ۱۵ مارس ۱۹۷۵) در رأس هیاتی از ایران بازدید رسمی بعمل آورد . وزیر امور خارجه ترکیه در این سفر با آقای هویدا نخست وزیر و آقای خلعتبری وزیر امور خارجه ملاقات و در زمینه مسائل دو جانبه و منطقه ای و همچنین مسائل بین المللی مذاکره و تبادل نظر نمودند . در پایان این سفر اعلامیه مشترکی انتشار یافت که طی آن وزرای خارجه دو کشور بار دیگر رضایت خود را از وجود تشابه نظر در مورد مسائل مهم جهانی ابراز داشتند .

مناسبات اقتصادی

تیمسار سپهد اسکندر آزموده معاون وقت وزارت دارائی و سرپرست گمرک ایران در تاریخ ۱۱/۲/۱۳۵۳ با معاون وزارت گمرکات و انحصارات ترکیه در گمرک بازرگان ملاقات نمود و درباره هم آهنگی برنامه های گمرکی در مرزهای مشترک ایران و ترکیه مذاکره نمود .

در تاریخ ۱۸ خرداد ماه ۱۳۵۳ آقای موسی الرضا قنادیان مدیرکل بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی در رأس هیاتی به ترکیه مسافرت کرد . هیأت بازرگانی ایران مذاکراتی با هیأت بازرگانی ترکیه در زمینه تمدید و تجدید نظر در قرارداد ترانزیت بین دو کشور انجام داد .

در تاریخ چهارم اسفندماه ۱۳۵۳ (۲۳ فوریه ۱۹۷۵) یک هیأت بازرگانی ترکیه مرکب از نمایندگان بخش خصوصی به ریاست آقای فیاض بر کر

رئیس هیات مدیره اتحادیه صاحبان صنایع و بازرگانان ترکیه به ایران مسافرت نمود. اعضای این هیأت طی یک هفته اقامت در ایران با آقای هویدا نخست‌وزیر و وزیر امور اقتصادی و دارائی و صنایع و معادن و بازرگانی ملاقات و در زمینه گسترش همکاریهای اقتصادی و بازرگانی بین دو کشور مذاکره نمودند. در پایان مسافرت این هیأت اعلامیه‌ای انتشار یافت که بموجب آن و بمنظور ایجاد دگرگونی اساسی در همکاری اقتصادی ایران و ترکیه طرفین موافقت کردند کوششهای خود را برای انجام هدفهای زیر معمول دارند:

- توسعه راه‌آهن و تأسیسات بندری ترکیه برای پاسخ‌گفتن به نیازهای رو به رشد دو کشور

- توسعه کشاورزی صنایع کشاورزی ترکیه برای تأمین نیازهای ایران به فرآورده‌های کشاورزی و دامی

- ایجاد شرکتهای حمل و نقل مشترک برای واردات و صادرات باخارج

- صدور فرآورده‌های مصالح ساختمانی به ایران

- آغاز همکاری در فعالیتهای ساختمانی از طریق ایجاد موسسات ساختمانی مشترک و بالاخره اعزام کارگران ماهر و تکنیسین برای تأمین نیازهای ایران

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و ترکیه در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ به دوازده میلیون دلار بود

مناسبات فرهنگی و اجتماعی

در فروردینماه ۱۳۵۳ نمایشگاه مجموعه خصوصی تابلوهای نقاشی علیاحضرت شهبانو در محل گالری هنرهای زیبای آنکارا توسط همسر رئیس جمهوری ترکیه افتتاح گردید. این نمایشگاه بمدت یک هفته در اردیبهشت‌ماه همین سال در شهر استانبول تشکیل گردید.

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۷ (۲۷ آوریل ۱۹۷۴) آقای پروفیسور علی گنجه‌لی دانشمند ایران شناس ترک و دو نفر دیگر از دانشمندان ترک بمنظور شرکت در کنگره بزرگداشت سیبویه در شیراز به ایران مسافرت کرد.

هنرمندان سازمان ملی فولکور ایران در فستیوال اپس ترکیه که در

اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ برگزار گردید شرکت نمودند و نیز برنامه‌هایی در شهر ازبیر اجرا کردند .

آقای ثمین باغچه‌بان آهنگساز ایرانی در فستیوال بین‌المللی موسیقی سوزال که هر سال از تاریخ ۳ خرداد تا ۲۴ تیرماه در ترکیه برگزار میشود شرکت نمود .

آقای هوشنگ نهاوندی رئیس دانشگاه تهران در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۲۹ باتفاق معاون آموزشی و پژوهشی دانشگاه تهران برای شرکت در جلسات کمیته دائمی رؤسای دانشگاه‌های ایران و ترکیه به آنکارا عزیمت نمود .

آقای نهاوندی یکبار دیگر بدعوت رسمی دانشگاه حاجت تپه در تاریخ دوم بهمن ماه ۱۳۵۳ به آنکارا عزیمت کرد رئیس دانشگاه تهران در این سفر بدریافت دکترای افتخاری از دانشگاه حاجت تپه نائل شد .

آقای عبدالحسین نوائی معاون وزارت جنگ و رئیس سازمان هواشناسی کشور در تاریخ ۲۶ شهریورماه ۱۳۵۳ بمدت دو روز بمنظور شرکت در اجلاس گروه مشورتی هواشناسی ستاد مشترک طرح‌ریزی نظامی به ترکیه مسافرت کرد .

هیأت نمایندگی کارگران ترکیه در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۱۰ برای یک اقامت دوازده و بازدید از فعالیتهای کارگران ایران به تهران مسافرت نمود .

در سال ۱۳۵۳ هفت‌گروه از دانشجویان دانشگاه‌های ایران و یک گروه از دانش‌آموزان ممتازگروه فرهنگی‌خوارزمی بمنظور بازدید از ترکیه به آنکشور مسافرت کردند. ضمناً تعدادی از استادان و دبیران ترکیه بمنظور بازدید از آثار تاریخی و پیشرفتهای کشور به ایران مسافرت کردند .

در تاریخ ۱۲ مهرماه ۱۳۵۳ (۴ اکتبر ۱۹۷۴) دبیرستان آریامهر که بمناسبت پنجاهمین سالگرد جمهوری ترکیه از محل عطیه شاهنشاه آریامهر در استانبول ساخته شده است با حضور وزیر آموزش و پرورش ترکیه و سفیر شاهنشاه آریامهر و والی استانبول و سرکنسول ایران وعده‌کثیری از ایرانیان مقیم ترکیه طی مراسمی افتتاح گردید . این دبیرستان دارای دوازده کلاس و چهار آزمایشگاه میباشد ساختمان آن دو میلیون و پانصد هزار لیره ترک هزینه برداشته است .

یک هیأت چهار نفره از مهندسان و رؤسای مناطق راههای ترکیه در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۱۴ (پنجم نوامبر ۱۹۷۴) بمنظور بررسی و مطالعه اصول مدرنی که در ساختمان راهها وتونلها و پلها در ایران بکار میرود و بازدید

از فعالیتهای راهسازی کشور و فراگیری آموزش های لازم بمدت ده روز به ایران مسافرت نمود .

وزارت اطلاعات و جهانگردی درکنگره سالانه فدراسیون جهانی اتحادیه های آژانسهای مسافرتی که از ۲۰ تا ۲۶ آذرماه ۱۳۵۳ در استانبول برگزارگردید شرکت نمود غرفه ایران که برای شناساندن جاذبه های جهانگردی و پیشرفتهای ایران تشکیل شده بود موفق به دریافت مدال مخصوص جهانگردی اوفتاگردید .

ایران در نمایشگاه بین المللی آثار نقاشی کودکان که از تاریخ ۲۳ مهرماه ۱۳۵۳ (۱۵ اکتبر ۱۹۷۴) بمدت یک هفته در آنکارا برگزارگردید شرکت نمود و پنج اثر متعلق به ۵ کودک ایرانی موفق به اخذ دو جایزه طلا ، دو جایزه نقره و یک جایزه برنزگردید .

در سال ۱۳۵۳ نمایشگاه آثار دانشجویان دانشکده هنرهای تزئینی ایران ، نمایشگاه آثار مینیاتور ایران در چهارچوب دومین فستیوال استانبول در ترکیه برگزارگردید

ایران در بیست و هشتمین نمایشگاه بین المللی کتابهای کودکان که در آبانماه ۱۳۵۳ در آنکارا برگزارگردید شرکت کرد .

در سال ۱۳۵۳ بین تیمهای ورزشی دو کشور تماسهای چندی گرفته شد تیمهای کشتی فرنگی کشتی آزاد و بوکس برای انجام مسابقات دوستانه و تیم شمشیربازی ایران برای شرکت در مسابقات بین المللی به ترکیه مسافرت نمود. ضمناً تیم فوتبال فترباغچه ترکیه برای انجام یک مسابقه دوستانه به ایران مسافرت کرد .

در سال ۱۳۵۳ دولتین ایران و ترکیه براساس برنامه مبادلات فرهنگی هشت بورس تحصیلی در اختیار یکدیگر قرار دادند ضمناً ۱۸ دانشجوی ترک با استفاده از بورسهای کارآموزی دولت شاهنشاهی در ایران به کارآموزی پرداختند .

عراق

روابط ایران و عراق که پس از تجدید روابط سیاسی در مهرماه ۱۳۵۲ ، و اعزام سفرای دو کشور همچنان در حالت رکود و سکون بود با توافقی که در تاریخ ۱۵ اسفند ۵۳ (ششم مارس ۱۹۷۵) در فرصت تشکیل کنفرانس سران اوپک بین اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر و آقای صدام حسین نایب رئیس شورای فرماندهی انقلاب عراق بعمل آمد وارد مرحله جدیدی شد و بسرعت رو به بهبود نهاد .

پس از توافق دوجانبه‌ایکه بعد از مأسوریت نماینده دبیرکل سازمان ملل ، بین دو کشور مبنی بر لزوم شروع مذاکرات برای حل اختلافات و ایجاد محیط و شرایط مساعد از طریق قطع تبلیغات و اقدامات خصمانه ، بعمل آمد و مفاد آن در قطعنامه شماره ۳۴۸ شورای امنیت نیز درج شد طرفین موافقت نمودند مذاکرات مقدماتی بین دو طرف در استانبول آغاز شود. در این مذاکرات که بمنظور فراهم کردن زمینه و تنظیم دستور مذاکرات و وزرای خارجه دو کشور در شهریور ماه ۱۳۵۳ بمدت ۱۷ روز صورت گرفت ، از طرف ایران مدیرکل سیاسی و سرپرست اداره اول سیاسی وزارت امور خارجه شرکت کرده بودند . در این مذاکرات قرار ملاقات و وزرای خارجه دو کشور بمنظور ادامه مذاکرات در آینده گذاشته شد و دستور مذاکرات وزیران نیز تهیه گردید .

آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه ایران با آقای شاذل طاقه وزیر خارجه سابق عراق روز ۱۹ مهرماه ۱۳۵۳ (۱۱ اکتبر ۱۹۷۴) در نیویورک ملاقات و نظرات دولتهای متبوع خود را در مورد نحوه حل اختلافات بین دو کشور بیان داشتند . تنها نتیجه این گفتگوها توافق برای تجدید مذاکرات در آینده بود که در اجرای آن وزرای خارجه ایران و عراق همراه هیأت‌های دو کشور از تاریخ ۲۶ تا ۳۰ دیماه ۱۳۵۳ (۱۶ تا ۲۰ ژانویه ۱۹۷۵) در استانبول ملاقات و مذاکره نمودند . در این مذاکرات هیأت نمایندگی ایران

نظرات دولت شاهنشاهی را در مورد اختلافات دو کشور تشریح نمود ، ولی نتیجه قاطعی از این مذاکرات جز اینکه طرفین نظرات نهائی خود را بوضوح برای یکدیگر تشریح نمودند حاصل نشد .

در جریان مسافرت تاریخی اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر به الجزیره در اسفندماه سال ۱۳۵۳ بمنظور شرکت در کنفرانس سران کشورهای عضو اوپک ، به ابتکار پرزیدنت بومدین رئیس جمهوری الجزایر مذاکراتی برای رفع اختلافات دو کشور ایران و عراق بین اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر و آقای صدام حسین نایب رئیس شورای فرماندهی انقلاب عراق در دونوبت صورت گرفت .

در این مذاکرات که با حضور پرزیدنت بومدین در محیطی آسپخته با صراحت و اراده صادقانه دوطرف برای حل قطعی کلیه مسائل معوقه بین دو کشور انجام شد ، طرفین با رعایت اصول احترام به تمامیت ارضی و تجاوز ناپذیری سرزها و عدم دخالت در امور داخلی یکدیگر تصمیم گرفتند :

۱ - سرزهای زمینی خود را براساس پروتکل قسطنطنیه سال ۱۹۱۳ و صورت جلسه های کمیسیون تحدید حدود سرزی سال ۱۹۱۴ علامت گذاری نمایند .

۲ - سرزهای آبی خود را براساس خط تالوگ تعیین نمایند .

۳ - با این ترتیب ، دو کشور امنیت و اعتماد متقابل را در امتداد سرزهای مشترک خویش برقرار خواهند ساخت و متعهد میشوند که در سرزهای خود یک کنترل دقیق و مؤثر بمنظور قطع هرگونه رخنه و نفوذ که جنبه خرابکارانه داشته باشد اعمال کنند .

۴ - مقررات فوق عواملی تجزیه ناپذیر در جهت یک راه حل کلی بوده و نقض هر یک از سواد فوق مغایر روحیه توافق الجزیره میباشد .

در این مذاکرات همچنین علاقه دو کشور برای حذف و از بین بردن کلیه عوامل منفی در مناسبات فیما بین از طریق تبادل نظر مداوم درباره مسائل مورد علاقه مشترک و ایجاد همکاری متقابل اعلام گردید و قرار شد بمنظور تعیین نحوه کار کمیسیون مختلط ایران و عراق که برای پیاده کردن و اجرای تصمیمات متخذه و توافق مشترک تشکیل خواهد یافت وزیران امور خارجه ایران و عراق با حضور وزیر امور خارجه الجزایر در تاریخ ۱۵ مارس ۱۹۷۵ (۱۳۵۳/۱۲/۲۴) در تهران اجتماع کنند .

حصول توافق در مذاکرات الجزیره برای رفع اختلافات دو کشور ، علاوه

برخوشوقتی قلبی ملت ایران و ملت عراق در سراسر جهان انعکاس وسیعی یافت و با استقبال سایر کشورها روبرو شد .

متعاقباً وزرای خارجه عراق و الجزایر همراه هیأت‌های دو کشور به ایران مسافرت نمودند و پس از شرفیابی به پیشگاه شاهنشاه آریامهر در روز ۵۳/۱۲/۲۴ مذاکرات رسمی برای تعیین نحوه کار کمیسیونهای سه‌گانه‌ایکه مأمور اجرای تصمیمات و توافق الجزیره بودند آغاز شد . طی این مذاکرات که در محیطی دوستانه و توأم با حسن نیت کامل برای اجرای مفاد توافق الجزیره صورت گرفت ، رؤسا و اعضای کمیته‌های سه‌گانه برای :

- علامت‌گذاری مرز خاکی براساس پروتکل ۱۹۱۳ و صورتجلسات

۱۹۱۴

- تعیین مرز آبی در شط‌العرب براساس تالوگ

- مراقبت جدی مرزها از اول آوریل ۱۹۷۵

انتخاب و نحوه کار آنها مشخص گردید. پس از امضای یک پروتکل و سه صورتجلسه و مراجعت وزرای خارجه عراق و الجزایر به کشورهای خود کمیته‌ها برای انجام وظایف خود و تعیین خط‌مشی کار تشکیل شدند.

ضمناً در جریان مذاکرات کمیته‌های سه‌گانه در تهران ، اعضای گروه‌های فنی مختلط مرکب از کارشناسان ایرانی و عراقی با نظارت و مشارکت نمایندگان الجزایر ، به شط‌العرب و مرزهای خاکی اعزام و عملاً به تعیین خط تالوگ در شط‌العرب و علامت‌گذاری مرز زمینی و تدارک موجبات بستن مرزهای دو کشور اقدام نمودند.

در پایان اجلاس اول وزیران قرار شد اجلاس دوم وزیران امور خارجه سه کشور در تاریخ ۳ فروردین ۱۳۵۴ (۱۹ آوریل ۱۹۷۵) در بغداد تشکیل گردد و به بررسی گزارش اقدامات انجام شده در کمیته‌های سه‌گانه پردازد.

در سال ۱۳۵۳ علاوه بر مسائل مذکور ، همکاری دو کشور در زمینه مسائل نفتی در محدوده اوپک ادامه داشته و روابط فرهنگی دو کشور نیز کماکان بصورت گذشته ادامه یافته است.

با توجه به تحولات اخیر در روابط دو کشور ، انتظار میرود روابط فیمابین علاوه بر مسائل سیاسی در زمینه‌های : اقتصادی - علمی - فرهنگی - کنسولی و تردد اتباع طرفین و سایر مسائل مورد علاقه دو کشور ، توسعه و گسترش یافته و تفاهم و همکاری دو کشور در جهت مصالح دوجانبه و مصلحت منطقه ادامه یابد .

فصل دوم

روابط ایران با کشورهای ساحل جنوبی خلیج

فارس امارت عربی متحده

روابط دوستانه ایران و امارات عربی متحده در سال ۱۳۵۳ بر پایه حسن تفاهم ادامه یافت .

در تاریخ ۱۴/۱/۱۳۵۳ بانو فرخ روپارسای وزیر وقت آموزش و پرورش در رأس هیأتی از مقامات آموزشی کشور بمنظور بازدید از مدارس ایرانی به ابوظبی مسافرت کرد و ضمن ملاقات با حضرت شیخ زاید بن سلطان آل نهیان و بعضی از مقامات امارات عربی متحده در خصوص توسعه روابط فرهنگی دو کشور و بهبود مدارس ایرانی مذاکراتی انجام داد.

حضرت شیخ سلطان بن محمد القاسمی حاکم شارجه و عضو شورای عالی امارات عربی متحده و همراهان در تاریخ ۲۴/۲/۱۳۵۳ بمنظور یک دیدار ه روزه به ایران مسافرت نمودند. در این سفر حضرت حاکم شارجه به پیشگاه مبارک ملوکانه شرفیاب شد و با آقای امیر عباس هویدا نخست وزیر ، آقای عباسعلی خلعت بری وزیر امور خارجه و آقای دکتر اقبال مدیرعامل و رئیس هیأت مدیره شرکت ملی نفت ایران ملاقات و در خصوص تقویت روابط فیما بین و گسترش همکاریهای اقتصادی ایران و شارجه مذاکراتی بعمل آورد.

در تیرماه ۱۳۵۳ آقای مانع سعید العتیبه وزیر نفت و معاون اتحادیه امارات عربی در رأس هیأتی به ایران مسافرت کرد. نامبرده ضمن ملاقات با آقای دکتر اقبال مدیرعامل و رئیس هیأت مدیره شرکت ملی نفت و آقای جمشید آموزگار وزیر کشور مذاکراتی درباره هماهنگی ساختن سیاست نفتی ایران و ابوظبی انجام داد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۲۰ والاحضرت شیخ راشد بن سعید آل مکتوم نایب رئیس امارات عربی و حاکم دومی و همراهان بطور رسمی به ایران مسافرت نمودند. والاحضرت در این سفر به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر شرفیاب شد و با آقای هویدا نخست‌وزیر، آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه و آقای منوچهر اقبال مدیرعامل و رئیس هیأت مدیره شرکت ملی نفت ایران ملاقات نمود. در جریان این مسافرت موافقتنامه تحدید قسمتی از فلات قاره بین ایران و امارات عربی متحده توسط آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه و آقای شیخ محمد بن راشد وزیر دفاع امارات عربی متحده در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۲۲ (۱۳ اوت ۱۹۷۴) امضا و مبادله گردید.

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۱۰ (اول نوامبر ۱۹۷۴) آقای مسعود مدیر رئیس کل روابط بین‌المللی شرکت ملی نفت ایران با توافق هیأتی بمنظور شرکت در کنفرانس نفت کشورهای تولیدکننده نفت حوزه خلیج فارس به اتحادیه امارات عربی مسافرت کرد. ناسبرده ضمن شرکت در کنفرانس مذکور با شیخ زاید بن سلطان رئیس اتحادیه و آقای مانع سعید العتیبه وزیر نفت و معاون امارات ملاقات کرد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲۲ شیخ احمد بن حامد وزیر اطلاعات و جهانگردی امارات عربی متحده در رأس هیأتی بدعوت آقای غلامرضا کیانپور وزیر اطلاعات و جهانگردی به ایران مسافرت نمود. ناسبرده در این سفر با آقای اسیر عباس هویدا نخست‌وزیر، آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه و آقای کیانپور وزیر اطلاعات و جهانگردی ملاقات و درباره تقویت روابط ایران و امارات و همکاری در امور اطلاعات و جهانگردی مذاکراتی انجام داد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۰ تیمسار ارتشبد غلامرضا ازهارای رئیس ستاد بزرگ ارتشتاران با توافق هیأتی مرکب از امرا و افسران ارتش شاهنشاهی بمنظور شرکت در جشن ملی امارات عربی متحده به ابوظبی مسافرت نمود. رئیس ستاد بزرگ ارتشتاران در این سفر با حضرت شیخ زاید و حضرت شیخ خلیفه ولیعهد ابوظبی و وزرای دفاع و کشور و رئیس ستاد ارتش ابوظبی ملاقات نمود.

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۳ شیخ محمد بن سلطان القاسمی وزیر کار امارات عربی متحده و رئیس اداره نفت شارجه و همراهان به ایران مسافرت نمودند و با آقای دکتر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران درباره همکاریهای نفتی ایران و شارجه مذاکراتی بعمل آوردند.

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۹ آقای حسین نصر نایب التولیه دانشگاه صنعتی

آریاسهر بمنظور شرکت در سمپوزیومی که از طرف وزارتخارجہ اسارات عربی
متحدہ ترتیب یافته بود بہ ابوظبی مسافرت کرد و در سمپوزیوم مذکور یک
سخنرانی درباره « جهان اسلام و نظام بین‌المللی » ایراد نمود .
حجم مبادلات بازرگانی ایران و ابوظبی در نہ ماہ اول سال ۱۳۵۳ در
حدود ۴ میلیون دلار بود .

بحرین

روابط ایران و بحرین در سال ۱۳۵۳ برشالوده تفاهم و اعتماد متقابل استوار بود و همکاریهای دو کشور در زمینه های سیاسی ، اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی گسترش یافت .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱/۳۱ وزیر آموزش و پرورش وقت ایران که سرگرم دیداری از کشورهای خلیج فارس بود از بحرین دیدن نمود و ضمن ملاقات با حضرت امیر بحرین و وزیر آموزش و پرورش و سایر مقامات بحرینی مذاکراتی در زمینه بسط و توسعه روابط فرهنگی دو کشور بعمل آورد .

ناو نیروی دریائی شاهنشاهی زال از تاریخ ۲۵ تا ۲۹ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ از بحرین دیدار بعمل آورد . فرمانده و افسران ناو پس از ورود به بندر میناسلمان بحضور امیر بحرین و شیخ حمد ولیعهد آنکشور رسیدند . والا حضرت شیخ حمد ضمن استقبال گرم و صمیمانه از فرمانده و افسران درباره نیروی دریائی شاهنشاهی گفتند: « برای ما مایه افتخار و سربلندی است پس از سالیان دراز که نیروهای بیگانه حفظ امنیت خلیج فارس را بعهده داشتند . اکنون نیروی دریائی شاهنشاهی تحت رهبری اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر بآن پایه از قدرت رسیده است که میتواند به تنهایی وبدون نیاز بکمک نیروهای بیگانه امنیت و آرامش خلیج فارس را حفظ کرده و ضامن ثبات این منطقه باشد »

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۲۷ شیخ عبدالله بن خالد آل خلیفه وزیر کشاورزی و شهرداری بحرین در رأس هیاتی از ایران بازدید نمود . در این سفر آقای عبدالله بن خالد آل خلیفه با آقای منصور روحانی وزیر کشاورزی و منابع طبیعی و چند تن از مقامات آن وزارتخانه ملاقات و گفتگو نمود .

بدعوت وزارت کشاورزی و منابع طبیعی ، آقایان عبدالله الشقیری معاون وزارت کشاورزی و شهرداریهای بحرین ، باقر التاجر از وزارت اقتصاد و یعقوب

الحمير رئيس ديوان اميري جهت بازديد از تاسيسات بسته بندي گوشت، سردخانه ها و مجتمع هاي شير و گوشت از تاريخ ۰۳/۳/۲۰ بمدت چهار روز از ايران ديدن نمود .

در آبانماه ۱۳۵۳ هيأتي از سرکز توسعه صادرات ايران به بحرين عزيمت نمود و با آقاي حبيب قاسم مدير تجارت و صنايع وزارت دارائي و معاون اطاق بازرگاني بحرين در زمينه همكاريهاي اقتصادي دو كشور ملاقات و مذاكره نمودند ايران در بازار خيريه اي كه از تاريخ ۱۳ تا ۱۹ فروردين ماه ۱۳۵۳ از طرف جمعيت هلال احمر در سنماه تشكيل شد ، غرفه اي دايير نمود اين غرفه كه با همكاري وزارت امور خارجه ، سرکز توسعه صادرات وزارت اقتصاد ، شركت هواپيمايي ملي ايران ، بانك ملي ايران ، بيمه ايران و جمعيت شير و خورشيد سرخ ايران ترتيب يافته بود مورد توجه بازديد كنندگان قرار گرفت و كلييه عوايد حاصله از فروش اجناس در غرفه سزبور در اختيار جمعيت هلال احمر بحرين قرار داده شد .

ارزش مبادلات بازرگاني ايران و بحرين در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۹ ميليون دلار گرديد كه نسبت به دوره مشابه آن در سال ۱۳۵۲ در حدود ۳ ميليون دلار افزايش داشته است .

عربستان سعودی

روابط دوستانه ایران با عربستان سعودی طی سال ۱۳۵۳ نیز براساس همکاری و احترام متقابل ادامه یافت و دیدو بازدیدهای متقابلی که بین مقامات دو کشور انجام شد به تحکیم این مناسبات کمک کرد .

عمرسقف وزیر مشاور سابق در امور خارجی عربستان سعودی بدعوت رسمی آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه بمنظور مذاکره و تبادل نظر پیرامون مسائل موردعلاقه ایران و عربستان سعودی بتاريخ ۱۳۵۳/۳/۲۷ در راس هیاتی به تهران آمد . وی در این سفر افتخار شرفیابی به پیشگاه مبارک ملوکانه را تحصیل نمود و در زمینه بسط مناسبات دو کشور و مسائل موردعلاقه طرفین مذاکره نمود .

والاحضرت امیرترکی معاون وزارت دفاع و هواپیمائی عربستان سعودی بدعوت وزارت جنگ در مهرماه ۱۳۵۳ به تهران سفر کرد و با مقامات نظامی ایران ملاقات و تبادل نظر نمود .

آقای شیخ ابراهیم سلطان معاون وزارت خارجه عربستان سعودی بتاريخ ۱۳۵۳/۹/۹ به دعوت معاون امور بین‌المللی و اقتصادی وزارت امور خارجه در راس هیاتی وارد تهران شد . مشارالیه در این سفر با آقای خلعت‌بری وزیر امور خارجه ملاقات و درباره روابط و همکاریهای دو کشور مذاکراتی بعمل آورد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۲۷ والاحضرت شاهپور غلامرضا پهلوی و والاحضرت منیژه پهلوی وعده‌دیگری از شخصیت‌های ایرانی بدعوت دولت پادشاهی عربستان سعودی برای انجام مناسک حج به عربستان سعودی سفر کردند .

آقای منوچهر آزمون معاون نخست‌وزیر و سرپرست سازمان اوقاف در آذرماه ۱۳۵۳ به مناسبت برگزاری مراسم حج به عربستان سعودی مسافرت نمود و با مقامات عالی‌ه و مسئولان دولت سعودی مذاکرات سودمندی انجام داد . در

مراسم حج سال ۱۳۵۳ جمعا ۵۷۳۱ نفر زائر ایرانی شرکت نمود . نظم و ترتیب و حسن اداره امور حججاج ایرانی موجب تقدیر و تمجید مقامات سعودی قرار گرفت . ایران و عربستان سعودی در سال ۱۳۵۳ به همکاری های خود در زمینه مسائل اسلامی بخصوص در امر حج و تأمین رفاه حججاج ادامه دادند . امور مربوط به دبیرخانه کنفرانس اسلامی نیز همواره مورد توجه دولت شاهنشاهی بوده است و طی سال ۱۳۵۳ نیز در زمینه مسائل و امور مربوط به دبیرخانه کنفرانس اسلامی در جده همکاری تامی بین مقامات ایرانی و دبیرخانه برقرار بوده است .

سناسبات اقتصادی

آقای کاتوزیان مدیرعامل و رئیس هیات مدیره شرکت بیمه ایران در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۱۵ شعبه شرکت بیمه ایران در جده را افتتاح نمود . در این ماه یکی از کارشناسان مرکز توسعه صادرات ایران با توافق یکی از صادرکنندگان زعفران بمنظور بازاریابی زعفران به عربستان سعودی مسافرت نمود .

عربستان سعودی در نمایشگاه بین المللی ایران شرکت نمود و در شهریور ماه ۱۳۵۳ آقای عزت المعنی مدیرکل اطلاعات و مطبوعات عربستان سعودی بمنظور شرکت در مراسم افتتاح غرفه آنکشور در نمایشگاه مزبور به ایران مسافرت کرد .

در آذرماه ۱۳۵۳ آقای عدنان عبدالمجید رئیس نمایشگاه بین المللی بازرگانی عربستان سعودی بمنظور مذاکره با مسئولین مرکز توسعه صادرات وزارت بازرگانی ایران در مورد شرکت ایران در نمایشگاه مزبور و آقای فواد بوخیت مدیرکل تولید پالایشگاه نفت جده برای ملاقات با مقامات شرکت ملی نفت ایران به ایران مسافرت کردند .

حجم مبادلات بازرگانی ایران و عربستان سعودی در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۱۲ میلیون دلار گردید .

عمان

مناسبات بسیار دوستانه ایران و عمان در سال ۱۳۵۳ نیز براساس حسن تفاهم و همکاری و در جهت گسترش و تحکیم بیشتر ادامه یافت .

اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر در تاریخ ۶/۴/۱۳۵۳ در یک مصاحبه مطبوعاتی در پاریس درباره روابط ایران و عمان فرمودند: ... اگر ما موافقت کردیم که به سلطان قابوس کمک کنیم اولاً بدلیل تقاضای مبرم خود او بود و ثانیاً برای جلوگیری از پیش آمدهائی بود که ممکن است نتایج غیرقابل محاسبه‌ای پیش آورد زیرا تنگه هرمز که برای ما جنبه حیاتی دارد از جانب خرابکارانی که بکار خود نام « جنگ آزادپخشش » داده‌اند تهدید میشود... « اینان میخواهند خرابکاری را در تمام منطقه توسعه دهند ولی ما نمیتوانیم این وضع را تحمل کنیم برای اینکه تنگه هرمز برای ما و همه کشورهای منطقه خلیج فارس مسئله مرگ و زندگی است و لازم است این تنگه بروی رفت و آمدهای دریائی ما بازماند... »

بدعوت آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه آقای قیس عبدالمنعم الزواوی وزیر خارجه مسقط و عمان از تاریخ ۲ تا ۲۴ مرداد ماه ۱۳۵۳ (۲۴ تا ۲۷ ژوئیه ۱۹۷۴) به ایران مسافرت نمود و ضمن شرفیابی به پیشگاه مبارک ملوکانه بامقامات مربوط دولت شاهنشاهی در زمینه گسترش همکاریهای مختلف دو کشور مذاکراتی انجام داد . در پایان این مذاکرات موافقتنامه تحدید حدود فلات قاره بین ایران و عمان و همچنین یک موافقتنامه فرهنگی بین دو کشور در تاریخ ۴/۵/۱۳۵۳ (۲۶ ژوئیه ۱۹۷۴) بامضا رسید.

آقای قیس عبدالمنعم الزواوی یک بار نیز از تاریخ ۲۳ تا ۲۵ مرداد ماه ۱۳۵۳ (۱۴ تا ۱۶ اوت ۱۹۷۴) باردیگر از تاریخ ۱۳ تا ۱۶ آبان ماه ۱۳۵۳ (۷ تا ۱۰ نوامبر ۱۹۷۴) برای تقدیم پیام اعلیحضرت سلطان قابوس به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر به ایران مسافرت نمود .

والاحضرت ثويني بن شهاب مستشار مخصوص سلطان عمان واستاندار مسقط
درراس يك هيأت عالي رتبه از تاريخ پنجم تا هفتم آبانماه ۱۳۵۳ (۲۷ تا ۲۹
اکتبر ۱۹۷۴) به ايران مسافرت کرد وضمن شرفيابي به پيشگاه مبارك ملوكانه
پيام مخصوص اعليحضرت سلطان قابوس را بحضور معظم له تسليم نمود .

مناسبات اقتصادي

آقای John Tawsend مشاور اقتصادي اعليحضرت سلطان عمان از تاريخ
چهاردهم تا هيچدهم ارديبهشتماه ۱۳۵۳ (۴ تا ۸ مه ۱۹۷۴) و آقای كريم
احمد الحرمي وزير برنامه و توسعه عمان از تاريخ چهارم تا هشتم تيرماه اينسال
در رأس هيأتي به ايران مسافرت نمودند و با آقای عبدالمجيد مجيدي وزير مشاور
وسرپرست سازمان برنامه و بودجه و آقای يوسف خوش كيش مدير كل بانك
ملی ايران و آقای طاهر ضيائي رئيس اتاق بازرگاني و صنايع و معادن ملاقات
و در زمينه توسعه روابط اقتصادي بين دو كشور و ايجاد يك سازمان مشترك
طراحي و برنامه ريزي ايران و عمان مذاكراتي بعمل آوردند

آقای يوسف العلوي عبدالله معاون وزارت اسور خارجه عمان درراس
هيأتي از تاريخ ۲۲ تا ۲۸ بهمن ماه ۱۳۵۳ (۱۱ تا ۱۷ فوريه ۱۹۷۴) بمنظور
امضای قرارداد مربوط به ايجاد يك شركت مشترك ماهيگيري بين ايران و عمان
به ايران مسافرت کرد و طی اين مدت با آقای خلعت بري وزير اسور خارجه و
تيمسار سپهبد رياحي رئيس شيلات جنوب ملاقات و پيراسون مسائل مربوط
به اشتراك در صيد ماهی و طرز بهره برداري صحيح از منابع دريائي در دريای
عمان و خليج فارس مذاكراتي انجام داد .

ارزش مبادلات بازرگاني بين ايران و عمان درنه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ
بر چهار سيليون دلار گرديد .

مناسبات فرهنگي واجتماعي

آقای کمال محمود سرعی مدير كل وزارت بهداري عمان باتفاق آقای
ابراهيم سالم رئيس اداره مبارزه با مالاريا از تاريخ ۱۷/۱/۱۳۵۳ بمدت يك
هفته به ايران مسافرت نمود و در اين مدت با مقامات وزارت بهداري و شير و خورشيد
سرخ ايران در باره طريقه مبارزه با مالاريا مذاكراتي انجام داد .

در تاريخ ۱۲/۳/۱۳۵۳ (۲ ژوئن ۱۹۷۴) آقای سالم سعيدالسياسي معاون

فنی وزارت اطلاعات عمان و آقای عبدالرحیم عیسی رئیس اداره رادیو به ایران مسافرت کردند و با آقای محمود جعفریان معاون سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران ملاقات و در زمینه تبادل برنامه و نحوه همکاری بین سازمانهای رادیو تلویزیون دو کشور مذاکراتی بعمل آورد. در پی این دیدار گروهی مرکب از ۲۶ نفر کارکنان تلویزیون عمان در تاریخ ۱۲/۵/۱۳۵۳ به تهران مسافرت کردند و یک دوره چهارماهه کارآموزی در رشته های مختلف تلویزیون را در مدرسه عالی تلویزیون و سینما گذراندند .

آقای عاصم الجمالی وزیر بهداری عمان در راس هیاتی از تاریخ یکم تا هشتم مردادماه ۱۳۵۳ (۲۳ تا ۳۰ ژوئیه ۱۹۷۴) برای یک بازدید غیررسمی به ایران مسافرت نمود و با مقامات وزارت بهداری و همچنین آقای خطیبی رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل جمعیت شیروخورشید سرخ ایران درباره امکان ایجاد یک دستگاه بیمارستان از جانب جمعیت شیروخورشید سرخ ایران در مسقط مذاکراتی انجام داد

موافقتنامه فرهنگی ایران و عمان در تاریخ سوم مردادماه ۱۳۵۳ (۲۵ ژوئیه ۱۹۷۴) توسط وزرای خارجه دو کشور در تهران به امضا رسید . هدف از امضای این موافقتنامه تدارک تسهیلات برای بازدید دانشمندان و استادان و دانشجویان و اعضای انجمنهای فرهنگی دو کشور و اعطای بورسهای تحصیلی کارآموزی و تعیین ارزش گواهینامه های تحصیلی و درجات علمی از طرف دانشگاهها و آموزشگاههای دو کشور است . همچنین طرفین مجاهدت خواهند کرد حتی المقدور تا آنجا که با مقررات و قوانین و موازین عرفی آنان تطبیق کند مطالب غیر واقعی را که در باره طرف دیگر در کتابهای درسی وجود دارد تصحیح کنند .

در سال ۱۳۵۳ بدعوت دولت سلطنتی عمان مدیرکل وزارت فرهنگ و هنر به مسقط عزیمت نمود و از قلاع باستانی عمان بازدید بعمل آورد و با آقای مهدین محمود آل سعید وزیر اطلاعات و جهانگردی عمان ملاقات و در زمینه مناسبات فرهنگی فیما بین مذاکراتی بعمل آورد .

قطر

روابط دوستانه ایران و قطر در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم و همکاری ادامه یافت . بهنگام تشکیل کنفرانس سران کشورهای صادرکننده نفت در الجزیره و الاحضرت شیخ خلیفه بن حمد آل ثانی امیر قطر در تاریخ ۱۴/۱۲/۱۳۵۳ بحضور شاهنشاه آریامهر رسیدند و با معظّم له مذاکراتی انجام دادند .

بفرمان مطاع سبارك ملوكانه ناو شاهنشاهی زال بفرماندهی ناخدا بایندر از تاریخ ۲ تا ۲ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ بمنظور یک دیدار دوستانه به قطر مسافرت نمود و مورد بازدید فرمانده کل قوای قطر و همچنین جمعی از ایرانیان مقیم و مردم قطر قرار گرفت. در این سفر ناخدا بایندر با وزیر امور خارجه قطر نیز ملاقات کرد .

بدعوت آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه در تاریخ ۲۲/۳/۱۳۵۳ (۱۲ ژوئن ۱۹۷۴) آقای شیخ سعید بن حمد آل ثانی وزیر امور خارجه و برادر و الاحضرت امیر قطر برای یک دیدار رسمی سه روزه به ایران مسافرت نمود. در اطلاعیه مطبوعاتی که هنگام ورود وزیر امور خارجه قطر از جانب ایشان انتشار یافت اعلام شده بود :

«خیلی خوشوقتم هنگامی از کشور همسایه ایران دیدن میکنم که روابط بین ایران و اعراب بعد اعلای تفاهم متقابل و همکاری مشترک رسیده است و همچنین روابط ایران و قطر بیش از پیش رو به توسعه و پیشرفت است»

« . . . من از طرف و الاحضرت امیر دولت قطر شیخ خلیفه بن حمد آل ثانی حامل پیامی کتبی برای اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر سپاشم . همچنین حامل بهترین درودها و قدردانیهای و الاحضرت امیر دولت قطر برای دولت و ملت دوست و مسلمان ایران هستم . . .»

در این مسافرت وزیر امور خارجه قطریه پیشگاه سبارك ملوكانه شرفیاب شد و با آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه ملاقات و درباره مسائل مربوط

به حفظ ثبات وامنیت خلیج فارس مذاکره نمود .

در تاریخ ۱۳/۹/۱۳۵۳ (۴ دسامبر ۱۹۷۵) ماموریت آقای ابوالحسن بختیار سفیر شاهنشاه آریامهر در قطر پایان یافت و آقای شعاع الدین شفا سفیر جدید شاهنشاه آریامهر در تاریخ اول دیماه ۱۳۵۳ (برابر با ۲۲ دسامبر ۱۹۷۴) استوارنامه خود را به حضور والاحضرت شیخ خلیفه امیر قطر تقدیم نمود.

بدعوت وزارت کشاورزی و منابع طبیعی در تاریخ ۱۹/۳/۱۳۵۳ (۹ ژوئن ۱۹۷۴) آقای محمد درویش شهرداردوحه و سلطان کواری مدیر قسمت کشاورزی وزارت منابع و کشاورزی قطر بمنظور مذاکره درباره تأمین گوشت و مواد غذایی مورد نیاز قطر به ایران مسافرت کردند .

بانوفرخ روپارسا وزیر وقت آموزش و پرورش بدعوت وزیر آموزش و پرورش قطر در تاریخ ۱۹/۱۱/۱۳۵۳ (۸ آوریل ۱۹۷۴) در راس هیاتی به مدت سه روز به قطر مسافرت نمود .

در این سفر بانو پارسا با والاحضرت امیر قطر ملاقات نمود و با وزیر آموزش و پرورش آنکشور در زمینه توسعه روابط فرهنگی و بهبود وضع مدارس ایرانی در قطر مذاکراتی بعمل آورد .

در تاریخ ۲۹/۹/۱۳۵۳ (۲۰ دسامبر ۱۹۷۴) آقای مهدی بطحائی معاون وزارت آموزش و پرورش بمنظور بازدید از مدارس ایرانی در قطر بمدت دو روز به آنکشور مسافرت کرد .

در تاریخ چهارم دیماه ۱۳۵۳ تیم فوتبال باشگاه تاج بمنظور انجام چند مسابقه دوستانه به قطر مسافرت نمود .

در سال ۱۳۵۳ دو هیات از نمایندگان و کارشناسان مرکز توسعه صادرات ایران بمنظور مذاکره با مقامات دولت قطر و تجار آنکشور درباره ایجاد یک نمایشگاه دائمی کالاهای صنعتی ایران و توسعه صادرات این قبیل کالاها بقطر به آنکشور مسافرت کردند . در این سفر نمایندگی مرکز توسعه صادرات ایران در کشورهای ساحل جنوبی خلیج فارس تأسیس و مقرآن در دوحه تعیین گردید . در بهمن ماه ۱۳۵۳ ، ۳ نفر از دانشجویان دانشکده تربیت معلم قطر باتفاق چهار نفر سرپرست خود بمدت دوازده روزه ایران مسافرت نمودند و آثار باستانی ایران دیدن کردند .

در سال ۱۳۵۳ تعداد ۱۲۰۰ نفر دانش آموز در مدارس ایرانی قطر به تحصیل اشتغال داشته اند .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و قطر در نهم ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۵/۴ میلیون دلار گردید .

کویت

روابط دوستانه ایران و کویت در سال ۱۳۵۳ بر اساس حسن تفاهم و احترام متقابل ادامه یافت .

بهنگام تشکیل کنفرانس سران کشورهای صادرکننده نفت در الجزیره و الاحضرت شیخ صباح السالم الصباح امیر کویت بتاريخ ۱۳/۱۲/۱۳۵۳ (۴ مارس ۱۹۷۵) با اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر ملاقات نموده و راجع بمسائل مورد علاقه دو کشور مذاکرات دوستانه‌ای بعمل آوردند.

رئیس هواپیمائی کویت از ۲۶ تا ۲۹ فروردین ماه ۱۳۵۳ (۱۵ تا ۱۸ آوریل ۱۹۷۴) در رأس هیأتی به ایران مسافرت نمود و با معاون وزارت راه و مقامات هواپیمائی کشوری ایران ملاقات و مذاکره کرد . در پایان این مذاکرات یک موافقتنامه هوائی بین دو کشور بتاريخ ۲۹/۱/۱۳۵۳ (۱۸ آوریل ۱۹۷۴) با امضاء رسید .

بموجب این موافقتنامه شرکت هواپیمائی ملی ایران میتواند حداکثر ۱ پرواز در هفته به کویت داشته باشد و شرکت هواپیمائی کویت نیز ۱۲ پرواز به آبادان و شیراز و تهران ترتیب دهد .

در تاریخ ۲۶/۴/۱۳۵۳ هیأتی از طرف شرکت ملی نفت ایران به کویت مسافرت کرده و مذاکراتی در زمینه همکاریهای نفتی دو کشور و همچنین بهای فرآورده‌های نفتی ایران با مقامات نفتی کویت بعمل آورد .

کویت در دومین نمایشگاه بین‌المللی تهران که در شهریورماه (سپتامبر ۱۹۷۴) برگزار گردید شرکت نمود .

در محدوده تماسهای ورزشی بین دو کشور تیمهای ملی بسکتبال دختران و پسران ایران و تیم گلف اهواز برای انجام چند مسابقه به کویت عزیمت کردند . کویت با اعزام ۱۲۵ نفر از ورزشکاران خود در هفتمین دوره بازیهای

آسیائی که در شهریور ماه ۱۳۵۳ در تهران برگزار گردید شرکت کرد .

معاون مرکز توسعه صادرات ایران بتاريخ ۵۳/۸/۱۲ در رأس هیأتی به کویت مسافرت نمود و با مقامات بازرگانی و اقتصادی آنکشور در مورد بررسی امکانات مربوط به توسعه مبادلات بازرگانی ایران و کویت و تأسیس یک دفتر تجاری در امارات خلیج فارس مذاکراتی انجام داد . بطور کلی در سال ۱۳۵۳ تعداد زیادی از کارشناسان بخشهای دولتی و خصوصی بمنظور مذاکره در باره توسعه مبادلات بازرگانی و اقتصادی بین ایران و کویت بان کشور مسافرت نمودند .

رئیس دفتر حقوقی وزارت امور خارجه باتفاق مدیر کل حقوقی وزارت دادگستری بتاريخ ۱۳۵۳/۸/۲۸ بمنظور مذاکره با مقامات کویتی پیرامون طرح عهدنامه استرداد مجرمین بین دو کشور به کویت سفر کردند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۲ مدیر کل مهندسی و طرح وزارت آب و برق باتفاق سه نفر از همکاران خود به کویت مسافرت نمود و ضمن بازدید از تأسیسات آب و برق آن کشور با مسئولان مربوطه مذاکراتی انجام داد .

آقای احمد جاراله مدیر و سردبیر روزنامه السیاسه کویت باتفاق چند نفر از همکاران خود از تاریخ ۶ آذر ماه تا ۴ دیماه ۱۳۵۳ (۱۷ تا ۲۵ دسامبر ۱۹۷۴) از تهران دیدن نمود . مشارالیه در این بازدید افتخار انجام یک مصاحبه با اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر را حاصل نمود و متن آنرا در روزنامه خود انتشار داد . وی با آقای وزیر اطلاعات و جهانگردی و برخی دیگر از مقامات مسئول نیز ملاقات و مذاکره نمود .

بدعوت سازمان حفاظت محیط زیست آقای عبدالعزیز الحمدان رئیس سازمان حفاظت محیط زیست کویت در تاریخ ۲۳ دیماه ۱۳۵۳ (۱۳ ژانویه ۱۹۷۵) به ایران مسافرت نمود . وی ضمن بازدید از فعالیت های سازمان حفاظت محیط زیست با عده ای از کارشناسان محیط زیست ایران مذاکره و تبادل نظر نمود .

آقای سعدون محمد الجاسم معاون وزارت اطلاعات کویت بدعوت آقای غلامرضا کیانپور وزیر اطلاعات و جهانگردی در رأس هیأتی از تاریخ ۱۷ لغایت ۲۳ دیماه ۱۳۵۳ (۷ تا ۱۷ ژانویه ۱۹۷۵) از تهران دیدن نمود . مشارالیه در این بازدید ضمن آشنائی با سازمانهای انتشاراتی ایران ، با مقامات وزارت اطلاعات و جهانگردی و وزارت امور خارجه ملاقات نمود و مذاکرات سودمندی در جهت گسترش مناسبات دوستانه ایران و کویت و همکاری دو کشور در زمینه وسائل ارتباط جمعی بعمل آورد .

در پایان این مذاکرات یک موافقتنامه همکاری رادیو تلویزیونی بین

ایران و کویت بتاريخ ۲۰/۱۰/۱۳۵۳ (۱۰ ژانویه ۱۹۷۵) با مضاء رسید. بموجب این موافقتنامه برنامه های رادیو تلویزیون بین دو کشور به زبانهای فارسی و عربی مبادله خواهد شد ، بعلاوه سازمان رادیو تلویزیون دو کشور موافقت کردند که يك دفتر نمایندگی در کشور دیگر تأسیس کنند تا مبادله خبر و فیلم های خبری و برنامه های رادیو تلویزیونی با سرعت و سهولت بیشتری انجام گیرد .

در سال ۱۳۵۳ تعداد ۲۴۹۲ دانش آموز در مدرسه ایرانیان کویت و شش دانشجوی ایرانی در دانشگاه کویت به تحصیل اشتغال داشته اند .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و کویت در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۳۴ میلیون دلار گردیده است .

فصل سوم

روابط ایران با کشورهای عرب خاورمیانه و شمال افریقا

اردن هاشمی

مناسبات ایران و اردن هاشمی در سال ۱۳۵۳ در جهت همکاری و حسن تفاهم ادامه یافت و دیدارهای سران دو کشور باین روابط استحکام و رونق خاصی بخشید .

اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر و علیا حضرت شهبانو بدعوت رسمی اعلیحضرت ملک حسین پادشاه اردن هاشمی از تاریخ ۱۶ تا ۱۸/۱۰/۱۳۵۳ (۶ تا ۸ ژانویه ۱۹۷۵) از اردن هاشمی دیدن فرمودند . دراین دیدار آقای عباسعلی خلعتبری وزیر امور خارجه و عدهای از مقامات مملکتی در التزام رکاب همایونی بودند .

بدعوت خصوصی علیا حضرت شهبانوی ایران علیاحضرت ملکه عالییه از تاریخ ۲۰ تا ۱۳۵۳/۳/۲۵ بمنظور بازدید از مؤسسات رفاهی کشور به ایران مسافرت نمودند . دراین سفر یک تیم پزشکی علیاحضرت ملکه عالییه راهمراهی میکرد . تیم پزشکی مزبور در مدت توقف در ایران مطالعات و بررسیهایی را در امور توان بخشی بعمل آورد .

علیاحضرت فرح پهلوی شهبانوی ایران بدعوت علیاحضرت ملکه عالییه در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲۲ برای یک اقامت خصوصی پنج روزه به اردن هاشمی مسافرت فرمودند . علیاحضرت شهبانوی طی مدت اقامت در اردن از مراکز فرهنگی و رفاهی آنکشور بازدید و بمناسبت جشن ملی اردن مقرر فرمودند یک

سرکز توان بخشی و یک کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در آن کشور احداث گردد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۱ بدعوت اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانوعلیا حضرت ملکه عالییه برای یک دیدار و اقامت خصوصی ده روزه به ایران مسافرت نمودند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۱۳ والاحضرت ولیعهد اردن در سرراه خود به خاور دور در تهران توقف کوتاهی نمود و با آقای اسیرعباس هويدانخست وزیر و آقای خلعتبری وزیر اسورخارجه ملاقات و در زمینه مسائل مورد علاقه دو کشور مذاکره کرد .

بدعوت رسمی فرمانده نیروی هوائی شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۱۵ سرتیپ عباد سالم حسن فرمانده نیروی هوائی پادشاهی اردن هاشمی به مدت ۹ روز به ایران مسافرت نمود .

هیات نظامی ایران بریاست سرلشگر حسن ناصری از تاریخ ۱۲ تا ۱۹/۳/۱۳۵۳ بمنظور بازدید از ارتش اردن به آنکشور مسافرت نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۲۸ آقای ظهیرالمفتی وزیر اسورخارجه اردن به اتفاق آقای عبدالعزیز خیاط وزیر اوقاف و اسوراسلامی آنکشور در سرراه خود به مالزی در تهران توقف کوتاهی نمود .

یک هیات پارلمانی اردن از تاریخ ۲۴ تا ۲۷/۷/۱۳۵۳ به ایران مسافرت نمود و ضمن بازدید از پیشرفتهای کشورهای با مقامات پارلمانی ایران ملاقات و در زمینه مسائل مورد علاقه دو کشور مذاکره کرد .

آقای عبدالعزیز خیاط وزیر اوقاف و اسور اسلامی اردن و عضو حزب اتحادیه سلی عربی اردن از تاریخ ۲۱ تا ۲۳/۱۰/۱۳۵۳ برای شرکت در سوبین کنگره حزب ایران نوین به ایران مسافرت نمود .

مناسبات اقتصادی

در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۱۷ آقای حمداله نابلسی مدیرکل سازمان مسکن اردن بمنظور مطالعه و بررسی پیرامون خانه های پیش ساخته بمدت سه روز به ایران مسافرت کرد .

دولت اردن برای اولین بار در نمایشگاه بین المللی تهران که در شهریورماه ۱۳۵۳ افتتاح گردید شرکت کرد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۱۳ بین کارخانه تراکتورسازی تبریز و یک شرکت

اردنی قراردادی جهت صدور ۲۰۱ دستگاه تراکتور به اردن بامضا رسید .
دولت شاهنشاهی در سال ۱۳۵۳ یک کمک مالی جدید بمبلغ ۵۰۰ میلیون ریال در اختیار دولت اردن قرارداد . همچنین یک موافقتنامه مالی ده میلیون دلاری بمنظور ساختمان ۸۰ دستگاه خانه سازمانی جهت افسران نیروهای مسلح اردن بین آقای فریدون سوئقی سفیر شاهنشاه آریامهر و مقامات اردنی بامضا رسید .
هنگام مسافرت اعلیحضرتین به اردن در دیماه ۱۳۵۳ آقای حسین نصر نایب التولیه دانشگاه صنعتی آریامهر که در التزام رکاب همایونی بود با آقای الجماسی رئیس دانشگاه اردن ملاقات کرد و پیرامون امکان همکاریهای دو دانشگاه در زمینه های مربوط به مبادله دانشجو و تاسیس دانشکده جدید مهندسی در دانشگاه اردن مذاکراتی انجام داد .

در تاریخ ۱۳/۱۰/۱۳۵۳ آقای دکتر شیخ الاسلام زاده وزیر رفاه اجتماعی بمنظور مذاکره درباره نحوه همکاریهای ایران در مورد کمک به معلولین اردنی به این کشور مسافرت کرد. در خاتمه مذاکراتیکه در این مورد بین وزیر رفاه اجتماعی و وزیر اجتماعی اردن صورت گرفت یک موافقتنامه همکاری در مورد ایجاد یک مرکز توانبخشی جامع در اردن در تاریخ ۱۴/۱۰/۱۳۵۳ بین دو کشور بامضا رسید . بموجب این موافقتنامه دولت ایران مخارج ایجاد یک مرکز کامل توانبخشی شامل بیمارستان ۳۲ تختخوابی ، مرکز فیزیوتراپی ، کار درمانی و آموزش حرفه ای را تأمین خواهد کرد . هزینه ایجاد این مرکز در حدود ۳۰۰ میلیون ریال پیش بینی شده است .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و اردن در نه ماهه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۶ میلیون دلار گردید که نسبت به مدت مشابه سال قبل حدود ۳/۵ میلیون دلار افزایش داشت .

مناسبات فرهنگی

آقایان سید جعفر شهیدی و ابوالحسن دهقان استادان دانشگاههای ایران از تاریخ ۲۱/۱۰/۱۳۵۳ بمنظور شرکت در کنفرانس تاریخ و جغرافیای بلاد شام که در دانشگاه اردن برگزار گردید بمدت یک هفته به این کشور مسافرت نمودند . در بهمن ماه ۱۳۵۳ یک گروه ۱۵ نفری از دانشجویان دانشگاه تهران بدعوت دانشگاه اردن از آن کشور بازدید کردند .
دولت شاهنشاهی در سال ۱۳۵۳ تعداد ۱۹ بورس دانشگاهی و کار آموزی به داوطلبان اردنی اعطا نمود .

سوریه

مناسبات دوستانه ایران و سوریه در سال ۱۳۵۳ از تحرك مطلوبی برخوردار بود و در زمینه های سیاسی ، اقتصادی و فرهنگی گسترش و تحکیم بیشتری یافت. آقای علی محسن زیفا سفیر جدید سوریه در دربار شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۲۶ (۱۶ ژوئن ۱۹۷۴) استوار نامه خود را به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر تقدیم نمود .

از تاریخ ۲۵ اردیبهشت الی سوم خردادماه ۱۳۵۳ (۱۵ تا ۲۴ مه ۱۹۷۴) هیاتی بریاست آقای محمد عمادی وزیر اقتصاد و بازرگانی خارجی سوریه به ایران مسافرت نمود و در این مدت با مقامات ایرانی در مورد بسط و گسترش روابط بازرگانی و اقتصادی بین دو کشور مذاکراتی بعمل آورد . در خاتمه این مذاکرات یادداشت تفاهمی توسط وزرای اقتصاد ایران و سوریه با مضا رسید که نکات مهم آن بشرح زیر است :

- انعقاد یک موافقتنامه بلند مدت بازرگانی بین دو کشور
- تهیه و تولید گوشت در اراضی طرح فرات در سوریه و صدور قسمت اعظم تولیدات این طرح به ایران
- ایجاد یک کارخانه کود شیمیائی در سوریه و استفاده از سنگ فسفات آن کشور
- کمک فنی ایران به سوریه در زمینه های مورد علاقه طرفین .
- انعقاد یک موافقتنامه جهانگردی بمنظور تشویق و توسعه فعالیت های جهانگردی بین دو کشور.
- ایران موافقت اصولی خود را با اعطای اعتباراتی با بهره مناسب برای اجرای طرح های فوق که جمعاً از ۱۰ میلیون دلار تجاوز نماید اعلام نمود
- در تاریخ ۳۱ تیر ماه ۱۳۵۳ (۲۲ ژوئیه ۱۹۷۴) هیاتی مرکب از

نمایندگان وزارت امور اقتصادی و دارائی ، وزارت کشاورزی و منابع طبیعی ، شرکت سهامی شیمیائی شاهپور بمنظور مذاکره و بررسی جزئیات طرحهای مندرج در یادداشت تفاهم مزبور به دمشق مسافرت کرد .

در اجرای مفاد یادداشت تفاهم فوق یک موافقتنامه جهانگردی در تاریخ اول مردادماه ۱۳۵۳ (۲۳ ژوئیه ۱۹۷۴) بین دو کشور با مضا رسید . بعلاوه نخستین موافقتنامه بازرگانی بلند مدت ایران و سوریه در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۶ (۲۸ ژوئیه ۱۹۷۴) بین آقای موسی الرضا قنادیان مدیر کل بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی ایران و آقای ظهیر صبری مدیر کل وزارت اقتصاد و بازرگانی خارجی سوریه در تهران با مضا رسید . براساس این موافقتنامه طرفین حجم مبادلات بازرگانی بین دو کشور را افزایش خواهند داد و ضمن تشکیل یک کمیته مشترک وضع عملکرد سالانه موافقتنامه را مورد بررسی قرار میدهند . بموجب این موافقتنامه ایران ، اتوبوس ، ماشین آلات کشاورزی و صنعتی و لوازم الکتریکی به سوریه صادر خواهد کرد و از سوریه فسفات ، پارچه و مواد خوراکی وارد خواهد نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۱۴ بدعوت آقای محمد عمادی وزیر اقتصاد و بازرگانی خارجی جمهوری عربی سوریه ، آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی ایران در رأس یک هیأت اقتصادی از سوریه بازدید بعمل آورد . در این بازدید روابط اقتصادی بین دو کشور و نیز اجرای مفاد یادداشت تفاهم که در تاریخ ۳۱ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ در تهران با مضا رسیده بود مورد بررسی قرار گرفت .

براساس یادداشت تفاهم منعقد بین دو کشور در خرداد ماه ۱۳۵۳ یک موافقتنامه بلند مدت بازرگانی و یک موافقتنامه جهانگردی بین دو کشور با مضا رسیده است .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و سوریه در ۹ ماهه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۸۰۶ هزار دلار گردید

دولت شاهنشاهی ایران در سال ۱۳۵۳ چند بورس تحصیلی در اختیار داوطلبان سوری قرارداد .

لبنان

مناسبات دوستانه ایران و لبنان در سال ۱۳۵۳ تحولات مطلوبی داشت و در جهت تحکیم و گسترش ادامه یافت .

بدعوت آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر آقای تقی‌الدین صلح نخست وزیر لبنان از تاریخ ۶ تا ۲۰ خردادماه ۱۳۵۳ (۶ تا ۱ ژوئن ۱۹۷۴) در راس هیاتی مرکب از وزیر امور خارجه وعده‌ای از شخصیت‌های لبنانی بطور رسمی از ایران بازدید نمود . آقای تقی‌الدین صلح در این مسافرت به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر شرفیاب گردید و با آقای امیر عباس هویدا نخست وزیر و آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه ملاقات و در مورد مسائل مورد علاقه دو کشور تبادل نظر نمودند .

در اعلامیه مشترکی که در پایان این بازدید انتشار یافت، طرفین از گسترش مطلوب مناسبات دو کشور و روح مودت و همکاری که در همه زمینه‌ها بین ایران و لبنان وجود دارد اظهار خوشنودی نمودند ضمناً امکانات گسترش مناسبات اقتصادی فیما بین و همچنین استفاده از تسهیلات ترانزیتی بندر بیروت توسط ایران را مورد بررسی قرار دادند .

در تاریخ ۲۰/۱۰/۱۳۵۳ (۱۰ ژانویه ۱۹۷۵) آقای کامیل شمعون رئیس جمهوری اسبق لبنان و رهبر حزب ناسیونال لیبرال و آقای پیرجمائیل رهبر حزب الکتائب لبنان بمنظور شرکت در سومین کنگره حزب ایران نوین به ایران مسافرت کردند .

بدعوت سازمان اوقاف شیخ حسن خالد مفتی اعظم لبنان در راس یک هیأت از ۲۹ فروردین تا ۹ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ (۱۸ تا ۲۹ آوریل ۱۹۷۴) از ایران بازدید نمود . شیخ حسن خالد در این سفر به پیشگاه مبارک ملوکانه شرفیاب شد و با آقای هویدا نخست وزیر و آقای خلعت‌بری وزیر امور خارجه ، استاندار خراسان ، رؤسای دانشگاه‌های تهران و پهلوی و علما ملاقات کرد و در

مورد همکاری و نزدیکی بیشتر مجامع و محافل دینی دو کشور مذاکره نمود.
در اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ سه نفر از دانشمندان و استادان ایران شناس
لبنانی در کنگر مسیبویه که در شیراز برگزار گردید شرکت نمودند. در همین ماه
دو حلقه فیلم آموزشی ایران در فستیوال بین المللی فیلمهای آموزشی که در بیروت
تشکیل گردید به معرض نمایش گذاشته شد.

در نیمه دوم اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ آقای میشل طعمه دادستان کل لبنان
بمنظور شرکت در ششمین سمپوزیوم بین المللی جرم شناسی به ایران مسافرت
نمود و با آقای صادق احمدی وزیر دادگستری و آقای فلاح رستگار دادستان کل
کشور ملاقات و پیرامون مسائل قضائی دو کشور مذاکراتی انجام داد.

خانم مهرانگیز دولتشاهی رئیس شورای بین المللی زنان ایران در تاریخ
۱۳۵۳/۳/۶ برای شرکت در کنفرانس زنان عرب که با همکاری شورای
بین المللی زنان در لبنان تشکیل گردید به لبنان مسافرت کرد.

به دعوت انجمن خیریه بانوان جبل عامل لبنان اعضای ارکستر رادیو
تلویزیون ملی ایران در تاریخ ۳ خرداد ماه ۱۳۵۳ برای شرکت در جشن انجمن
و اجرای برنامه های هنری ب نفع انجمن مذکور به لبنان مسافرت نمودند. در این
جشن از طرف سفیر شاهنشاه آریامهر در لبنان چکی بمبلغ ده هزار لیره لبنانی
برای انجام امور خیریه به انجمن اهدا گردید.

به دعوت آقای غلامرضا کیانیپور وزیر اطلاعات و جهانگردی آقای حبیب
کی روز رئیس شورای ملی جهانگردی و آقای موریس حافظ شهاب مدیر کل
آثار باستانی لبنان در تاریخ ۲۲ خرداد (۱۲ ژوئن ۱۹۷۴) بمنظور گشایش هفته
لبنان در ایران به تهران مسافرت نمود. وی در مدت ده روز اقامت خود در ایران
بعضور شاهنشاه آریامهر شرفیاب شد و با آقای امیر عباس هویدا نخست وزیر
و وزیر اطلاعات و جهانگردی ملاقات و مذاکراتی در زمینه توسعه روابط جهانگردی
بین دو کشور انجام داد.

در مهر ماه ۱۳۵۳ دو نفر از افسران پزشک ارتش شاهنشاهی برای شرکت
در اولین دوره کارآموزی طب ورزشی که از ۱۴ تا ۲۴ مهر ماه ۱۳۵۳ در بیروت
برگزار گردید به لبنان مسافرت کردند.

آقای خطیبی نایب رئیس مجلس شورای ملی و مدیر کل جمعیت شیرو
خورشید سرخ ایران از تاریخ ۲۲ تا ۲۵ بهمن ماه ۱۳۵۳ برای انجام مذاکرات
لازم در زمینه ساختمان یک بیمارستان دوست تخت خوابی جهت شیعیان لبنان به
این کشور مسافرت کرد.

در بهمن ماه ۱۳۵۳ آقای صلاح‌الدین سنجدایرانشناس و استاد دانشگاه آمریکائی بیروت برای شرکت در کنگره فارابی و ایراد سخنرانی در این کنگره به ایران مسافرت نمود .

هفته ایران در بیروت در تاریخ بیست و پنجم دیماه ۱۳۵۳ و با حضور عده زیادی از شخصیت‌های دو کشور طی مراسم خاصی افتتاح گردید .

در سال ۱۳۵۳ تماس‌های متعددی بین تیم‌های ورزشی دو کشور گرفته شد، تیم ملی ژیمناستیک دختران و پسران و تیم سوارکاری ایران و همچنین تیم‌های ملی اسکی، شمشیربازی و اتومبیل رانی ایران برای انجام مسابقات دوستانه و شرکت در مسابقات بین‌المللی به لبنان مسافرت کردند . تیم‌های سوارکاری و اسکی و تنیس لبنان در همین سال به ایران مسافرت نمودند .

در سال ۱۳۵۳ تعداد ۱۹ داوطلب لبنانی با استفاده از بورس دولت شاهنشاهی برای تحصیل در دانشگاه‌های ایران معرفی شدند و دولت لبنان نیز باده بورس تحصیلی برای داوطلبان ایرانی موافقت نمود .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و لبنان در ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۱۶ میلیون دلار گردید .

جمهوری عربی یمن

روابط ایران و جمهوری عربی یمن در سال ۱۳۵۳ بر اساس تفاهم و احترام متقابل ادامه یافت .

بدعوت رسمی وزارت دادگستری ، یک هیات سه نفره مرکب از قضات جمهوری عربی یمن به ریاست قاضی عبداله الشماحی مشاور وزارت دادگستری یمن و عضویت قاضی محمد العمرانی و قاضی علی یحی الاریانی از تاریخ ۱۳۵۳/۲/۴ تا ۱۳۵۳/۲/۱۱ (۲۴ آوریل تا یکم مه ۱۹۷۴) از تهران دیدن نمودند . هیات قضات یمنی در مدت توقف در تهران با وزیر دادگستری ملاقات و مذاکره نمودند و با تشکلات وزارت دادگستری آشنا شدند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۱۰ (۳۰ آوریل ۱۹۷۴) قاضی محمد علی الاکوع محقق و مورخ یمنی بنمایندگی از طرف دولت جمهوری عربی یمن برای شرکت در مراسم بزرگداشت «سیبویه» در رأس هیاتی به شیراز مسافرت کرد . مشارالیه پس از خاتمه مراسم مذکور به تهران آمد و با مقامات دانشگاه تهران در باره همکاریهای فرهنگی دو کشور مذاکره و تبادل نظر نمود .

آقای احمد عبده سعید وزیر مشاور جمهوری عربی یمن که در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۵ (۲۴ فوریه ۱۹۷۵) برای مشارکت در کنفرانس سازمان حفاظت محیط زیست به ایران آمده بود با آقای هویدا نخست وزیر و آقای عباسعلی خلعتبری وزیر امور خارجه و آقای عبدالمجید مجیدی وزیر مشاور و سرپرست سازمان برنامه و بودجه ملاقات و در باره توسعه همکاریهای دو کشور و مشارکت دولت شاهنشاهی در بعضی از برنامه های عمرانی یمن مذاکراتی بعمل آورد .

مصر

مسافرت رسمی شاهنشاه آریامهر وعلیاحضرت شهبانو به قاهره در سال ۱۳۵۳ سرآغاز دورانی شکوفا در مناسبات ایران و مصر بود و روابط دو کشور در زمینه های مختلف سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی تحولات مطلوبی بشرح زیر داشت: اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر وعلیاحضرت شهبانو بدعوت حضرت محمد انورسادات رئیس جمهوری عربی مصر از تاریخ ۱۸ تا ۲۲ دیماه ۱۳۵۳ (هشتم تا دوازدهم ژانویه ۱۹۷۵) بطوررسمی به مصر مسافرت فرمودند و مورد استقبال گرم وپرشکوه دولت وملت مصر قرارگرفتند . دراین مسافرت آقای عباسعلی خلعت بری وزیر امورخارجه وعدهای از مقامات مملکتی درالتزام موبك مبارك سلوكانه بودند .

حضرت انورسادات درضيافت شام رسمی که بافتخار اعلیحضرتین ترتیب داده بود اظهار داشت :

«... ماهمگی بامسائل یکسانی روبروهستیم و بسوی یک آینده پیش میرویم ونمیتوانیم اجازه دهیم که کسی سدومانعی در راه گسترش روابط دوستانه بین ملت ایران وملت عرب بوجود آورد ، مادرکنار یکدیگرپی های ژرف یک همکاری استوار بین دوکشور و بین دولت را آنچه ان بنانهاده ایم که منافع مشترك وسعادت دوجانبه ایران ومصر را تضمین میکند وطبیعی است که چنین همکاری نباید حدودمرزی داشته باشد...»

شاهنشاه آریامهر نیز ضمن اشاره به همکاریهای اقتصادی وروابطفرهنگی دوکشور اظهار فرمودند :

«شاید احتیاجی بذکر این واقعیت نباشد که مادرزمینه سیاسی به پیروی از اصولی که بدانها اعتقاد راسخ داریم در هرجا که لازم شده است بطور قاطع پشتیبان شما بوده ایم وهستیم»

رهبران دو کشور اعتقاد را سخ خود را نسبت به اهمیت تقویت مناسبات ایران و اعراب ابراز داشتند و خاطر نشان کردند که وحدت منافع واقعی ملت ایران و عموم ملل برادر عرب و نیز ضرورت توسعه روابط همکاری و همبستگی بین دو طرف در سطح ملی و رسمی رهنمون این کشورها در انجام این مقصود خواهد بود.

اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۱۴ آقای جمال عطیفی نایب رئیس مجلس ملی مصر را بحضور پذیرفتند. آقای جمال عطیفی بمنظور مذاکره و تبادل نظر بانمایندگان مجلسین سنا و شورا به ایران سفر کرده بود.

در تاریخ ششم تیرماه ۱۳۵۳ مأموریت آقای محمد سمیح انور سفیر مصر در ایران پایان یافت و آقای عزت ابراهیم سلیمان رئیس اداره امور عربی در وزارت خارجه مصر بسمت سفیر جدید آنکشور در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۲ (۱۱ دسامبر ۱۹۷۴) استوار نامه خود را به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر تقدیم نمود.

تیمسار ارتشبد غلامرضا ازهارای رئیس ستاد بزرگ ارتشتاران در راس یک هیأت نظامی از تاریخ ۲۷ آذرماه تا دوم دیماه ۱۳۵۳ (۱۸ تا ۲۳ دسامبر ۱۹۷۴) به مصر مسافرت کرد و باحضرت انور سادات رئیس جمهوری و ارتشبد عبدالغنی جمعی رئیس ستاد ارتش وقت مصر ملاقات و مذاکرات دوستانه‌ای انجام داد.

بدعوت حزب ایران نوین آقای یوسف کامل عبدالعزیز دبیر کمیته مرکزی اتحاد سوسیالیست عرب مصر در تاریخ بیستم دیماه ۱۳۵۳ (۱۰ ژانویه ۱۹۷۵) بمنظور شرکت در سومین کنگره حزب ایران نوین به ایران مسافرت نمود.

مناسبات اقتصادی

مناسبات اقتصادی ایران و مصر در سال ۱۳۵۳ توسعه قابل ملاحظه‌ای

داشت :

آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی بدعوت دولت مصر از تاریخ ۲۳ تا ۲۸ فروردین ماه ۱۳۵۳ در راس هیاتی به آنکشور مسافرت نمود و باحضرت رئیس جمهوری وعده‌ای از وزراء و مقامات عالیرتبه جمهوری مصر ملاقات و در زمینه همکاریهای اقتصادی دو کشور مذاکراتی انجام داد. بدنبال این مسافرت، آقای عبدالعزیز حجازی نایب اول نخست وزیر مصر در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۳۰ (۲۰ مه ۱۹۷۴) در راس یک هیأت اقتصادی بمنظور شرکت در مذاکرات اولین کمیسیون مشترک وزیران ایران و مصر برای امور بازرگانی و

همکاریهای اقتصادی به ایران مسافرت نمود. آقای حجازی در این سفر بحضور مبارک ملوکانه شرفیاب شد و با آقای دکتر منوچهر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران و آقای فرخ نجم‌آبادی وزیر صنایع و معادن ملاقات و مذاکره نمود.

مذاکرات اولین کمیسیون مشترک وزیران دو کشور از ۳ اردیبهشت تا چهارم خرداد ماه ۱۳۵۳ ادامه یافت و در خاتمه (۲۵ مه ۱۹۷۴) یک موافقتنامه سرمایه‌گذاری و یک موافقتنامه بازرگانی و پروتکلی بین دو کشور به امضا رسید که اهم مطالب آن بشرح زیر است:

- موافقت ایران با شرکت در برنامه‌های نوسازی پرت سعید، به این منظور قرار است یک موسسه مشترک ساختمانی و مهندسی مشاور در مصر ایجاد کنند و دولت ایران تا میزان ۲۰ میلیون دلار وام برای اجرای این برنامه در اختیار دولت مصر قرار دهد.

- اجرای طرح مشترکی در مصر برای تولید سالانه سیصد هزار تن آمونیاک با استفاده از گاز طبیعی مصر.

- ایجاد یک کارخانه کود شیمیائی فسفات بظرفیت روزانه یک هزار تن در مصر با استفاده از فسفات مصر و گوگرد ایران

- ایجاد یک کارخانه تولیدی ام.تی بظرفیت سالانه هشتاد هزار تن و یک کارخانه مواد نرم کننده بظرفیت پنجاه هزار تن

- تأسیس یک کارخانه ریسندگی در مصر بظرفیت یکصد هزار دوک.

ایران موافقت نمود تا میران چهار صد میلیون دلار برای اجرای طرحهای مزبور بشرط اقتصادی بودن آنها تسهیلات مالی فراهم نماید.

- موافقت اصولی ایران با مشارکت در اجرای طرح کشیدن لوله نفت از سوئز به پرت سعید بمنظور انتقال نفت به بنادر اروپا

- موافقت ایران با همکاری با مصر در اجرای برنامه‌ای برای بهره‌برداری از ظرفیت‌های استفاده نشده صنایع مختلف مصر که عجزاً این همکاری در مورد صنایع شیمیائی، کاغذ سازی، تولید لاستیک و نخ، کلاف و الیاف مصنوعی صورت گیرد در این مورد ایران آمادگی اصولی خود را برای اعطای اعتباری که از یکصد میلیون دلار تجاوز نخواهد کرد اعلام نمود.

- تأسیس یک بانک سرمایه‌گذاری ایران و مصر در قاهره بمنظور اجرای برنامه‌های فوق با سرمایه اولیه بیست میلیون دلار

- اعلام آمادگی مصر برای خرید ماشین‌آلات و تجهیزات و ابزار و ماشینهای

راهسازی ساخت ایران برای اجرای برنامه‌های نوسازی و بهره‌برداری از ظرفیت های استفاده شده صنایع خود و همچنین اظهار علاقه مصر به خرید یک هزار دستگاه اتوبوس و بعضی از کالاهای مصرفی - بدین منظور ایران یک اعتبار صادراتی بمبلغ یکصد میلیون دلار در اختیار مصر قرار خواهد داد .

در تاریخ هشتم تیرماه ۱۳۵۳ آقای ابوالقاسم خردجو مدیرعامل بانک توسعه صنعتی در راس هیاتی به قاهره مسافرت نمود و با مقامات عالی رتبه ملاقات و مذاکره کرد در نتیجه این مذاکرات موافقت نامه تأسیس بانک مشترک ایران و مصر پاراف شد .

آقای فرخ نجم‌آبادی وزیر صنایع و معادن ایران بدعوت آقای محمود ابوالحسن وزیر صنایع جمهوری عربی مصر در راس هیاتی در تاریخ ۲۷ آبانماه ۱۳۵۳ به مصر مسافرت نمود . در این سفر آقای فرخ نجم‌آبادی با حضرت انور سادات رئیس جمهوری و آقای حجازی نخست وزیر و همچنین وزرای نفت و همکاریهای بین‌المللی مصر ملاقات و مذاکرات دوستانه‌ای در زمینه همکاریهای اقتصادی و مسائل مورد علاقه دو کشور بعمل آورد . در نتیجه این مذاکرات اسناد زیر در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۴ (۲۵ نوامبر ۱۹۷۴) بین دو کشور به امضا رسید: یک موافقتنامه برای ایجاد بانک مشترک سرمایه‌گذاری ایران و مصر و اساسنامه مربوط به آن مقاوله نامه برای ایجاد یک واحد کود شیمیائی در مصر

مقاوله نامه جهت تأسیس یک کارخانه ریسندهی نخ - پنبه در مصر و یک یادداشت تفاهم برای ایجاد یک شرکت مهندسی مشاور و یک شرکت مشترک پیمانکاری

در مرداد ماه ۱۳۵۳ آقای جمال عرفان رئیس هواپیمائی جمهوری عربی مصر در راس هیاتی از مقامات هواپیمائی آن کشور به ایران مسافرت نمود و با هیأت ایرانی بریاست سپهبد علی محمد خادمی مدیرعامل هواپیمائی ملی ایران در زمینه برقراری خط هوائی بین دو کشور مذاکراتی انجام داد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۳ (۴ دسامبر ۱۹۷۴) آقای احمد عزالدین حسن هلال وزیر نفت و معاون جمهوری عربی مصر به ایران مسافرت نمود و با آقای منوچهر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران در زمینه کمک نفتی ایران به مصر و همکاریهای نفتی دو کشور ملاقات و مذاکره کرد . ایران در نمایشگاه بین‌المللی قاهره که از تاریخ ۱۹ اسفند ماه ۱۳۵۳ گشایش یافت شرکت نمود .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و مصر در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۷ میلیون دلار بود

مناسبات فرهنگی و اجتماعی

در مهرماه ۱۳۵۳ یک گروه ۱۸ نفری و در آذرماه همین سال یک گروه ۹ نفری از افسران و سربازان مصری که در جنگ اخیر اعراب و اسرائیل نقش عضو و ضایعه بدنی پیدا کرده بودند برای معالجه به تهران اعزام شدند و در بیمارستان توان بخشی شفای حیاتیان بستری و تحت درمان قرار گرفتند.

در آبانماه ۱۳۵۳ خانم بطینه الطویل نماینده مجلس و خانم ثریا الکلیم وکیل دادگستری مصر بدعوت وزارت اطلاعات و جهانگردی به ایران مسافرت کردند، بانوان مصری در این سفر به پیشگاه علیاحضرت شهبانو شرفیاب شدند که ضمن آن علیاحضرت شهبانو پیامی برای بانوان مصر فرستادند و امکان همکاریهای بانوان دو کشور را خاطر نشان ساختند.

نمایشگاه عکس ایران در قاهره در تاریخ ۹/۱۰/۱۳۵۳ بوسیله آقای یوسف ضیائی وزیر فرهنگ جمهوری عربی مصر گشایش یافت. در این نمایشگاه چهره‌هایی از آثار تاریخی و هنری و پیشرفتهای اخیر ایران به معرض نمایش گذاشته شد.

بمناسبت دیدار اعلیحضرتین هفته فیلم ایران در قاهره در نیمه دوم اسفند ۱۳۵۳ برگزار گردید.

آقای هوشنگ نهاوندی رئیس دانشگاه تهران در تاریخ ۵/۱۱/۱۳۵۳ در راس هیاتی به مصر مسافرت نمود. در این سفر یک قرار داد همکاری در زمینه مبادله استاد و دانشجو و انجام طرحهای تحقیقاتی مشترک بین دانشگاه تهران و دانشگاه اسکندریه به امضا رسید.

بدعوت وزارت بهداری آقای احمد فواد محی‌الدین وزیر بهداری عربی مصر در تاریخ ۲۹/۱۱/۱۳۵۳ برای مدت سه روز به ایران مسافرت نمود و در این سفر با مقامات ایرانی در زمینه طرحهای مشترک بهداشتی و درمانی و توسعه همکاری بین دو کشور در امر بهداشت و درمان مذاکراتی انجام داد و ضمناً از سازمانهای گوناگون بهداشتی و درمانی کشور بازدید بعمل آورد.

آقای دکتر شیخ الاسلام زاده وزیر رفاه اجتماعی در تاریخ ۱۲/۱۲/۱۳۵۳ بدعوت وزیر رفاه اجتماعی جمهوری عربی مصر به قاهره مسافرت نمود و ضمن ملاقات باحضرت انور سادات رئیس جمهوری با مقامات رفاهی مصر مذاکره و تبادل نظر نمود.

بدعوت وزارت آموزش و پرورش در تاریخ ۱۸/۱۲/۱۳۵۳ مدیران کل آموزش متوسطه و آموزش مقدماتی مصر به ایران مسافرت کردند و در مدت ۱۹

روزاقامت در ایران از مؤسسات آموزشی کشور بازدید نمودند .
در کادربادلات ورزشی تیم دوومیدانی دانشگاه‌های ایران در سال
۱۳۵۳ دوبار برای انجام مسابقات دوستانه به مصر مسافرت کرد و تیم واترپولی
مصر نیز بایران سفر کرد .

در سال ۱۳۵۳ تعداد ۷۳ جلد کتاب علمی و فرهنگی از طرف دانشگاه
تهران به دانشگاه اسکندریه اهدا شد در همین سال یک کتاب تحت عنوان مظاهری
از روابط فرهنگی ایران و مصر بزبان عربی در قاهره انتشار یافت ضمناً ه بورس
تحصیلی از طرف دولت شاهنشاهی و ۳ بورس تحصیلی از طرف دولت مصر
در اختیار داوطلبان دو کشور قرار داده شد .

الجزایر

روابط ایران و الجزایر در سال ۱۳۵۳ تحولات چشم‌گیری داشت و به بهترین شکل خود در تاریخ روابط دو کشور متجلی گردید .

تشریف فرمائی اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر در اسفندماه ۱۳۵۳ به الجزایر بمنظور شرکت در اجلاس کنفرانس سران کشورهای تولیدکننده نفت و مذاکرات معظم‌له باحضرت هواری بومدین مناسبات سازنده‌ای را که میان دو کشور برادر و دوست بوجود آمده بود بیش از پیش مستحکم ساخت .

در این سفر تاریخی بابتکار پرزیدنت بومدین و باساعی جمیله‌ای که معظم‌له برای ایجاد محیط مساعدی برای تبادل نظر و ارتباط مستقیم اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر با آقای صدام حسین معاون رئیس جمهوری عراق بکار بست ، دو کشور همسایه ایران و عراق در مورد رفع اختلافات فیما بین بتوافق رسیدند و در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۱۵ (۶ مارس ۱۹۷۵) متن اعلامیه مشترک دو کشور در یکی از تالارهای کاخ ملل در حضور شاهنشاه آریاسهر و پرزیدنت بومدین و آقای صدام حسین بوسیله آقای بوتفلیقه وزیر امور خارجه الجزایر قرائت گردید . پس از آن نیز در کلیه جلساتی که هیاتهای ایران و عراق در تهران و بغداد جهت مذاکره در مورد رفع اختلافات تارسیدن بتوافق کامل داشتند ، هیأت الجزایری بریاست آقای عبدالعزیز بوتفلیقه وزیر امور خارجه آنکشور شرکت نمود و کوششهای ثمربخشی در نزدیک کردن نظرات طرفین معمول داشت .

مناسبات ایران و الجزایر در سایر جهات نیز بنحو گسترده‌ای تحول یافت . آقای عبدالسلام بالعید وزیر نفت و انرژی الجزایر در شهریورماه ۱۳۵۳ به تهران مسافرت نمود و در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۱۸ (۹ سپتامبر ۱۹۷۴) به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر شرفیاب گردید و پیام حضرت هواری بومدین را به معظم‌له تقدیم نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۳ (۲۵ اکتبر ۱۹۷۴) آقای حفیظ کرمان که به

سمت سفیرالجزایر در دربار شاهنشاهی تعیین شده بود به ایران مسافرت نمود و پیام حضرت رئیس جمهوری الجزایر رابه پیشگاه مبارک ملوکانه تقدیم نمود. در این سفر مذاکراتی در زمینه گسترش و تحکیم مناسبات صورت گرفت و متعاقب آن اقدامات اولیه برای تعیین و معرفی سفرای جدید دو کشور آغاز شد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۷ (۲۸ نوامبر ۱۹۷۴) آقای احمد اقبال معاون پارلمانی وزارت امور خارجه در راس هیاتی بنمایندهگی از طرف دولت شاهنشاهی ایران بمنظور شرکت در جشنهای بیستمین سالروز انقلاب الجزایر به آن کشور مسافرت کرد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۲۷ (۱۸ دسامبر ۱۹۷۴) آقای حفیظ کرمان Hafid Keramane اولین سفیرمقیم الجزایر در دربار شاهنشاهی به پیشگاه مبارک ملوکانه شرفیاب گردید و استوارنامه خود را تقدیم داشت .

آقای اسد صدوری سفیر جدید شاهنشاه آریامهر در الجزیره در تاریخ ۱۳۵۲/۹/۲۹ (۲۰ دسامبر ۱۹۷۴) استوارنامه خود را بحضور حضرت هواری بومدین رئیس جمهوری الجزایر (رئیس شورای انقلاب الجزایر) تقدیم نمود .

آقای جمشید آموزگار وزیر کشور و سرپرست سازمان امور استخدامی کشور که در رأس هیأت نمایندگی ایران برای شرکت در اجلاس وزرای اوپک به الجزیره مسافرت کرده بود در تاریخ ۵۳/۱۱/۵ (۲۵ ژانویه ۱۹۷۵) با حضرت هواری بومدین رئیس جمهوری الجزایر ملاقات و مذاکره نمود.

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۴ (۲۳ فوریه ۱۹۷۵) آقای محمد یزید سفیر الجزایر در بیروت و فرستاده ویژه رئیس جمهوری الجزایر به پیشگاه مبارک ملوکانه شرفیاب گردید و پیام مخصوص حضرت بومدین را تقدیم داشت. آقای محمد یزید در این سفر با نخست وزیر ، وزیر دربار شاهنشاهی ، وزیر امور خارجه ، وزیر کشور و سرپرست امور استخدامی کشور درباره همکاریهای دو کشور مذاکراتی انجام داد.

آقای محمد یزید پیش از ترك تهران در يك مصاحبه مطبوعاتی اظهار داشت که شرفیابی بحضور مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر در چهارچوب برنامه فراهم سازی مقدمات تشکیل کنفرانس سران عضو اوپک صورت گرفته است.

پس از تشریف فرمائی اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر به الجزایر و توافق ایران و عراق آقای عبدالعزیز بوتفلیقه وزیر امور خارجه الجزایر در رأس هیأتی برای نظارت بر مذاکرات ایران و عراق وارد تهران گردید و در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۲۴ (۱۵ مارس ۱۹۷۵) به پیشگاه مبارک ملوکانه شرفیاب شد وی همچنین در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۲۵ (۱۶ مارس ۱۹۷۵) با آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر ملاقات و مذاکره نمود.

تونس

روابط دوستانه ایران و تونس در سال ۱۳۵۳ براساس همکاری و حسن تفاهم ادامه یافت.

در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۲۴ (۱۵ سپتامبر ۱۹۷۴) از جانب شاهنشاه آریامهر بمناسبت انتخاب حضرت حبیب بورقیبه بعنوان رئیس جمهوری مادام العمر تونس پیام شادباشی به تونس مخابره شد و حضرت رئیس جمهوری تونس نیز در پاسخ سپاسگزاری خود را به پیشگاه مبارک ملوکانه تلگراف نمودند.

در شهریورماه ۱۳۵۳ (سپتامبر ۱۹۷۴) آقای جهانگیر آموزگار سفیر شاهنشاه آریامهر بعنوان نماینده گروه کشورهای آسیائی و آفریقائی در صندوق بین المللی پول به تونس مسافرت کرد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۲۷ (۱۹ اکتبر ۱۹۷۴) روزنامه آکسیون (ارگان حزب دستور تونس) طی مقاله ای کمک ۱۵۵۷ میلیون دلاری ایران را به کشورهای آن که در نتیجه ترقی بهای نفت متحمل زیان شده اند ستایش نمود.

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۲۱ (۱۱ ژانویه ۱۹۷۵) حبیب بورقیبه (پسر) وزیر امور خارجه سابق تونس و عضو دفتر سیاسی حزب سوسیالیست این کشور در سومین کنگره حزب ایران نوین شرکت نمود و در مراجعت ضمن تقدیم پیام رئیس جمهوری تونس به پیشگاه مبارک ملوکانه که آن هنگام در زوربخ تشریف فرما بودند درباره گسترش مجدد روابط بین دو کشور مطالبی معروض داشتند.

آقای بورقیبه در این سفر با آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر و مقامات وزارت امور خارجه نیز مذاکراتی درباره مناسبات ایران و تونس بعمل آورد. بدنبال این مذاکرات سفرای ایران و تونس که برای مدتی به کشورهای خود رفته بودند مجدداً به محل مأسوریت خود بازگشتند.

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۲۰ (۱۱ مارس ۱۹۷۵) مأسوریت آقای توفیق اسمیدا سفیر تونس در دربار شاهنشاهی خاتمه پذیرفت و آقای عبدالعزیز حمزاوی سفیر جدید تونس در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۲۷ (۱۸ مارس ۱۹۷۵) رونوشت استوارنامه خود را به آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه تسلیم نمود.

مناسبات اقتصادی

در خردادماه ۱۳۵۳ (ژوئن ۱۹۷۴) یک هیأت نفتی بریاست آقای محسن فرحی کارشناس فروش و بازاریابی در شرکت نفت به تونس مسافرت و پس از انجام مذاکراتی با مقامات مربوط این کشور در زمینه فروش نفت خام، دولت ایران موافقت خود را با فروش ۲۰۰.۰۰۰ تن نفت خام به تونس اعلام نمود. ضمناً ترتیب مقتضی برای فروش گوگرد و آمونیاک از طرف ایران به تونس و تحویل سوپر فسفات از طرف تونس به ایران داده شد.

مناسبات فرهنگی و اجتماعی

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۵ (۲۵ آوریل ۱۹۷۴) سه نفر از استادان دانشگاه تونس در کنگره بزرگداشت دوازدهمین قرن درگذشت سیبویه دانشمند ایرانی شرکت نمودند. آقای علی انشائی یکی از استادان مذکور در بازگشت مقاله جالبی در تجلیل از شخصیت علمی سیبویه ونحوه آموزش در ایران انتشار داد. در اردیبهشت ۱۳۵۳ (مه ۱۹۷۴) دو کارآموز تونسی از دو بورس دولت شاهنشاهی در قسمت تثبیت شن استفاده و بمدت یکماه به ایران آمدند.

در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۲۷ (۱۸ ژوئیه ۱۹۷۴) گروه هنرمندان موسیقی سنتی ایران در فستیوال بین‌المللی در تونس شرکت نمودند.

در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۲۶ (۱۶ ژوئن ۱۹۷۴) سناتور دکتر جهانشاه صالح باتفاق رئیس دانشکده حقوق و یکی از استادان دانشگاه تهران برای شرکت در سمپوزیوم حقوق و جمعیت به تونس مسافرت نمودند.

در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۲ (۲۴ ژوئیه ۱۹۷۴) موافقتنامه جهانگردی بین ایران و تونس توسط آقای اکبر دارائی سفیر شاهنشاه آریامهر در تونس به نمایندگی دولت شاهنشاهی و آقای صادق بوراوی مدیرکل جهانگردی به نمایندگی دولت تونس بامضا رسید.

در آبانماه ۱۳۵۳ (نوامبر ۱۹۷۴) فیلم ایرانی مغولها در پنجمین فستیوال

سینمایی کارتاژ بمعرض نمایش گذارده شد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۱۸ (۹ سپتامبر ۱۹۷۴) ترجمه فارسی کتاب
«زندگینامه ابوریحان بیرونی» دانشمند ایرانی تألیف دکتر علی‌الشایی تونسلی
از طرف وزارت فرهنگ و هنر منتشر گردید.

در بهمن‌ماه ۱۳۵۳ (فوریه ۱۹۷۵) تعداد ۸۰ جلد کتاب به زبان فارسی
در شعر و ادب و تاریخ و جغرافی از طرف سفارت شاهنشاهی به دانشکده ادبیات
تونس اهدا گردید.

مغرب

مناسبات دوستانه ایران و مغرب در سال ۱۳۵۳ براساس همکاری و حسن تفاهم ادامه یافت.

بدعوت آقای امیرعباس هویدا نخست‌وزیر آقای احمد عثمان نخست‌وزیر مغرب از تاریخ ۲۳ تا ۲۹ اردیبهشت‌ماه ۱۳۵۳ (۱۳ تا ۱۹ مه ۱۹۷۴) در رأس هیأتی از مقامات عالی‌رتبه بطور رسمی از ایران بازدید نمود.

اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر نخست‌وزیر مغرب را که حامل پیام اعلیحضرت ملک حسن دوم پادشاه مغرب بودند بحضور پذیرفتند.

هیأت مغربی بریاست آقای احمد عثمان در این مسافرت با هیأت ایرانی به ریاست آقای امیرعباس هویدا ضمن چند جلسه که تشکیل دادند جنبه‌های مختلف همکاریهای دو کشور را مورد بررسی قرار دادند. در پایان این مذاکرات یک قرارداد وام در تاریخ ۲۹/۲/۱۳۵۳ (۱۹ مه ۱۹۷۴) بین دو کشور بامضا رسید.

بموجب این قرارداد دولت ایران وامی بمبلغ ۳ میلیون دلار در اختیار دولت مغرب خواهد گذاشت که برای توسعه کشاورزی، دامپروری، زه‌کشی و آبیاری، اصلاحات ارضی، خرید ماشین‌آلات کشاورزی و موتور پمپ در آن کشور بمصرف برسد. ضمناً یک موافقتنامه همکاریهای اقتصادی مربوط به ۱۵ طرح مختلف بین ایران و مغرب بامضا رسید و قرار شد طرحهای مورد نظر در این موافقتنامه با توجه به نیازهای ایران در رشته‌های صنعتی، غذایی و بعضی از نیازهای کشاورزی و معدنی از طرف ایران مورد مطالعه و اظهار نظر قرار گیرد.

در اعلامیه مشترکی که در پایان این دیدار انتشار یافت، طرفین از تعولات مطلوب روابط دوجانبه ابراز خرسندی کردند و اهمیت دیدارهای متقابل منظم بمنظور بررسی مسائل مورد علاقه مشترك را مورد تأکید قرار دادند. طی دیدار نخست‌وزیر مغرب از ایران وزیر آموزش و پرورش آن کشور

که از زمره همراهان نخست‌وزیر بود در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۲۵ با آقای احمد هوشنگ شریفی وزیر آموزش و پرورش ملاقات و در زمینه گسترش همکاری‌های فرهنگی بین دو کشور مذاکراتی بعمل آورد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۳۱ (۲۲ سپتامبر ۱۹۷۴) مأموریت آقای محمدالعربی العلی سفیر مغرب در دربار شاهنشاهی پایان یافت و آقای بدرالدین سنوسی سفیر جدید آن کشور استوارنامه خود را در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۷ (۲۸ دسامبر ۱۹۷۴) به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر تقدیم داشت.

در خردادماه ۱۳۵۳ (ژوئن ۱۹۷۴) مدیرعامل سازمان عمران جیرفت برای مطالعه طرح‌های کشاورزی و دامداری به کشور مغرب مسافرت نمود.

در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۱ (۲۲ ژوئن ۱۹۷۴) آقای محمدتقی غمگساران کارشناس مرکز توسعه صادرات و صنایع ایران برای شرکت در کنگره نمایشگاه صنایع تبدیل مواد غذایی در کازابلانکا عازم کشور مغرب گردید.

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۲۸ (۱۸ ژانویه ۱۹۷۴) آقای عبدالحفیظ قدیری نماینده حزب استقلال مغرب و مدیر روزنامه Opinien بمنظور شرکت در سومین کنگره حزب ایران‌نوین به ایران مسافرت نمود.

حجم مبادلات بازرگانی ایران و مغرب در نه ماهه اول سال ۱۳۵۳ به ۱/۳۴ میلیون دلار بالغ گردید.

فصل چهارم

روابط ایران با کشورهای افریقای سیاه

در سال ۱۳۵۳ در قاره افریقا تحولات سیاسی وسیعی مانند اعطای استقلال و یا فراهم آوردن زمینه استقلال برای مستعمرات افریقائی پرتغال ، تضعیف وضع رژیمهای نژادپرست و تقویت جنبشهای آزادیبخش در این قاره صورت گرفت که میتوان آنها را بعنوان نقطه عطف در تاریخ مبارزات مردم افریقا ثبت کرد .

دولت شاهنشاهی در سال ۱۳۵۳ گینه بیسائورا برسمیت شناخت و با کشورهای افریقای مرکزی - اوگاندا - بوروندی - داهومی - کامرون - گابن - گامبی و گانا روابط سیاسی برقرار نمود. کثرت تعداد هیأت‌های اقتصادی متبادله بین ایران و کشورهای افریقا شاهدگویائی بر همکاریهای فعال و گسترده دولت شاهنشاهی با این قاره میباشد.

سیاست ایران در افریقا براساس گسترش همکاریهای دوجانبه با کشورهای این قاره و پشتیبانی از مبارزات سلسل افریقائی بمنظور بدست آوردن حق تعیین سرنوشت خود مبتنی میباشد. دولت شاهنشاهی همواره در سازمان سلسل متحد و همچنین در سایر مجامع بین‌المللی سیاستهای تبعیض نژادی و استعمار در افریقا را بشدت محکوم کرده و از جنبشهای استقلال طلبانه مردم سرزمینهایی که هنوز زیر یوغ استعمار بسر میبرند حمایت نموده است.

اتیوپی

روابط دوستانه ایران و اتیوپی در سال ۱۳۵۳ براساس همکاری و حسن تفاهم ادامه داشت.

آقای Dejazmatch Zewde Gebre Selassie وزیر امور خارجه اتیوپی در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۱۹ (۱۰ ژوئیه ۱۷۹۴) در رأس هیأتی به ایران مسافرت کرد و به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر شرفیاب گردید .
هیأت اتیوپی در این سفر با آقای امیرعباس هویدا نخست‌وزیر و آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه ملاقات و درباره توسعه مناسبات بین دو کشور مذاکراتی بعمل آورد.

جمعیت شیروخورشید سرخ ایران به تقاضای اتحادیه جهانی صلیب سرخ در زمینه کمک بیشتر به قحطی‌زدگان اتیوپی در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۷ (۲۹ ژوئیه ۱۹۷۴) مبلغ پنجهزار دلار در اختیار اتحادیه صلیب سرخ قرار داد.

مأموریت آقای کاظم نیامیر سفیر شاهنشاه آریامهر در اتیوپی در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۲۹ (۲۰ مارس ۱۹۷۵) خاتمه یافت .

در سال ۱۳۵۳ پیامهای شادباشی بین سران دو کشور بمناسبت اعیاد ملی ایران و اتیوپی مبادله شد.

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و اتیوپی در نه‌ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر پانصد هزار دلار بود.

افریقای جنوبی

در سال ۱۳۵۳ بین ایران و افریقای جنوبی در زمینه‌های اقتصادی و فرهنگی تماس‌هایی صورت گرفت.

در فروردین ۱۳۵۳ هیأتی بریاست معاون وزارت آب و برق بافریقای جنوبی مسافرت نمود و در زمینه همکاریهای دو کشور درباره انرژی مذاکره کرد. بدعوت پارلمان افریقای جنوبی هیأت پارلمانی ایران بریاست آقای شریف‌امامی رئیس مجلس سنا در اردیبهشت ۱۳۵۳ بافریقای جنوبی مسافرت کرد.

در خرداد ۱۳۵۳ وزیر اقتصاد افریقای جنوبی آقای O.P.Horwood بایران سفر کرد.

در دیماه ۱۳۵۳ آقای Lorie رئیس سابق بورس ژوهانسبورگ بایران مسافرت نمود و درباره مسائل مربوط به اوراق قرضه و بورس با مقامات بانک مرکزی گفتگو و تبادل نظر بعمل آورد.

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و افریقای جنوبی در نه‌ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر پنجاه میلیون و چهارصد هزار دلار بود.

افریقای مرکزی

مناسبات دوستانه ایران با افریقای مرکزی در سال ۱۳۵۳ با استقرار روابط سیاسی بین دو کشور تحکیم یافت.

دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری افریقای مرکزی متساویاً بمنظور توسعه و تحکیم مناسبات فیما بین در تاریخ ۲۸/۱۲/۱۳۵۳ (۱۹ مارس ۱۹۷۵) بین کشورهای خود روابط سیاسی در سطح سفارت برقرار نمودند و موافقت کردند که هرچه زودتر اقدام به مبادله سفیر نمایند.

اوگاندا

روابط ایران و اوگاندا در سال ۱۳۵۳ با استقرار روابط سیاسی بین دو کشور گسترش یافت.

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۱۸ (۸ مه ۱۹۷۴) حضرت ایدی امین رئیس جمهوری اوگاندا در رأس یک هیأت به ایران مسافرت نمود و ضمن شرفیابی به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر با معظم له درباره همکاریهای دو کشور مذاکره و تبادل نظر نمودند.

پس از مراجعت رئیس جمهوری اوگاندا وزارت امور خارجه آنکشور طی یادداشتی تقاضا نمود بین ایران و اوگاندا روابط سیاسی برقرار شود.

دولت شاهنشاهی ایران با توجه به سیاست مستقل ملی خود دایر بر گسترش روابط دوستانه با همه کشورها به تقاضای آندولت پاسخ مثبت داد و با توافق طرفین از تاریخ ۱۳۵۳/۷/۱۸ (۱۰ اکتبر ۱۹۷۴) بین ایران و اوگاندا روابط سیاسی در سطح سفارت برقرار گردید.

بوروندی

روابط ایران و بوروندی در سال ۱۳۵۳ با استقرار روابط سیاسی بین دو کشور استحکام بیشتری یافت.

دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری بوروندی که متساویاً علاقمند به توسعه و تحکیم مناسبات فیما بین میباشند در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۲۸ (۲۰ اکتبر ۱۹۷۴) مبادرت به برقراری روابط سیاسی در سطح سفارت نمودند و موافقت کردند که سفرای خود را هرچه زودتر مبادله نمایند.

چاد

روابط دوستانه ایران و چاد در سال ۱۳۵۳ براساس تحکیم و توسعه ادامه یافت.

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲۲ (۱۳ نوامبر ۱۹۷۴) آقای Dji Dingar Dono Ngar Doum وزیر کشاورزی چاد در رأس یک هیأت هفت نفری به ایران مسافرت نمود و با آقای صدقیانی وزیر تعاون و امور روستاها و عده‌ای از مقامات اقتصادی ایران مذاکراتی در جهت گسترش همکاریهای دو کشور بعمل آورد. در پایان این مذاکرات یادداشت تفاهمی بامضاء رسید که بموجب آن قرار شد گروهی از کارشناسان ایرانی برای مطالعه در زمینه تأسیس یک کارخانه قند و یک مجتمع گوشت به چاد مسافرت کنند. یادداشت تفاهم مزبور را وزیر کشاورزی چاد و آقای صدقیانی وزیر تعاون و امور روستاها امضا کردند.

داهومی

مناسبات دوستانه ایران و داهومی در سال ۱۳۵۳ گسترش قابل توجهی یافت.

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۱۵ (۴ فوریه ۱۹۷۴) آقای ژاک آداندۀ Jaque Adande سفیر داهومی در نیجریه در رأس هیأتی مرکب از کارشناسان انرژی و طرح و برنامه بایران مسافرت کرد. هیأت داهومی در این سفر با آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه و عده‌ای از مقامات وزارت امور اقتصادی و دارائی و شرکت ملی نفت ایران ملاقات و درباره استقرار روابط سیاسی و ایجاد همکاریهای اقتصادی بین دو کشور مذاکراتی بعمل آورد. ضمناً طرح قرارداد همکاری و کمک متقابل بین ایران و داهومی را برای مطالعه و اظهار نظر دولت شاهنشاهی تسلیم نمود.

بر اثر این مذاکرات از تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۲۸ (۱۹ مارس ۱۹۷۵) بین ایران و داهومی روابط سیاسی در سطح سفارت برقرار گردید و موافقت شد که سفرای دو کشور هرچه زودتر مبادله شوند.

زائیر

روابط ایران وزائیر در سال ۱۳۵۳ در جهت بسط وتوسعه ادامه یافت. بدعوت دولت زائیر در تاریخ ۱۴/۳/۱۳۵۳ (۴ ژوئن ۱۹۷۴) آقای عبدالمجید مجیدی وزیر مشاور وسرپرست سازمان برنامه وبودجه در رأس یک هیأت اقتصادی به زائیر مسافرت نمود. آقای مجیدی در این سفر با ریاست جمهوری زائیر - وزیر امور خارجه و وزیر انرژی ملاقات ومذاکراتی در مورد همکاریهای فیما بین در زمینه های صنعتی - معدنی وکشاورزی بعمل آورد ضمناً مطالعاتی بمنظور انعقاد یک موافقتنامه کلی در زمینه های اقتصادی - بازرگانی-فنی علمی وفرهنگی بین دو کشور صورت گرفت.

هیأت اقتصادی زائیر بریاست آقای Baruti Wa Ndvali وزیر دارائی این کشور در تاریخ ۲۹/۸/۱۳۵۳ (۲۰ نوامبر ۱۹۷۴) بایران مسافرت نمود ودرباره همکاریهای اقتصادی دو کشور با نخست وزیر - وزیر مشاور و سرپرست سازمان برنامه وبودجه - وزیر امور اقتصادی و دارائی مذاکراتی بعمل آورد.

طرح موافقتنامه اقتصادی ، علمی ، فنی وفرهنگی ایران وزائیر که علی الاصول مورد موافقت دولت شاهنشاهی و دولت جمهوری زائیر قرار گرفته است در سال ۱۳۵۳ مورد بررسی نهائی قرار گرفت.

زامبیا

مناسبات دوستانه ایران و زامبیا در سال ۱۳۵۳ توسعه و تحکیم یافت. بدعوت اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانوی ایران حضرت کنت کائوندا Kenneth D. Kaunda رئیس جمهوری زامبیا و بانو در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۸ (۲۹ نوامبر ۱۹۷۴) بایران مسافرت رسمی نمودند. عده‌ای از وزراء و شخصیت‌های سیاسی و اقتصادی زامبیا در این سفر حضرت رئیس جمهوری را همراهی میکردند.

در مذاکراتیکه بین اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر و حضرت رئیس جمهوری زامبیا صورت گرفت مسائل مورد علاقه دو کشور و همکاریهای اقتصادی و کشاورزی ایران و زامبیا مورد بررسی قرار گرفت و شاهنشاه آریامهر مقرر فرمودند برای بررسی این موضوع یک هیأت اقتصادی از ایران به زامبیا اعزام گردد.

آقای Narry Mombo Nzunga سفیر اکردیته زامبیا در دربار شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۲۰ (۱۱ دسامبر ۱۹۷۴) استوارنامه خود را به پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر تقدیم داشت.

در بهمن ماه ۱۳۵۳ آقای B.G.R. Kuwani مدیرکل بانک مرکزی زامبیا به تهران مسافرت کرد و با آقای امیرعباس هویدا نخست‌وزیر و مقامات وزارت امور اقتصادی و دارائی درباره همکاریهای بین دو کشور مذاکراتی معمول داشت.

براساس مذاکرات سران دو کشور درباره همکاریهای اقتصادی در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۲۶ (۱۵ فوریه ۱۹۷۵) یک هیأت اقتصادی به ریاست آقای ابوالحسن میربهاء مدیرکل وزارت امور اقتصادی و دارائی به لوزاکا مسافرت نمود. هیأت اقتصادی ایران در این سفر با حضرت رئیس جمهوری، وزرای برنامه‌ریزی اقتصادی و دارائی و عده‌ای از مقامات اقتصادی اینکشور مذاکره نمود و طرحهای مربوط به بهره‌برداری از معادن، توسعه شبکه مواصلات، استخراج اورانیوم - توسعه کشاورزی و دامداری را مورد مطالعه و بررسی قرار داد.

سنگال

روابط دوستانه ایران و سنگال در سال ۱۳۵۳ بنحو مطلوب و گسترده‌ای ادامه یافت.

هیأت اقتصادی سنگال به ریاست وزیر توسعه صنایع و محیط زیست آن کشور در تاریخ ۱۳۵۳/۱/۱۹ (۸ آوریل ۱۹۷۴) به ایران مسافرت کرد و ضمن بازدید از واحدهای کشاورزی قزوین، درباره طرحهای مشترک عمرانی سنگال با مقامات دولت شاهنشاهی تبادل نظر نمود.

در اردیبهشت‌ماه ۱۳۵۳ تعداد پنج‌هزار واحد واکسن فلج‌کودکان اهدائی دولت شاهنشاهی به سنگال طی مراسم خاصی در داکار توزیع و فیلم و اخبار مربوط باین مراسم در وسائل ارتباط جمعی در داکار منعکس گردید.

آقای عبدالمجید مجیدی وزیر مشاور و سرپرست سازمان برنامه و بودجه در رأس یک هیأت اقتصادی ۷ نفری از تاریخ ۱۹ الی ۲۴ خرداد ۱۳۵۳ (۹ الی ۱۴ ژوئن ۱۹۷۴) از سنگال بازدید نمود. طی این سفر مذاکرات مربوط به مشارکت ایران در طرحهای عمرانی سنگال ادامه یافت و شرکت ایران در سه طرح ساختمان سد دلتا روی رودخانه سنگال - حفر چاه برای آبیاری نواحی نیمه خشک و ایجاد یک منطقه صنعتی آزاد در سنگال با اعطای وامی بمبلغ ۸/۵ میلیون دلار به آنکشور مورد مذاکره و توافق قرار گرفت.

مسافرت رسمی آقای عبدودیفوف نخست‌وزیر سنگال و بانو به ایران که از تاریخ ۱۵ الی ۲۱ تیرماه ۱۳۵۳ (۶ الی ۱۲ ژوئیه ۱۹۷۴) صورت گرفت روابط رویتوسعه فیما بین را بیش از پیش تحکیم بخشید.

نخست‌وزیر سنگال که در رأس یک هیأت دوازده نفری از ایران بازدید مینمود در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۱۶ (۷ ژوئیه ۱۹۷۴) به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر شرفیاب گردید و پیام سودت‌آمیز حضرت سدارسنگور

رئیس جمهوری سنگال را بحضور سلوکانه تقدیم داشت. وی همچنین در ملاقات با وزیر دربار شاهنشاهی حسب الامر مطاع سلوکانه بدریافت یک قطعه نشان درجه یک تاج نائل گردید.

مذاکرات آقای عبود دیوف و هیأت اقتصادی همراه وی با آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر و سایر مقامات اقتصادی ایران به امضای موافقتنامه های جهانگردی، اقتصادی و مالی میان دو کشور منجر گردید.

موافقتنامه جهانگردی که از طرف وزیر اطلاعات و جهانگردی ایران و سفیر سنگال در دربار شاهنشاهی با امضا رسید در یک مقدمه و نه ماده تنظیم گردیده و مقرر میدارد که سازمانهای رسمی جهانگردی دو کشور سالی یکبار کمیسیون مشترکی تشکیل داده و برنامه همکاری و مسائل مربوط به جهانگردی دو کشور را مورد بررسی قرار دهند. دو موافقتنامه اقتصادی و مالی که توسط آقای نجم آبادی وزیر صنایع و معادن ایران و آقای لوئی الکساندرون وزیر صنایع و محیط زیست سنگال پاراف گردید شامل مشارکت ایران در طرحهای ساختمان سد دلتا، آبیاری مناطق نیمه خشک داکار و ایجاد و توسعه یک منطقه صنعتی آزاد و نیز پرداخت یک وام ۸/۵ میلیون دلاری برای اجرای طرحهای فوق الذکر میباشد. طی این سفر پروتکل مربوط به تأسیس یک مجتمع صنعتی شامل یک پالایشگاه نفت، چند واحد پتروشیمی و بهره برداری و فروش فسفات نیز با امضا رسید و مقرر شد که اصول و شرایط این طرح در آینده نزدیک از طریق تماسهای مجدد میان مقامات دو کشور مشخص گردد.

متعاقب پایان کنفرانس مواد اولیه داکار حضرت سدارسنگور رئیس جمهوری سنگال در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۱۹ (۸ فوریه ۱۹۷۵) با اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر در سن سوریس ملاقات و درباره نتایج کنفرانس مزبور مذاکراتی با معظم له بعمل آورد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۱۱ (۲ مارس ۱۹۷۵) آقای عبود دیوف نخست وزیر سنگال در رأس یک هیأت مهم اقتصادی رسماً بمدت پنج روز از ایران بازدید نمود. در این سفر نخست وزیر سنگال به پیشگاه مبارک سلوکانه شرفیاب گردید و پیام دوستانه حضرت لئوپولد سدارسنگور رئیس جمهوری سنگال را بحضور معظم له تقدیم داشت.

نخست وزیر سنگال و همراهان با آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر و سایر مقامات دولت شاهنشاهی ملاقات و از پالایشگاه نفت تهران و پروژه های

کشاورزی و صنعت ماهیگیری در شمال نیز بازدید نمودند .

در پایان این سفر یادداشت تفاهمی در اجرای پروتکل مربوط به تأسیس یک مجتمع صنعتی میان دو کشور به امضا رسید که در آن ایجاد یک شرکت مختلط ایرانی و سنگالی برای تأسیس پالایشگاه نفت و انعقاد یک قرار داد بازرگانی میان دو کشور در آینده نزدیک پیش بینی شده است .

سودان

روابط دوستانه ایران و سودان در سال ۱۳۵۳ براساس دوستی و حسن تفاهم و درجهت گسترش و تحکیم بیشتر ادامه یافت .

آقای منصورخالد وزیر امور خارجه وقت سودان در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۱۹ (۱۰ ژوئیه ۱۹۷۴) به ایران مسافرت نمود . وی طی اقامت چهار روزه خود در ایران به پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر شرفیاب گردید و با آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر ، آقای عباسعلی خلعت بری وزیر امور خارجه و آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی درباره همکاریهای دو کشور و اجرای برنامه های اقتصادی در سودان مذاکره نمود .

آقای سید صلاح الدین عثمان هاشم اولین سفیر جمهوری دموکراتیک سودان در دربار شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲۵ (۱۶ نوامبر ۱۹۷۴) استوارنامه خود را به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر تقدیم داشت . در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲۹ (۲۰ نوامبر ۱۹۷۴) بدعوت آقای جمشید آموزگار وزیر کشور و سرپرست امور استخدامی کشور آقای عبداله الحسن الخضر وزیر کشور سودان در رأس هیاتی به ایران مسافرت نمود و با مقامات مربوط دولت شاهنشاهی درباره مسائل مورد علاقه دو کشور مذاکره نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۲۰ (۱۰ ژانویه ۱۹۷۵) آقای دکتر جعفر محمدعلی بخیط وزیر حکومت محلی و اسکان سودان از ایران بازدید نمود . در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۱۱ آقای قواسیان معاون وزارت کشاورزی و منابع طبیعی در راس هیاتی برای شرکت در کنفرانس جهانی خواربار به خرطوم مسافرت کرد .

هیات ایرانی در این سفر با وزرای صنایع و معادن ، آبیاری و نیروی سودان

مذاکراتی درباره سرمایه‌گذاری و مشارکت در طرح‌های تولید شکر بعمل آورد.

مناسبات اقتصادی

در تاریخ ۱۳۵۳/۱/۷ (۲۷ مارس ۱۹۷۴) هیأت بازرگانی ایران بریاست آقای مهدی موتمنی بمنظور بررسی نحوه توسعه روابط اقتصادی و بازرگانی میان ایران و سودان بان کشور سفر نمود. هیأت مزبور طی بازدید شش روزه خود از سودان با مقامات وزارت دارائی و اقتصاد ملی و وزارت امور خارجه و اطاق بازرگانی سودان مذاکره نمود.

هیأت اقتصادی سودان بریاست آقای حسب‌الرسول معاون وزارت دارائی و اقتصاد ملی سودان در تاریخ ۱۳۵۳/۱/۳ (۱۹ آوریل ۱۹۷۴) به ایران مسافرت نمود و درباره خرید نفت از ایران و دریافت کمک‌های اقتصادی با مقامات مربوط دولت ایران مذاکراتی انجام داد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۲۶ (۱۶ مه ۱۹۷۴) هیأت اقتصادی ایران بریاست آقای دکتر ایرج ایروانی بسودان مسافرت نمود و ضمن مذاکراتی با مقامات اقتصادی و تجاری سودان زمینه‌های مساعد همکاری دو کشور را مورد بررسی قرار داد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۱۶ آقای عبدالوهاب تمیم مدیر کل وزارت دارائی و تجارت سودان در رأس یک هیأت عالی‌رتبه اقتصادی و تجاری وارد ایران شد. طی این سفر اولین موافقتنامه بازرگانی میان ایران و سودان با امضاء رسید. بر اساس این موافقتنامه دولت ایران وسائط نقلیه، ماشین آلات، وسائل برقی و بهداشتی بسودان صادر خواهد نمود و متقابلاً از آن کشور دانه‌های روغنی، پوست، چرم، حبوبات و سایر مواد اولیه و کالاهای مصرفی وارد خواهد کرد همچنین مقرر گردیده است که کمیته مختلطی از ایران و سودان وضع عملکرد سالانه موافقتنامه مذکور را بررسی کرده و تدابیر لازم برای توسعه هرچه بیشتر مبادلات بازرگانی بین دو کشور را پیشنهاد نماید.

مناسبات فرهنگی

بدنبال انعقاد موافقتنامه فرهنگی ایران و سودان در سال ۱۳۵۳ همکاری دو کشور در زمینه آموزش و پرورش و مبادله اطلاعات گسترش یافت.

در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۲۹ (۲۰ اوت ۱۹۷۴) عده‌ای از مقامات وزارت خدمات عمومی و اصلاح امور اداری سودان بمنظور مطالعه و آشنائی با روشهای اداری ایران به ایران مسافرت نمودند .

بدعوت سازمان بهداشت جهانی آقای دکتر مجید رهنما همراه هیاتی مرکب از نمایندگان وزارت بهداری ، دانشگاه تهران و دانشگاه پهلوی شیراز بمنظور شرکت در سمینار کمکهای اولیه بهداشتی منعقد در خرطوم به سودان عزیمت نمودند و از تاریخ ۱۳۵۳/۹/۲۵ (۱۶ دسامبر ۱۹۷۴) لغایت ۱۳۵۳/۹/۳۰ در سمینار مزبور شرکت کردند .

دولت شاهنشاهی ایران در سال ۱۳۵۳ پنج بورس تحصیلی به دانشجویان سودانی اختصاص داد و نامبردگان در دانشگاههای ایران بتحصیل مشغول شدند

صومالی

روابط دوستانه ایران و صومالی در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم و همکاری ادامه داشت.

در تاریخ ۱۳۵۳/۱/۱۹ آقای ایروانی از طرف وزارت کشاورزی و منابع طبیعی بمنظور بررسی وضع بیماریهای دامی و کشتارگاههای صومالی به این کشور مسافرت نمود.

در تیرماه ۱۳۵۳ نمایندگان وزارت بهداری در سمینار خدمات بهداشتی برای کودکان قبل از سنین مدرسه که در مگادیشو تشکیل گردید شرکت نمودند.

کاردار جدید سفارت شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۶ (هفتم دسامبر ۱۹۷۴) وارد مگادیشو گردید و درباره روابط فیما بین مذاکراتی با آقای عمرآرتیه غالب وزیر خارجه صومالی بعمل آورد.

طبق تقاضای سازمان جهانی خواربار و کشاورزی تعداد دویست هزار واحد واکسن آبله گوسفندی در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۲۹ (۲۰ دسامبر ۱۹۷۴) بعنوان هدیه از طرف دولت شاهنشاهی به صومالی ارسال گردید.

در سال ۱۳۵۳ بین رهبران دو کشور پیامهائی بمناسبت جشنهای ملی ایران و صومالی مبادله گردید.

در سال ۱۳۵۳ از محل کمکهای فنی یک بورس در اختیار داوطلبان صومالی قرار گرفت.

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و صومالی در نهمه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر یک میلیون و پانصد هزار دلار بود.

کامرون

مناسبات دوستانه ایران با کامرون در سال ۱۳۵۳ با استقرار روابط سیاسی بین دو کشور تحکیم یافت .

دولت شاهنشاهی ایران به پیروی از سیاست مستقل ملی خود دایر بر گسترش روابط دوستانه با همه کشورهای جهان از تقاضای دولت کامرون مبنی بر برقراری روابط سیاسی بین دو کشور حسن استقبال نمود و دو کشور تصمیم گرفتند از تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۱۹ (۱۰ سارس ۱۹۷۵) به استقرار روابط سیاسی در سطح سفارت مبادرت ورزند و هرچه زودتر سفیر مبادله نمایند .

کنیا

روابط دوستانه ایران و کنیا در سال ۱۳۵۳ در جهت توسعه و تحکیم بیشتر ادامه یافت.

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۱۰ وزیر دارائی و برنامه ریزی اقتصادی و وزیر نیرو و ارتباطات کنیا با ایران مسافرت کردند و مذاکراتی با آقای دکتر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران وعده ای از مقامات اقتصادی کشور بعمل آوردند.

آقای Arap Moi معاون نخست وزیر جمهوری کنیا در رأس یک هیأت حسن نیت در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۴ (۲۶ اوت ۱۹۷۴) با ایران مسافرت کرد و پیام حضرت جومو کنیا تا رئیس جمهوری کنیا را به پیشگاه مبارک اعلی حضرت همایون شاهنشاه آریامهر تقدیم نمود.

در تاریخ اول اسفند ۱۳۵۳ هیأت چهار نفری اقتصادی ایران بریاست آقای ابوالحسن میربهاء مدیرکل وزارت امور اقتصادی و دارائی بمنظور بررسی امکانات همکاریهای اقتصادی وتوسعه بازرگانی بین دو کشور به کنیا مسافرت نمود. هیأت اقتصادی ایران در این سفر با حضرت رئیس جمهوری ، وزیر دارائی و وزیر نیرو و ارتباطات وتعدادی از مقامات اقتصادی کنیا ملاقات و ضمناً طرحهای کشاورزی و صنعتی را مورد بررسی قرار داد.

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و کنیا در نهمه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر یک سیلیون و هشتاد هزار دلار بود.

گابن

مناسبات دوستانه ایران و گابن در سال ۱۳۵۳ از توسعه چشمگیری برخوردار بود و بابرقراری روابط سیاسی بین دو کشور وارد مرحله نوینی شد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲۱ یک هیات اقتصادی گابن به ریاست آقای George Rawiri وزیر هم آهنگی اقتصادی آن کشور که حاصل پیام رئیس جمهوری به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر بود به ایران مسافرت نمود . آقای راویری در این سفر با آقای امیر عباس هویدا نخست وزیر - آقای عباسعلی خلعتبری وزیر امور خارجه وعدهای از مقامات وزارت امور اقتصادی و دارائی ملاقات کرد و درباره برقراری روابط سیاسی و ایجاد همکاریهای اقتصادی بین دو کشور مذاکراتی بعمل آورد . بدنبال این مذاکرات دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری گابن موافقت کردند از تاریخ ۱۳۵۳/۹/۴ (۲۵ نوامبر ۱۹۷۴) بین خود روابط سیاسی برقرار و هرچه زودتر سفیر مبادله نمایند.

آقای George Rawiri مجددا در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۵ (۶ دسامبر ۱۹۷۴) در رأس هیاتی به ایران سفر نمود و ضمن تسلیم طرحهای تفصیلی در مورد صنعت چوب - بهره برداری از سنگ آهن - روغن نخل - اورانیوم و توسعه محصولات کشاورزی به آقای اشرفی معاون وزارت امور اقتصادی و دارائی مذاکراتی درباره چگونگی گسترش همکاریهای دو کشور انجام داد . در پایان این مذاکرات تصمیم گرفته شد پس از انجام مطالعات مقدماتی طرحهای ارائه شده یک هیات اقتصادی از طرف دولت شاهنشاهی بمنظور بررسی امکانات فنی آنها در محل به گابن اعزام شود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۶ (۲۵ فوریه ۱۹۷۵) سفارت گابن در تهران افتتاح گردید و آقای Barthelemy Mouapa Beotsa اولین سفیر گابن در دربار شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۲۸ (۱۹ مارس ۱۹۷۵) استوارنامه خود را به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر تقدیم نمود .

از طرف دولت شاهنشاهی نیز آقای شاهرخ فیروز سفیر شاهنشاه آریاسهر در نیجریه بعنوان سفیر اکر دیته در گابن تعیین و معرفی گردید .

گانا

روابط ایران و گانادرسال ۱۳۵۳ بابرقراری روابط سیاسی بین دو کشور وارد مرحله جدیدی شد .

دولت شاهنشاهی ایران در تعقیب سیاست خود مبنی بر گسترش روابط با همه کشورهای جهان به تمایل دولت گانابه استقرار روابط سیاسی با ایران پاسخ مثبت داد و در تاریخ ۳/۴/۵۳ (۲۴ ژوئن ۱۹۷۴) دو کشور اقدام به برقراری روابط سیاسی در سطح سفارت نمودند و اعلامیه مربوط باین موضوع همزمان در تهران و آکرا منتشر گردید.

آقای Gordon.C.N. Cudjoe سفیر گانادرا سلام آباد در تاریخ ۲۴/۶/۱۳۵۳ (۱۵ سپتامبر ۱۹۷۴) بعنوان سفیرا کردیته آن کشور در دربار شاهنشاهی استوارنامه خود را به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر تقدیم داشت و از طرف دولت شاهنشاهی نیز آقای شاهرخ فیروز سفیر شاهنشاه آریاسهر در لاگوس بعنوان سفیرا کردیته در گانا تعیین شد .

هیأت شش نفری حسن نیت گانا بریاست آقای Oturfuo Nana oppku Ware رئیس مجلس ملی آنکشور از تاریخ ۲۰ الی ۲۷ مهرماه ۱۳۵۳ (۱۲ تا ۱۹ اکتبر ۱۹۷۴) از کشور شاهنشاهی بازدید بعمل آورد . رئیس هیأت گانا در تاریخ ۲۱/۷/۱۳۵۳ (۱۳ اکتبر ۱۹۷۴) به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر شرفیاب شد و پیام حضرت سرهنگ آچمبونگ رئیس جمهوری گانا رابه معظم له تقدیم نمود . اعضای هیأت مزبور ضمناً با آقای نخست وزیر و چندتن از مقامات اقتصادی دولت شاهنشاهی در باره توسعه همکاریهای فیما بین مذاکره بعمل آوردند . در این مذاکرات قرار شد یک هیأت اقتصادی از ایران بمنظور بررسی طرحهای صنعتی و کشاورزی گانا به آنکشور مسافرت نماید .

آقای عبدالمجید مجیدی وزیر مشاور و سرپرست سازمان برنامه و بودجه در تاریخ ۲۰/۱۱/۱۳۵۳ (۹ فوریه ۱۹۷۵) در رأس یک هیأت اقتصادی بمدت سه روز به گانا مسافرت نمود و با مقامات اقتصادی آنکشور درباره گسترش همکاری های فیما بین و چگونگی مشارکت ایران در طرحهای اقتصادی و صنعتی گانا مذاکره و تبادل نظر بعمل آورد .

گامبی

روابط دوستانه ایران و گامبی در سال ۱۳۵۳ با استقرار روابط سیاسی بین دو کشور وارد مرحله نوینی شد.

دولت شاهنشاهی ایران با پیروی از اصول سیاست مستقل ملی خود دایربرگسترش روابط دوستانه با همه کشورهای جهان از تقاضای دولت جمهوری گامبی مبنی بر استقرار روابط سیاسی بین دو کشور حسن استقبال نمود و اعلامیه مربوط به برقراری روابط سیاسی بین ایران و گامبی در سطح سفارت در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۱۶ (۶ ژانویه ۱۹۷۵) همزمان در تهران و با نجول انتشار یافت.

دولت جمهوری گامبی آقای حمدوم صلاح سفیر مقیم خود در عربستان سعودی را بعنوان سفیرا کردیته در دربار شاهنشاهی معرفی نمود و دولت شاهنشاهی نیز آقای مرتضی عدل طباطبائی سفیر شاهنشاه آریاسهر درسنگال را بعنوان سفیرا کردیته در گامبی تعیین کرد.

گینه بیسائو

دولت شاهنشاهی ایران با توجه به سیاست مستقل ملی خود دایر بر شناسائی حق آزادی و استقلال و خودمختاری ملل همواره از مبارزات استقلال طلبانه مردم گینه بیسائو پشتیبانی نموده و پس از اینکه جمهوری گینه بیسائو در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۲۱ بطور یکجانبه استقلال خود را اعلام نمود به پیروی از همین سیاست به داوطلبی آنکشور برای عضویت در مجامع و سازمانهای مختلف بین المللی رأی موافق داد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۱۳ (سوم اوت ۱۹۷۴) بدنبال توافق دولت جدید پرتغال در مورد استقلال گینه بیسائو دولت شاهنشاهی ایران دولت جمهوری گینه بیسائو را برسمیت شناخت.

لسوتو

روابط ایران با دولت پادشاهی لسوتو در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم و همکاری ادامه یافت.

در اجرای تصمیمات متخذه هنگام مسافرت آقای لی بواجاناتان Leabra Jonathan نخست وزیر لسوتو بایران (از ۱۳۵۳/۱۱/۲۵ تا ۱۳۵۳/۱۲/۲۹) یک هیأت اقتصادی بریاست آقای میرحیدر معاون وزارت کشاورزی و منابع طبیعی بمنظور بررسی طرحهای همکاریهای فنی و کمکهای اقتصادی ایران به لسوتو در اردیبهشت ۱۳۵۳ به آنکشور مسافرت نمود و ضمن ملاقات با مقامات مربوطه اقتصادی درباره کمک دولت شاهنشاهی نسبت با اجرای طرحهای تولید دام- کشت مارچوبه - ماهیگیری و کنسروسازی و سایر طرحهای عمرانی در لسوتو مذاکراتی انجام داد.

براساس گزارش هیأت مزبور دولت شاهنشاهی موافقت کرد مبلغ یک میلیون دلار وام بلاعوض در اختیار دولت لسوتو قرار دهد.

سفارت لسوتو در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۲۳ در تهران تأسیس گردید و آقای Mooki Molapo نخستین سفیر آنکشور در دربار شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۲۳ استوارنامه خود را به پیشگاه مبارک ملوکانه تقدیم نمود.

مأموریت آقای احمد تهرانی سفیر اکردیته شاهنشاه آریاسهر در ماسرو در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۱۰ خاتمه یافت و آقای فریدون ستوده سفیر جدید اکردیته شاهنشاه آریاسهر در ماسرو در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۲۸ استوارنامه خود را با علیحضرت پادشاه لسوتو تقدیم نمود.

در شهریورماه ۱۳۵۳ دولت لسوتو تقاضا نمود که یک سپاهی دانش دیگر برای تدریس ریاضیات و فیزیک به لسوتو اعزام گردد و این تقاضا از طرف دولت شاهنشاهی مورد توجه قرار گرفت.

موریتانی

روابط دوستانه ایران و موریتانی در سال ۱۳۵۳ کماکان براساس تفاهم و همکاری ادامه یافت .

در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۵ (۲۷ سپتامبر ۱۹۷۴) حضرت مختار اولد داده رئیس جمهوری موریتانی مدت کوتاهی در تهران توقف کردند و مورد استقبال مقامات دولت شاهنشاهی قرار گرفتند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۲۸ (۱۹ ژوئیه ۱۹۷۴) آقای میر حیدر معاون وزارت کشاورزی و منابع طبیعی بمنظور شرکت در کنفرانس بررسی سرمایه‌گذاری در اجرای طرح عمران و توسعه کناره‌های رودخانه سنگال به نواکشوط مسافرت نمود و با مقامات موریتانی نیز درباره همکاریهای اقتصادی دو کشور مذاکراتی بعمل آورد .

موزامبیک

دولت شاهنشاهی ایران که همواره از مبارزات ضد استعماری و استقلال ملل تحت استعمار جانبداری مینماید در سال ۱۳۵۳ نیز در مجمع بین المللی و بویژه در کمیته ۲۴ نفری از حق خودمختاری و استقلال موزامبیک پشتیبانی نمود.

پس از امضای قرارداد استقلال موزامبیک در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۱۶ (هفتم سپتامبر ۱۹۷۴) و تشکیل دولت موقت موزامبیک در این سرزمین آقای شرف الدین خان نماینده دولت موقت موزامبیک در امریکا ضمن تماس و ملاقات با نمایندگی دائم ایران در سازمان ملل متحد درباره همکاریهای آینده ایران و موزامبیک مذاکراتی بعمل آورد. بدنبال این مذاکرات آقای شرف الدین خان در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۱ (۲۱ ژانویه ۱۹۷۵) بایران مسافرت کرد و در خصوص امکانات سرمایه گذاری ایران در صنایع کشاورزی موزامبیک با مقامات ایرانی مذاکره نمود. در این مذاکرات دولت شاهنشاهی موافقت خود را با انجام همکاریهای اقتصادی بویژه در مورد اجرای طرحهای کشاورزی در موزامبیک اعلام نمود و قرار شد در سال ۱۳۵۴ یک هیأت اقتصادی از طرف ایران بمنظور بررسی طرحهای مختلف کشاورزی در محل بانکشور مسافرت کند.

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و موزامبیک در نهم ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر سه میلیون و ششصد هزار دلار بود.

نیجریه

روابط ایران و نیجریه در سال ۱۳۵۳ کماکان براساس دوستی و تفاهم ادامه یافت .

ماسوریت آقای جمشید مفتاح سفیر شاهنشاه آریامهر در نیجریه در اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ پایان یافت و آقای شاهرخ فیروز سفیر جدید شاهنشاه آریامهر استوارنامه خود را در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۳۱ (۲۱ ژوئن ۱۹۷۴) به حضرت ژنرال یا کوبوگاون (Yakubu Gowon) رئیس جمهوری نیجریه تقدیم نمود .

سفارت نیجریه در تهران در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۷ (۸ دسامبر ۱۹۷۴) افتتاح گردید و آقای ژرژ کوروبو G.kurubo اولین سفیر نیجریه در دربار شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۷ (۲۸ دسامبر ۱۹۷۴) استوار نامه خود را به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر تقدیم داشت .

در تیرماه ۱۳۵۳ آقای قاسم خلیل زاده رضائی از طرف وزارت اطلاعات و جهانگردی بمنظور شرکت در سمینار ارتباطات برای عمران کشورهای آسیائی و افریقائی منعقد در Ibadan به نیجریه مسافرت نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۲۰ (۱۲ اکتبر ۱۹۷۴) آقای نعمت‌اله صوفی مدیر عامل سازمان آب و برق آذربایجان بمنظور بازدید از شبکه آبیاری و سیستم آبرسانی کشور نیجریه ب مدت دو هفته بان کشور عزیمت کرد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۱۸ (۹ نوامبر ۱۹۷۴) یک هیأت عالیرتبه از مقامات کشاورزی ایالت کانودر شمال نیجریه بریاست آقای الحاج اینوادوتسه (Alhaji Inuwa Dutse) وزیر کشاورزی و منابع طبیعی آنکشور از ایران بازدید نمود. این هیأت طی اقامت در ایران با آقای منصور روحانی وزیر کشاورزی و منابع طبیعی و دیگر مقامات مربوط دولت شاهنشاهی ایران راجع به همکاری دو کشور در زمینه تثبیت شنهای روان مذاکره نمود و از نتایج طرحهای تثبیت شنهای روان در خراسان و خوزستان و مجتمع های کشت و صنعت فارس و هفت تپه نیز بازدید بعمل آورد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۱۲ (۱ فوریه ۱۹۷۵) یک هیأت عالیرتبه نفتی از نیجریه جهت مذاکره با مقامات شرکت ملی نفت به ایران مسافرت نمود .

فصل پنجم

روابط ایران با کشورهای آسیائی

اندونزی

روابط ایران و اندونزی در سال ۱۳۵۳ در جهت گسترش و تحکیم بیشتر ادامه یافت .

اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر و علیاحضرت شهبانو بدعوت حضرت ژنرال سوهارتو رئیس جمهوری اندونزی از تاریخ نهم الی دهم مهرماه ۱۳۵۳ برابر با اول و دوم اکتبر ۱۹۷۴ رسماً از اندونزی دیدن فرمودند و مورد استقبال گرم و صمیمانه دولت و مردم قرار گرفتند . در این سفر آقای عباسعلی خلعتبری وزیر امور خارجه و عده‌ای دیگر از مقامات عالیرتبه ایران در التزام موکب مبارک ملوکانه بودند .

سران دو کشور پیرامون موضوعات گوناگون در زمینه امور بین‌المللی، اوضاع منطقه‌ای و همکاریهای دوجانبه مذاکره و تبادل نظر نمودند . در اعلامیه مشترکی که در پایان این مسافرت انتشار یافت سران دو کشور تأکید کردند که امنیت خلیج فارس و اقیانوس هند باید توسط کشورهای ساحلی تأمین گردد ضمناً اقیانوس هند یک منطقه صلح باقی بماند و از رقابت کشورهای بزرگ برکنار باشد .

در خردادماه ۱۳۵۳ ماسوریت آقای بهمن آهنین سفیر شاهنشاه آریاسهر در اندونزی پایان یافت و آقای محمدعلی شکوهیان سفیر جدید شاهنشاه آریاسهر در تاریخ ۱۴/۵/۱۳۵۳ (۵ اوت ۱۹۷۴) استوارنامه خودرابه حضرت ژنرال

سوهارتو رئیس جمهوری اندونزی تقدیم داشت .
بدعوت آقای جعفر شریف امامی رئیس مجلس سنا در سال ۱۳۵۳ آقای
دوسوپرانوتو معاون پارلمان اندونزی از ایران دیدن نمود .
آقای محمد مینتارجا وزیر امور اجتماعی اندونزی و رهبر حزب پارموسی
(حزب مسلمین اندونزی) در دیماه ۱۳۵۳ بایران سفر کرد و در سومین کنگره
حزب ایران نوین شرکت نمود .

مناسبات اقتصادی

آقای ویجونیتی ساسترو (Vijojo Nitisastro) وزیر مشاور در امور
اقتصادی و رئیس سازمان برنامه اندونزی در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۸ (۲۰ اوت
۱۹۷۴) در رأس یک هیأت اقتصادی به ایران مسافرت نمود و با آقای عباسعلی
خلعتبری وزیر امور خارجه و آقای فرخ نجمآبادی وزیر صنایع و معادن ملاقات
و در زمینه همکاریهای صنعتی و اجرای طرحهای مشترک و اخذ کمک اعتباری
از ایران مذاکراتی انجام داد .

بهنگام تشریف فرمائی شاهنشاه آریامهر به اندونزی در مهرماه ۱۳۵۳
مذاکراتی در زمینه روابط اقتصادی بین رهبران دو کشور صورت گرفت و ایران
موافقت نمود و امی بمبلغ دویست میلیون دلار برای ساختن یک کارخانه کود
شیمیائی بظرفیت پانصد هزار تن در سال در اختیار دولت اندونزی قرار دهد . متعاقب
این توافق آقای ویجونیتی ساسترو Vijojo Nitisastro وزیر مشاور در امور مالی
و صنعتی و اقتصاد و رئیس سازمان برنامه اندونزی یکبار در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۹
(۱۰ دسامبر ۱۹۷۴) و بار دیگر در نیمه دوم دیماه ۱۳۵۳ مجدداً به ایران
مسافرت نمود و با مقامات اقتصادی کشور در باره همکاریهای دو کشور و کمک
ایران به اجرای طرحهای اقتصادی اندونزی مذاکره نمود و در پایان این
مذاکرات در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۲۸ (۱۸ ژانویه ۱۹۷۵) یک یادداشت تفاهم
بین ایران و اندونزی از طرف آقای فرخ نجمآبادی وزیر صنایع و معادن ایران و
آقای ویجونیتی ساسترو وزیر امور اقتصادی و صنعتی اندونزی به امضا رسید
که بموجب آن دولت شاهنشاهی موافقت کرده است و امی برای تأمین قسمتی
از هزینه های ارزی طرح تولید کود شیمیائی در جاوه غربی در اختیار دولت
جمهوری اندونزی قرار دهد .

ارزش تقریبی مبادلات بازرگانی ایران و اندونزی در نه ماه اول سال ۱۳۵۳
بالغ بر هشتصد و پنجاه هزار دلار گردید .

مناسبات فرهنگی

بدعوت سازمان اوقاف آقای سید محمدالجیشی رهبر مذهبی مسلمانان اندونزی در نیمه دوم تیرماه ۱۳۵۳ به ایران مسافرت نمود و از شهرهای اصفهان، مشهد و قم بازدید و باعده‌ای از علما و روحانیون ایران ملاقات کرد .

اندونزی با اعزام ۲۱ ورزشکار به ایران در هفتمین دوره بازیهای آسیائی تهران در شهریورماه ۱۳۵۳ شرکت نمود ضمناً عده زیادی از روزنامه نگاران و عده‌ای از شخصیت‌های برجسته اندونزی و ورزشکاران خود را همراهی کرده بودند. دوتن از اساتید دانشکده پزشکی باندونگ بمنظور شرکت در سمینار پزشکی به ایران مسافرت کردند .

در سال ۱۳۵۳ هیئتی از نمایندگان دانشگاه تهران، شرکت ملی نفت، وزارت مسکن ، مرکز آمار ایران و سازمان حفاظت آثار باستانی اصفهان به اندونزی مسافرت و ضمن انجام ماموریت‌های علمی و تحقیقاتی با همکاران اندونزی خود نیز ملاقات و تبادل نظر کردند .

اسرائیل

سیاست ایران در قبال اسرائیل در سال ۱۳۵۳ تغییر نیافت . دولت شاهنشاهی با اعتقاد باینکه تصرف و اشغال اراضی دیگران بزور مخالف اصول منشور ملل متحد بوده و ارزش قانونی ندارد در سال ۱۳۵۳ نیز مخالفت خود را با ادامه اشغال سرزمینهای اعراب از طرف اسرائیل اعلام داشت و تخلیه و استرداد سرزمینهای مزبور را از شرایط ضروری برقراری صلح پایدار در منطقه خاورمیانه قلمداد کرد .

دولت شاهنشاهی با توجه به علاقه شدیدی که به صلح و امنیت بین المللی دارد صمیمانه آرزومند است که مسئله خاورمیانه عربی از طریق کنفرانس صلح ژنو و یا هر مجرای دیگر بین المللی و بر اساس قطعنامه های شورای امنیت و رعایت حقوق مشروع مردم فلسطین بطور عادلانه و شرافتمندانه حل و فصل گردد.

برمه

روابط دوستانه ایران و برمه در سال ۱۳۵۳ بر پایه حسن تفاهم ادامه یافت .
در این سال پیامهای شادباشی بمناسبت اعیاد ملی دو کشور بین سران ایران و برمه مبادله گردید .
در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۲۳ (۱۴ دسامبر ۱۹۷۴) آقای محمد گودرزی سفیر اکردیته شاهنشاه آریامهر در برمه استوارنامه خود را به حضرت ژنرال Newin رئیس جمهوری سوسیالیستی متحده برمه تسلیم نمود .

بنگلادش

مناسبات ایران و بنگلادش در سال ۱۳۵۳ براساس دوستی و تفاهم ادامه یافت .

بدعوت آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه ، آقای کمال‌حسین وزیر امور خارجه بنگلادش در راس هیاتی از تاریخ ۱۲ الی ۱۶ خردادماه ۱۳۵۳ (۲ الی ۶ ژوئن ۱۹۷۴) از ایران بازدید نمود. طی این مسافرت وزیر امور خارجه بنگلادش بحضور مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر شرفیاب شد و با آقای هویدا نخست‌وزیر و آقای خلعت‌بری وزیر امور خارجه ملاقات و پیرامون مسائل مورد علاقه دو کشور مذاکره نمود . در اطلاعیه مطبوعاتی که در پایان این سفر انتشار یافت ، وزیران خارجه دو کشور علاقه شدید خویش را به تحکیم روابط فیما بین ایران و بنگلادش ابراز داشتند و آمادگی دولتهای متبوع خود را برای برقراری مناسبات سیاسی در سطح سفارت اعلام داشتند .

بدنبال برقراری روابط سیاسی بین دو کشور ، سفارت بنگلادش در تاریخ ۳۰/۴/۱۳۵۳ (۲۱ ژوئیه ۱۹۷۴) در تهران تأسیس گردید و آقای امین‌الرحمن شمس‌الدوہا Aminur Rahman Shamsu Doha اولین سفیر آنکشور در دربار شاهنشاهی در تاریخ ۲۳/۵/۱۳۵۳ (۱۴ اوت ۱۹۷۴) استوارنامه خود را به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر تقدیم نمود .

سفارت شاهنشاهی ایران نیز در تاریخ ۴/۱۱/۱۳۵۳ (۲۴ ژانویه ۱۹۷۵) در داکا تأسیس گردید و آقای کیورث وزین اولین سفیر شاهنشاه آریامهر در تاریخ ۱۹/۱۲/۱۳۵۳ (۱۰ مارس ۱۹۷۵) استوارنامه خود را به حضرت شیخ‌محبیب‌الرحمن رئیس جمهوری بنگلادش تسلیم کرد .

در تاریخ ۵ شهریورماه ۱۳۵۳ (۲۷ اوت ۱۹۷۴) وزیر بازرگانی بنگلادش در راس هیاتی بایران مسافرت و با مقامات ایرانی ملاقات و درباره توسعه مبادلات بازرگانی بین دو کشور مذاکره نمود .

در تاریخ ۱۹ دیماه ۱۳۵۳ (۹ ژانویه ۱۹۷۵) یک هیأت نفتی بنگلادش به تهران مسافرت کرد و ضمن مذاکره با مقامات شرکت ملی نفت ایران دولت شاهنشاهی با فروش ۳۰۰ هزار تن نفت خام به بنگلادش موافقت نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۷ (۲۸ نوامبر ۱۹۷۴) دولت شاهنشاهی ایران اعلام نمود که برای ایجاد یک کارخانه کود شیمیائی مبلغ ۱۰ میلیون دلار در اختیار دولت بنگلادش خواهد گذاشت .

در تاریخ ۲۲ آذرماه ۱۳۵۳ (۱۳ دسامبر ۱۹۷۴) دو نفر از کارشناسان شرکت ملی نفت ایران برای انجام مطالعات فنی در زمینه اسکان همکاریهای نفتی ایران و بنگلادش به آنکشور عزیمت نمودند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲ آقای حسنعلی مهران معاون کل وزارت امور اقتصادی و دارائی بدعوت بانک جهانی بمنظور شرکت در کنسرسیوم جهانی کمک به بنگلادش به پاریس سفر نمود .

در تاریخ ۱۲ بهمن ۱۳۵۳ (اول فوریه ۱۹۷۵) آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر یک قطعه چک بمبلغ ۶۸۰ ، ۱۴۷۳۵ ریال کمک مردم ایران را به آسیب دیدگان سیل بنگلادش در اختیار سفیر آنکشور در دربار شاهنشاهی قرارداد .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و بنگلادش در نهمه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۶/۹۳ میلیون دلار گردید .

تایلند

روابط دوستانه ایران و تایلند در سال ۱۳۵۳ در محیط حسن تفاهم ادامه یافت .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱/۲۸ (۱۷ آوریل ۱۹۷۴) آقای بولریت دارداراناندا Bulrit Dardarananda سفیر جدید تایلند در دربار شاهنشاهی استوارنامه خود را به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر تقدیم داشت .

آقای امیر منصور سرداری معاون وزارت بهداری از تاریخ ۱۷ تا ۲۰/۲/۱۳۵۳ (۷ تا ۱۰ مه ۱۹۷۴) در اجلاس مشورتی نمایندگان کشورهای اکافه برای تفهیم برنامه کنفرانس جهانی جمعیت دربانکوک شرکت نمود .
در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۱۰ (اول ژوئیه ۱۹۷۴) آقای یگانه رئیس کل بانک مرکزی برای شرکت در اجلاس اتحادیه پرداختهای آسیائی دربانکوک به تایلند عزیمت نمود .

در شهریور ماه ۱۳۵۳ هیاتی از افسران نیروی دریائی تایلند برای بازدید از تأسیسات نیروی دریائی شاهنشاهی به ایران مسافرت کردند .

رئیس سازمان زنان مسلمان تایلند بدعوت جمعیت شیروخورشید سرخ ایران در شهریور ماه ۱۳۵۳ به ایران مسافرت کرد و از سازمانهای خیریه کشور بازدید نمود .

آقای Chatichai Choonhavan معاون وزارت امور خارجه تایلند در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۱۹ (۱۱ اکتبر ۱۹۷۴) در راس هیاتی به ایران سفر کرد و با آقای عباسعلی خلعتبری وزیر امور خارجه ملاقات و مذاکره نمود . هیأت مزبور همچنین ضمن ملاقات با مقامات اقتصادی ایران مذاکراتی در مورد گسترش و همکاریهای اقتصادی بین دو کشور انجام داد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۸ (۳۰ اکتبر ۱۹۷۴) آقای فرخ نجمآبادی وزیر صنایع و معادن بمنظور شرکت در اجلاسیه وزیران صنایع کشورهای عضو کمیسیون

اقتصادی و اجتماعی ملل متحد برای آسیا و اقیانوسیه در راس هیاتی به بانکوک
مسافرت کرد .

در دیماه ۱۳۵۳ (ژانویه ۱۹۷۵) آقای Yua Loesrit نماینده حزب
دموکراتیک تایلند بمنظور شرکت در سومین کنگره حزب ایران نوین به تهران
مسافرت نمود .

در کادر مبادلات ورزشی در سال ۱۳۵۳ تیم بکس نیروهای مسلح
شاهنشاهی و همچنین تیم فوتبال جوانان برای شرکت در مسابقات ارتشهای
جهان و ششمین دوره مسابقات آسیا به تایلند مسافرت کردند .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و تایلند در نیمه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر
دوسیلیون و سیصد و پنجاه هزار دلار بود .

جمهوری خلق چین

روابط دوستانه ایران و جمهوری خلق چین در سال ۱۳۵۳ در جهت توسعه و تحکیم ادامه یافت و تحولات مطلوبی در زمینه های سیاسی ، اقتصادی و فرهنگی بشرح زیر داشت :

در تاریخ سی ام فروردین ماه ۱۳۵۳ آقای Teng Hsiao-Ping نایب اول نخست وزیر جمهوری خلق چین در راه بازگشت بکشور خود توقف کوتاهی در تهران نمود و مورد استقبال مقامات دولت شاهنشاهی قرار گرفت . وی ضمن یک مصاحبه مطبوعاتی با اشاره به روابط دوستانه ایران و چین اظهار داشت که صندوق مالی بیطرف برای کمک به کشورهای در حال رشد که از طرف شاهنشاه آریامهر پیشنهاد شده است میتواند در حل مشکلات مردم جهان بسیار موثر باشد و الاحضرت شاهپور عبدالرضا پهلوی در تاریخ ۲۹ آبان ماه ۱۳۵۳ در سر راه مسافرت به جمهوری دموکراتیک خلق کره بعنوان میهمان خصوصی دولت جمهوری خلق چین بمدت دو روز در پکن توقف نمودند و آقای Li Hsien-Nien نایب نخست وزیر و آقای Chiao Kuan-Hua وزیر امور خارجه و آقای Ho Ying قائم مقام وزیر امور خارجه چین ملاقات و مذاکرات دوستانه ای بعمل آوردند .

در تاریخ ۱۰/۸/۱۳۵۳ (اول نوامبر ۱۹۷۴) ماموریت آقای Chen Hsin-Jen سفیر جمهوری خلق چین در دربار شاهنشاهی خاتمه یافت و آقای هائوته چینگ Hao Te-Ching سفیر جدید آنکشور در دربار شاهنشاهی در تاریخ ۷/۱۰/۱۳۵۳ (۲۸ دسامبر ۱۹۷۴) استوارنامه خود را به پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر تقدیم نمود .

در بهمن ماه ۱۳۵۳ ماموریت آقای عباس آرام سفیر شاهنشاه آریامهر در جمهوری خلق چین پایان یافت و آقای احمد علی بهرامی سفیر جدید شاهنشاه آریامهر در پکن در تاریخ ۵ اسفند ماه ۱۳۵۳ (۲۴ فوریه ۱۹۷۵) استوارنامه خود را به حضرت Chu Teh رئیس کمیته دائمی کنگره ملی خلق چین تسلیم نمود

سناسبات اقتصادی

آقای شی ی شینگ Shi Yeh Sheng مدیرکل وزارت بازرگانی خارجی چین در تاریخ ۲۸ شهریورماه ۱۳۵۳ بمنظور شرکت در اجلاس سالانه کمیته مشترک بازرگانی دو کشور به ایران مسافرت نمود، وی در این سفر با آقای مهدوی وزیر بازرگانی و بعضی از مقامات وزارت بازرگانی ملاقات‌های متعددی بعمل آورد. در پایان این مذاکرات در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۷ (۲۹ سپتامبر ۱۹۷۴) پروتکل مبادله کالا بین ایران و جمهوری خلق چین به امضا رسید. بموجب این پروتکل حجم مبادلات دو کشور در سال ۱۳۵۳ بمیزان سی درصد نسبت به سال قبل افزایش خواهد یافت و از ۲ میلیارد و ۴۰۰ میلیون ریال به ۳ میلیارد و ۲۰۰ میلیون ریال خواهد رسید. براساس پروتکل مزبور اقلام عمده واردات ایران از جمهوری خلق چین عبارتند از: انواع کاغذ، آهن آلات، مواد شیمیائی و پتروشیمی، مواد رنگی، گوشت، ظروف چینی، انواع ماشین‌آلات و تجهیزات مورد نیاز صنایع ایران و در مقابل صادرات ایران به جمهوری خلق چین شامل اتوبوس، مینی‌بوس، شمش‌آلومینیوم، ماشین‌آلات کشاورزی، کشفاب و تریکو، بلبرینگ، دارو و مواد شیمیائی و پتروشیمی و خشکبار و سایر کالاهای صنعتی و سنتی ایران میگردد.

در تاریخ ۲۸ آبانماه ۱۳۵۳ (نوزدهم نوامبر ۱۹۷۴) خط پرواز هواپیمائی ملی ایران به جمهوری خلق چین رسماً گشایش یافت.

بدعوت آقای فریدون مهدوی وزیر بازرگانی در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۸ (۲۹ نوامبر ۱۹۷۴) آقای لی چیانگ Li Chiang وزیر بازرگانی خارجی جمهوری خلق چین در راس هیاتی بمدت یک هفته به ایران مسافرت نمود. آقای لی چیانگ در این سفر به پیشگاه شاهنشاه آریامهر شرفیاب شد و با آقای هویدا نخست‌وزیر و مقامات اقتصادی و بازرگانی ملاقات و در زمینه توسعه روابط بازرگانی و همکاریهای صنعتی و فنی بین دو کشور مذاکره نمود. طی این مذاکرات یک نامه‌الحاقی به موافقتنامه‌های بازرگانی و پرداخت بین وزیران بازرگانی دو کشور مبادله گردید که بموجب آن شرط طلا در مبادلات حذف شد. در پایان این مسافرت اطلاعیه‌ای در زمینه همکاریهای دوجانبه بازرگانی دو کشور انتشار یافت که بموجب آن ایران صدور کالاهای صنعتی خود را به چین افزایش خواهد داد و چین نیز متقابلاً مواد غذائی، مواد رنگی و شیمیائی به ایران صادر خواهد کرد.

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و چین در نهم ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر یکصد و ده میلیون دلار بود و نسبت به دوره مشابه آن در سال ۱۳۵۲ در حدود

۸۶/۵ میلیون دلار افزایش داشت

مناسبات فرهنگی و اجتماعی

بدعوت وزارت اطلاعات و جهانگردی آقای یانگ کونگ سو Yang Kung Su مدیرکل جهانگردی جمهوری خلق چین در راس هیاتی از تاریخ ۲۷ اردیبهشت ماه تا دوم خردادماه ۱۳۵۳ از ایران بازدید نمود و با آقای غلامرضا کیانپور وزیر اطلاعات و جهانگردی و چندتن دیگر از مسئولین جهانگردی ایران ملاقات و در زمینه همکاریهای جهانگردی بین دو کشور مذاکراتی بعمل آورد .
ورزشکاران چین که برای اولین بار در مسابقات آسیائی شرکت میکردند در اغلب رشته‌های ورزشی هفتمین دوره بازیهای آسیائی که در شهریورماه ۱۳۵۳ در تهران برگزار شد شرکت داشتند و بهمین مناسبت نمایشگاهی از آثار هنری ، نقاشی ، معماری و صنایع دستی جمهوری خلق چین در دانشگاه تهران ترتیب یافت .

در مهرماه ۱۳۵۳ ماموریت سه تن از کارشناسان باسبویافی و حصیربافی جمهوری خلق چین که بدعوت وزارت تعاون و امور روستاها به ایران آمده بودند خاتمه یافت . کارشناسان مزبور در مدت یکسال اقامت خود در ایران در شرکت سهامی زراعی رودپیش درگیلان طرزبکار بردن باسبو برای ساختن وسایل زندگی را به روستائیان آموزش دادند . ضمناً یک کارشناس ابریشم در مهرماه و سه نفر متخصص حصیربافی در آبانماه ۱۳۵۳ از چین به ایران وارد شدند .

ژاپن

روابط ایران و ژاپن در سال ۱۳۵۳ نیز در محیط حسن تفاهم و همکاری ادامه یافت . خلاصه تحولات روابط دو کشور در این سال بشرح زیر است :
در تاریخ ۳۰ فروردین ۱۳۵۳ (۱۹ آوریل ۱۹۷۴) مأموریت آقای Keisuke Arita سفیر ژاپن در دربار شاهنشاهی پایان یافت و آقای - Katsuichi Ikawa سفیر جدید این کشور در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۱۸ (۹ ژوئیه ۱۹۷۴) استوارنامه خود را به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر تقدیم نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۸ (۳۰ اوت ۱۹۷۴) رئیس مجلس سنای ژاپن در رأس یک هیأت پارلمانی بدعوت آقای جعفر شریف‌امامی رئیس مجلس سنای ایران به تهران سفر نمود . اعضای این هیأت ضمن شرفیابی به پیشگاه مبارک‌ملوکانه با هیأت رئیسه مجلسین شوری و سنا ملاقات و در زمینه همکاریهای پارلمانی مذاکره کردند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۱۰ (۲ اکتبر ۱۹۷۴) یک هیأت پارلمانی ایران بریاست آقای سناتور بوذری بمنظور شرکت در شصت و یکمین کنفرانس اتحادیه بین‌المجالس به توکیو مسافرت نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۱۹ (دهم نوامبر ۱۹۷۴) خانم مهرانگیز دولتشاهی نماینده مجلس شورای ملی و رئیس شورای بین‌المللی زنان بدعوت گروه پارلمانی حزب لیبرال دموکراتیک ژاپن از ژاپن بازدید بعمل آورد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۲۰ (دهم ژانویه ۱۹۷۵) آقای Tomisaburo Hashimoto نماینده پارلمان ژاپن و دبیرکل اسبق حزب لیبرال دموکراتیک بمنظور شرکت در سومین کنگره حزب ایران نوین به تهران مسافرت نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۷ (۲۶ فوریه ۱۹۷۵) انجمن دوستی ایران و ژاپن با عضویت ۶۹ تن از اعضای حزب لیبرال دموکراتیک ژاپن در توکیو طی مراسمی تشکیل خود را اعلام نمود .

سناسبات اقتصادی

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۳ (۲۳ آوریل ۱۹۷۴) ساختمان مجتمع عظیم پتروشیمی در بندر شاهپور از طرف شرکت سهامی پتروشیمی ایران و ژاپن آغاز گردید. میزان سرمایه‌گذاری برای ایجاد مجتمع مذکور متجاوز از یک میلیارد دلار است.

در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۱۰ (اول ژوئیه ۱۹۷۴) قرارداد مربوط به تمدید موافقتنامه بازرگانی ایران و ژاپن بین معاون وزارت بازرگانی از جانب ایران و کاردار سفارت ژاپن در تهران با مضا رسید و بمنظور توسعه همکاریهای اقتصادی و روابط بازرگانی نیز موافقت گردید که کمیسیونهای مشورتی در سطح وزیران بطور منظم در تهران و توکیو تشکیل شود.

در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۱۱ (۲ ژوئیه ۱۹۷۴) هیأتی بنمایندگی اتحادیه گاز طبیعی ژاپن بمنظور مذاکره با مقامات نفتی در زمینه صدور گاز ایران به ژاپن به تهران مسافرت نمودند.

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲۸ (۱۹ نوامبر ۱۹۷۴) پرواز هواپیمائی ملی ایران به توکیو طی مراسمی افتتاح گردید. در سال ۱۳۵۳ دو شرکت نفتی ژاپن مذاکراتی در زمینه قرارداد نفت با شرکت ملی نفت ایران انجام دادند.

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و ژاپن در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۷۲۰/۸۰ میلیون دلار بود و نسبت به دوره مشابه آن در سال ۱۳۵۲ در حدود ۴۷۲/۵ میلیون دلار افزایش داشته است.

سناسبات فرهنگی و اجتماعی

در سال ۱۳۵۳ هیأت‌های مختلفی از اساتید دانشگاه‌های ژاپن برای مطالعه در زمینه‌های باستان‌شناسی، علوم اجتماعی، اقتصادی و مالی به ایران مسافرت کردند و متقابلاً تعدادی از ایرانیان برای شرکت در کنفرانسهای مختلف به ژاپن سفر کردند.

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۱۵ (۵ مه ۱۹۷۴) خانم فرنکیس امیری نماینده اتاق بین‌المللی جوانان ایران بمنظور شرکت در سمینار جوانان آسیا به ژاپن مسافرت نمود.

در مردادماه ۱۳۵۳ (ژوئیه ۱۹۷۴) ایران در هشتمین نمایشگاه جهانی

هنر و کودکان که با همکاری کمیسیون ملی یونسکو در ژاپن تشکیل گردید شرکت نمود. در این نمایشگاه آثار دو کودک ایرانی برنده مدال های طلا و برنز گردیدند.

در مرداد ماه ۱۳۵۳ (ژوئیه ۱۹۷۴) ایران در کنفرانس بین المللی فدراسیون زنان دانشگاهی که با شرکت چهل کشور در توکیو برگزار گردید شرکت نمود.

در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۳۰ (۲۱ سپتامبر ۱۹۷۴) سفیر ژاپن در دربار شاهنشاهی ضمن ملاقاتی با آقای غلامرضا تاجبخش معاون سیاسی وزارت امور خارجه تعداد ۱۴۴ قطعه عکسهائی را که عکاس معروف ژاپنی بنام ناسیکاوا از جاده ابریشم تهیه کرده بود تسلیم ایشان نمود. عکاس مذکور ضمناً کتابی شامل عکسهائی از آثار تاریخی و شرحی درباره تهران و فرهنگ ایران بزبان ژاپنی تألیف و منتشر نمود.

در شهریور ماه ۱۳۵۳ (سپتامبر ۱۹۷۴) ورزشکاران کشور ژاپن در هفتمین دوره بازیهای آسیائی در تهران شرکت نمودند.

در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۹ (یکم اکتبر ۱۹۷۴) دولتین ایران و ژاپن موافقت کردند که بمنظور تسهیل در امر جهانگردی و توسعه روابط فرهنگی، مقررات روادید بین دو کشور را لغو کنند.

در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۲ (۲۴ سپتامبر ۱۹۷۴) نماینده دانشگاه توتوری ژاپن بمنظور مذاکره با مقامات ایرانی در زمینه همکاری در ایجاد مرکز تحقیقات کشاورزی در ایران به تهران مسافرت نمودند.

در مهرماه ۱۳۵۳ (اکتبر ۱۹۷۴) سه نفر کارشناس ژاپنی برای تعلیم کارگران و همکاری با سربیان مرکز آموزش حرفه ای وزارت کار و امور اجتماعی در کرج در رشته های الکترونیک - برق و ماشین آلات سنگین راهسازی به ایران مسافرت نمودند.

در مهرماه ۱۳۵۳ (اکتبر ۱۹۷۴) آقای رضا قطبی مدیرعامل سازمان رادیو تلویزیون ایران در راس هیاتی بمنظور شرکت در اتحادیه رادیو تلویزیون آسیا به ژاپن عزیمت نمود.

در آبانماه ۱۳۵۳ (نوامبر ۱۹۷۴) چهار نفر از کارشناسان وزارت پست و تلگراف و تلفن در کنفرانس بررسی ترافیک مخابرات در ناحیه آسیا و قسمت آسیائی استرالیا که در ژاپن تشکیل گردید شرکت نمودند.

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۳۰ (۲۱ نوامبر ۱۹۷۴) بدعوت هواپیمائی ملی ایران و بمناسبت افتتاح خط پروازی ایران به توکیو پنجاه تن از شخصیتها و

روزنامه نگاران ژاپنی بمنظور آشنائی با پیشرفتهای ایران به ایران مسافرت نمودند.
در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۲۴ (۱۵ دسامبر ۱۹۷۴) آقای محمدعلی فقیه رئیس
موسسه بهداشت دانشگاه تهران بمنظور بازدید از تأسیسات بهداشتی ژاپن
رهسپار آنکشور شد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۳۰ (۲۱ دسامبر ۱۹۷۴) یک گروه ۱۲ نفری از
جوانان و دانشجویان ژاپنی بعنوان شانزدهمین هیات حسن نیت جوانان ژاپن
از تهران بازدید نمودند .

در تاریخ ۳ اسفند ۱۳۵۳ (۲۲ فوریه ۱۹۷۵) شش نفر از دبیران آموزش
و پرورش استانهای کشور به ژاپن مسافرت نمودند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۴ (۲۳ فوریه ۱۹۷۵) آقای انواری معاون وزارت
اطلاعات و جهانگردی به ژاپن مسافرت کردند و دفتر جهانگردی ایران را در
توکیو افتتاح نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۷ (۲۶ فوریه ۱۹۷۵) یک تیم کوهنوردی
ژاپن بمنظور صعود به قله دماوند به تهران مسافرت کردند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۱۷ (۸ مارس ۱۹۷۵) نهالهای شکوفه ژاپنی طی
مراسمی از طرف یک مؤسسه ژاپنی بنام «دوستان جهان» به ایران اهدا شد
در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۱۸ (نهم مارس ۱۹۷۵) آقای جواد شهرستانی
وزیر راه و ترابری به دعوت وزارت حمل و نقل ژاپن به آنکشور مسافرت نمود .

طی سال ۱۳۵۳ دولت ژاپن تعداد ۱۱ بورس کوتاه مدت در رشته های
علوم اجتماعی، فنی و پزشکی در اختیار داوطلبان ایرانی نهاد . متقابلاً ایران
یک بورس تحصیلی و یک بورس کارآموزی در اختیار دولت ژاپن قرار داد
و با پذیرش سه تن از کارمندان موسسات ژاپنی در رشته زبان و ادبیات فارسی
در دانشگاه تهران موافقت نمود .

در کادر مبادلات ورزشی در سال ۱۳۵۳ تیمهای بسکتبال زنان ،
پینگ پونگ و والیبال دختران و پسران ایران برای انجام مسابقات به ژاپن
مسافرت کردند .

سری لانکا

روابط دوستانه ایران و سری لانکا در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم و همکاری و در جهت گسترش ادامه یافت .

بدعوت آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر خانم سیریمما و آر.دی - باندرانایکه Sirimavo R. D. Bandaranaike نخست وزیر کشور سری لانکا از تاریخ پنجم تا نهم آبانماه ۱۳۵۳ (۲۷ تا ۳۱ اکتبر ۱۹۷۴) از ایران دیدار رسمی بعمل آورد . خانم باندرانایکه طی اقامت در ایران بحضور اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر باریافت و با آقای هویدا نخست وزیر پیرامون مسائل بین المللی و گسترش مناسبات بین دو کشور مذاکره و تبادل نظر نمود .

در اعلامیه مشترکی که در پایان این سفر انتشار یافت نخست وزیران دو کشور در مورد باقی ماندن اقیانوس هند بعنوان یک منطقه صلح و عاری از رقابت قدرتهای بزرگ اتفاق نظر داشتند و لزوم همکاری بین کشورهای ساحلی و سایر کشورهای واقع در این منطقه را برای حفظ صلح و امنیت منطقه ضروری دانستند .

در آذرماه ۱۳۵۳ ماسوریت آقای فیصل جنید (Feisal Junaid) سفیر اکردیته سری لانکا در دربار شاهنشاهی پایان یافت و آقای C. D. S. Siriwardane سفیر جدید اکردیته آنکشور استوارنامه خود را در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۲۸ (۱۹ مارس ۱۹۷۵) به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر تقدیم داشت .

مناسبات اقتصادی

بدعوت آقای فرخ نجم آبادی وزیر صنایع و معادن ایران آقای فلیکس دیاس باندرانایکه وزیر دادگستری و صنایع کشور سری لانکا در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۴ (۲۶ ژوئیه ۱۹۷۴) به ایران مسافرت نمود و با آقای هویدا نخست وزیر، آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی و آقای نجم آبادی

وزیر صنایع و معادن ملاقات و در زمینه توسعه روابط بازرگانی و اقتصادی بین دو کشور مذاکراتی بعمل آورد .

بدنبال مذاکراتی که بهنگام دیدار خانم باندرانیکه نخست وزیر سری لانکا از ایران بین نخست وزیران و سایر مقامات دو کشور صورت گرفت ، در تاریخ نهم آبانماه ۱۳۵۳ (۳۱ اکتبر ۱۹۷۴) یک یادداشت تفاهم بین دو کشور توسط آقای جمشید اشرفی معاون سرمایه گذاری و کمکهای خارجی وزارت امور اقتصادی و دارائی ایران و آقای دواس گوتاسکرا معاون وزارت برنامه ریزی و امور اقتصادی سری لانکا به امضا رسید .

براساس این یادداشت تفاهم ، ایران اعتباری بمبلغ ۶۷ میلیون دلار برای اجرای طرح تولید کود شیمیائی در سری لانکا و خرید کالا از ایران در اختیار آنکشور قرار خواهد داد ضمناً بمنظور توسعه مبادلات و همکاریهای بازرگانی یک کمیته مشترک همکاری اقتصادی برای بررسی منظم پیشرفت روابط اقتصادی و بازرگانی دو کشور تشکیل خواهد شد .

ارزش مبادلات بازرگانی بین دو کشور در نهم ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر هشت میلیون و چهارصد هزار دلار گردید .

سنگاپور

مناسبات دوستانه ایران و سنگاپور در سال ۱۳۵۳ توسعه و تحکیم بیشتری یافت .
اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر و علیاحضرت شهبانوی ایران بدعوت حضرت بنجامین شیرز Benjamin H. Sheares رئیس جمهوری سنگاپور از تاریخ ۲۷ تا ۲۹ شهریورماه ۱۳۵۳ برابر با ۱۸ تا ۲۰ سپتامبر ۱۹۷۴ بطور رسمی به آن کشور مسافرت فرمودند .
در این مسافرت آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر اسورخارجه وعده‌ای از مقامات عالی‌رتبه مملکتی در التزام موکب مبارک ملوکانه بودند .
سران دو کشور مسائل مورد علاقه طرفین را مورد مذاکره و تبادل نظر قرار دادند ، ضمناً شاهنشاه آریاسهر با آقای لی کوان یو Lee Kuan Yew نخست‌وزیر و آقای راجارتنام S. Rajaratnam وزیر اسورخارجه سنگاپور نیز مذاکراتی پیرامون مسائل جهانی مربوط به دو کشور بعمل آوردند .
حضرت رئیس جمهوری سنگاپور در ضیافت شامی با افتخار اعلیحضرتین اظهار داشت :

« اقیانوس هند باید منطقه‌ای با ثبات و رها از محدودیت‌ها و موانع گردد بهمین جهت ما از کوششهای خستگی‌ناپذیر اعلیحضرت بمنظور ترویج همکاریهای وسیع‌تر منطقه‌ای و بین‌المللی پشتیبانی میکنیم . . . ایرانی سعادت‌مند و پرتحرک و آینده‌نگر منبعی از قدرت و عاسلی برای ثبات در کشورهای خلیج فارس و اقیانوس هند بشمار می‌رود . »

در خردادماه ۱۳۵۳ یک هیأت بازرگانی از جانب جمهوری سنگاپور بمنظور توسعه روابط تجاری و بازرگانی بین ایران و سنگاپور به ایران سفر کرد . هیأت مزبور با آقای طاهر ضیائی رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و جمعی از صاحبان صنایع و بازرگانان ایرانی ملاقات و مذاکره نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۲۴ آقای محسن صدیق اسفندیاری سفیر اکردیته شاهنشاه آریامهر بمنظور شرکت در جشن ملی سنگاپور به آنکشور مسافرت نمود و با حضرت رئیس جمهوری و چند تن از مقامات وزارت امور خارجه سنگاپور ملاقات و مذاکره نمود .

آقای Keneth Michael Byrne سفیر اکردیته سنگاپور در دربار شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۹ با آقای غلامرضا تاجبخش معاون سیاسی وزارت امور خارجه ملاقات و درباره گسترش مناسبات بین دو کشور مذاکراتی بعمل آورد .

هیأت ورزشی سنگاپور در هفتمین دوره بازیهای آسیائی که در شهر پور ماه ۱۳۵۳ در ایران برگزار گردید شرکت نمود و یکی از بازیکنان آن موفق به اخذ مدال طلا گردید .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و سنگاپور در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر شانزده میلیون دلار گردید .

فیلیپین

روابط دوستانه ایران و فیلیپین در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم و احترام متقابل ادامه یافت .

در تاریخ ۲۸ فروردینماه ۱۳۵۳، آقای ماکاپاکال Macapagal رئیس جمهوری پیشین فیلیپین وبانویطور خصوصی به ایران مسافرت نمودند ودراین سفر بحضور اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر باریافتند .

در مهرماه ۱۳۵۳ (اکتبر ۱۹۷۴) وزیر بازرگانی فیلیپین به ایران مسافرت نمود ویا وزیر بازرگانی وعدهای از مقامات اقتصادی ایران ملاقات ومذاکراتی در زمینه گسترش مبادلات بازرگانی بین دو کشور بعمل آورد .

در تاریخ نهم آبانماه ۱۳۵۳ (۳۱ اکتبر ۱۹۷۴) یک هیأت بازرگانی فیلیپینی وابسته به صنایع چوب وسیمان و کاغذ بریاست ژنرال Eulogio Balao به ایران مسافرت نمود . این هیأت در مدت اقامت خود در ایران با آقای فریدون مهدوی وزیر بازرگانی و جمعی از بازرگانان ایرانی ملاقات ومذاکراتی در باره مبادله کالاهای صنعتی وسنتی دو کشور انجام داد .

در دیماه ۱۳۵۳ (ژانویه ۱۹۷۵) آقای فریدون ناصری معاون وزارت کار واسور اجتماعی در رأس هیأتی بمنظور بازاریابی نیروی کار عازم فیلیپین گردید . آقای ناصری ضمن ملاقات ومذاکره با مقامات فیلیپینی موافقتنامه ای برای اشتغال مهندسین و متخصصین فیلیپینی در ایران امضاء نمود . براساس این موافقتنامه تا پایان اسفند ۱۳۵۳ در حدود ۷۰۰ تن مهندسین و افراد فیلیپینی به ایران مسافرت کردند ودر کارگاههای صنایع مختلف کشور مشغول کار شدند .

تیم وزنه برداری ایران بمنظور شرکت در مسابقه های قهرمانی وزنه برداری جهان که از تاریخ ۱ تا ۷ مهرماه در مانیل برگزارگردید به فیلیپین مسافرت نمود .

در نیمه دوم آذرماه ۱۳۵۳ تیم تنیس و تیم ملی بسکتبال جوانان ایران
بمنظور شرکت در مسابقات قهرمانی آسیا به فیلیپین مسافرت کردند .
ورزشکاران فیلیپین در هفتمین دوره مسابقات آسیائی که در شهریورماه
۱۳۵۳ در تهران برگزارگردید شرکت نمودند .
در سال ۱۳۵۳ تعداد ۵۲ نفر دانشجوی ایرانی در فیلیپین در رشته های
مختلف بتحصیل اشتغال داشتند
ارزش سبادلات بازرگانی ایران وفیلیپین در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ
بر دو میلیون و دویست هزار دلار گردید .

جمهوری کره

مناسبات دوستانه ایران و جمهوری کره در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم ادامه یافت .

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۱۶ (۶ مه ۱۹۷۴) آقای مهدی مؤتمنی عضو و دبیر هیأت رئیسه اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران در رأس هیأتی بمنظور شرکت در بیست و دومین اجلاس کنفرانس منطقه آسیائی و خاور دور وابسته به اتاق بازرگانی بین المللی که از تاریخ ۱۷ تا ۱۹/۲/۱۳۵۳ (۷ تا ۹ مه ۱۹۷۴) در شهر سئول برگزار شد به جمهوری کره مسافرت کرد .
در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۳۱ (۲۱ مه ۱۹۷۴) آقای سی هاك هیون Si Hak Hyun سفیر جدید کره استوارنامه خود را به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر تقدیم داشت .

در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۲۹ (۱۹ ژوئن ۱۹۷۴) آقای Heung Sun Shim یکی از وزرای ارشد جمهوری کره و فرستاده مخصوص پرزیدنت Park برای مدت دو روز وارد تهران شد و پیام پرزیدنت پارک را حضور اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر تقدیم نمود .

وی همچنین با آقای نخست وزیر و آقای دکتر منوچهر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران ملاقات و مذاکره کرد .
در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۲۵ (۱۶ ژوئیه ۱۹۷۴) یک موافقتنامه فرهنگی بین ایران و جمهوری کره در تهران با امضاء رسید . این موافقتنامه را آقای عباسعلی خلعتبری وزیر امور خارجه و آقای سی هاك هیون Si Hak Hyun سفیر کره در دربار شاهنشاهی امضا نمودند . در این موافقتنامه انجام دیدارهای متقابل ، اعزام هیأت های فرهنگی ، آموزشی ، علمی ، ورزشی ، ایجاد نمایشگاهها ، تأسیس انجمنهای فرهنگی ، اعطای بورسهای تحصیلی و تحقیقی و مبادله کتب و نشریات بین دو کشور پیش بینی شده است .

در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۹ (۳۱ اوت ۱۹۷۴) گروه ۴۸ نفری هنرمندان باله کره جنوبی بمنظور اجرای چند برنامه هنری به ایران مسافرت نمودند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۱۶ (۸ اکتبر ۱۹۷۴) آقای یی جون چانگ Yie Joon Chang وزیر بازرگانی و صنعت جمهوری کره به ایران مسافرت نمود و با آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر ، آقای مهدوی وزیر بازرگانی و آقای دکتر سنوچهر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران ملاقات و پیرامون گسترش مناسبات بازرگانی و توسعه همکاریهای اقتصادی بین دو کشور و همچنین احداث یک پالایشگاه در کره جنوبی با سرمایه گذاری مشترک دو کشور مذاکراتی انجام داد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۴ یک هیأت پارلمانی ایران بریاست آقای مهندس ریاضی رئیس مجلس شورای ملی و مرکب از سه نفر سناتور و هفت نفر از نمایندگان مجلس شورای ملی به دعوت رئیس پارلمان جمهوری کره بانکشور مسافرت کردند . این هیأت با رئیس جمهوری ، نخست وزیر و رؤسای مجلسین و پاره ای از مقامات کره جنوبی دیدار و گفتگوهای پیرامون بسط روابط دوستانه دو کشور بعمل آوردند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۲۰ (۱۰ ژانویه ۱۹۷۵) آقای Joon Sik Kil دبیر کل حزب جمهوری خواه کره بمنظور شرکت در سومین کنگره حزب ایران نوین به ایران مسافرت کرد .

در اواخر دیماه ۱۳۵۳ تیمسار سپهبد ریاحی رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت شیلات جنوب برای بازدید از تأسیسات شیلات جمهوری کره به آن کشور مسافرت نمود و ضمن مذاکراتی که با مقامات شیلات جمهوری کره بعمل آورد موافقت گردید دو کشور یک شرکت مشترک شیلات تأسیس نمایند . در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۱ (۲۰ فوریه ۱۹۷۵) قراردادی برای ساختمان سه اسکله در بندر خرمشهر بین سازمان بنادر و کشتیرانی و مؤسسه کره ای - Shin Jin Maritime Group با مضاء رسید . در حال حاضر بین دولت شاهنشاهی و جمهوری کره همکاریهای ثمربخشی در امور بندرداری و ماهیگیری آغاز شده است .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و جمهوری کره در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۲۷/۵ میلیون دلار بود که نسبت به دوره مشابه آن در سال ۱۳۵۲ در حدود ۱۸/۵ میلیون دلار افزایش داشت .

جمهوری دموکراتیک خلق کره

مناسبات دوستانه ایران و جمهوری دموکراتیک خلق کره در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم و احترام متقابل ادامه یافت .

بدعوت دولت شاهنشاهی آقای Kang Ryang Uk معاون رئیس جمهوری دموکراتیک خلق کره از تاریخ یازدهم تا شانزدهم فروردین ماه ۱۳۵۳ (۳۱ مارس تا ۵ آوریل ۱۹۷۴) در رأس هیأتی به ایران مسافرت کرد و ضمن شرفیابی به پیشگاه مبارک ملوکانه پیام شفاهی حضرت Kim Il Sung رئیس جمهوری دموکراتیک خلق کره را بعرض رسانید .

آقای Kang Ryang Uk در این سفر با آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر و عده ای از مقامات اقتصادی ایران ملاقات کرد و در زمینه گسترش مناسبات بازرگانی و همکاریهای اقتصادی دو کشور مذاکره نمود .

آقای عباس آرام اولین سفیر اکردیته شاهنشاه آریاسهر در پیونگ یانگ در تاریخ دوم اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ (۲۲ آوریل ۱۹۷۴) استوارنامه خود را به حضرت کیم ایل سونگ رئیس جمهوری دموکراتیک خلق کره تقدیم نمود .
والاحضرت شاهپور عبدالرضا پهلوی بدعوت رئیس جمهوری دموکراتیک خلق کره از تاریخ ۱ تا ۱۰ آذرماه ۱۳۵۳ از آنکشور بازدید بعمل آوردند .
والاحضرت در این سفر حامل پیام دوستانه شاهنشاه آریاسهر به حضرت رئیس جمهوری دموکراتیک خلق کره بودند و طی یک هفته اقامت در آنکشور با حضرت کیم ایل سونگ ریاست جمهوری و عده ای از شخصیتهای سیاسی آنکشور ملاقات کردند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۴ (۲۶ اوت ۱۹۷۴) یک هیأت سیاسی به ریاست آقای Kim Jae Suk یکی از رؤسای ارشد وزارت امور خارجه جمهوری دموکراتیک خلق کره به ایران مسافرت نمود و ضمن ملاقات با آقای عباسعلی خلعتبری وزیر امور خارجه مذاکراتی در زمینه توسعه روابط دو کشور بعمل

آورد و رئیس این هیأت نامه وزیر اسورخارجه جمهوری خلق کره را به آقای خلعت‌بری تسلیم کرد .

آقای جعفر شریف‌امامی رئیس مجلس سنا در رأس یک هیأت پارلمانی از تاریخ ۱۱ تا ۱۹ شهریورماه ۱۳۵۳ از جمهوری خلق کره بازدید رسمی بعمل آورد . در این سفر اعضاء هیأت پارلمانی ایران با حضرت کیم ایل‌سونگ ریاست جمهوری و آقای Hwang Jong Yop رئیس مجلس عالی خلق کره ملاقات کردند و درباره همکاریهای بین‌المللی پارلمانهای دو کشور مذاکراتی معمول داشتند .

مناسبات اقتصادی

در سرداد ماه ۱۳۵۳ یک هیأت اقتصادی از جانب جمهوری دموکراتیک خلق کره به ایران مسافرت و با مقامات اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران درباره امکانات توسعه روابط بازرگانی بین دو کشور مذاکره کردند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲۸ آقای موسی‌الرضاقنادیان مدیرکل بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی در رأس هیأتی به جمهوری خلق کره سفر کرد و با مقامات آنکشور پیرامون طرق توسعه روابط بازرگانی و افزایش مبادلات فیما بین مذاکره و تبادل نظر کرد . بدنبال این مذاکرات پروتکل بازرگانی بین دو کشور به امضاء رسید . طبق این موافقتنامه ارزش کالاهای صادراتی ایران به کره شمالی از ۶۰۰ میلیون ریال در سال به ۸۰۰ میلیون ریال افزایش یافت .

بدعوت وزارت بازرگانی آقای پاك‌سونگ‌چول Pak Song Chul معاون اجرائی نخست‌وزیر جمهوری دموکراتیک خلق کره در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۱۹ (۱۰ مارس ۱۹۷۵) در رأس هیأتی به ایران مسافرت نمود . آقای Pak Song Chul در این سفر به پیشگاه مبارک ملوکانه شرفیاب شد و با مقامات اقتصادی ایران در زمینه گسترش مبادلات بازرگانی و همکاریهای اقتصادی بین دو کشور مذاکراتی انجام داد . در پایان این مذاکرات یک تفاهم‌نامه بازرگانی در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۲۵ (۱۶ مارس ۱۹۷۵) بین آقای فریدون‌مهدوی وزیر بازرگانی از جانب ایران و آقای پاك‌سونگ‌چول از جانب جمهوری خلق کره به امضاء رسید . براساس این تفاهم‌نامه ایران در ۵ سال آینده معادل یک میلیون تن فولاد ، یک میلیون تن ذرت ، ۵۰۰ هزار تن سیمان و ۲۵۰ هزار تن کودشیمیائی و مواد غذایی و کالاهای کشاورزی از

جمهوری خلق کره وارد خواهد کرد .
حجم مبادلات بازرگانی بین دو کشور در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ معادل
دویست و هفتاد هزار دلار بود .

مناسبات فرهنگی

در تاریخ بیستم شهریور ماه ۱۳۵۳ (۱۱ سپتامبر ۱۹۷۴) یک
موافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری دموکراتیک
خلق کره در تهران به امضاء رسید . این موافقتنامه شامل یک مقدمه و هفت
ماده است که بموجب آن مبادله هیأت‌های فرهنگی ، علمی ، آموزشی ، هنری ،
بهداشتی ، تربیت بدنی و مطبوعاتی بین دو دولت تشویق خواهد شد و علاوه بر
تنظیم برنامه‌های مبادلات فرهنگی اقداماتی در جهت تأسیس انجمنهای
فرهنگی در هر یک از دو کشور صورت خواهد گرفت .

در دی ماه ۱۳۵۳ (ژانویه ۱۹۷۵) آقای سین جی چین Sin Jae Chin
معاون وزارت آموزش عالی جمهوری خلق کره در رأس هیأتی از مقامات فرهنگی آن
کشور بمنظور آشنائی با روش آموزش عالی و برنامه ریزی علمی ایران و مذاکره
در باره گسترش مناسبات فرهنگی بین دو کشور به ایران مسافرت نمود .

آقای سین جی چین و همراهان طی یک هفته اقامت در ایران با آقای
عبدالحسین سمیعی وزیر علوم و آموزش عالی و عده‌ای از مقامات علمی و
دانشگاهی ایران ملاقات و مذاکره نمودند و از دانشگاه‌های تهران ، صنعتی
آریاسهر ، پهلوی و اصفهان بازدید کردند .

ورزشکاران جمهوری دموکراتیک خلق کره در هفتمین دوره بازیهای
آسیائی که در شهریورماه ۱۳۵۳ در ایران برگزار گردید شرکت نمودند .

بدعوت کمیته تربیت بدنی جمهوری خلق کره در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱
(۲۲ نوامبر ۱۹۷۴) سپهبد حجت کاشانی معاون نخست‌وزیر و سرپرست
سازمان تربیت بدنی ایران در رأس یک هیأت ورزشی به آن کشور مسافرت نمود .

لائوس

روابط دوستانه ایران و لائوس در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم
ادامه یافت .
در اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ آقای محسن صدیق اسفندیاری سفیراگردیده
شاهنشاه آریامهر به وینتیان رفت و بحضور اعلیحضرت پادشاه لائوس باریافت.
وی دراین سفر باوزیر خارجه لائوس که یکی از رهبران جناح پاتت لائودر دولت
ائتلافی لائوس میباشد ملاقات وراجع به روابط دوکشور مذاکره نمود .

مالزی

مناسبات دوستانه ایران و مالزی در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم و همکاری و درجهت گسترش و تحکیم بیشتر ادامه داشت .

آقای عزت‌اله یزدان‌پناه وزیر مشاور و معاون نخست وزیر در امور پارلمانی در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۲۹ در راس هیاتی بمنظور شرکت در پنجمین کنفرانس وزیران امور خارجه کشورهای اسلامی که از تاریخ ۳۱ خرداد ماه تا ۷ تیرماه ۱۳۵۳ در کوالالامپور برگزار گردیده مالزی مسافرت نمود .

والاحضرت عبدالعزیز سلطان سلانگور یکی از استانهای مالزی در تاریخ سوم دیماه ۱۳۵۳ بطور خصوصی پنج روز به ایران مسافرت نمود و به پیشگاه مبارک ملوکانه شرفیاب گردید .

در تاریخ ۲۴ آبانماه ۱۳۵۳ یک هیأت اقتصادی مالزی به ایران مسافرت نمود . اعضای هیأت مزبور در این سفر با مقامات اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و گروهی از بازرگانان و صاحبان صنایع ملاقات و در باره توسعه مناسبات بازرگانی بین دو کشور و مسائل مربوط به تعرفه گمرکی مذاکره نمود در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۲۸ مدت ماسوریت آقای محمد یوسف بن زینل سفیر مالزی در دربار شاهنشاهی پایان یافت و در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۸ دولت شاهنشاهی موافقت خود را با انتصاب آقای حاجی یوسف بن عبدالله بعنوان سفیر جدید مالزی در دربار شاهنشاهی اعلام داشت .

در تاریخ هفتم مهرماه ۱۳۵۳ دوتن از قاریان ایرانی بمنظور شرکت در مسابقه جهانی قرائت قرآن که در کوالالامپور برگزار گردید عازم مالزی شدند . در سال ۱۳۵۳ اولین کرسی زبان و ادبیات فارسی (فرهنگ ایران) در آسیای جنوب شرقی در دانشگاه ملی مالزی تأسیس گردید .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و مالزی در نهم ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر پنج سیلیون دلار بود .

مغولستان

روابط دوستانه ایران و مغولستان در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم و همکاری ادامه یافت .

در تاریخ بیست و چهارم شهریورماه ۱۳۵۳ آقای عزت‌اله‌عاملی معاون وقت امور فرهنگی و اجتماعی وزارت امورخارجه در رأس هیأتی به مغولستان مسافرت نمود . در این مسافرت اسناد تصویب موافقتنامه فرهنگی دولت شاهنشاهی ایران و جمهوری مردم مغولستان مبادله گردید و همچنین برنامه مبادلات فرهنگی بین دو کشور برای سالهای ۷۶ - ۱۹۷۵ به امضاء رسید . هیأت مزبور ضمناً درباره گسترش مناسبات اقتصادی بین ایران و مغولستان مذاکراتی با مقامات مغولستان بعمل آورد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۱۴ آقای سلطان احمداردلان سفیر شاهنشاه آریامهر درمسکو بسمت سفیراگردیته شاهنشاه آریامهر در مغولستان منصوب گردید .

نیپال

روابط دوستانه ایران و نیپال در سال ۱۳۵۳ براساس تفاهم و همکاری ادامه یافت .

آقای Khadga Mam Singh سفیراگردیده نیپال در دربار شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۲۳ (۱۴ سپتامبر ۱۹۷۴) استوارنامه خود را به پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر تقدیم نمود .

بدعوت آقای اسیرعباس هویدا نخست‌وزیر آقای نجنندراپراسادریجال - Nagendra Prasad Rijal نخست وزیر نیپال از تاریخ ۱۷ تا ۱۹/۱۰ ۱۳۵۳ (۷ تا ۹ ژانویه ۱۹۷۵) در رأس هیأتی از مقامات عالی‌رتبه آنکشور از ایران بازدید رسمی بعمل آورد .

در این بازدید نخست‌وزیران دو کشور مذاکراتی در باره گسترش همکاریهای اقتصادی دو کشور بعمل آوردند و در مورد مسائل مهم بین‌المللی تبادل نظر نمودند . در اعلامیه مشترکی که بدین مناسبت انتشار یافت نخست‌وزیران دو کشور علاقه مشترک خود را به تقویت روابط دوستانه موجود بین ایران و نیپال ابراز داشتند و در مورد اقیانوس هند تأکید کردند که این منطقه بایستی یک منطقه صلح و عاری از رقابت قدرتهای بزرگ باقی بماند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۳ (۲۲ فوریه ۱۹۷۵) والاحضرت شاهپور - غلامرضا پهلوی به نیپال مسافرت نمودند و در آئین تاجگذاری اعلیحضرت - بیرندراپیربیکرام شاه دو Birendra Bir Bikram Shah Dev که در ۲ فوریه ۱۹۷۵ در کاتماند و برگزار گردید شرکت کردند .

جمهوری ویتنام

روابط دوستانه ایران و جمهوری ویتنام در سال ۱۳۵۳ بر اساس همکاری و حسن تفاهم ادامه یافت .

در تاریخ ۱۴ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ (۴ مه ۱۹۷۴) آقای محسن صدیق اسفندیاری اولین سفیر شاهنشاه آریامهر طی مراسم ویژه‌ای استوارنامه خود را به حضرت رئیس جمهوری ویتنام تسلیم نمود .

در تاریخ ۳۱/۲/۱۳۵۳ (۲۱ مه ۱۹۷۴) آقای Luong Nhiky اولین سفیر جمهوری ویتنام در دربار شاهنشاهی استوارنامه خود را به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر تقدیم داشت .

در تاریخ ۲/۸/۱۳۵۳ (۲۴ اکتبر ۱۹۷۴) آقای Tran Van Dan معاون نخست وزیر ویتنام به ایران سفر نمود و با آقای خلعت‌بری وزیر امور خارجه ملاقات و در مورد مسائل مورد علاقه دو کشور مذاکره نمود . دولت شاهنشاهی در سال ۱۳۵۳ تعداد دو بورس تحصیلی در اختیار داوطلبان جمهوری ویتنام قرار داد .

ارزش مبادلات بازرگانی دو کشور در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر یکصد و هفتاد و پنج هزار دلار بود

جمهوری دموکراتیک ویتنام

روابط دوستانه ایران و جمهوری دموکراتیک ویتنام در سال ۱۳۵۳ بر اساس همکاری و حسن تفاهم ادامه یافت .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱/۲ آقای عباس آرام اولین سفیرا کردیتته شاهنشاه آریامهر در هانوی استوارنامه خود را به آقای نگوین لوئونگ بانک - Nguyen Loung Bang کفیل ریاست جمهوری دموکراتیک ویتنام تسلیم نمود و مذاکراتی پیرامون مسائل مورد علاقه دو کشور با مقامات جمهوری دموکراتیک ویتنام بعمل آورد .

در سال ۱۳۵۳ دولت شاهنشاهی ایران دوبرس تحصیلی در اختیار داوطلبان جمهوری دموکراتیک ویتنام گذاشت . ارزش مبادلات بازرگانی بین دو کشور درنه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ برسی و پنجهزار دلار بود .

هند

روابط دوستانه ایران و هند در سال ۱۳۵۳ با مسافرت رسمی اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر و علیاحضرت شهبانوی ایران به این کشور توسعه و تحکیم قابل توجهی پیدا کرد .

اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر در این سفر که از تاریخ دهم تا دوازدهم مهرماه ۱۳۵۳ (دوم تا چهارم اکتبر ۱۹۷۴) صورت گرفت باحضرت فخرالدین علی احمد رئیس جمهوری هند در باره مناسبات دو کشور و مسائل مهم بین المللی تبادل نظر فرمودند . ضمناً با بانواینندیراگاندی نخست وزیر هند پیرامون همکاریهای اقتصادی کشورهای منطقه اقیانوس هند ، مسائل جهانی و توسعه روابط دو کشور مذاکراتی بعمل آوردند .

آقای خلعتبری وزیر امور خارجه و آقای سواران سینگ وزیر امور خارجه هند نیز مسائل مورد علاقه دو کشور را مورد بررسی قرار دادند .

در اعلامیه ای که در پایان این مسافرت منتشر شد رهبران دو کشور با خوشنودی خاطر نشان کردند که فکر اقیانوس هند بعنوان یک منطقه صلح و برکنار از رقابتهای ابرقدرت ها قبول عام بیشتری پیدا کرده است .

بدعوت آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر بانواینندیراگاندی نخست وزیر هند در رأس هیأتی مرکب از آقایان سواران سینگ وزیر امور خارجه هند و عده ای از مقامات عالیرتبه آنکشور از تاریخ هشتم تا دوازدهم اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ (۲۸ آوریل تا ۲ مه ۱۹۷۴) از ایران بازدید نمود .

نخست وزیر هند در این سفر بحضور اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر شرفیاب شد و با آقای هویدا نخست وزیر و وزیر امور خارجه ملاقات و پیرامون مناسبات فیما بین دو کشور و همچنین موضوعات بین المللی مورد علاقه طرفین مذاکراتی بعمل آورد .

در اعلامیه مشترکی که در این زمینه انتشار یافت طرف هند اتفاق نظر

خود را با دولت ایران در زمینه اهمیت حیاتی حفظ صلح و ثبات در خلیج فارس و رفع اختلافات کشورهای ساحلی طبق اصول منشور سازمان ملل متحد و بدون دخالت خارجی ابراز داشت. ضمناً طرفین پشتیبانی خود را از اعلامیه شماره ۲۸۳۲ سازمان ملل متحد مبنی بر اعلام اقیانوس هند بعنوان منطقه صلح و آرامش مورد تأیید مجدد قرار دادند.

تیمسار دریابان عطائی فرمانده نیروی دریائی شاهنشاهی بدعوت فرمانده نیروی دریائی هند در تاریخ ۸ فروردین ماه ۱۳۵۳ برای یک بازدید هشت روزه از تأسیسات نیروی دریائی هند به آن کشور عزیمت نمود.

در تاریخ ۱/۳/۱۳۵۳ (۲۲ مه ۱۹۷۴) آقای علی یاور جنگ استاندار استان مهاراشترای هند برای یک اقامت ده روزه به ایران مسافرت نمود و افتخار شرفیابی به پیشگاه مبارک ملوکانه را حاصل کرد.

در خرداد ماه ۱۳۵۳ بیست و چهار نفر از افسران و دانشجویان دانشگاه پدافند ملی به هند مسافرت کردند و طی اقامت در آنکشور با مقامات وزارت دفاع هند، وزیر امور خارجه، جانشین رئیس ستاد نیروی زمینی و معاون وزیر برنامه ریزی هند ملاقات نمودند.

سه فرزند از ناوهای نیروی دریائی هند در تاریخ ۲۳/۶/۱۳۵۳ برای یک دیدار دوستانه از ایران در بند عباس پهلو گرفتند.

بدعوت ستاد بزرگ ارتشتاران در تاریخ ۲۷/۶/۱۳۵۳ (۱۸ سپتامبر ۱۹۷۴) ارتشبد بوور Bewoor رئیس ستاد ارتش هند به ایران مسافرت نمود. وی در این سفر با رئیس ستاد بزرگ ارتشتاران و فرماندهان نیروهای سه گانه ارتش شاهنشاهی ملاقات کرد و از تأسیسات ارتش شاهنشاهی بازدید بعمل آورد.

در تاریخ ۳/۶/۱۳۵۳ (۲۱ سپتامبر ۱۹۷۴) گروهی از افسران دانشجوی دانشکده دفاع ملی هند بمنظور بازدید از تأسیسات ارتش شاهنشاهی به ایران مسافرت نمودند. افسران مزبور با آقای هویدا نخست وزیر و تیمسار ارتشبد غلامرضا ازهری رئیس ستاد بزرگ ارتشتاران ملاقات کردند.

در تاریخ هیجدهم آذرماه ۱۳۵۳ سرلشکر کاظمی فرمانده دانشکده فرماندهی ستاد برای یک بازدید یازده روزه از تأسیسات آموزش نظامی هند به آن کشور مسافرت نمود.

بدعوت حزب ایران نوین آقای عاجز امام نماینده حزب کنگره هند در سومین کنگره حزب ایران نوین که در دیماه ۱۳۵۳ برگزار گردید شرکت نمود. بدعوت تیمسار دریابان عطائی فرمانده نیروی دریائی شاهنشاهی در تاریخ

۲۰ بهمن‌ماه ۱۳۵۳ دریا بد Kholi رئیس ستاد نیروی دریائی هند و یک هیأت نظامی بمنظور بازدید از تأسیسات نیروی دریائی شاهنشاهی بمدت یک هفته به ایران مسافرت کرد .

والاحضرت شاهپورغلامرضا پهلوی و همسرشان والاحضرت سنیژه پهلوی بدعوت دولت هند در تاریخ هفتم اسفندماه ۱۳۵۳ بمنظور یک بازدید هفت روزه به آنکشور مسافرت نمودند .

والاحضرت شاهپورغلامرضا پهلوی دراین سفر باحضرت فخرالدین علی - احمد رئیس جمهوری و بانو ایندیراگاندی نخست‌وزیر ملاقات کردند .

مناسبات اقتصادی

در جریان دیدار مورخ اردیبهشت‌ماه ۱۳۵۳ بانو ایندیراگاندی به ایران مذاکراتی نیز در زمینه مناسبات اقتصادی فی‌مابین بین مقامات دو کشور صورت پذیرفت و طی آن مذاکرات دولتی ایران و هند تصمیم گرفتند ظرفیت تولید طرح سنگ آهن Kurdermukh رابه ۷/۵ میلیون تن درسال برای مصرف درایران افزایش دهند و ضمناً موضوع احداث یک کارخانه آلومینیوم با ظرفیت سالانه سیصد هزار تن که ایران در مشارکت آن تقدم خواهد داشت مورد بررسی قرار گیرد . ایران موافقت کرد برای اجرای این طرحها واسی با شرایط آسان در اختیار دولت هند قرار دهد، همچنین دو کشور تصمیم گرفتند مشترکاً یک خط کشتیرانی با ظرفیت اولیه ۵۰۰۰ تن با کمک مالی ایران دائر کنند و در مورد توسعه ظرفیت تولید صنایع هند بحد اکثر درجه بمنظور رفع نیازمندیهای دو کشور تشریک مساعی بیشتری بعمل آوردند .

در خرداد ماه ۱۳۵۳ در کمیسیون مشترک همکاری اقتصادی و بازرگانی ایران و هند در دهلی نو تصمیم گرفته شد که دو کشور در زمینه شیلات با یکدیگر همکاری کنند و بدین منظور ده کشتی ماهیگیری از طرف هند در اختیار ایران گذاشته شد .

بدعوت آقای مهدوی وزیر بازرگانی آقای پروفیسور چاتوپادایا D.P. Chattopadaya وزیر بازرگانی هند در رأس یک هیأت برای مذاکره پیرامون گسترش روابط بازرگانی و انعقاد یک موافقتنامه جدید بازرگانی در تاریخ پنجم شهریورماه ۱۳۵۳ (۲۷ اوت ۱۹۷۴) به ایران مسافرت کرد . در پایان مذاکراتیکه بین هیأت مزبور و هیأت بازرگانی ایران صورت گرفت موافقتنامه جدید بازرگانی ایران و هند در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۹ (۳۱ اوت ۱۹۷۴) بامضاء رسید .

بموجب این موافقتنامه طرفین نسبت به گسترش فیما بین مبادلات کوشش خواهند نمود و در مورد تشکیل نمایشگاههای بازرگانی در هر یک از دو کشور تسهیلات لازم را فراهم خواهند آورد. توافقه‌های دیگری در مورد تحویل شکر-سیمان و ریل از جانب هند به ایران بعمل آمد و قرار شد برای تأسیس چهار واحد ۲۱۰ مگاواتی برق در ایران مطالعاتی توسط شرکتهای هند انجام شود و پیشنهاداتی ارائه کنند. ضمناً موافقت شد یک شرکت کشتیرانی مشترک بظرفیت پانصد هزار تن توسط کشتیرانی آریا و شرکت ملی کشتیرانی هند تشکیل گردد.

در مهرماه ۱۳۵۳ یک هیأت اقتصادی از جانب هند بمنظور مذاکره با صاحبان صنایع و بازرگانان ایرانی در زمینه فروش کارخانه‌های مختلف و ماشین‌آلات به ایران مسافرت نمود.

آقای کال (Kaul) معاون امور اقتصادی وزارت دارائی هند در رأس یک هیأت اقتصادی در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۶ (۷ دسامبر ۱۹۷۴) به ایران مسافرت نمود و با آقای فریدون مهدوی وزیر بازرگانی ملاقات و مذاکراتی بعمل آورد. این مذاکرات منجر به اسضای پروتکل همکاری بازرگانی بین ایران و هند در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۲ (۱۱ دسامبر ۱۹۷۴) گردید که بموجب آن در زمینه ایجاد تأسیسات تولید سنگ آهن مورد نیاز شرکت صنایع فولاد ایران و خرید محصولات آنها همکاریهای لازم بعمل خواهد آمد. ضمناً درباره همکاریهای مشترک در طرح کاغذسازی، کودشیمیائی و اسور نفتی توسعه اسور کشتیرانی بین دو کشور توافقهائی صورت گرفت و پیشنهادات مربوط به فروش کارخانه‌های برق و سواد مورد لزوم کارخانه آلومینیوم سازی مورد بررسی واقع شد.

قرار داد تشکیل شرکت کشتیرانی ایران و هند در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۲ (۱۱ دسامبر ۱۹۷۴) بوسیله دریابان رمزی عطائی رئیس هیأت‌مدیره کشتیرانی ملی آریا و آقای رضاشایگان مدیر عامل کشتیرانی ملی آریا و دریاسالارنایب رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل و آقای شوکلامعاون بازرگانی کشتیرانی هند امضاء شد.

براساس این قرارداد شرکتی با سرمایه اولیه یک میلیون دلار تشکیل میشود که ۱۰ درصد سهام آن متعلق به کشتیرانی ملی آریا و ۹۰ درصد بقیه متعلق به شرکت کشتیرانی هند خواهد بود. این شرکت در ایران به ثبت میرسد و تابع مقررات و قوانین ایران است و کشتیه‌های آن با پرچم شاهنشاهی رفت و آمد خواهند کرد.

(هیأت‌مدیره شرکت کشتیرانی ایران و هند شامل شش عضو خواهد

بود که نیمی ایرانی و نیمی هندی خواهند بود (ناوگان این شرکت بین بنادر ایران و هند به حمل و نقل کالا خواهند پرداخت.

در آذرماه ۱۳۵۳ آقای داوه (Dave) قائم مقام وزیر نفت هند به ایران مسافرت نمود و با آقای دکتر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران ملاقات و مذاکره کرد.

در تاریخ ۲۳ آذرماه ۱۳۵۳ یک هیأت ۲۴ نفری از جانب اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران (بریاست آقای احمدخیا می معاون اتاق بازرگانی و صنایع) به هند مسافرت نمود. اعضاء این هیأت طی اقامت در هند با خانم گاندی نخست وزیر ملاقات کردند و با مقامات مختلف هند در زمینه مسائل اقتصادی و بازرگانی مورد علاقه فیما بین مذاکراتی انجام دادند و قرار شد برای ایجاد تسهیلات بیشتر در مورد اجرای طرحهای مشترک و سرمایه گذاری در هند یک اتاق بازرگانی مشترک تأسیس گردد.

آقای فریدون ناصری معاون وزارت کار و امور اجتماعی در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۱۵ در رأس هیأتی بمنظور بررسی امکان استفاده از ظرفیت بازار کار هند برای تأمین قسمتی از کمبود بازار کار ایران بمدت هفت روز به آن کشور مسافرت نمود و در این زمینه مذاکراتی با وزرای کار، بهداشت، صنایع و تدارکات و برنامه ریزی هند بعمل آورد.

در تاریخ هفتم اسفندماه ۱۳۵۳ آقای فرخ نجم آبادی وزیر صنایع و معادن در رأس هیأتی برای شرکت در کنفرانس «اسکاپ» که از تاریخ ۷ تا ۱۶ اسفندماه در دهلی نو تشکیل گردید به هند مسافرت نمود و ضمناً با وزیر امور خارجه، وزیر صنایع و تدارکات غیرنظامی هند ملاقات و پیرامون روابط اقتصادی و بازرگانی دو کشور مذاکراتی بعمل آورد.

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و هند در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر هفتاد و نه میلیون دلار بود.

مناسبات فرهنگی

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۲ طی مراسمی مجموعه ای از کتابهای علمی از جانب دولت هند به کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران اهداء گردید.

در اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ یک نمایشگاه عکس از تحولات اقتصادی - فرهنگی و اجتماعی هند از طرف انجمن روابط فرهنگی ایران و هند در تهران گشایش یافت و بمدت یک هفته ادامه یافت.

بدعوت وزارت اطلاعات و جهانگردی آقای میرکاظم علی شاعر پارسی گوی هند در مردادماه ۱۳۵۳ به ایران سفر نمود. این شاعر مجموعه های متعددی

بمنظم و نثر بزبان فارسی دارد .

بدعوت جامعه جذامیان ایران در مردادماه ۱۳۵۳ یک هیأت جذام پزشکی به ریاست پروفیسورانتیا Antia از هند به ایران مسافرت نمود و ضمن بازدید از مؤسسات درمانی ایران مقداری وسائل پزشکی به بیمارستان جذامیان در مشهد اهداء کرد .

ایران در نخستین سمینار استفاده از وسائل ارتباط سنتی و ارتباط جمعی در تنظیم خانواده و کنترل جمعیت که در تاریخ ۱۴/۷/۱۳۵۳ بمدت ده روز در دهلی گشایش یافت شرکت نمود .

بدعوت سازمان اوقاف آقای هاشم امیرعلی دانشمند هندی در آبانماه ۱۳۵۳ به ایران مسافرت نمود .

در دیماه ۱۳۵۳ آقای رائو وزیر سابق آموزش و پرورش هند و رئیس توسعه اقتصادی و اجتماعی آنکشور به ایران مسافرت نمود و طی اقامت خود با آقای هویدا نخست وزیر و آقای غلامرضا تاجبخش معاون سیاسی وزارت امور خارجه ملاقات کرد. آقای رائو ضمناً با آقای هوشنگ نهاوندی رئیس دانشگاه تهران ملاقات و درباره گسترش همکاریهای دانشگاهی بین دوکشور مذاکراتی صورت داد .

در تاریخ یکم بهمن ماه ۱۳۵۳ آقای احمد کوروس معاون وزارت دارائی و امور اقتصادی به دعوت گروه روزنامه نگاران اقتصادی هند برای شرکت در سمینار نویسندگان اقتصادی و ایراد یک سخنرانی علمی به هند مسافرت کرد .
آقای زاون دیویدیان رئیس اداره امور بین المللی دانشگاه اصفهان بمنظور ایراد چند سخنرانی پیرامون پیشرفت های ایران در تاریخ ۴ بهمن ماه ۱۳۵۳ به هند عزیمت کرد .

آقای سیدحسین نصر نایب التولیه دانشگاه صنعتی آریامهر بدعوت شورای هندی روابط فرهنگی برای شرکت در مراسم بزرگداشت مولانا ابوالکلام آزاد در تاریخ سی ام بهمن ماه ۱۳۵۳ به هند مسافرت کرد .

گروهی از هنرمندان وزارت فرهنگ و هنر بدعوت وزارت آموزش و پرورش هند در تاریخ هفدهم اسفندماه ۱۳۵۳ به دهلی نو مسافرت کردند و در چند شهر برنامه های هنری اجرا نمودند .

در تاریخ ۱۵/۱۲/۱۳۵۳ گروه هنرمندان موسیقی سنتی ایران برای شرکت در فستیوال موسیقی دهلی نو و اجرای چند برنامه در شهرهای مختلف عازم هند گردیدند .

در آذرماه ۱۳۵۳ تیم برگزیده دو و میدانی ایران و در بهمن ماه ۱۳۵۳

تیم تنیس روی میز ایران برای شرکت در مسابقه‌های بین‌المللی به هند مسافرت کردند. هند در مسابقات آسیائی که در شهریور ماه ۱۳۵۳ در تهران برگزار گردید شرکت نمود.

در سال ۱۳۵۳ تعداد ۲۰۰۰ دانشجوی ایرانی در دانشگاه‌های هند به تحصیل اشتغال داشتند.

در سال ۱۳۵۳ دولت شاهنشاهی ۱۲ بورس تحصیلی در اختیار داوطلبان هندی قرار داد و دانشگاه تهران با تمدید بورس تحصیلی یک دانشجوی هندی موافقت کرد.

فصل ششم

روابط ایران با کشورهای اروپائی

الف - کشورهای اروپای غربی

آلمان فدرال

دولت شاهنشاهی ایران و جمهوری فدرال آلمان در سال ۱۳۵۳ نیز مناسبات دوستانه فیما بین را در زمینه های مختلف سیاسی ، اقتصادی ، فرهنگی و اجتماعی توسعه دادند . خلاصه ای از تحولات روابط دو کشور بشرح زیر سپیاشد :

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۱ (۲۱ آوریل ۱۹۷۴) اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر آقای کیسینگر صدراعظم سابق آلمان فدرال را که به ایران مسافرت کرده بود بحضور پذیرفتند .

مأسوریت آقای لیلیان فلد Georg von Lilienfeld سفیر آلمان در دربار شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۱ (۲۲ مه ۱۹۷۴) خاتمه یافت و آقای هانس گئورک ویک Dr. Hans Georg Wieck سفیر جدید این کشور در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۱۹ (۹ ژوئن ۱۹۷۴) استوارنامه خود را به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر تقدیم نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۱۱ (۲ سپتامبر ۱۹۷۴) بدعوت آقای اسیرعباس هویدا نخست وزیر آقای هانس فیلیپینگر Hans . Filbinger رئیس مجلس سنای آلمان فدرال در رأس هیأتی بمدت یک هفته به ایران مسافرت نمود و ضمن شرفیابی به

پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر با آقای امیرعباس هویدا نخست‌وزیر و عده‌ای از شخصیت‌های پارلمانی ایران ملاقات نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۲۷ (۱۸ سپتامبر ۱۹۷۴) آقای هانس یورگن وشنوسکی وزیر مشاور در وزارت امور خارجه جمهوری فدرال آلمان به ایران مسافرت نمود. وی در این سفر با آقای امیرعباس هویدا نخست‌وزیر و آقای فریدون مهدوی وزیر بازرگانی و آقای عبدالحسین سمیعی وزیر علوم و آموزش عالی و چندتن از مقامات وزارت امور خارجه مذاکراتی درباره گسترش همکاری‌های دو کشور انجام داد .

مناسبات اقتصادی

در اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ (ماه مه ۱۹۷۴) آقای دکتر فیهوف مدیرعامل بانک مرکزی تعاونیهای آلمان فدرال در رأس هیأتی به ایران مسافرت نمود . این هیأت ضمن مذاکره با کارشناسان وزارت تعاون و امور روستاها امکان و ترتیب همکاریهای مشترک با بانک تعاون کشاورزی ایران را مورد مطالعه و بررسی قرار داد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۸ (۲۸ آوریل ۱۹۷۴) آقای هانس فردریکس Hans Fridrichs وزیر اقتصاد آلمان فدرال در رأس هیأتی از مقامات دولتی بمنظور شرکت در اولین کنفرانس سرمایه‌گذاری ایران و آلمان به ایران مسافرت نمود . این کنفرانس از تاریخ ۷ تا ۱۲ اردیبهشت ۱۳۵۳ (۲۷ آوریل تا ۲ مه ۱۹۷۴) به ریاست آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی در تهران برگزار گردید . کنفرانس سرمایه‌گذاری ایران و آلمان توانست موجباتی برای انعقاد قراردادها و موافقتنامه‌های اصولی مختلف فراهم سازد . ایسن موافقتنامه‌ها در زمینه ایجاد پالایشگاه نفت و ایجاد واحدهای پتروشیمی ، فولادسازی ، شیمیائی، مخبراتی و قطعات صنایع خودرو و صنایع برق و تجهیزات صنعتی دیگر صورت گرفت که جمع سرمایه‌گذاری در آنها بیش از ۲/۲ میلیارد دلار خواهد شد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۲۱ (۱۲ ژوئیه ۱۹۷۴) یادداشت تفاهمی بین آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی ایران و آقای برتلدباتیز رئیس هیأت مدیره مؤسسه کروب آلمان فدرال بامضا رسید که براساس آن ایران معادل ۲۵/۰۴ درصد سهام کارخانجات فولادسازی کروب را خریداری خواهد کرد .

قرار داد تفصیلی مشارکت ایران و کارخانجات فولاد سازی کروپ در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۲۶ (۱۷ سپتامبر ۱۹۷۴) بین آقای رضامین مدیرعامل شرکت ملی صنایع فولاد ایران از طرف دولت شاهنشاهی و آقایان برتلد باتیز-ارنست و لوف مایس رئیس کروپ و آلفرد لوکاچ عضو هیأت مدیره کروپ از طرف آن مؤسسه در تهران امضا شد. براساس این قرارداد ایران و کروپ متفقاً کنترل کامل کارخانجات مذکور را بدست خواهند گرفت و نماینده ایران در هیأت مدیره کروپ عضویت خواهد داشت. ایران و کروپ همچنین توافق کردند که یک شرکت سرمایه گذاری مشترک تأسیس نمایند و سازمان آن تا قبل از ۲۱ دسامبر ۱۹۷۴ تشکیل شود.

در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۸ (۳۰ ژوئیه ۱۹۷۴) آقای اکبر اعتماد معاون نخست وزیر و رئیس سازمان انرژی اتمی ایران برای مذاکره در باره همکاریهای ایران و آلمان فدرال در زمینه انرژی اتمی به آنکشور مسافرت نمود.

در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۸ (۳۰ ژوئیه ۱۹۷۴) یک قرار داد پیمانکاری اکتشاف و توسعه برای نواحی شیراز و آبادان بین آقای دکتر منوچهر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران و آقای گیدوشورمیر نماینده شرکت نفت آلمانی دمینکس در تهران با امضاء رسید.

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۱۱ (۲ نوامبر ۱۹۷۴) بدعوت آقای روحانی وزیر کشاورزی و منابع طبیعی آقای یوزف ارتل وزیر خواربار، کشاورزی و جنگلداری آلمان فدرال در رأس هیأتی به ایران مسافرت نمود. آقای ارتل در این سفر با آقای هویدا نخست وزیر و چندتن از وزراء و مقامات اقتصادی ایرانی مذاکراتی پیرامون همکاریهای دو کشور در زمینه کشاورزی، دامپروری، پرورش و صید ماهی انجام داد، در جریان این گفتگوها آقای روحانی و آقای یوزف ارتل توافق کردند که یک کمیته مشترک برای گسترش همکاریهای دو کشور در زمینه کشاورزی و مواد غذایی تشکیل دهند.

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۷ (۲۹ اکتبر ۱۹۷۴) یک قرارداد همکاری فنی بین سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکت آلمانی ام - بی - بی ویخش خصوصی ایران با امضاء رسید که بموجب آن یک شرکت مختلط بنام «ایسام» تشکیل شد. این شرکت در زمینه تجزیه و تحلیل روشهای طرح ریزی، مدیریت طرحها و خدمات دیگر بویژه امور مربوط به عمران شهری و منطقه ای و طرق و وسائل ارتباطی، حفظ محیط زیست و نظائر آن بفعالیته خواهد پرداخت.

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲۸ (۱۹ نوامبر ۱۹۷۴) قرارداد خرید دو نیروگاه اتمی از آلمان فدرال هر واحد بقدرت ۱۲۰۰ مگاوات بین آقای اکبر اعتماد

معاون نخست‌وزیر و رئیس سازمان انرژی اتمی ایران و نماینده شرکت کرافت‌ورک یونیون در تهران بامضا رسید. این نیروگاه‌ها قرار است در سالهای ۱۹۸۰ و ۱۹۸۱ در ایران شروع بکار نمایند.

در آذرماه ۱۳۵۳ (دسامبر ۱۹۷۴) آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی ایران بدعوت آقای هانس فردریکس وزیر اقتصاد آلمان فدرال به آنکشور مسافرت نمود. در این مسافرت آقای انصاری با آقای هلموت اشمیت صدراعظم آلمان فدرال، آقای هانس دیتریش‌کنشر وزیر امور خارجه و آقای فردریکس وزیر اقتصاد آلمان ملاقات و پیرامون همکاریهای اقتصادی دو کشور مذاکراتی انجام داد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۱ (۲۱ ژانویه ۱۹۷۵) شعبه بانک ملی ایران در مونیخ طی مراسمی با حضور والاحضرت شاهپور غلامرضا پهلوی افتتاح گردید.

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۹ (۲۹ ژانویه ۱۹۷۵) قراردادی بین شرکت کشتی‌سازی خلیج فارس و شرکت آلمانی اوندفوس بامضا رسید. براساس این قرارداد شرکت آلمانی خدمات و کمکهای فنی لازم را برای تأسیس دو تعمیرگاه و یک کارگاه کشتی‌سازی در اختیار شرکت کشتی‌سازی خلیج فارس قرار خواهد داد. برای ایجاد مجتمع تعمیرگاه‌ها و کارگاه کشتی‌سازی حدود ۵۰۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری خواهد شد. در تعمیرگاههای مذکور کشتیهائی با ظرفیت ۲۰ هزار تن ساخته میشود و باگسترش آن امکان ساخت کشتی‌های بظرفیت ۱۰۰ هزار تن نیز فراهم خواهد شد.

در سال ۱۳۵۳ در جریان برگزاری هفته ایران در آلمان فدرال نمایشگاههایی از فرآورده‌های دستی و غذائی و همچنین آثار و صنایع و محصولات صادراتی ایران در شهرهای مختلف آن کشور تشکیل گردید.

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و جمهوری فدرال آلمان در نه ماهه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۸۵۴ میلیون دلار بود که نسبت به دوره مشابه آن در سال ۱۳۵۲ در حدود ۲۳۶ میلیون دلار افزایش داشت.

مناسبات فرهنگی و اجتماعی

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۱۸ (۸ مه ۱۹۷۴) علیاحضرت شهبانوی ایران آقای برتلودبیتس رئیس هیأت‌مدیره کارخانجات کروپ آلمان را بحضور پذیرفتند. آقای بیتس در این شرفیابی چکی بمبلغ یکصد هزار مارک به پیشگاه علیاحضرت

شهبانو تقدیم داشت که در اختیار جمعیت کمک به جذامیان گذاشته شد .
در اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ (مه ۱۹۷۴) دو تن از کارشناسان و سربیان
نساجی آلمان فدرال بمنظور همکاری با صندوق کارآموزی به ایران مسافرت
نمودند .

در اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ (مه ۱۹۷۴) سمینار زمین شناسان ایران و
آلمان با شرکت دانشیاران دانشگاههای اصفهان و تبریز و دانشکده فنی شهر
آخن در تهران تشکیل گردید . در این سمینار مسائل مربوط به زمین شناسی -
هیدرولوژی ، بنای سد و آبیاری مورد بررسی قرار گرفت .

در مهر ماه ۱۳۵۳ (اکتبر ۱۹۷۴) گروه مدیران آژانسهای مسافرتی
آلمان به ایران مسافرت کردند . این گروه طی اقامت در ایران با مسئولان وزارت
اطلاعات و جهانگردی در زمینه توسعه همکاریهای جهانگردی و اعزام جهانگرد
به ایران مذاکراتی بعمل آورد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۱ (۲ دسامبر ۱۹۷۴) با همکاری سفارت
شاهنشاهی ایران در بن و بعضی از وزارتخانه ها و سازمانهای شاهنشاهی هفته
ایران در آلمان فدرال افتتاح گردید و بعداً در چند شهر مهم دیگر نیز تشکیل شد .
حضرت والترشل رئیس جمهوری فدرال آلمان در مراسم برگزاری هفته ایران
در بن شرکت نمودند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۱ (۲۱ ژانویه ۱۹۷۵) سفیر جمهوری فدرال
آلمان در دربار شاهنشاهی تعدادی از تألیفات ایران شناسان آلمانی را از طرف
انجمن پژوهش آلمان به دانشگاه تهران اهداء نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۱۶ (۵ فوریه ۱۹۷۵) تیم اسکی ارتش آلمان
فدرال بمنظور انجام چند مسابقه دوستانه با تیم اسکی نیروهای مسلح شاهنشاهی
به تهران مسافرت نمود .

در نیمه دوم بهمن ماه ۱۳۵۳ (فوریه ۱۹۷۵) گروه فرهنگی پارلمانی
جمهوری فدرال آلمان به ایران مسافرت نمود و از مراکز فرهنگی و ورزشی کشور
بازدید بعمل آورد .

در سال ۱۳۵۳ دولت جمهوری فدرال آلمان در حدود ۱۰ بورس تحصیلی
در اختیار داوطلبان ایران قرار داد . بعلاوه تعدادی از کارآموزان ایرانی در
رشته های گمرک - رادیو تلویزیون ، الکترونیک ، ارزشیابی ، پلاستیک ،
خاک شناسی ، جنگلداری ، تغذیه حیوانات ، ذوب فلزات ، حمل و نقل ، شیمی ،
نساجی ، بسته بندی ، صنایع فولاد ، مدیریت و امور اداری به آلمان اعزام شدند .

اتریش

روابط دوستانه ایران و اتریش در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم و همکاری و در جهت بسط و تحکیم بیشتر ادامه یافت .

اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر و علیاحضرت شهبانو از تاریخ ۲۲ تا ۲۷ دیماه ۱۳۵۳ (۱۲ تا ۱۷ ژانویه ۱۹۷۵) دروین توقف فرمودند . در این مدت ملاقاتهایی بین حضرت رئیس جمهوری ، صدراعظم اتریش و معظم له صورت گرفت و در زمینه مسائل مورد علاقه دوکشور وگسترش همکاریهای فیما بین مذاکراتی بعمل آمد .

بدعوت آقای اسیرعباس هویدا نخست وزیر آقای برونوکرایسکی Bruno Krejsky صدراعظم جمهوری فدرال اتریش و بانوکرایسکی باتفاق هیأتی از مقامات عالیرتبه آن کشور از تاریخ هفدهم تا بیستم مهرماه ۱۳۵۳ (۹ تا ۱۲ اکتبر ۱۹۷۴) رسماً به ایران مسافرت نمودند .

صدراعظم اتریش در این سفر بحضور اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر شرفیاب شد و درباره اوضاع بین المللی و مسائل مورد علاقه دوکشور مذاکره نمود . در ملاقات نخست وزیران دوکشور نیز مسائل مهم جهانی و موضوعات مورد علاقه فیما بین مورد مذاکره قرار گرفت و اعلامیه مشترکی انتشار یافت .

مناسبات اقتصادی

در اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ (مه ۱۹۷۴) آقای امیل وین برگر emil Winberger معاون اتاق بازرگانی اتریش در رأس یک هیأت سرمایه گذاری آن کشور به ایران مسافرت نمود . در این سفر اعضای هیأت اتریشی با آقای طاهر ضیائی رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران ملاقات و مذاکره نمودند و همچنین در جلسه مشترکی با گروهی از بازرگانان و صاحبان صنایع ایران شرکت کرده و درباره سرمایه گذاری مشترک در صنایع و توسعه روابط

بازرگانی بررسی بعمل آوردند .

خط هوایی شرکت هواپیمائی ملی ایران بین تهران - وین در تاریخ ۱۱ خرداد ماه ۱۳۵۳ (اول ژوئن ۱۹۷۴) افتتاح گردید و از این تاریخ هفته‌ای دو پرواز به مقصد وین انجام میشود .

در تاریخ ۲۷ مرداد ماه ۱۳۵۳ (۱۸ اوت ۱۹۷۴) مدیر عامل هواپیمائی اتریش در رأس هیأتی بمنظور مذاکره با مقامات هواپیمائی ملی ایران در مورد گسترش همکاریهای هوایی دو کشور به ایران مسافرت نمود .

بمنظور ایجاد یک شرکت مختلط ایرانی و اتریشی در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۱ (۲۳ ژوئیه ۱۹۷۴) قراردادی بین سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکت اتریشی آلپینه Alpine در تهران به امضا رسید . شرکت مختلط مزبور در زمینه‌های مهندسی بویژه طرح ریزی و ساخت کارخانه‌های سیمان ، پتروشیمی ، مواد غذایی ، کود شیمیائی و ماشین آلات و تجهیزات مورد نیاز صنایع نفت و معادن و تولید و انتقال نیرو فعالیت خواهد داشت .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و اتریش در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ - بالغ بر ۵۵/۷۰ میلیون دلار گردید که نسبت به دوره مشابه آن در سال ۱۳۵۲ بیش از دو برابر افزایش داشته است .

سناسبات فرهنگی

در آذرماه ۱۳۵۳ (دسامبر ۱۹۷۴) از طرف دفتر نمایندگی وزارت اطلاعات و جهانگردی ایران در وین مراسمی بمنظور آشنائی بیشتر روزنامه نگاران و نمایندگان آژانسهای توریستی اتریش با جاذبه‌های توریستی و پیشرفتهای ایران برپا گردید .

در سال ۱۳۵۳ اتریش تعداد ۵ بورس تحصیلی و تعدادی بورس کارآموزی در زمینه‌های تأسیسات سردخانه ، امور مربوط به گمرک ، پزشکی ، اکتشاف و استخراج معادن به داوطلبان ایرانی اختصاص داد .

اسپانیا

روابط دوستانه ایران و اسپانیا در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم و همکاری ادامه یافت .

آقای Carmello Matesanz Rojo سفیر جدید اسپانیا در تاریخ ۳۱/۲/۵۳ (۲۱ مه ۱۹۷۴) استوارنامه خود را به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر تقدیم داشت .

بدعوت حزب ایران نوین و بمنظور شرکت در کنگره حزب مزبور دبیر کل حزب جنبش ملی اسپانیا در رأس هیأتی از تاریخ ۲۰ تا ۲۶ دیماه ۱۳۵۳ (۱۰ تا ۱۶ ژانویه ۱۹۷۵) به ایران مسافرت نمود .

آقای محمد یگانه رئیس کل بانک مرکزی ایران در تاریخ ۱۵ مهرماه ۱۳۵۳ (۷ اکتبر ۱۹۷۴) بمنظور انجام مطالعات اقتصادی به اسپانیا مسافرت کرد . و با رؤسای بانکهای مهم اسپانیا مذاکراتی بعمل آورد .

بدعوت آقای غلامرضا کیانیپور وزیر اطلاعات و جهانگردی آقای Pio Cabanillas Galias وزیر اطلاعات و جهانگردی وقت اسپانیا باتفاق دوتن از مدیران کل وزارت مزبور از تاریخ ۲۹ مهر تا سوم آبانماه ۱۳۵۳ (۲۱ تا ۲۷ اکتبر) به ایران مسافرت کرد و با آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر و مقامات وزارت اطلاعات و جهانگردی ملاقات و پیرامون توسعه همکاریهای جهانگردی بین ایران و اسپانیا و طرح یک موافقتنامه در این زمینه مذاکراتی انجام داد .

آقای ایرج وحیدی وزیر نیرو از تاریخ ۱۲ تا ۱۸ آبانماه ۱۳۵۳ (۳ تا ۹ نوامبر ۱۹۷۴) در رأس هیأتی بمنظور شرکت در مجمع بین المللی آب به اسپانیا مسافرت کرد .

در سال ۱۳۵۳ با همکاری مقامات فرهنگی اسپانیا کرسی زبان

اسپانیولی در دانشگاه تهران افتتاح گردید

در اینسال نمایندگان وزارت اطلاعات و جهانگردی اسپانیا و گروهی از هنرپیشگان آنکشور در جشنواره جهانی فیلم تهران شرکت نمودند و بعلاوه عدهای از هنرمندان این کشور بمنظور اجرای برنامه‌های هنری به ایران مسافرت کردند .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و اسپانیا در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۲۷/۷۲ میلیون دلارگردید . که نسبت به دوره مشابه آن در سال ۱۳۵۲ در حدود ۸ میلیون دلار افزایش یافت .

انگلستان

مناسبات دوستانه ایران و انگلیس در سال ۱۳۵۳ از گسترش و توسعه قابل توجهی برخوردار بود و در زمینه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی تحولات مطلوبی داشت که بطور اختصار به اهم آنها اشاره میشود:

در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۳۰ (۲۱ ژوئیه ۱۹۷۴) والا حضرت ولایتعهد و والا حضرت فرحناز پهلوی و والا حضرت علیرضا پهلوی باتفاق سرکار علیه بانو فریده دیبا بطور خصوصی از انگلیس بازدید فرمودند. در این سفر ضیافتی از طرف علیا حضرت ملکه انگلستان به افتخار والا حضرت همایون ولایتعهد و والا حضرتین داده ترتیب داده شد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۱/۱۲ (اول آوریل ۱۹۷۴) آقای عبدالله ریاضی رئیس مجلس شورای ملی بدعوت آقای Selwyn Lloyd رئیس مجلس عوام انگلیس بانکشور مسافرت نمود و با عده‌ای از شخصیت‌های سیاسی و پارلمانی انگلیس ملاقات و مذاکره نمود.

در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۱۶ (۶ ژوئن ۱۹۷۴) بیست و پنج نفر از افسران دانشجوی دانشگاه پدافند ملی باتفاق استادان خود بمنظور بازدید از موسسات آموزشی و دفاعی انگلیس به آنکشور مسافرت کردند.

در شهریور ماه ۱۳۵۳ تعدادی از اعضای دانشکده سلطنتی مطالعات دفاع انگلیس به ایران مسافرت نمودند و با آقای امیرعباس هویدانخست وزیر و آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه ملاقات کردند.

در آبانماه ۱۳۵۳ (نوامبر ۱۹۷۴) ماموریت آقای امیر خسرو افشار سفیر شاهنشاه آریامهر درلندن پایان یافت و آقای محمدرضا امیر تیمور سفیر جدید شاهنشاه آریامهر در تاریخ ۲۸ آذرماه ۱۳۵۳ (۱۹ دسامبر ۱۹۷۴) استوارنامه

خود را به علیاحضرت ملکه انگلستان تقدیم نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۲ (دهم ژانویه ۱۹۷۵) آقای Kenneth Vous رئیس حزب لیبرال انگلیس و آقای Peter Temple Morris نماینده مجلس عوام بمنظور شرکت در سومین کنگره حزب ایران نوین به تهران مسافرت نمودند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۳ (۱۹ فوریه ۱۹۷۵) پرنس چارلز ولیعهد انگلیس در سر راه خود به نپال ، توقف کوتاهی در تهران نمود و به پیشگاه علیاحضرت شهبانوی ایران شرفیاب شد و باوالا حضرت همایون ولایتعهد ملاقات کرد .

در اسفند ماه ۱۳۵۳ دولت شاهنشاهی ایران بمنظور گسترش علائق و روابط و افزایش مبادلات انسانی و فرهنگی بین ایران و انگلیس با موافقت دولت انگلستان تصمیم به تاسیس یک سر کنسولگری در شهر منچستر گرفت .

مناسبات اقتصادی

تحولات اقتصادی ایران و انگلیس نیز در سال ۱۳۵۳ گسترش مطلوبی داشت .

آقای Robert Mellish عضو کابینه انگلیس و نماینده مجلس عوام از تاریخ سوم خرداد ماه ۱۳۵۳ بمدت هفت روز بمنظور مذاکره با مقامات ایرانی در مورد اعطای اعتبار ۱۲۰۰ میلیون دلار از طرف ایران به انگلیس به تهران مسافرت نمود و به افتخار شرفیابی به پیشگاه مبارک سلوکانه نائل گردید .

در تاریخ ۱۰ تیرماه ۱۳۵۳ (۱ ژوئیه ۱۹۷۴) هیأت نمایندگی ایران بریاست آقای سنجهر آگاه معاون وزارت دارائی و هیأت نمایندگی انگلیس بریاست سردریک میچل Sir Derek Mitchell معاون دوم دائمی خزانه داری آنکشور برای انجام مذاکراتی پیرامون همکاریهای اقتصادی و مالی بین دو کشور در تهران ملاقات کردند. طی این مذاکرات توافق شد که دولت و یا موسسات مالی وابسته بدولت ایران اعتباری بمیزان ۱/۲ میلیارد دلار در اختیار شرکتها و موسسات دولتی انگلیس قرار دهند و در این زمینه در تاریخ ۳۱ تیرماه ۱۳۵۳ (۲۲ ژوئیه ۱۹۷۴) یک یادداشت تفاهم بین دو کشور بامضا رسید که بموجب آن ایران با اعطای اعتباری بمبلغ ۱۲۰۰ میلیون دلار به موسسات دولتی انگلیس موافقت نمود. این اعتبار حداکثر ظرف سه سال از تاریخ امضای آن قابل استفاده است و بازپرداخت اصل و بهره آن ظرف پنج سال از تاریخ استفاده توسط دولت انگلیس تضمین گردیده است .

در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۲۸ (۱۹ سپتامبر ۱۹۷۴) آقای دکتر منوچهر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران بمنظور بازدید از مراکز صنعتی انگلستان به آن کشور مسافرت نمود و از مرکز تحقیقات شرکت نفت بریتانیا در سانبوری، سکوهای حفاری سی کوسست در آبهای فلات قاره بریتانیا و در دریای شمال و میدان هوریتز و خلیج نیگ دیدن کرد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۲ (۲۴ سپتامبر ۱۹۷۴) آقای Lord Smepherd رئیس مجلس اعیان و مهرداد سلطنتی و سخنگوی دولت انگلیس در امور بازرگانی در رأس هیأتی بمنظور مذاکره با مقامات اقتصادی و بازرگانی به ایران مسافرت نمود و با آقای طاهر ضیائی رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران درباره توسعه روابط بازرگانی و همکاریهای دو کشور و بخصوص درباره نتایج کنفرانس سرمایه‌گذاری مشترک ایران و انگلیس که در تهران تشکیل شده بود مذاکراتی صورت داد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۷ (۲۹ اکتبر ۱۹۷۴) قرارداد اعطای وامی بمبلغ ۴۰ میلیون دلار از محل اعتبار ۱۲۰ میلیون دلاری که در بالای آن اشاره شد بین آقای جمشید اشرفی معاون امور سرمایه‌گذاری و کمکهای خارجی وزارت امور اقتصادی و دارائی ایران و آقای پیتر استات مدیر عامل سازمان ملی آب انگلستان به امضا رسید. این وام قرار است برای توسعه سیستم آبیاری در انگلستان بمصرف برسد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۴ (۲۵ نوامبر ۱۹۷۴) آقای فریدون ناصری معاون وزارت کار و امور اجتماعی در رأس هیأتی بمنظور بررسی امکانات و تجربه‌های انگلیس در زمینه اجرای طرحهای ضربتی، تجهیز و تربیت و تأمین نیروی انسانی و براه انداختن مرکز تعلیمات حرفه‌ای به آن کشور مسافرت نمود.

اعضای هیأت توسعه صنایع و بازرگانی اسکاتلند در آذر ماه ۱۳۵۳ (دسامبر ۱۹۷۴) بمدت یک هفته به ایران مسافرت نمودند و طی اقامت خود با آقای طاهر ضیائی رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و گروهی از بازرگانان ایرانی ملاقات و در زمینه ایجاد دفتر نمایندگی کالاهای مختلف صنعتی اسکاتلند در ایران مذاکره کردند.

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۰ اولین اجلاس کمیته کشاورزی ایران و انگلیس در تهران تشکیل گردید. آقای جهانگیر ادراکی مدیرکل برنامه‌ریزی وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و آقای E. J. G. Smith معاون وزارت کشاورزی و ماهیگیری و خواربار انگلیس ریاست هیأت‌های نمایندگی دو کشور را بعهده داشتند. در این اجلاس مذاکرات مهمی پیرامون همکاریهای کشاورزی بین

دو کشور و اهمیت بخش کشاورزی در برنامه های عمرانی ایران بعمل آمد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۱ (۲ دسامبر ۱۹۷۴) آقای Harold Lever وزیر مشاور دولت انگلیس در امور مالی و اقتصادی بین المللی بمنظور مذاکره با مقامات ایرانی در مورد نفت و توسعه همکاریهای اقتصادی و مالی بین دو کشور به ایران مسافرت نمود و افتخار شرفیابی بحضور مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر را حاصل نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۲۴ (۱۴ ژانویه ۱۹۷۵) اولین اجلاس کمیته صنایع ایران و انگلیس در تهران تشکیل گردید . آقای مهدی غفارزاده معاون وزارت صنایع و معادن و آقای Caines معاون وزارت بازرگانی انگلیس ریاست هیأت های نمایندگی دو کشور را بعهده داشتند . در این اجلاس علاوه بر بررسی طرح های موجود صنعتی مذاکراتی نیز پیرامون همکاری های آتی در رشته های طرح های ساختمانی ، تجهیزات معدنی ، ایجاد حوضچه های کشتی سازی و تعمیر کشتی ، تولید ماشین آلات نساجی ، ایجاد مراکز بزرگ ذوب فلزات ، گرافیت الکترو ، ساخت لاستیک اتومبیل ، شیمی و پتروشیمی ، تولید شیرهای صنعتی و ماشین آلات پلاستیک سازی بعمل آمد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۳۰ (۲۰ ژانویه ۱۹۷۵) یک قرارداد همکاری فنی بین سازمان گسترش و نوسازی ایران و یک شرکت انگلیسی بمنظور تولید موتورهای کوچک دیزل با قدرت کمتر از ۴ اسب به امضا رسید .

بر اساس این قرارداد شرکت مختلطی با سرمایه گذاری مشترک سازمان گسترش و نوسازی صنایع و بخش خصوصی ایران و انگلستان تشکیل خواهد گردید . در این شرکت ۴۰ میلیون ریال سرمایه گذاری خواهد شد که ۴۰ درصد آن از طرف سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و ۶۰ درصد بقیه از طرف بخش خصوصی و شرکت انگلیسی تأمین میشود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۷ (۲۷ ژانویه ۱۹۷۵) هیأت نمایندگی انگلیس بریاست آقای پیترشور Peter Shore وزیر بازرگانی انگلیس برای شرکت در سومین اجلاس کمیسیون مشترک وزیران ایران و انگلیس به تهران سفر نمود . در این اجلاس ریاست هیأت ایرانی را آقای فریدون مهدوی وزیر بازرگانی عهده دار بودند . در خاتمه مذاکرات ، پروتکلی در تاریخ ۹ بهمن ماه ۱۳۵۳ (۲۹ ژانویه ۱۹۷۵) بین طرفین با امضا رسید . اهم تصمیماتی که در این اجلاس اتخاذ گردید بشرح زیر است :

- کمیسیون مشترک تأیید نمود که موقعیت بین المللی اقتصادی و مالی

ایران همراه با امکانات پیشرفته تکنولوژی انگلیس فرصتهای وسیعی را برای همکاریهای سودمند متقابل و باثبات در زمینه‌های گوناگون بوجود آورده است .

- همکاری برای سرمایه‌گذاری ایران در انگلیس

- همکاری برای اجرای طرحهای مشترک در کشورهای ثالث

- همکاری برای توسعه و گسترش تکنولوژی جدید در ایران و تشکیل

شرکتهای مشترک بین ایران و انگلیس

در زمینه بازرگانی انگلیس موافقت نمود که ۱۵ فروند کشتی بین ۱۸ تا

۲۰ هزار تنی بایران تحویل دهد . همچنین طرفین از پیشرفت مذاکرات مربوط

بخرید هواپیمای کنکورده توسط ایران ابراز خوشوقتی نمودند .

- توسعه مطلوب روابط اقتصادی ایران با بازار مشترک

- در زمینه کشاورزی برای ایجاد یک مرکز کارآموزی برای مهندسين

کشاورزی و فعالیتهای مشترک برای تولید دانه و طرحهای غذائی توافقهائی

بعمل آمد .

- همکاریهای وسیع در زمینه حمل و نقل، در اینمورد برای نوسازی و برقی

ساختن راه‌آهن تهران - تبریز و تسهیلات برای تخلیه و بارگیری در بنادر توافق

بعمل آمد .

- انگلیس آمادگی اصولی خود را برای شرکت در برنامه‌های خانه‌سازی

ایران از طریق ساخت حداقل ۱۰۰ هزار واحد مسکونی طی ۵ سال تأیید نمود.

- همکاری در برنامه توسعه بیمارستانها در ایران

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و انگلیس در ۹ ماهه اول سال ۱۳۵۳

بالغ بر ۳۷۶ میلیون دلارگردید .

مناسبات فرهنگی

در تاریخ ۱۳۵۳/۱/۱۱ (۳۱ مارس ۱۹۷۴) کنگره خاورشناسان

بریتانیا بمدت سه روز در شهر کمبریج برگزارگردید و در زمینه‌های مختلف

بخصوص ادبیات مدرن ایران به بحث و گفتگو پرداخت .

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۱ (۲۱ آوریل ۱۹۷۴) هشت نفر از نویسندگان و

مقامات جهانگردی و هتل‌داری انگلیس برای یک هفته اقامت و بازدید از

جاذبه‌های جهانگردی و تأسیسات هتلداری به ایران مسافرت نمودند .

نمایشگاه کتب پزشکی و بهداشتی انگلستان در تاریخ ۱۳/۳/۱۳۵۳ (۳ ژوئن ۱۹۷۴) در کتابخانه دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات دانشگاه تهران گشایش یافت.

در خردادماه ۱۳۵۳ هیأتی از طرف شورای صادرات کشاورزی بریتانیا بمنظور شرکت در سمپوزیوم سرغداری که از تاریخ ۱۹/۳/۱۳۵۳ (۹ ژوئن ۱۹۷۴) آغاز بکار نمود به ایران مسافرت کرد.

بدعوت دانشگاه آزاد ایران در نیمه دوم تیرماه ۱۳۵۳ (دهه اول ژوئیه ۱۹۷۴) یک هیأت علمی از انگلستان برای تبادل نظر و ایجاد همکاریهای نزدیکتر بین دانشگاه آزاد ایران و دانشگاههای انگلستان به ایران مسافرت نمود. اعضای این هیأت در طول اقامت در ایران با آقای عبدالحسین سمیعی وزیر علوم و آموزش عالی و آقای عبدالرحیم احمدی رئیس دانشگاه آزاد ایران ملاقات و مسائل مربوط به همکاریهای علمی و فنی در مورد کاربرد شیوههای نوین و تکنولوژی جدید آموزشی و همچنین مسائلی از قبیل تفاوتهای سراز منطقه‌ای و آموزشی در مقایسه با نقش سراز آموزشی دانشگاههای انگلستان را مورد بحث و گفتگو قرار دادند.

در تاریخ هشتم سردادماه ۱۳۵۳ انجمن میگرن انگلستان اعلام نمود که آقای موسی یودیم دانشمند ایرانی باتفاق دو دانشمند انگلیسی موفق به کشف علل میگرن شده‌اند و بهمین مناسبت مدال طلای انجمن میگرن انگلستان به هر سه دانشمند اعطاگردیده است.

در مردادماه ۱۳۵۳ گروهی از جراحان عالی‌رتبه عضو کالج انگلستان از قسمتهای مختلف بیمارستان شفایحیائیان بازدید کردند و با فعالیتهای آموزشی این بیمارستان آشنا شدند.

بدعوت سازمان برنامه و بودجه آقای Sir Alexander Caircross کارشناس اقتصادی و استاد دانشگاه آکسفورد در تاریخ یکم تیرماه ۱۳۵۳ (۲۲ ژوئن ۱۹۷۴) به ایران مسافرت نمود. وی در این مسافرت با رؤسای دانشگاههای تهران و پهلوی شیراز ملاقات و پیرامون مسائل اقتصادی و دانشگاهی بحث و گفتگو نمود و بعلاوه یک سخنرانی علمی در دانشگاه صنعتی آریاسهر ایراد کرد.

در تاریخ ۲۰/۷/۱۳۵۳ (۱۲ اکتبر ۱۹۷۴) یک قرارداد همکاری علمی و تحقیقی بین دانشگاه فردوسی و دانشگاه ساری Syrrey انگلستان به امضا رسید. بموجب این قرارداد دانشگاههای مزبور استاد و دانشجو مبادله

خواهند نمود و گروههای تحقیقی آنها درباره تحقیقات مورد نیاز همکاری خواهند کرد .

بامر مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر یک قطعه نشان درجه یک همایون به آقای Lord Shawcross بپاس خدمات ایشان در طول نه سال ریاست انجمن ایران و انگلیس به وی اعطا گردید و در تاریخ نهم آبانماه ۱۳۵۳ آقای Lord Carrington عضو کابینه پیشین انگلستان به ریاست انجمن مزبور انتخاب گردید .

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۳ (۲۱ دسامبر ۱۹۷۴) یک قرارداد فرهنگی بین دانشگاه تهران و دانشگاه پلی تکنیک ترتسوت انگلستان بین معاون آموزشی و پژوهشی دانشگاه تهران و رئیس دانشگاه ترتسوت به امضا رسید . براساس این قرارداد طرفین به مبادله استاد و دانشجو خواهند پرداخت و همکاریهای لازم در زمینه بیوفیزیک ، آرشیتکت ، داروسازی و مهندسی بعمل خواهند آورد . در سال ۱۳۵۳ بین دانشگاه اصفهان و دانشگاه دارام و دانشگاه تبریز و یونیورسیتی کالج سوانزی یک موافقتنامه اصولی در زمینه همکاریهای علمی و مبادله استاد و دانشجو به امضا رسید .

از طرف دفتر نمایندگی سازمان جلب سیاحان وابسته به وزارت اطلاعات و جهانگردی در لندن از تاریخ ۱۴ تا ۱۳۵۳/۱۰/۲۲ غرفه ای جهت معرفی هنرهای دستی و نقاط جهانگردی ایران در نمایشگاه المپیک لندن تشکیل گردید . در بهمن ماه ۱۳۵۳ شش نفر از رؤسا و معاونان شوراهای آموزش و پرورش منطقه ای بمنظور آشنائی با سیستم های شوراهای آموزش و پرورش انگلستان به آن کشور مسافرت کردند .

در سال ۱۳۵۳ تماسهای متعددی در زمینه ورزشی بین دو کشور صورت گرفت و تیمهای فوتبال چلسی ، استوکسیتی ، بورتو و هندول به ایران مسافرت کرده و مسابقات دوستانه ای انجام دادند و تیم فوتبال ارسنال لندن در مسابقات جام بین المللی والاحضرت ولیعهد شرکت نمود .

ایتالیا

مناسبات دوستانه ایران و ایتالیا در سال ۱۳۵۳ بسط و توسعه یافت و تحولات مطلوبی در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی صورت گرفت که خلاصه آنها بشرح زیر است:

بدعوت اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر، حضرت جیوانی لئونه Giovanni Leone رئیس‌جمهوری ایتالیا و بانو از تاریخ ۲۴ تا ۲۸ آذرماه ۱۳۵۳ برابر با ۱۵ تا ۱۹ دسامبر ۱۹۷۴ بطور رسمی از ایران بازدید بعمل آوردند. در این سفر آقای Mariano Rumor وزیر امور خارجه وعده‌دیگری از مقامات برجسته ایتالیا حضرت رئیس‌جمهوری را همراهی میکردند.

حضرت رئیس‌جمهوری ایتالیا در این سفر به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر شرفیاب شدند و در زمینه مسائل مختلف بین‌المللی و مناسبات دوجانبه مذاکره نمودند. حضرت رئیس‌جمهوری و همراهان ضمناً با آقای امیرعباس هویدا نخست‌وزیر و آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه ملاقات و تبادل نظر بعمل آوردند.

بدعوت ستاد بزرگ ارتشتاران در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۱۷ (۹ اکتبر ۱۹۷۴) دریا سالار اوچینوهنکه (Eugenio Henke) رئیس ستاد ارتش ایتالیا در رأس هیأتی به ایران مسافرت نمود. وی در این سفر بحضور اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر شرفیاب شد و با تیمسار ارتشبد غلامرضا ازهاری رئیس ستاد بزرگ ارتشتاران و فرماندهان نیروهای سه‌گانه ارتش شاهنشاهی ملاقات و از تأسیسات ارتشی بازدید بعمل آورد.

آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه از تاریخ ۲۵ تا ۲۷ مهرماه ۱۳۵۳ (۱۷ تا ۱۹ اکتبر ۱۹۷۴) به ایتالیا مسافرت نمود. در این مسافرت آقای خلعت‌بری با حضرت جیوانی لئونه رئیس‌جمهوری ایتالیا و آقای آلدومورو

(Aldo Moro) وزیر وقت امور خارجه ایتالیا ملاقات و مذاکراتی انجام داد .
در یابان رمزی عطائی فرمانده نیروی دریائی شاهنشاهی بدعوت رسمی
فرماندهی نیروی دریائی ایتالیا از تاریخ سی ام دیماه تا نهم بهمن ماه ۱۳۵۳
(۲۰ تا ۲۹ ژانویه ۱۹۷۵) به ایتالیا مسافرت نمود و با حضرت رئیس جمهوری
و فرمانده نیروی دریائی و سایر مقامات عالیرتبه نظامی ایتالیا ملاقات کرد .

مناسبات اقتصادی

آقای جیوسیپ لوکاتلی (Giuseppe Locatelli) نایب رئیس
کنفدراسیون صنایع ایتالیا در اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ در رأس یک هیأت اقتصادی
۶ نفری مرکب از سرمایه گذاران و نمایندگان صنایع مختلف آن کشور بمنظور
مذاکره با مقامات ایرانی در زمینه توسعه همکاریهای اقتصادی و گسترش
مناسبات بازرگانی بین دو کشور و امکانات سرمایه گذاری در ایران به تهران
مسافرت نمود . در این مسافرت اعضای هیأت اقتصادی ایتالیا با آقای هوشنگ
انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی ، آقای فرخ نجم آبادی وزیر صنایع و معادن
و آقای ایرج وحیدی وزیر نیرو و تعدادی از شخصیتهای اقتصادی و بازرگانی
ایران ملاقات و مذاکره کردند .

در تاریخ ۱۵ خردادماه ۱۳۵۳ (۵ ژوئن ۱۹۷۴) آقای فریدون مهدوی وزیر
بازرگانی برای شرکت در اجلاسیه مشترک وزیران ایران و ایتالیا بان کشور
مسافرت نمود .

در پایان این اجلاس پروتکلی بین آقای مهدوی وزیر بازرگانی ایران و
آقای Ciriaco Demita وزیر بازرگانی خارجی ایتالیا بامضا رسید .
اهم تصمیماتی که در این اجلاسیه اتخاذگردید بشرح زیر است :

- همکاری در زمینه انرژی برای توسعه فعالیت مشترک در زمینه پالایش
و فروش فرآورده های نفتی در ایتالیا و سایر کشورهای اروپائی و آفریقائی و نیز
فعالیت در زمینه پتروشیمی

- همکاری برای ایجاد یک واحد تولید فولاد بظرفیت سالانه ۲ تا ۳
میلیون تن در بندرعباس

- ایجاد یک واحد کشتی سازی بظرفیت سالانه ۷۵ هزار تن

- احداث یک کارخانه مشترک نورد آلومینوم بظرفیت سالانه ۳ هزارتن

- ایجاد یک واحد مشترک تولید سالانه ۴ هزار تن لاستیک در ایران

- همکاری در مورد توسعه صنعت نساجی ایران .
- همکاری در زمینه ساخت ماشین آلات ساختمانی ، تجهیزات صنایع غذایی ، ماشین آلات نساجی و انتقال نیرو
- ایجاد یک واحد تولید قطعات پیش ساخته ساختمانی ، طراحی و ساختمان شبکه های جاده های اصلی ایران
- همکاری در زمینه کشت و صنعت در ایران و نیز افزایش ظرفیت سیلوهای

ایران

- همکاری در زمینه توریسم و همچنین تأسیس هتل در ایران
- در تاریخ ۱۳ مهرماه ۱۳۵۳ (۵ اکتبر ۱۹۷۴) یک هیأت سرکب از نمایندگان بخش دولتی و بخش خصوصی ایتالیا بریاست آقای Fracassi مدیرکل وزارت بازرگانی خارجی این کشور با ایران مسافرت نمود.
- در خردادماه ۱۳۵۳ آقای گیدو کارلی Guido Carli رئیس کل بانک مرکزی ایتالیا به ایران مسافرت نمود و با آقای مهدوی وزیر بازرگانی و مقامات بانکی ایران ملاقات نموده و مذاکراتی معمول داشت.
- در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۳ (۲۵ اوت ۱۹۷۴) یک قرارداد پیمانکاری اکتشاف و توسعه بین شرکت ملی نفت ایران و شرکت ایتالیائی آجیپ برای ناحیه مرکزی لار به امضا رسید.
- ناحیه مورد قرارداد ۷۱۰ کیلومتر مربع و دوره اکتشاف حداکثر پنجسال و دوره فروش نفت به پیمانکار ۱۰ سال میباشد.
- در آبانماه ۱۳۵۳ (نوامبر ۱۹۷۴) موافقتنامه همکاری در اجرای طرح یک مجتمع ذوب آهن گازی بظرفیت سالانه سه میلیون تن بین شرکت ملی صنایع فولاد ایران و شرکت ایتالیائی Fensider به امضا رسید.
- در آذرماه ۱۳۵۳ (دسامبر ۱۹۷۴) مقاله نامه ای بین شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران و شرکت « اینچ اس پی ا » که وابسته به شرکت « انی » E.N.I ایتالیا میباشد به امضا رسید. بموجب این مقاله نامه بررسی های لازم برای ایجاد یک مجتمع پتروشیمی بصورت .- .- . در یکی از بنادر جنوب بعمل خواهد آمد. این مجتمع در مرحله اول با سرمایه ۲۰۰ میلیون دلار کودهای شیمیائی ، اوره و نیترات آمونیم تولید خواهد کرد.
- ارزش مبادلات بازرگانی ایران و ایتالیا در ۹ ماهه اول سال ۱۳۵۳ در حدود ۱۴۸ میلیون دلار بود.

مناسبات فرهنگی

در سال ۱۳۵۳ نیز کمیته ایرانی کمک به حفظ شهر ونیز بریاست عالیہ علیاحضرت شهبانو چندین جلسہ تشکیل داد و تصمیماتی در مورد کمک به حفظ بناهای تاریخی این شهر اتخاذ نمود.

بدعوت سرکز مطالعات عالی بین المللی آقای سنا تورمدیچی Giuseppe Medici وزیر اسبق امور خارجه ایتالیا و استاد دانشگاه رم در اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ (می ۱۹۷۴) به ایران مسافرت نمود و دوسخنرانی علمی در این مرکز ایراد کرد.

ایران در چهارمین فستیوال فیلم سینمایی جوانان که در خردادماه ۱۳۵۳ (ژوئن ۱۹۷۴) در ایتالیا برگزار گردید شرکت نمود و فیلم ایرانی «رهائی» در این فستیوال برنده جایزه اول شد.

برنامه مبادلات فرهنگی ایران و ایتالیا در تاریخ دهم خردادماه ۱۳۵۳ (۳۱ مه ۱۹۷۴) بین آقای عزتاله عاملی معاون وقت امور فرهنگی و اجتماعی وزارت امور خارجه و آقای گابا قائم مقام وزیر امور خارجه ایتالیا در رم به اسضا رسید.

در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۲۹ (۱۹ ژوئن ۱۹۷۴) علیاحضرت شهبانوی ایران پنج نفر از بانوان عضو فدراسیون زنان کارمند و هنرمند ایتالیا را که بدعوت سازمان زنان ایران به تهران آمده بودند بحضور پذیرفتند. در این شرفیابی نشان مخصوص فدراسیون سزبور و همچنین سپاس نامه ویژه‌ای به پاس تلاشهای دلسنه دار علیاحضرت شهبانو در گسترش هنر و فعالیت‌های اجتماعی ایران به پیشگاه معظم لها تقدیم گردید.

در سال ۱۳۵۳ ایران در هشتمین نمایشگاه پوسترهای توریستی کشورهای اروپائی، مدیترانه و آفریقائی شرکت نمود و برنده جایزه مخصوص هیأت داوران گردید. این جایزه در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۲۸ (۱۹ ژوئیه ۱۹۷۴) به نماینده سفارت شاهنشاهی ایران در رم تسلیم شد تا به برنده آن داده شود.

آقای انواری معاون امور بین المللی وزارت اطلاعات و جهانگردی در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۷ (۲۹ اوت ۱۹۷۴) بمنظور فراهم ساختن مقدمات تأسیس دفتر اطلاعات و جهانگردی ایران در رم به ایتالیا مسافرت نمود.

در سال ۱۳۵۳ نیز هیأت‌های باستان‌شناسی ایتالیائی در قسمت مرمت ابنیه تاریخی ایران فعالیت داشتند.

در سال ۱۳۵۳ ایتالیا در نمایشگاه جهانی نقاشی کودکان که در تهران برگزار گردید شرکت نمود.

روابط ایران و ایتالیا در زمینه مبادلات ورزشی نیز در سال ۱۳۵۳ تحولات مطلوبی داشته است. تیم فوتبال نیروهای مسلح شاهنشاهی برای انجام مسابقات دوستانه به ایتالیا مسافرت نمود.

در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۲۷ (۱۹ اکتبر ۱۹۷۴) تیم کشتی آزاد نیروهای مسلح شاهنشاهی بمنظور شرکت در مسابقات قهرمانی ارتشهای جهان به ایتالیا مسافرت نمود و در این مسابقات تیم ایران مقام اول را بدست آورد. تیم وزنه - برداری ایران در مسابقات بین المللی شهر فلورانس شرکت نمود.

در سال ۱۳۵۳ دولت ایتالیا تعداد ۴۰ بورس تحصیلی و ۸ بورس کارآموزی در اختیار داوطلبان ایرانی قرار داد.

بلژیک

مناسبات دوستانه ایران و بلژیک در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم و همکاری ادامه داشت .

در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۱ ماسوریت آقای انصاری سفیر شاهنشاه آریامهر در بلژیک پایان یافت و آقای عزت‌اله عاملی سفیر جدید شاهنشاه آریامهر در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۵ استوارنامه خود را به اعلیحضرت بودوئن پادشاه بلژیک تسلیم نمود .

بدعوت آقای شجاع‌الدین شفا معاون فرهنگی و مطبوعاتی دربار شاهنشاهی آقای هرمان لیبرس Mr. Herman Liebaers وزیر دربار بلژیک و رئیس فدراسیون بین‌المللی انجمنهای کتابداران در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۹ (۳۱ اوت ۱۹۷۴) بمنظور همکاری در امور برنامه‌ریزی کتابخانه بزرگ پهلوی بایران مسافرت نمود.

در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۲۷ چهل نفر از دبیران فنی هنرستانهای صنعتی آموزشگاههای حرفه‌ای مقدماتی و مدارس راهنمایی تحصیلی جهت آشنائی با جنبه‌های مختلف تعلیمات فنی و حرفه‌ای و همچنین کاربرد ماشین آلات مدرن و آگاهی از نقش وسائل کمک آموزشی به بلژیک مسافرت نمودند .

در آبانماه ۱۳۵۳ آقای شجاع‌الدین شفا معاون فرهنگی وزارت دربار شاهنشاهی جهت توزیع اولین جلد کتاب Acta Iranica که با همکاری دانشگاه لیژ در بلژیک چاپ میشود به آن کشور مسافرت نمود .

آقای بارون کروناکر Cronaker رئیس گروه صنعتی بلژیک در ایران از تاریخ ۱۳ تا ۱۳۵۳/۹/۲۱ (۴ تا ۱۲ دسامبر ۱۹۷۴) به ایران مسافرت نمود و با آقای روحانی وزیر کشاورزی و عده‌ای از مقامات اقتصادی کشور ملاقات و در زمینه طرحهای مشترک کشاورزی و صنعتی دو کشور مذاکراتی انجام داد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۷ (۲۸ دسامبر ۱۹۷۴) موافقتنامه‌ای بین شرکت ملی گاز ایران و شرکت Distrigaz بلژیکی با شرکت دو مؤسسه آمریکائی برای حمل گاز طبیعی ایران با مضا رسید. طبق این موافقتنامه شرکت ملی گاز ایران و مؤسسات مزبور یک شرکت جدید با سرمایه ۵۹۰۰ میلیون دلار تشکیل داده‌اند که پنجاه درصد سهام آن متعلق به ایران میباشد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۶ (۲۶ ژانویه ۱۹۷۵) آقای آندره بودسن Andre Baudson رئیس بلژیکی جمعیت بین‌المللی پارلمانی فرانسوی زبان به ایران مسافرت نمود و با آقای هویدا نخست‌وزیر و عده‌ای از نمایندگان مجلسین شورا و سنا درباره چگونگی همکاریهای پارلمانی بین اعضاء گروه مذاکراتی بعمل آورد.

در چهل و هفتمین نمایشگاه بازرگانی بروکسل که در تاریخ ۱۳۵۳/۱/۳۱ (۲۰ آوریل ۱۹۷۴) افتتاح شد یکی از بازرگانان ایرانی مقیم بلژیک غرفه‌ای تشکیل داد که در آن نمونه‌هایی از فرشهای اصیل ایرانی و صنایع دستی ایران بمعرض نمایش گذاشته شد ضمناً بمنظور معرفی صنایع کوچک و کارهای دستی ایران سه نفر از بازرگانان ایرانی مقیم بلژیک غرفه‌هایی در شهرهای Brussels و Charleroi و Namur و پایتخت لولزاسبورگ تشکیل دادند.

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و بلژیک در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۱۲۵ میلیون دلار گردید و نسبت به دوره مشابه آن در سال ۱۳۵۲ در حدود ۳۳/۷۵ میلیون دلار افزایش داشت.

پرتغال

روابط ایران و پرتغال در سال ۱۳۵۳ براساس دوستی متقابل ادامه یافت. دولت شاهنشاهی ایران در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۱۲ (۲ مه ۱۹۷۴) حکومت جدید پرتغال را برسمیت شناخت و در تاریخ ششم مردادماه ۱۳۵۳ (۲۸ ژوئیه ۱۹۷۴) دولت شاهنشاهی ضمن تأیید رویه همیشگی خود درباره پشتیبانی کامل از استقلال و آزادی کلیه سرزمین‌های غیر خود مختار و تحت استعمار از تصمیم دولت پرتغال مبنی بر شناسائی حق تعیین سرنوشت و خودمختاری مردم سرزمین‌های تحت اداره آن کشور در افریقا ابراز خرسندی نمود.

آقای شیخ الاسلام زاده وزیر رفاه اجتماعی در اوائل مهرماه ۱۳۵۳ (سپتامبر ۱۹۷۴) بمنظور شرکت در مجمع عمومی سازمان بین‌المللی توان بخشی به پرتغال مسافرت نمود و ضمنآبا اعضای هیأت نمایندگی پرتغال مذاکرات دوستانه‌ای در زمینه همکاریهای رفاهی دو کشور بعمل آورد.

در تاریخ ۲۷ آذرماه ۱۳۵۳ (۱۸ دسامبر ۱۹۷۴) آقای امیر شیلاتی فرد سفیر اکردیته شاهنشاه آریامهر در پرتغال استوارنامه خود را به حضرت رئیس جمهوری آن کشور تسلیم نمود.

در تاریخ ۲۲ تیرماه ۱۳۵۳ (۱۳ ژوئیه ۱۹۷۴) مأموریت آقای Carlos Lemonde De Mocedo سفیر پرتغال در دربار شاهنشاهی پایان یافت و آقای Francisco Paulo Mendes Daluz سفیر جدید آن کشور در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۲۸ (۹ مارس ۱۹۷۵) استوارنامه خود را به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر تقدیم نمود.

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و پرتغال در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر یکمیلیون و یکصد و پنج هزار دلار بود.

دانمارك

روابط دوستانه ایران و دانمارك در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم و همکاری و در جهت گسترش ادامه یافت .

در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۱۴ (۴ ژوئن ۱۹۷۴) آقای منصور روحانی وزیر کشاورزی و منابع طبیعی در رأس هیأتی به دانمارك مسافرت نمود . این هیأت طی اقامت خود در دانمارك موضوع استفاده از آسونیاك مایع بصورت کود شیمیائی برای محصولات کشاورزی را بررسی نمود و از تأسیسات دامپروری و کشاورزی دانمارك بازدید بعمل آورد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۷ (۲۹ ژوئیه ۱۹۷۴) هیأتی از دانمارك مرکب از شخصیت‌های برجسته صنایع و کشاورزی آن کشور بریاست آقای G.F.K. Harnoff معاون وزارت امور خارجه دانمارك بمنظور بررسی اسكانات همکاری دو کشور به ایران سفر نمود . هیأت مزبور علاقمندی مقامات دانمارکی را به همکاری با ایران در زمینه‌های مختلف اقتصادی ، صنعتی ، علمی و فنی اعلام داشت .

در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۲۵ (۱۶ سپتامبر ۱۹۷۴) والاحضرت پرنس هنریك Prince Henrik همسر علیاحضرت ملکه دانمارك در رأس هیأتی بمنظور شرکت در نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران بایران مسافرت نمودند . در این سفر آقای نیبوآندرسن Nyboe Anderson وزیر امور اقتصادی و بازرگانی دانمارك نیز شرکت داشت و بمنظور گسترش روابط اقتصادی و صنعتی بین دو کشور پیشنهاداتی بطرف ایرانی تسلیم نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۲ (۳ دسامبر ۱۹۷۴) آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی بدعوت آقای نیبوآندرسن Nyboe Anderson وزیر امور اقتصادی و بازرگانی دانمارك در رأس هیأتی به کپنهاگ مسافرت کرد . در این سفر مذاکرات مفصلی پیرامون بسط و توسعه روابط، همکاریهای اقتصادی، صنعتی ، علمی و فنی بین ایران و دانمارك بعمل آمد و در خاتمه مذاکرات

یک پروتکل و یک یادداشت تفاهم بین آقای انصاری و آقای نیب‌آندرسن به امضا رسید. نکات مهم پروتکل همکاریهای اقتصادی، صنعتی، علمی و فنی ایران و دانمارک بشرح ذیل میباشد:

- گسترش همکاریهای اقتصادی، صنعتی، علمی و فنی بین دو کشور
- همکاری بین مؤسسات و شرکتهای پیراسون طرحهای مورد علاقه طرفین
- مطالعه و بازدید بمنظور اجرای طرحهای مشترک
- برگزار کردن دوره‌ها و کنفرانسها
- مبادله متخصص و کارآموز
- مبادله اطلاعات و مدارک فنی
- طرفین کمیسیون مشترکی برای همکاریهای اقتصادی، صنعتی، علمی و فنی در سطح معاون وزیر و مرکب از نمایندگان دو کشور تشکیل میدهند.
- اهم مفاد یادداشت تفاهم در مورد گسترش همکاریهای اقتصادی، صنعتی، علمی و فنی بین ایران و دانمارک بشرح زیر میباشد:
- طرفین بطور اصولی در مورد احداث دو بیمارستان با مجموع دوهزار تخت یکی در بوشهر و دیگری در بندرعباس موافقت نمودند. دانمارک موافقت نمود پزشکان، متخصصین و پرسنل طبی مورد نیاز را تحت شرایطی که بین طرفین مورد موافقت قرار خواهد گرفت تأمین نماید.
- دانمارک بطور اصولی موافقت نمود که ساختمان ۲ هزار دستگاه آپارتمان در سال را برای مدت ۵ سال در ایران مورد نظر قرار دهد.
- موافقت شد که دانمارک ۱۰ نفر معمار و مهندس و تکنیسین ساختمان را تحت قراردادهائی با وزارت مسکن و شهرسازی برای کار در ایران استخدام نماید.
- دولت دانمارک از پیشنهاد ایران برای همکاری در زمینه اکتشاف نفت در گرین‌لند استقبال نمود.
- در سال ۱۳۵۳ دانمارک تعداد ۱۱ بورس کارآموزی در رشته‌های مختلف در اختیار دولت شاهنشاهی قرارداد.
- ارزش کل مبادلات بازرگانی ایران و دانمارک در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۱۹/۵ میلیون دلار بود.

سوئد

روابط دوستانه ایران و سوئد در سال ۱۳۵۳، کماکان براساس حسن تفاهم و همکاری و در جهت گسترش و تحکیم بیشتر ادامه یافت.

در تاریخ ۱۳۵۳/۱/۲۸ (۱۷ آوریل ۱۹۷۴) بدعوت آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه آقای سون آندرسن Sven Andersson وزیر امور خارجه سوئد از ایران بازدید بعمل آورد. وزیر امور خارجه سوئد در این سفر به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر شرفیاب شد و با آقای امیرعباس هویدا نخست‌وزیر و آقای خلعت‌بری وزیر امور خارجه ملاقات و مذاکراتی در زمینه مسائل مورد علاقه دو کشور انجام داد. وزیران امور خارجه دو کشور در این مذاکرات به این نتیجه رسیدند که نظریات آنها در مورد بسیاری از مسائل مهم جهانی بیکدیگر شباهت داشته و طرفین طرفدار حفظ صلح و برقراری امنیت از طریق توسعه همکاریهای بین‌المللی هستند.

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۵ مأموریت آقای منوچهر مرزبان سفیر شاهنشاه آریامهر در سوئد پایان یافت و آقای عیسی مالک سفیر جدید شاهنشاه آریامهر در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۱۴ (۳ فوریه ۱۹۷۵) استوارنامه خود را بحضور اعلیحضرت پادشاه سوئد تسلیم کرد.

مناسبات اقتصادی

طی مذاکرات آقای سون آندرسن وزیر امور خارجه سوئد با مقامات ایرانی در مورد مسائل اقتصادی مورد علاقه طرفین، امکانات توسعه روابط بازرگانی، صنعتی و فنی بین دو کشور نیز مورد بررسی قرار گرفت و تصمیم گرفته شد دولتهای طرفین توسعه این قبیل همکاریها را مورد تشویق و پشتیبانی قرار دهند.

در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۲۰ (۱۱ ژوئیه ۱۹۷۴) اعلام شد که یادداشت

تفاهمی بین شرکت ملی صنایع فولاد ایران و شرکت بین‌المللی گرانگز سوئد به امضا رسید. بموجب این یادداشت تفاهم، شرکت ملی صنایع فولاد ایران و شرکت بین‌المللی گرانگز سوئد در زمینه تکمیل اکتشافات مهندسی معدن، طراحی، ایجاد کارخانه تعلیظ سنگ آهن و بهره‌برداری از معدن گل‌گهر ایران همکاری خواهند کرد.

شرکت گرانگز سوئد علاوه بر همکاری‌های فنی در زمینه آموزش کارکنان ایرانی در داخل و خارج از کشور نیز سهم بسزائی خواهد داشت.

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۱۹ (۱۰ نوامبر ۱۹۷۴) والا حضرت پرنس برتیل Bertil عموی پادشاه سوئد و رئیس شورای صادرات آن کشور در رأس یک هیأت اقتصادی از ایران دیدن نمود. والا حضرت برتیل طی اقامت در ایران به پیشگاه مبارک ملوکانه شرفیاب شد و با نخست‌وزیر، رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران و وزرای امور اقتصادی و دارائی، کشاورزی و منابع طبیعی، صنایع و معادن و بازرگانی پیرامون توسعه همکاریهای اقتصادی بین دو کشور مذاکراتی بعمل آورد. در جریان این مذاکرات توافق شد کمیسیون مشترکی برای همکاریهای اقتصادی و فنی و علمی بمنظور انجام اقدامات لازم جهت توسعه و تقویت روابط ایران و سوئد تشکیل شود، ضمناً طرفین در مورد اجرای چند طرح به نتیجه قطعی رسیدند و طرحهای دیگری نیز مورد بررسی قرار گرفت و قرار است در اولین اجلاس کمیسیون مشترک مورد بررسی و اخذ تصمیم قرار گیرد.

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و سوئد در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ به ۵۵ میلیون دلار بالغ گردید و با مقایسه با دوره مشابه آن در سال ۱۳۵۲ در حدود ۱۵ میلیون دلار افزایش داشت.

مناسبات فرهنگی و اجتماعی

در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۲۰ (۱۱ اوت ۱۹۷۴) آقای علی سخاوت دانشمند و مخترع ایرانی بدعوت سازمان دفاع غیرنظامی سوئد برای دیدار و ایراد سخنرانی علمی به سوئد مسافرت نمود. آقای سخاوت در این مسافرت با آقای Sundelin رئیس سازمان دفاع غیرنظامی سوئد و آقای Aler رئیس مرکز اتمی Studsvik و آقای پروفیسور Bath رئیس مرکز تحقیقات زلزله‌نگاری دانشگاه اوپسالا Uppsala ملاقات و ضمن ایراد سخنرانی در زمینه اختراعات متعدد خود توضیحاتی داد و ضمناً یک دستگاه نجات دهنده محصورین زنده

زیرآوار و تعدادی دتکتوراتمی 366 000 As با کتب و نشریات مربوط از طرف دولت شاهنشاهی به سازمان دفاع غیرنظامی سوئد اهدا نمود .

در سال ۱۳۵۳ تیم ملی کاراته ایران به سوئد مسافرت نمود و یک نمایشگاه نقاشی توسط آقای حسین محجوبی نقاش ایرانی در گالری سن پل سوئد ترتیب یافت .

در سال ۱۳۵۳ تعدادی بورس از طرف مؤسسه پژوهش بین‌المللی سوئد برای سمینار بین‌المللی شیمی و فیزیک و چند بورس تحصیلی و کارآموزی در اختیار داوطلبان ایرانی قرار داده شد .

سوئیس

روابط دوستانه ایران و سوئیس در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم و همکاری ادامه یافت .

در سال ۱۳۵۳ اعایحضرت همایون شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانوی ایران و اعضای خاندان جلیل سلطنتی به سوئیس تشریف فرما شدند . هنگام تشریف فرمائی شاهنشاه آریامهر در سوئیس عده زیادی از شخصیتهای مهم بین المللی از جمله حضرت ژیسکاردستن رئیس جمهوری فرانسه و هنری کیسینجر وزیر خارجه آمریکا به پیشگاه مبارک ملوکانه شرفیاب گردیدند و درباره مسائل مهم بین المللی و موضوع انرژی با معظم له مذاکره و تبادل نظر نمودند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲۱ (۱۲ نوامبر ۱۹۷۴) مأموریت آقای Daniel Gagnebin سفیر سوئیس در دربار شاهنشاهی خاتمه یافت و آقای شارل آلبروتروالد Charles Albert Wetterwald سفیر جدید آن کشور در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۲۰ (۱۱ مارس ۱۹۷۵) استوارنامه خود را به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر تقدیم نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۱۵ (۵ مه ۱۹۷۴) آقای پروفیسور پویان وزیر بهداری بمنظور شرکت در بیست و هفتمین مجمع عمومی سازمان بهداشت جهانی به سوئیس مسافرت نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۳۱ (۲۱ مه ۱۹۷۴) آقای کریم معتمدی وزیر پست و تلگراف و تلفن بمنظور شرکت در هفدهمین کنگره اتحادیه پست جهانی به سوئیس مسافرت کرد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۸ (۲۹ ژوئن ۱۹۷۴) آقای امیرقاسم معینی وزیر کار و امور اجتماعی برای شرکت در پنجاه و نهمین اجلاس کنفرانس بین المللی

کار به ژنو مسافرت نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۳۰ (۲۱ سپتامبر ۱۹۷۴) یک موافقتنامه همکاریهای علمی و پژوهشی بین آقای عبدالحسین سمیعی وزیر علوم و آموزش عالی و رئیس انستیتوی مطالعات عالی بین‌المللی ژنو به امضا رسید . بموجب این موافقتنامه وزارت علوم و آموزش عالی ایران و انستیتوی مطالعات عالی بین‌المللی ژنو در تنظیم و انجام طرحهای مشترک تحقیقاتی در مسائل مربوط به حقوق و اقتصاد بین‌المللی همکاری خواهند نمود .

در تیرماه ۱۳۵۳ تیم تنیس سویس بمنظور شرکت در مسابقات جام جهانی تنیس تهران به ایران مسافرت کرد .

در مهرماه ۱۳۵۳ (اکتبر ۱۹۷۴) نمایشگاهی از آثار خطی ایران در سوزه برن برگزار شد .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و سویس در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۹۵ میلیون دلار بود که نسبت به دوره مشابه آن در سال ۱۳۵۲ در حدود ۳۵ میلیون دلار افزایش داشت .

فرانسه

روابط دوستانه ایران و فرانسه در سال ۱۳۵۳ نیز تحرک مطلوبی داشت. خلاصه تحولات دو کشور در زمینه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بشرح زیر است:

اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانوی ایران بدعوت حضرت والرئ ژیسکاردستن رئیس جمهوری فرانسه از تاریخ ۳ تا ۸ تیر ماه ۱۳۵۳ (۲۴ تا ۲۹ ژوئن ۱۹۷۴) بطور رسمی از فرانسه بازدید فرمودند. در این سفر آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه و آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی و عده دیگری از شخصیت‌های مملکتی در التزام اعلیحضرتین بودند.

سران دو کشور در این مسافرت چندین بار با یکدیگر ملاقات نموده و مسائل سیاسی مهم بین‌المللی و روابط دوجانبه بین ایران و فرانسه را مورد مذاکره و تبادل نظر قرار دادند.

اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر ضمناً آقای ژاک شیراک Jaques Chirac نخست‌وزیر، چند تن از اعضاء دولت و عده‌ای از مقامات عالی دولتی و شخصیت‌های اقتصادی فرانسه را بحضور پذیرفتند.

در جریان این مسافرت یک موافقتنامه همکاری برای استفاده صلحجویانه از انرژی هسته‌ای و یک پروتکل مالی بین دو کشور با مضا رسید.

حضرت والرئ ژیسکاردستن رئیس جمهوری فرانسه در تاریخ ۲۸ بهمن ماه ۱۳۵۳ (۱۷ فوریه ۱۹۷۵) بهنگام اقامت اعلیحضرتین در سویس به سن‌موریتس مسافرت نموده و ضمن شرفیابی به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر درباره مسائل مهم بین‌المللی مذاکره و تبادل نظر نمودند.

دریادار عطائی فرمانده نیروی دریائی شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۵ بدعوت فرمانده نیروی دریائی فرانسه برای یک بازدید رسمی شش روزه به آن کشور مسافرت نمود و ضمن بازدید قسمتی از بنادر و تجهیزات دریائی فرانسه با همتای فرانسوی خود مذاکراتی در زمینه همکاریهای دو کشور انجام داد .

بدعوت آقای اسیرعباس هویدانخست وزیر ، آقای ژاک شیراک نخست وزیر فرانسه از تاریخ ۳ آذر تا ۲ دیماه ۱۳۵۳ (۲۱ تا ۲۳ دسامبر ۱۹۷۴) در رأس یک هیأت مهم از ایران بازدید رسمی بعمل آورد . آقای ژاک شیراک در این سفر بحضور شاهنشاه آریامهر شرفیاب شد و با آقای هویدا نخست وزیر ، چند تن از وزراء و عدهای از شخصیتهای اقتصادی کشور مذاکراتی درباره توسعه همکاریهای دو کشور در زمینه های مختلف انجام داد که در قسمت اقتصادی به آنها اشاره میشود .

آقای ژان دولیپکوسکی Jean de Lipkovsks وزیر مشاور سابق در امور خارجی و یکی از اعضای برجسته حزب U.D.R. به اتفاق آقای Coulais نماینده مجلس ملی فرانسه در دیماه ۱۳۵۳ (ژانویه ۱۹۷۵) برای شرکت در سوبین کنگره حزب ایران نوین به تهران مسافرت کرد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۷ (۲۷ ژانویه ۱۹۷۵) آقای ادگار فور رئیس مجلس فرانسه در رأس هیأتی به ایران مسافرت نمود . آقای ادگار فور در این سفر بحضور والاحضرت اشرف پهلوی رسید و با آقای هویدا نخست وزیر و آقای ریاضی رئیس مجلس شورای ملی و آقای خلعت بیری وزیر امور خارجه ملاقات و مذاکره کرد .

مناسبات اقتصادی

بهنگام مسافرت رسمی اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر به فرانسه در تیرماه ۱۳۵۳ (ژوئیه ۱۹۷۴) سران دو کشور توافق نمودند دانسته همکاریهای علمی ، فنی و صنعتی را برای استفاده صلحجویانه از انرژی اتمی و هسته ای وسعت دهند و بدین منظور وزرای خارجه دو کشور در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۶ (۲۷ ژوئن ۱۹۷۴) یک موافقتنامه همکاری که در آن بخصوص به ایجاد یک مرکز پژوهش هسته ای در ایران و تربیت کادر متخصص و تحویل واحدهای هسته ای مولد برق با ظرفیت مگاوات و همچنین کارخانجات شیرین کردن آب دریا اشاره شده است امضا نمودند . در این قرارداد همچنین پیش بینی شده است که ایران و فرانسه مشترکاً امکانات توسعه

این همکاری را در زمینه‌های استفاده از انرژی هسته‌ای در کشتیهای تجاری و نفتکش مورد مطالعه قرار خواهند داد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۱۹ (۹ مه ۱۹۷۴) قرارداد تأسیس شرکت «ایرئان» بمنظور وارد کردن دام و ایجاد مراکز دامپروری و مزارع نمونه بین وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و بانک کشاورزی ایران و گروه سرمایه‌گذاران فرانسوی بامضا رسید .

آقای ویلفرید بوم‌گارتز Wilfrid Baumgartener رئیس کمیته تشویق سرمایه‌گذاران فرانسوی در ایران و وزیر سابق دارائی آن کشور در تاریخ ۲۱ اردیبهشت ۱۳۵۳ (۱۱ مه ۱۹۷۴) در رأس هیأتی از سرمایه‌گذاران و شخصیت‌های اقتصادی و مالی فرانسوی به ایران مسافرت نمود. اعضای این هیأت طی پنج روز اقامت در ایران با آقای اسیرعباس هویدا نخست‌وزیر و مقامات اقتصادی و بازرگانی ایران و گروهی از صاحبان صنایع و مدیران بانکها ملاقات و در زمینه توسعه همکاریهای اقتصادی دو کشور، امکانات توسعه مناسبات بخشهای خصوصی ایران و فرانسه و همچنین همکاریهای گسترده بانکی بین دو کشور مذاکره و تبادل نظر نمودند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۲۱ (۱۱ ژوئن ۱۹۷۴) آقای روالو (Rocalve) مشاور امور خارجی رئیس کمیته انرژی اتمی فرانسه که در رأس هیأتی به ایران مسافرت کرده بود با آقای هویدا نخست‌وزیر ملاقات و مذاکره کردند .

در اجرای پروتکل مالی مورخ ۱۳۵۳/۴/۶ (۲۷ ژوئن ۱۹۷۴) مذاکرات آقای دولا روزیر De La Resiere با مقامات اقتصادی و مالی ایران منجر به امضای یک موافقتنامه مالی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فرانسه در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۵ (۲۷ ژوئیه ۱۹۷۴) گردید که بموجب آن دولت شاهنشاهی ایران یک حساب سپرده واحد بمبلغ یک میلیارد دلار بمنظور تسهیل در اجرای موافقتنامه همکاری علمی، صنعتی و فنی برای استفاده صلح آمیز از انرژی هسته‌ای و سایر موافقتنامه‌های آتی در بانک دوفرانس افتتاح نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۵ (۲۷ ژوئیه ۱۹۷۴) یک قرارداد پیمانکاری اکتشاف و توسعه بین آقای دکتر منوچهر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران و آقای گرانیر لیلیاک Granier De Liliac رئیس شرکت نفت فرانسه بامضا رسید که بموجب آن پیمانکار برای اولین بار اصل قیمت جدید نفت را در این قرارداد پذیرفته است .

در شهریورماه ۱۳۵۳ (سپتامبر ۱۹۷۴) بدعوت شرکت نفتی Elf Erap آقای دکتر منوچهر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت ملی نفت

ایران برای بازدید از تأسیسات نفتی فرانسه به آن کشور مسافرت نمود. آقای دکتر اقبال در این سفر با حضرت والری ژیسکار دستن رئیس جمهوری فرانسه و آقای ژاک شیراک نخست وزیر آن کشور و عده‌ای از مقامات نفتی فرانسه مذاکراتی در زمینه همکاریهای نفتی دو کشور انجام داد.

آقای آنتوان پینه Antoine Pinay نخست وزیر سابق فرانسه در مهرماه ۱۳۵۳ (اکتبر ۱۹۷۴) به ایران مسافرت نمود و با آقای هویدا نخست وزیر و آقای عبدالمجید مجیدی وزیر مشاور و سرپرست سازمان برنامه و بودجه در زمینه همکاریهای فنی و اقتصادی ایران و فرانسه مذاکراتی انجام داد.

آقای اکبر اعتماد معاون نخست وزیر و سرپرست سازمان انرژی اتمی ایران در مهرماه ۱۳۵۳ بدعوت سازمان انرژی اتمی فرانسه به آن کشور مسافرت نمود.

آقای میشل دورنانو Michel D Ornano وزیر صنایع و تحقیقات فرانسه از تاریخ ۲۴ تا ۲۷ آبانماه ۱۳۵۳ (۱۵ الی ۱۸ نوامبر ۱۹۷۴) در رأس یک هیأت از مقامات وزارت صنایع و سازمان انرژی اتمی فرانسه به ایران مسافرت نمود. آقای دورنانو در این سفر با آقای هویدا نخست وزیر و عده‌ای از مقامات اقتصادی و بازرگانی ملاقات و در مورد گسترش مناسبات فنی و اقتصادی و همکاریهای حمل و نقل و شبکه توزیع مذاکراتی انجام داد که منجر به امضای دو موافقتنامه، یک یادداشت و یک قرارداد مقدماتی در زمینه همکاریهای اتمی ایران و فرانسه در تاریخ ۲۷/۸/۱۳۵۳ (۱۸ نوامبر ۱۹۷۴) گردید. موافقتنامه نخست در زمینه همکاری برای ایجاد یک مرکز تحقیقات اتمی در ایران است که طبق آن کمیساریای انرژی اتمی فرانسه نتایج تجربیات و اطلاعات علمی و فنی خود را در اختیار سازمان انرژی اتمی ایران قرار میدهد.

موافقتنامه دوم بین سازمان انرژی اتمی ایران و مؤسسه ملی برق فرانسه بمنظور همکاری در زمینه‌های فنی مربوط به نیروگاههای اتمی میباشد. یک یادداشت نیز که بین سازمان انرژی اتمی ایران و کمیساریای انرژی اتمی فرانسه امضا شد مربوط به تأمین سوخت اتمی برای نیروگاههایی است که به فرانسه سفارش داده میشود. قرارداد مقدماتی که بین سازمان انرژی اتمی ایران و کمپانی سازنده راکتور اتمی و مؤسسه ملی برق فرانسه امضا شد برای ساختن و تحویل دو نیروگاه اتمی هر یک بقدرت ۹۰۰ هزار کیلووات میباشد.

در تاریخ ۱۵ آذرماه ۱۳۵۳ (۶ دسامبر ۱۹۷۴) سی و پنج نفر از گروه صنعتی G.P.S.A. به ایران مسافرت کردند و طی مدت اقامت در ایران با مسئولان سازمان برنامه، شرکت ملی نفت ایران، اطاق بازرگانی و صنایع و معادن

ایران ، بانک اعتبارات و استاندار اصفهان ملاقات و مذاکراتی انجام دادند .
بهنگام مسافرت آقای ژاک شیراک نخست وزیر فرانسه در تاریخ
۱۳۵۳/۹/۳۰ (۲۱ دسامبر ۱۹۷۴) به ایران هیأت فرانسوی مذاکراتی با
مقامات اقتصادی ایران انجام دادند . بدنبال این مذاکرات یک یادداشت
تفاهم بین آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر و آقای ژاک شیراک بامضا رسید
که اهم مطالب آن بشرح زیر است :

- تأسیس دو نیروگاه برق اتمی بقدرت . . ۹ مگاوات
 - تأسیس یک کارخانه تولید گازمایع .
 - انتخاب سیستم فرانسوی SE Cam برای تلویزیون رنگی .
 - تأسیس مرکز تحقیقات و آموزش صنایع تلویزیون .
 - ساختمان متروی تهران .
 - تأسیس شرکت حمل و نقل تولیدات پتروشیمی .
 - ساختمان . . ۲ هزار واحد مسکونی در ایران .
 - مشارکت فرانسه در تجهیز بیمارستانهای ایران .
 - همکاری فرانسه در توسعه صنایع غذایی ایران .
- در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۲۹ (۱۸ فوریه ۱۹۷۵) یک قرار داد مشارکت
کشتیرانی بین شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران و مؤسسه فرانسوی گاز اوسان -
Gaz-Ocean بمنظور شرکت حمل و نقل تولیدات مختلف صنعت پتر و شیمی
و نیز مواد سیال مربوط به صنعت مزبور بامضا رسید .

سرمایه اولیه این شرکت که براساس . . . تشکیل میشود . .
میلیون دلار است . این قرار داد را آقای دکتر اقبال رئیس هیأت مدیره و
مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران و آقای بوده Boudet رئیس هیأت
مدیره و مدیرعامل شرکت گاز اوسان امضاء کردند .

در تاریخ چهارم اسفند ماه ۱۳۵۳ دو موافقتنامه و یک قرار داد در
زمینه همکاری بین سازمان انرژی اتمی ایران و کمیساریای انرژی اتمی
فرانسه در زمینه غنی کردن اورانیوم و پرداخت یک میلیارد دلار وام طویل المدت
از طرف ایران به کمیساریای انرژی اتمی فرانسه بین آقای اعتماد معاون
نخست وزیر و سرپرست سازمان انرژی اتمی ایران و آقای پگور Michel Pecqueur
بنمایندگی از طرف رئیس کمیساریای انرژی اتمی فرانسه در تهران به امضا
رسید .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۱۹ (۱۰ مارس ۱۹۷۵) اسناد تصویب موافقتنامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف بین ایران و فرانسه در کاخ وزارت امور خارجه شاهنشاهی توسط آقای خلعت‌بری وزیر امور خارجه و آقای روبر دو سوزا سفیر فرانسه در دربار شاهنشاهی امضا و مبادله گردید.

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و فرانسه در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۱۸۶ میلیون دلار گردید و نسبت به دوره مشابه آن در سال ۱۳۵۲ در حدود ۹۱ میلیون دلار افزایش داشت.

مناسبات فرهنگی

مناسبات فرهنگی ایران و فرانسه نیز در سال ۱۳۵۳ تحولات مطلوبی داشت که ذیلاً به اختصار به آنها اشاره میشود:

بهنگام مسافرت اعلیحضرتین به فرانسه در تیرماه ۱۳۵۳ علیاحضرت شهبانوی ایران عضویت آکادمی هنرهای زیبای فرانسه را احراز نمودند و یکی از خیابانهای شهر نوین یادگرتی در حومه پاریس بنام علیاحضرت شهبانوی ایران نامگذاری شد. در اعلامیه مشترکی که در پایان سفر اعلیحضرتین انتشار یافت سران دو کشور از توسعه مطلوب روابط فرهنگی و فنی بین ایران و فرانسه اظهار خرسندی نمودند و با تأیید اهمیت ایجاد دانشگاه فنی و علمی ابوعلی سینا در همدان قصد خود را مبنی برگشایش هرچه زودتر این مؤسسه فرانسه زبان اعلام داشتند.

طی اقامت آقای ژاک شیراک در ایران در دیماه ۱۳۵۳ نیز مذاکراتی در زمینه مسائل فرهنگی و همکاریهای علمی و فنی بین دو کشور صورت گرفت و طرفین علاقه خود را به توسعه همکاریهای فیما بین در زمینه گسترش مراکز آموزش حرفه‌ای در رشته‌های فنی منجمه رشته‌های خدمات و تربیت معلم اظهار داشتند و قرار شد مقامات دو کشور تدوین برنامه مشترکی را جهت همکاری در زمینه آموزش و پرورش حرفه‌ای مورد بررسی قرار دهند. و ضمناً ایران و فرانسه مناسبات بین دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی تخصصی دوطرف را تسهیل و ترغیب نمایند.

علیاحضرت شهبانو در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۵ (۲۵ آوریل ۱۹۷۴) نمایشگاه هنرگرافیک گالری «مگ» فرانسه را در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران افتتاح فرمودند.

در اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ (آوریل ۱۹۷۴) ارکستر سازهای ضربی

استراسبورگ برای اجرای چند برنامه به ایران مسافرت نمود .

هفته ایران در شهر پواتیه فرانسه Poitier بابتکار سازمان جهانگردی شهر پواتیه و همکاری خانه ایران در پاریس در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۲۸ (۱۸ مه ۱۹۷۴) افتتاح شد .

در خردادماه ۱۳۵۳ آثار نقاشی هنرمندان ایرانی در نمایشگاه بین‌المللی در تالارکوی بین‌المللی هنرهای پاریس گشایش یافت .

در خرداد ماه ۱۳۵۳ با حضور والا حضرت شاهدخت فاطمه پهلوی و بیش از ۵۰۰ تن از شخصیت‌های سیاسی و فرهنگی فرانسه در خانه ایران در پاریس طی مراسمی از شاعر نامدار ایرانی سعدی شیرازی تجلیل بعمل آمد و جدیدترین گل سرخ پیوندی فرانسه «گلستان» نامگذاری شد .

آقای ژان پرو Jean Perrot رئیس مدرسه عالی جهانگردی پاریس در تیرماه ۱۳۵۳ به ایران مسافرت نمود و طی سه هفته اقامت خود با آقای غلامرضا کیانپور وزیر اطلاعات و جهانگردی و سایر مسئولان این وزارتخانه ملاقات و درباره همکاریهای آموزشی بین مدرسه عالی جهانگردی پاریس و مدرسه عالی جهانگردی تهران مذاکره و تبادل نظر نمود .

بدعوت دانشگاه تهران آقای پروفیسور آندره پیتتر Andre Piettre اقتصاددان و استاد دانشگاه پاریس و عضو آکادمی فرهنگستان علوم سیاسی و اخلاقی فرانسه در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۳۰ (۲۱ سپتامبر ۱۹۷۴) بمنظور ایراد چند سخنرانی علمی به ایران مسافرت نمود. نامبرده در این سفر با آقای هویدا نخست‌وزیر و عده‌ای از مقامات فرهنگی و دانشگاهی کشور درباره همکاریهای دانشگاهی بین ایران و فرانسه مذاکره نمود.

در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۴ (۲۵ ژوئن ۱۹۷۴) گروهی از طرف مرکز ملی سینمایی وابسته بوزارت فرهنگ فرانسه به ایران مسافرت کردند و با مقامات سینمایی وزارت فرهنگ و هنر و اتحادیه تهیه‌کنندگان فیلم درباره ساختن فیلمهای مشترک ایران و فرانسه مذاکره و تبادل نظر نمودند .

بدعوت دانشگاه تهران در مهرماه ۱۳۵۳ آقای پروفیسور شارل سوراژه Charles Moraze رئیس انستیتوی مطالعه توسعه اقتصادی و اجتماعی پاریس و آقای پیژوینی Pierre Juvigny عضو شورای عالی دولتی فرانسه بمنظور مذاکره درباره مسائل دانشگاهی و اقتصادی و ایراد سخنرانی علمی به ایران مسافرت نمود.

در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۲۳ (۱۵ اکتبر ۱۹۷۴) آقای سمیعی وزیر علوم و آموزش عالی در رأس هیأت نمایندگی ایران برای شرکت در هجدهمین اجلاس

کنفرانس عمومی یونسکو به فرانسه مسافرت کرد.

انجمن سلطنتی اسب ایران در سومین دوره نمایشگاه بین‌المللی اسب که از تاریخ ۱۵ تا ۲۴ آذر ۱۳۵۳ (۶ تا ۱۵ دسامبر ۱۹۷۴) در پاریس برگزار گردید شرکت نمود و باین مناسبت غرفه‌ای از لوازم اصیل و سنتی سواری واسبی ایران در این نمایشگاه تشکیل شد.

هیأت سینماگران فرانسه در جشنواره بین‌المللی فیلم تهران که از تاریخ ۳ تا ۱۴/۹/۱۳۵۳ در تهران تشکیل گردید شرکت نمود.

در تاریخ ۲۹/۹/۱۳۵۳ (۲۰ دسامبر ۱۹۷۴) آقای Sommenberg رئیس Galerie de France و آقای Maeght بنیانگذار بنیاد فرهنگی Maeght باتفاق گروهی از نقاشان فرانسوی برای شرکت در اولین نمایشگاه بین‌المللی که در تهران برگزار گردید به ایران مسافرت نمود.

در آذرماه ۱۳۵۳ (دسامبر ۱۹۷۴) آقای Roger Lescot ایران‌شناس و دیپلمات معروف فرانسوی بافتخار دریافت نشان درجه یک سپاس نائل شد. این نشان در تاریخ ۱۹/۹/۱۳۵۳ (۱۰ دسامبر ۱۹۷۴) توسط سفیر شاهنشاه آریامهر در پاریس به وی اعطا گردید.

تیم کشتی آزاد فرانسه در مسابقات هشتمین دوره جام بین‌المللی آریامهر که در آذرماه ۱۳۵۳ در تهران برگزار گردید شرکت نمود.

در تاریخ ۱۶/۱۰/۱۳۵۳ (۶ ژانویه ۱۹۷۵) آقای ميشل دبره Michel Debre نخست‌وزیر پیشین فرانسه بدعوت آقای نهادی رئیس‌دانشگاه تهران بمدت یک هفته به ایران مسافرت نمود. آقای دبره در این سفر یک سخنرانی در دانشگاه تهران ایراد کرد و با آقای هویدا نخست‌وزیر وعده‌ای از شخصیت‌های اقتصادی و فرهنگی و دانشگاهی ایران مذاکره نمود.

در تاریخ ۱۰/۷/۱۳۵۳ (دوم اکتبر ۱۹۷۴) برنامه مبادلات فرهنگی و علمی و فنی ایران و فرانسه برای سالهای ۱۹۷۶-۱۹۷۵ بین آقای شارپی Dominique Charpye قائم مقام مدیر کل روابط فرهنگی و علمی و فنی وزارت خارجه فرانسه و آقای محمود صالحی مدیر کل امور فرهنگی و اجتماعی وزارت امور خارجه در تهران به امضا رسید.

در بهمن ماه ۱۳۵۳ (فوریه ۱۹۷۵) آقای پروفیسور گلدمن Goldman رئیس دانشگاه پاریس بمنظور مذاکره با مقامات دانشگاه تهران وامضای قرارداد در زمینه همکاری بین دو دانشگاه به ایران مسافرت کرد.

در بهمن ماه ۱۳۵۳ تیم کشتی آزاد و فرنگی ایران در مسابقه کشتی جام

روژه کوس Roger Course که در فرانسه برگزارگردید شرکت نمود .

در تاریخ ۱۳/۱۲/۱۳۵۳ (۴ مارس ۱۹۷۵) قراردادی در زمینه مبادله اسناد و مدارك بين مركز مدارك و اسناد وزارت اطلاعات و جهانگردی و مركز مدارك فرانسه در تهران به امضا رسید.

در تاریخ ۱۸/۱۲/۱۳۵۳ (۹ مارس ۱۹۷۵) نمایشگاه کتابهای هنری ، خاورشناسی و مردم‌شناسی کشور فرانسه در کتابخانه مرکزی دانشگاه ملی ایران گشایش یافت.

در اسفندماه ۱۳۵۳ (مارس ۱۹۷۵) گروه منتخب موسیقی‌دانان جوان ایران بدعوت Jeunesse Musicale فرانسه بمنظور اجرای ۲۸ برنامه برای جوانان شهرهای مختلف فرانسه بمدت یکماه به آن کشور مسافرت نمود.

در سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۷۶۰۰ مقاله و تفسیر و گزارش درباره ایران در مطبوعات پاریس و شهرستانهای فرانسه درج گردید و مجله LE Point ضمن چاپ تمثال مبارك سلوکانه بر روی جلد آخرین شماره سال ۱۹۷۴ خود اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر را بعنوان مرد سال اعلام نمود.

در این سال تعدادی از شخصیت‌های دانشگاهی و فرهنگی و خاورشناسان فرانسوی بنا بدعوت وزارت فرهنگ و هنر و سایر سازمانهای ذیربط از ایران بازدید نمودند ضمناً تعداد ۲۰۶ روزنامه‌نگار و فیلمبردار فرانسوی برای تهیه اخبار و رپرتاژ به ایران سفر کردند و در حدود ۱۱۰ نفر روزنامه‌نگار ایرانی نیز از فرانسه بازدید نمودند.

در سال ۱۳۵۳ تعداد ۳۵۰۳ نفر دانشجوی ایرانی در مدارس و دانشگاههای فرانسه مشغول تحصیل بودند و از طرف دولت فرانسه نیز تعداد ۱۳۰ بورس تحصیلی به داوطلبان ایرانی اختصاص داده شد که مورد استفاده مؤسسات مختلف قرار گرفت.

در سال ۱۳۵۳ از طرف وزارت فرهنگ و هنر تعداد ۵۴ جلد کتاب به کتابخانه‌های مركز مطالعات ایرانی و انستیتوی مطالعات ایرانی وابسته به دانشگاه پاریس اهدا گردید و همچنین به چاپ کتب متعددی که در زمینه مسائل فرهنگی ایران به زبان فرانسه نگارش یافت کمک مالی شد.

فنلاند

روابط ایران و فنلاند در سال ۱۳۵۳ براساس دوستی و همکاری ادامه یافت .
در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲۵ (۶ نوامبر ۱۹۷۴) آقای Kurt David Uggeldahl
اولین سفیر مقیم فنلاند در دربار شاهنشاهی به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه
آریامهر شرفیاب شد و استوارنامه خود را بحضور معظم له تقدیم نمود .
جلسات کنگره بین‌المللی اسکال در مهرماه ۱۳۵۳ (اکتبر ۱۹۷۴) در
هلسینکی گشایش یافت و ۲ نماینده از وزارت اطلاعات و جهانگردی، هواپیمائی
ملی ایران و مدیران کلوپ اسکال تهران در این کنگره شرکت کردند. نمایندگان
۴ کشور شرکت کننده در کنگره مزبور باتفاق آراء ایران را برای تشکیل
جلسات در سال ۱۹۷۵ انتخاب نمودند .
ارزش مبادلات بازرگانی ایران و فنلاند در نهمه اول سال ۱۳۵۳ بالغ
برسی و هفت میلیون دلار بود و نسبت به دوره مشابه آن در سال ۱۳۵۲ در حدود
۱۵ میلیون دلار افزایش داشت .

نروژ

روابط ایران و نروژ در سال ۱۳۵۳ تحرک چندانی نداشت.

در تاریخ ۳ فروردین ماه ۱۳۵۳ (۱۹ آوریل ۱۹۷۴) قهرمانان تیم تنیس ایران برای شرکت در مسابقات «دیویس کاپ» به نروژ مسافرت کردند و با قهرمانان نروژ نیز چند مسابقه دوستانه انجام دادند.

در تاریخ ۱۴ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ (۴ مه ۱۹۷۴) تعدادی از خبرنگاران نروژی به سرپرستی معاون شورای صادرات نروژ به ایران مسافرت کردند و درباره گشت مقالاتی درباره ایران انتشار دادند.

در خرداد ماه ۱۳۵۳ (ژوئن ۱۹۷۴) بدعوت دانشگاه تهران پروفیسور مورگن استیرنه *Morgen Stirne* استاد دانشگاه اسلوو ایران شناس معروف نروژی به ایران مسافرت کرد و طی مراسم خاصی بدریافت دکترای افتخاری از دانشگاه تهران نائل شد.

در بهرام ماه ۱۳۵۳ (اکتبر ۱۹۷۴) آقای مصدقی مدیرعامل شرکت گاز ایران در رأس هیاتی برای عقد قرار داد حمل و نقل گاز به نروژ مسافرت نمود. در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۱۱ (۲ مارس ۱۹۷۵) آقای *Sverre Gjellom* دبیرکل وزارت امور خارجه نروژ به ایران مسافرت کرد و با آقای غلامرضا تاجبخش معاون سیاسی وزارت امور خارجه درباره بهبود و گسترش مناسبات بین دو کشور مذاکره بعمل آورد.

در اسفندماه ۱۳۵۳ (مارس ۱۹۷۵) هیاتی از جانب تلویزیون نروژ به منظور تهیه یک سری فیلمهای تلویزیونی از پیشرفتهای ایران به تهران مسافرت نمود.

در سال ۱۳۵۳ نروژ تعدادی بورس تحصیلی عالی و چند بورس یکساله در اختیار داوطلبان ایرانی قرار داد.

واتیکان

روابط ایران و واتیکان در سال ۱۳۵۳ براساس احترام و دوستی متقابل ادامه یافت .

دولت شاهنشاهی ایران و دربار واتیکان همواره درباره مسائل مربوط به صلح و رفاه جامعه بشری نظرات مشابهی داشته‌اند و ابتکارات اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر در زمینه تحکیم مبانی صلح بین‌المللی ، توسعه اقتصادی و مبارزه جهانی با جهل و بیماری و گرسنگی همیشه مورد تأیید و پشتیبانی حضرت پاپ اعظم بوده است .

دولت شاهنشاهی در سال ۱۳۵۳ نیز مانند گذشته کوششهای دربار واتیکان را در راه خیر و سعادت جامعه بشری مورد تأیید قرار داد .

هلند

مناسبات ایران و هلند در سال ۱۳۵۳ بدنبال مسافرتی که آقای ماکس وان دراستول Max Van Der Stoel وزیر امور خارجه هلند به ایران نمود، بحال عادی بازگشت و سفارت شاهنشاهی ایران در لاهه در تاریخ سوم مردادماه ۱۳۵۳ مجدداً فعالیت خود را از سر گرفت .

آقای Max Van Der Stoel وزیر امور خارجه هلند از تاریخ ۲۵ تا ۲۸ تیرماه ۱۳۵۳ (۱۶ تا ۱۹ ژوئیه ۱۹۷۴) به ایران سفر کرد و به پیشگاه مبارک ملوکانه شرفیاب شد وی همچنین با آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر و آقای خلعت بری وزیر امور خارجه ملاقات کرد . و مذاکراتی در زمینه گسترش مناسبات فیما بین و مسائل مورد علاقه دو کشور بعمل آورد .

بدعوت حزب ایران نوین آقای سناتور De Zeeuw دبیر کل حزب مردم کاتولیک هلند در تاریخ بیستم دیماه ۱۳۵۳ بمنظور شرکت در سومین کنگره حزب ایران نوین به تهران مسافرت نمود و ضمناً بعنوان یک کارشناس اتمی با استادان مرکز اتمی دانشگاه تهران نیز ملاقات و تبادل نظر نمود
مأموریت آقای فرزندگان سفیر شاهنشاه آریامهر در هلند در تاریخ ۲۷ دیماه ۱۳۵۳ پایان یافت و بدین مناسبت یک قطعه نشان درجه یک Oranye Nassav از طرف علیاحضرت ملکه هلند بوی اعطا گردید .

مناسبات اقتصادی

آقای طاهر ضیائی رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران بدعوت آقای Vanveen رئیس فدراسیون کارفرمایان هلند در تاریخ ۱۷ مرداد ماه ۱۳۵۳ (۸ اوت ۱۹۷۴) به آنکشور مسافرت نمود و طی اقامت در هلند با آقای Lubbers وزیر اقتصاد و عدهای از مقامات اقتصادی و صاحبان صنایع آنکشور

ملاقات و درباره امکانات توسعه روابط اقتصادی و تجاری بین دو کشور مذاکراتی انجام داد .

شرکتهای هلندی در نمایشگاه بین‌المللی بازرگانی تهران که در پائیز سال ۱۳۵۳ برگزارگردید شرکت نمودند .

ارزش مبادلات ایران و هلند در نهمه‌ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر یکصد و دوازده میلیون دلار بود .

مناسبات فرهنگی

در فروردین ماه ۱۳۵۳ یک گروه پنج نفری از تهیه‌کنندگان برنامه‌های تلویزیون هلند بمنظور تهیه چند فیلم مستند به ایران مسافرت کردند .

در کادرمبادلات فرهنگی و دانشگاهی در سال ۱۳۵۳ دو نفر از استادان رشته ادبیات فارسی و باستان‌شناسی دانشگاه تهران بمنظور تدریس در دانشگاههای هلند به آن کشور اعزام گردیدند و دو نفر از معماران هلندی در دومین کنگره معماری ایران شرکت نمودند ضمناً دولت هلند نیز دو بورس تحصیلی و تعداد بیشتری بورس کارآموزی کوتاه مدت در اختیار داوطلبان و کارآموزان ایرانی قرار داد .

یونان

روابط ایران و یونان در سال ۱۳۵۳ نیز براساس دوستی و احترام متقابل ادامه یافت .

درفروردین ۱۳۵۳ (آوریل ۱۹۷۴) وزیر ارشد کابینه وقت یونان باتفاق رئیس اتاق بازرگانی و صنایع آنکشور به ایران مسافرت نمود. وی در این سفر به پیشگاه مبارک سلوکانه شرقیاب شد و با آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر، آقای عباسعلی خلعت بری وزیر امور خارجه و عده ای از مقامات اقتصادی و بازرگانی ایران در زمینه توسعه همکاریهای اقتصادی و بازرگانی بین دو کشور مذاکراتی انجام داد .

آقای عزیزاله بیک لیک سفیر جدید شاهنشاه آریامهر در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۲۶ استوار نامه خود را به حضرت ژنرال Phaidon Ghizikis رئیس جمهوری یونان تقدیم کرد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۱۵ (مه ۱۹۷۴) ماموریت آقای G.C. Papado Poulos سفیر یونان در دربار شاهنشاهی پایان یافت و آقای Panayiotis Economou سفیر جدید اینکشور در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۱۰ (اول مارس ۱۹۷۵) استوارنامه خود را به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر تقدیم داشت .

در سال ۱۳۵۳ دولت شاهنشاهی ایران یک بورس تحصیلی در اختیار دولت یونان گذاشت و دولت یونان نیز ۳ بورس تحصیلی و یک بورس کارآموزی در اختیار دولت شاهنشاهی قرار داد .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و یونان در نه ماهه اول سال ۱۳۵۳ به ۸ میلیون دلار بالغ گردید که نسبت به دوره مشابه آن در سال ۱۳۵۲ در حدود ۴/۹ میلیون دلار افزایش داشت .

ب - کشورهای سوسیالیستی اروپای شرقی

جمهوری دموکراتیک آلمان

روابط ایران و جمهوری دموکراتیک آلمان در سال ۱۳۵۳ بر اساس دوستی و احترام متقابل ادامه یافت.

در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۵ (۲۶ مه ۱۹۷۴) بمناسبت بیست و پنجمین سال تأسیس جمهوری دموکراتیک آلمان نمایشگاه آثار چاپی نقاشان بزرگ اروپا که اصل آنها در موزه‌های آن کشور نگاهداری میشود، در تالار کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران گشایش یافت.

در سال ۱۳۵۳ آقای عبدالمجید مجیدی وزیر مشاور و سرپرست سازمان برنامه و بودجه با توافق آقای یگانه رئیس کل بانک مرکزی ایران به جمهوری دموکراتیک آلمان سفر کردند.

در تاریخ دهم شهریورماه ۱۳۵۳ آقای مرتضی زمانی مدیر کل امور بازرگانی اروپا در وزارت بازرگانی بمنظور بازدید از نمایشگاه لایپزیک عازم جمهوری دموکراتیک آلمان گردید.

آقای ارشل Leonhart Orschel مدیر کل وزارت بازرگانی خارجی جمهوری دموکراتیک آلمان در تاریخ ۲۵ شهریورماه ۱۳۵۳ (۱۶ سپتامبر ۱۹۷۴) در رأس هیاتی بایران سفر نمود و ضمن شرکت در مراسم افتتاح روز غرفه آن کشور در نمایشگاه بین‌المللی تهران با مقامات بازرگانی ایران ملاقات و در زمینه گسترش روابط بازرگانی بین دو کشور مذاکراتی بعمل آورد.

در سال ۱۳۵۳ بدعوت دولت جمهوری دموکراتیک آلمان آقای نجف‌قلی

پسیان سردبیر روزنامه ندای ایران نوین و آقای امیر طاهری سردبیر کیهان به آنکشور مسافرت نمودند و از چند شهر بازدید بعمل آوردند .

در دیماه ۱۳۵۳ خانم پری زنگنه هنرمند ایرانی بمنظور اجرای برنامه های هنری برای شناساندن فرهنگ و موسیقی عا سیانه کشور به جمهوری دموکراتیک آلمان مسافرت کرد .

در سال ۱۳۵۳ تیم وزنه برداری ایران برای انجام مسابقه به جمهوری دموکراتیک آلمان عزیمت نمود .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و جمهوری دموکراتیک آلمان در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر دو میلیون و هفتصد هزار دلار بود .

بلغارستان

مناسبات دوستانه ایران و بلغارستان در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم، گسترش یافت و دیدارهای متعددی که در سطوح مختلف بین مقامات دو کشور صورت گرفت، موجب تحکیم بیشتر این روابط گردید.

بدعوت اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر وعلیا حضرت شهبانوی ایران حضرت تئودورژیوکف Todor Zhivkov رئیس شورای دولتی جمهوری مردم بلغارستان از تاریخ ۳ آبان تا ۷ آذرماه ۱۳۵۳ (۲۱ تا ۲۴ نوامبر ۱۹۷۴) از ایران بازدید رسمی بعمل آوردند و درهمهجا با پذیرائی واستقبال گرم وصمیمانه دولت وملت ایران مواجه گردیدند.

دراین دیدار سران دو کشور در زمینه مناسبات دوجانبه ومسائل بین المللی مذاکره وتبادل نظر نموده واسکان توسعه همکاریهای بین دو کشور رامورد مطالعه قرار دادند. ضمنا آقای هویدا نخست وزیر، آقای خلعتبری وزیر امور خارجه و آقای فریدون مهدوی وزیر بازرگانی ایران باحضرت رئیس جمهوری بلغارستان ملاقات وپیرسون مسائل مورد علاقه فیما بین مذاکره نمودند.

از تاریخ ۲۴ تا ۲۸ فروردینماه ۱۳۵۳ هیأت پارلمانی ایران به ریاست آقای سناتور اشرف احمدی (بدعوت رئیس پارلمان بلغارستان) به آنکشور مسافرت نمود وباحضرت ژيوکف رئیس شورای دولتی بلغارستان وآقای ولادیمیر بونوف رئیس مجلس ملی بلغارستان و عدهای از مقامات محلی ملاقات و مذاکره نمود. در مذاکرات این هیأت با مقامات پارلمانی بلغارستان راجع به تشکیل گروه دوستی پارلمانی ایران وبلغارستان تصمیماتی گرفته شد.

بدعوت آقای عباسعلی خلعتبری وزیر امور خارجه آقای پیتر ملادنوف Peter Mladenov وزیر امور خارجه بلغارستان از تاریخ ۲۱ تا ۲۶ اردیبهشت ۱۳۵۳ (۱۱ تا ۱۶ مه ۱۹۷۴) از ایران رسما بازدید نمودند.

در این مسافرت آقای پیتر ملادنوف بحضور مبارک سلوکانه شرفیاب شد و با آقای هویدا نخست وزیر و آقای خلعت‌بری وزیر امور خارجه پیرامون مسائل مربوط به مناسبات دوجانبه و همچنین مسائل بین‌المللی مورد علاقه طرفین مذاکره و تبادل نظر نمود .

آقای کریم معتمدی وزیر پست و تلگراف و تلفن در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۱۵ (۶ سپتامبر ۱۹۷۴) در راس هیاتی بمنظور شرکت در مراسم سی‌امین سال تأسیس جمهوری مردم بلغارستان به آنکشور عزیمت نمود. آقای معتمدی در این سفر با رئیس شورای دولتی و وزرای دارائی، اطلاعات و ارتباطات و معاون وزرات خارجه بلغارستان ملاقات و مذاکره نمود .

ماسوریت آقای احمد اردلان سفیر شاهنشاه آریاسهر در بلغارستان در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲۱ خاتمه یافت و آقای امیر ارسلان مفتخ صنیعی سفیر جدید شاهنشاه آریاسهر در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲۴ (۱۵ نوامبر ۱۹۷۴) استوارنامه خود را به حضرت تئودور ژوئوکف تقدیم داشت .

آقای لالیوگانچف Lalyu Gantchev دبیر دفتر دائمی حزب کشاورزان و نماینده مجلس ملی بلغارستان باتفاق دوتن از اعضای حزب مزبور در تاریخ بیستم دیماه ۱۳۵۳ بمنظور شرکت در سومین کنگره حزب ایران نوین به ایران مسافرت کرد .

مناسبات اقتصادی

آقای نیکولوف رئیس کمیته بلغاری اتاق مشترک ایران و بلغارستان در اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ (مه ۱۹۷۴) بمنظور شرکت در اتاق مشترک ایران و بلغارستان به ایران مسافرت نمود و با آقای دکتر طاهر ضیائی رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و گروهی از صاحبان صنایع و بازرگانان ایرانی پیرامون توسعه مناسبات بازرگانی و صنعتی دو کشور و همچنین خط مشی آینده اتاق مشترک مذاکرات سودمندی بعمل آورد .

آقای حسین سپهری معاون اجرائی وزارت کشاورزی و صنایع طبیعی از تاریخ ۱۸ تا ۲۴/۲/۱۳۵۳ (۸ تا ۱۴ مه ۱۹۷۴) بمنظور شرکت در نخستین اجلاس کمیته فرعی کشاورزی ایران و بلغارستان در راس هیاتی به آنکشور مسافرت نمود و ضمن ملاقات با مقامات وزارت کشاورزی و صنایع غذایی بلغارستان در باره همکاریهای دو کشور در زمینه‌های مختلف کشاورزی و دامپروری مذاکراتی انجام داد.

از تاریخ ۱۴ تا ۲۱/۴/۱۳۵۳ (۵ تا ۱۲ ژوئیه ۱۹۷۴) آقای دونچف مدیرکل بازرگانی خارجی بلغارستان در راس هیاتی بتهران مسافرت نمودند . هیأت مزبور طی مدت اقامت خود در تهران پیرامون تأمین کالاهای غذایی مورد نیاز ایران درازاء تحویل نفت بامقامات وزارت بازرگانی مذاکراتی انجام دادند و بموجب یادداشتی که بین آقای دونچف مدیرکل بازرگانی خارجی بلغارستان و آقای مرتضی زمانی مدیرکل بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی امضاگردید دولت ایران درازاء تحویل نفت کالاهائی نظیر گوشت، پنیر، کره، الیاف مصنوعی، مواد پتروشیمی، انواع فلزات و محصولات شیمیائی از دولت بلغارستان تحویل خواهد گرفت .

در شهریورماه ۱۳۵۳ هیاتی از طرف وزارت تعاون و امور روستاها برای بازدید از نمایشگاه بین المللی ماشین آلات در شهر پلودیو Plovdiv به بلغارستان مسافرت نمود .

آقای فریدون مهدوی وزیر بازرگانی در راس هیاتی در تاریخ ۴ مهرماه ۱۳۵۳ (۱۶ اکتبر ۱۹۷۴) بمنظور شرکت در هفتمین اجلاس کمیته مشترک وزیران ایران و بلغارستان به آنکشور مسافرت نمود .

در این اجلاس توافقهائی بمنظور بسط و توسعه روابط بازرگانی و همکاریهای اقتصادی بین دو کشور بشرح زیر صورت گرفت :

- انعقاد موافقتنامه بلند مدت تحویل گوشت بایران، پیشنهاد ایجاد یک شرکت حمل و نقل مشترک و ساختن یک شاهراه . . . و کیلومتری در بلغارستان، همکاری در زمینه صنایع غذایی روستائی در ایران، ایجاد واحد کشتارگاه گوسفند و مرغ، ایجاد گلخانه برای تولید گل و سبزیجات، تأسیس مجتمع شیرو گوشت از مرحله تولید تا بسته بندی، ایجاد سیستمهای مختلف آبیاری، احداث سدهای کوچک در ایران، تأسیس ایستگاههای تلقیح مصنوعی و امکانات تحویل واحد مرغداری بایران، مطالعه مربوط به تهیه اسید سیتریک از قفاله چغندر قند، حفظ گیاهان از طریق سمپاشی هوائی

- همکاری در بلغارستان (ایجاد مجتمع تولید بره، گوشت گوسفند، پنیر و لبنیات و کنسرو گوشت و سبزی برای احتیاجات بازارهای ایرانی)

- تولید سیگار از توتون ایرانی، تشکیل شرکت مهندسی و پیمانکاری برای صنایع غذایی، پیشنهاد تشکیل شرکت مشترک حمل گاز ایران به بلغارستان و تبدیل آن به گاز مایع، مطالعه طرحی برای ایجاد یک پالایشگاه در بلغارستان برای احتیاجات بلغارستان و کشورهای ثالث، ایجاد تسهیلات لازم در بندر بورگاس برای بارگیری فرآورده های نفتی

بهنگام مسافرت حضرت تنودورژیوکف رئیس جمهوری بلغارستان به ایران در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۴ (۲۵ نوامبر ۱۹۷۴) یک پروتکل بازرگانی بین ایران و بلغارستان در تهران با مضا رسید که نکات مهم آن بشرح زیر است :

- بلغارستان مواد غذایی و سایر کالاهای کشاورزی مورد نیاز ایران را ظرف پنجسال آینده (۱۹۷۹-۱۹۷۵) بارزش ۵۰۰ میلیون دلار تحویل خواهد داد.

- ایران و بلغارستان براساس طرحهای مشترک مورد علاقه طرفین سرمایه-گذاری خواهند کرد و از جمله ایران برای ایجاد یک مجتمع تولید انواع کنسرو گوشت و سبزی و غذاهای آماده در بلغارستان مشارکت خواهد نمود . سهم سرمایه گذاری ایران در این مورد در حدود ۲۵ درصد کل مخارج خواهد بود . همچنین بلغارستان در ایجاد یک مجتمع گوشت شامل کشتارگاه و سردخانه بسته بندی در ایران مشارکت خواهد کرد .

- تأسیس یک شرکت مختلط حمل و نقل بین دو کشور بمنظور توسعه امور حمل و نقل بین المللی و حمل کالا بمقصد دو کشور و کشورهای ثالث و فراهم آوردن تسهیلات لازم برای حمل کالا به سایر کشورها . پنجاه درصد سرمایه شرکت متعلق به ایران و ۵۰ درصد متعلق به بلغارستان خواهد بود و مرکز اصلی شرکت نیز در ایران خواهد بود .

آقای کریتسف معاون وزیر بازرگانی خارجی بلغارستان از تاریخ ۲۰ آبان تا ۴ آذرماه ۱۳۵۳ (۱۶ تا ۲۵ نوامبر ۱۹۷۴) در راس هیاتی بتهران مسافرت نمود . این هیأت طی اقامت خود در تهران ضمن ملاقات با آقای مهدوی وزیر بازرگانی و آقای معمارزاده معاون وزارت بازرگانی ایران پیرامون تأمین کالاهای مورد نیاز ایران مذاکراتی انجام دادند و بموجب آن دولت ایران درازاء خرید کالاهای مورد نیاز مبلغی برابر با ۱۶۰ میلیون دلار اعتبار بمدت پنجسال در اختیار دولت جمهوری بلغارستان قرار داد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۲ (۲۳ دسامبر ۱۹۷۴) هیاتی برباست آقای پروانف رئیس اداره حمل و نقل وزارت حمل و نقل بلغارستان بمنظور مذاکره در خصوص تشکیل شرکت مختلط حمل و نقل بین المللی بین ایران و بلغارستان بتهران مسافرت نمودند . هیأت مزبور با آقای معمارزاده معاون وزارت بازرگانی و آقای دکتر داوری مشاور وزیر بازرگانی ایران مذاکراتی بعمل آوردند .

در پایان مذاکرات پروتکلی بین آقای پروانف و آقای دکتر داوری درباره تأسیس شرکت مختلط امضا گردید و اساسنامه شرکت مذکور نیز بتائید طرفین

رسید و قرار شد هیاتی بدین منظور به بلغارستان مسافرت نماید .

- بدنبال امضای یادداشت مورخ ۲۵ نوامبر ۱۹۷۴ که در تهران بین آقای مهدوی وزیر بازرگانی ایران و آقای ایوان ندف وزیر بازرگانی خارجی بلغارستان منعقد گردید در تاریخ ۹ اسفند ماه ۱۳۵۳ (۲۸ فوریه ۱۹۷۵) هیاتی بریاست آقای کریستو کریستف معاون وزیر بازرگانی خارجی بلغارستان بمنظور مذاکره درباره فروش کالاهای مورد نیاز ایران بتهران مسافرت نمودند. در این مسافرت ضمن ملاقات و مذاکره با آقای معمارزاده معاون وزیر بازرگانی ایران و سایر مقامات وزارت بازرگانی و شرکت سهامی معاملات خارجی ایران قرارداد هائی بدین منظور منعقد گردید .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و بلغارستان در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۱۵/۵ میلیون دلار گردید .

ایران در سال ۱۳۵۳ در مسابقات بین المللی ژیمناستیک در وارنای بلغارستان شرکت کرد . علاوه بر این یک تیم والیبال از ایران برای انجام مسابقه به آنکشور مسافرت نمود متقابلا تیم کشتی بلغارستان برای شرکت در مسابقات کشتی به ایران عزیمت کرد .

در چهار چوب مبادلات فرهنگی بین دو کشور دولت بلغارستان یک بورس تحصیلی و دو بورس کارآموزی در اختیار داوطلبان ایرانی قرار داد و دولت شاهنشاهی نیز یک بورس تحصیلی در اختیار دولت بلغارستان گذاشت .

چکسلواکی

روابط ایران و چکسلواکی در سال ۱۳۵۳ کماکان براساس تفاهم و همکاری ادامه یافت .

ماموریت آقای یان استراکا Yan Straka سفیر چکسلواکی در دربار شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۲۰ (۱۲ اکتبر ۱۹۷۴) پایان یافت و آقای ولادیمیر Vladimír Polacek سفیر جدید آنکشور در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۱۱ (۲ نوامبر ۱۹۷۴) استوارنامه خودرابه پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر تقدیم کرد .

مناسبات اقتصادی

آقای آندری بارچاک Andrej Barcak وزیر بازرگانی خارجی چکسلواکی از تاریخ ۲۹ اردیبهشت تا دوم خردادماه ۱۳۵۳ (۱۹ تا ۲۳ مه ۱۹۷۴) درراس یک هیات هفت نفری به ایران مسافرت نمود . آقای بارچاک دراین سفر بحضور مبارک سلوکانه شرفیاب شد و باوزرای امور اقتصادی و دارائی ، کشاورزی و منابع طبیعی ، صنایع و معادن وعدهای دیگر از شخصیتهای اقتصادی ایران ملاقات و مذاکراتی درزمینه گسترش مناسبات بازرگانی بین دوکشور انجام داد . درپایان این مذاکرات موافقتنامه بازرگانی ایران و چکسلواکی در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۱ (۲۲ مه ۱۹۷۴) به امضاء رسید که بموجب آن حجم کلی مبادلات بین دوکشور طی سه سال آینده به بیش از ۲۰۰ میلیون دلار بالغ میشود . ضمناً دراین موافقتنامه صورت ریز اقلام وارداتی ایران از چکسلواکی و صادرات به آنکشور و مبالغ آنها تعیین شده است .

آقای فریدون مهدوی وزیر بازرگانی از تاریخ ۲۵ تا ۲۷ مهرماه ۱۳۵۳ (۱۷ تا ۱۹ اکتبر ۱۹۷۴) درراس یک هیات اقتصادی بمنظور شرکت دراولین اجلاس کمیسیون مشترک ایران و چکسلواکی برای همکاریهای اقتصادی و

علمی وفنی به چکسلواکی مسافرت نمود و مذاکراتی بانخست وزیر ووزرای بازرگانی خارجی ودارائی و صنایع آنکشور بعمل آورد .

مذاکرات اولین اجلاس کمیسیون مشترک وزیران دوکشور منجر به امضای پروتکل همکاریهای اقتصادی و علمی وفنی بین ایران وچکسلواکی گردید. براساس این پروتکل، روابط بازرگانی و اقتصادی و صنعتی بین دوکشور بطور قابل ملاحظه ای توسعه خواهد یافت و حجم کل مبادلات بازرگانی طی سه سال آینده از ۸۶ میلیون دلار در سال ۱۳۵۳ به ۳۵۰ میلیون دلار خواهد رسید. دولت چکسلواکی برخی از کالاهای مورد نیاز ایران را تأمین کرده و در مقابل کالاهای صنعتی و سنتی از ایران وارد خواهد کرد . طرفین موافقت کردند در مورد صدور کالاهای صنعتی به کشورهای ثالث نیز همکاری کنند و قرار شد سالانه مقدار قابل ملاحظه ای قطعات فولادی و چدنی از ایران به چکسلواکی صادر گردد و با همکاری آنکشور صنایع قند و سیمان و آجر و کاشی و کریستال و چرم و نساجی و صنایع دیگر در ایران ایجاد شود . قسمتی از ماشین آلات و تجهیزات مربوط به این صنایع در واحدهای ماشین سازی در ایران تولید خواهد شد .

در زمینه همکاریهای کشاورزی، دامپروری و آبیاری نیز موافقت هائی شد و دوکشور توافق کردند در خصوص ایجاد یک برنامه جامع آموزش کادرهای حرفه ای وفنی و مبادله دانش فنی همکاری نمایند .

در تاریخ ۶/۸/۱۳۵۳ (۲۸ اکتبر ۱۹۷۴) آقای Jan Gregor معاون نخست وزیر چکسلواکی در راه بازگشت از هانوی در تهران توقف کوتاهی نمود و با آقای انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی ملاقات و مذاکراتی در زمینه توسعه روابط اقتصادی بین دوکشور انجام داد .

آقای ابونصر عضو نایب رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران در مهرماه ۱۳۵۳ (اکتبر ۱۹۷۴) بمنظور سفارش دادن یک کارخانه قند پنج هزارتنی که قرار است در دزفول نصب شود به چکسلواکی مسافرت کرد و در نتیجه مذاکرات وی با مقامات آنکشور قرارداد مربوط به این کارخانه منعقد گردید . برطبق این قرارداد کارخانه قند مزبور تا دو سال دیگر آماده تحویل خواهد گردید .

آقای ابونصر عضو یک بار نیز در دیماه ۱۳۵۳ به چکسلواکی عزیمت کرد و با مقامات آنکشور در زمینه اسکانات اعزام کارآموزان ایرانی برای کسب تعلیمات در کارخانجات قند چکسلواکی مذاکراتی انجام داد .

در سال ۱۳۵۳ چکسلواکی در نمایشگاه آسیائی تهران شرکت نمود.
ارزش مبادلات بازرگانی ایران و چکسلواکی در نه ماه اول سال ۱۳۵۳
بالغ بر ۲۳ میلیون دلار گردید .

مناسبات فرهنگی

در خردادماه ۱۳۵۳ برنامه مبادلات فرهنگی ایران و چکسلواکی برای
سالهای ۱۹۷۵ - ۱۹۷۴ در پراگ به امضا رسید . این برنامه را آقای امیر
محمد اسفندیاری سفیر شاهنشاه آریامهر و معاون وزارت خارجه چکسلواکی امضا
و مبادله کردند .

در سال ۱۳۵۳ سی و پنج نوع وسائل حفاظت فردی و نیز ۷۵ جلد کتاب
و نشریات مختلف حفاظتی و بهداشت کار از طرف دولت چکسلواکی به مرکز
تحقیقات و تعلیمات حفاظت و بهداشت تحویل گردید .

در سال ۱۳۵۳ هفت نفر از کودکان ایرانی در نمایشگاه بین المللی
نقاشی کودکان «لیدیسه» واقع در پراگ شرکت کرده و هفت دیپلم افتخار از
هیات داوران نمایشگاه دریافت داشتند .

آقای اسفندیار اسفندیاری رئیس مؤسسه دفع آفات نباتی وزارت کشاورزی
و منابع طبیعی به دعوت وزارت فرهنگ چکسلواکی در شهریورماه ۱۳۵۳ به
آنکشور مسافرت کرد و با چند تن از شخصیت‌های علمی چک ملاقات و مذاکراتی
انجام داد .

آقای مسعود روحانی رئیس اداره کل امور بهداری شرکت ملی نفت
ایران در شهریورماه ۱۳۵۳ بمنظور شرکت در دومین کنگره بین المللی نورولوژی
محیط صنعتی که در تاریخ ۱۷ تا ۲۴ سپتامبر ۱۹۷۴ در پراگ تشکیل شد به
چکسلواکی مسافرت کرد و ضمن ملاقات با پزشکان و مقامات وزارت بهداری
چکسلواکی پیرامون همکاری دو کشور در زمینه طب صنعتی مذاکره و تبادل
نظر نمودند .

در سال ۱۳۵۳ چکسلواکی در فستیوال فیلم کودکان و جوانان و فستیوال
بین المللی تهران شرکت نمود . در این سال تیم ملی فوتبال چکسلواکی بمنظور
انجام مسابقات دوستانه با تیم ملی فوتبال ایران به ایران مسافرت کرد .

در سال ۱۳۵۳ چکسلواکی چهار بورس تحصیلی و یک بورس کارآموزی
در اختیار دولت شاهنشاهی قرارداد .

رومانی

مناسبات ایران و جمهوری سوسیالیستی رومانی در سال ۱۳۵۳ نیز در زمینه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی و فرهنگی تحولات مطلوبی بشرف زیرداشت: والاحضرت شاهدخت اشرف پهلوی در راس هیأت نمایندگی ایران در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۲۷ بمنظور شرکت در کنفرانس جهانی «جمعیت» به رومانی مسافرت نمودند و بعنوان نماینده ویژه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر با حضرت نیکلای چائوشسکو رئیس شورای دولتی جمهوری سوسیالیستی رومانی ملاقات و پیرامون نتایج کنفرانس مذاکراتی بعمل آوردند.

آقای نیکلایه دویکار و Nicolae Doicaru مشاور ریاست جمهوری رومانی یک بار در خردادماه و بار دیگر در دیماه ۱۳۵۳ بمنظور تقدیم پیام حضرت رئیس جمهوری به پیشگاه مبارک ملوکانه به ایران مسافرت نمود.

بدعوت آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه آقای ژرژما کووسکو George Macovescu وزیر امور خارجه رومانی از تاریخ ۱۹ تا ۲۳ مردادماه ۱۳۵۳ (۱۰ تا ۱۴ اوت ۱۹۷۴) از ایران دیدار رسمی بعمل آورد. در این دیدار آقای ژرژما کووسکو بحضور مبارک شاهانه شرفیاب شد و با آقای امیر عباس هویدا نخست‌وزیر و آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه ایران درباره گسترش بیشتر روابط دو جانبه و همچنین جنبه‌های مختلف اوضاع بین‌المللی مذاکره و تبادل نظر نمود. در اعلامیه‌ای که در پایان این دیدار انتشار یافت وزیران امور خارجه دو کشور از پیشرفت و گسترش مناسبات فیما بین ابراز رضایت کردند و آمادگی خود را برای گسترش بیشتر همکاریهای دو کشور در زمینه‌های اقتصادی، مالی، بانکی، فرهنگی، علمی و کنسولی اعلام داشتند.

آقای قاسم معینی وزیر کار و امور اجتماعی از تاریخ ۳ مرداد تا دوم شهریور ماه ۱۳۵۳ در راس هیأتی بمنظور شرکت در مراسم سی امین سالگرد

جشن ملی رومانی به آنکشور عزیمت نمود .

در آذرماه ۱۳۵۳ (دسامبر ۱۹۷۴) آقای یونسکو وزیر مشاور و وزیر بازرگانی خارجی و مشاور مخصوص حضرت رئیس جمهوری رومانی به ایران مسافرت نمود و ضمن شرفیابی به پیشگاه شاهنشاه آریامهر با آقای مهدوی وزیر بازرگانی ملاقات و درباره گسترش مبادلات بازرگانی بین دو کشور مذاکره کرد.

آقای استفان اندره (Stefan Andrei) دبیر کمیته مرکزی حزب کمونیست رومانی در دیماه ۱۳۵۳ بمنظور شرکت در کنگره سوم حزب ایران نوین به تهران مسافرت نمود.

مناسبات اقتصادی

در تاریخ هفدهم اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ (۷ مه ۱۹۷۴) هیاتی بریاست آقای ایون استویان (Ion Stouian) معاون وزارت بازرگانی خارجی و همکاریهای اقتصادی بین المللی رومانی به تهران سفر کرد و پس از مذاکراتی که در مدت یک هفته بین هیأت رومانی و هیات ایرانی به ریاست آقای جلیل شرکاء قائم مقام بانک مرکزی ایران و عضویت عده ای از مقامات وزارت امور اقتصادی و دارائی و وزارت بازرگانی و کارشناسان بانک مرکزی ایران بعمل آمد در تاریخ ۲۵ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ پروتکل مربوط به حذف شرط طلا از قراردادهای موجود بین دو کشور امضا گردید .

در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۱۸ (۹ اوت ۱۹۷۴) آقای (Ion Patean) نایب رئیس شورای وزیران و وزیر بازرگانی خارجی رومانی در راس هیاتی به تهران مسافرت نمود و تا تاریخ ۱۳۵۳/۵/۲۲ مذاکراتی با وزرای بازرگانی و صنایع و معادن و مقامات راه آهن دولتی ایران ، پتروشیمی ایران و سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران بعمل آورد . در این مذاکرات مسائل بازرگانی و چگونگی رفع اشکالات مربوط به صدور منسوجات و اتوبوس و مینی بوس ایران به رومانی و توسعه همکاریهای اقتصادی و مناسبات بازرگانی بین دو کشور و همچنین دریافت اعتبار از ایران مطرح و تبادل نظر گردید .

آقای نورزاد مدیر کل امور بهره برداری راه آهن دولتی ایران در راس هیاتی از تاریخ چهارم تا هفتم شهریور ماه ۱۳۵۳ به بوکارست مسافرت نمود و قراردادی جهت اجاره ۳۰۰ دستگاه واگن با دولت رومانی امضا نمود.

در تاریخ ۲۲ شهریورماه ۱۳۵۳ (۱۳ سپتامبر ۱۹۷۴) آقای حضرتی معاون وزارت نیرو در راس هیاتی بمنظور شرکت در چهارمین اجلاس کمیته فرعی آب و برق ایران و رومانی بآن کشور مسافرت کرد .

در تاریخ ۸ مهرماه ۱۳۵۳ (۳۰ سپتامبر ۱۹۷۴) آقای وکیل زاده معاون وزارت کشاورزی و منابع طبیعی در راس هیاتی بمنظور شرکت در چهارمین اجلاس کمیته‌های فرعی کشاورزی و جنگل و چوب دو کشور به رومانی سفر نمود . در این اجلاس یک پروتکل در زمینه همکاریهای کشاورزی و جنگل بین ایران و رومانی به امضا رسید .

در تاریخ ۲ آبانماه ۱۳۵۳ (۲۴ اکتبر ۱۹۷۴) پروتکل مربوط به مذاکرات چهارمین کمیته فرعی معدن و متالوژی ایران و رومانی توسط آقای حبیب‌اله شفائی معاون معدن وزارت صنایع و معادن و آقای یون‌باگدان معاون وزارت معادن ، نفت و زمین‌شناسی رومانی در بوکارست با امضا رسید .

در تاریخ ۱۴ آبانماه ۱۳۵۳ (۵ نوامبر ۱۹۷۴) پروتکل مربوط به مذاکرات چهارمین کمیته فرعی صنایع ماشین سازی ایران و رومانی توسط آقای حمید حبیب‌آگهی معاون طرحها و بررسیهای وزارت صنایع و معادن و آقای باگدان بوتوئی معاون وزارت صنایع سنگین رومانی در بوکارست با امضا رسید .

در تاریخ بیست و چهارم آبانماه ۱۳۵۳ (۱۵ نوامبر ۱۹۷۴) آقای نیکلای معاون وزارت بازرگانی رومانی در راس هیاتی به ایران مسافرت نمود و در مورد فروش کالاهای خاصی به ایران در ظرف چند سال آینده و دریافت اعتبار در قبال کالاهای مذکور مذاکراتی با مقامات وزارت بازرگانی ایران بعمل آورد .

در تاریخ یازدهم آذرماه ۱۳۵۳ (۲ دسامبر ۱۹۷۴) قرارداد پرداخت وام بصورت پیش‌پرداخت در مقابل خرید کالاهای مورد نیاز ایران در ظرف هشت سال آینده به رومانی توسط آقای مهدوی وزیر بازرگانی ایران و آقای یونسکو وزیر مشاور بازرگانی خارجی و مشاور مخصوص رئیس جمهوری رومانی که در راس یک هیأت به ایران آمده بود پاراف گردید .

از تاریخ ۱۷ تا ۱۳۵۳/۹/۲۱ (هشتم تا دوازدهم دسامبر ۱۹۷۴) آقای احمد معمار زاده معاون بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی در راس هیاتی بمنظور شرکت در پنجمین اجلاس کمیته فرعی بازرگانی ایران و رومانی به بوکارست عزیمت نمود . بموجب یادداشتی که در تاریخ ۱۲ دسامبر ۱۹۷۴ امضا گردید حجم کالاهای مورد مبادله برای سال ۱۹۷۵ بین دو کشور تعیین گردید .

در تاریخ ۲۱ آذرماه ۱۳۵۳ (۱۲ دسامبر ۱۹۷۴) پروتکل چهارمین کمیته فرعی بازرگانی ایران و رومانی توسط آقای احمد معمارزاده معاون بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی و آقای یون استویان معاون بازرگانی خارجی و همکاریهای اقتصادی بین المللی رومانی در بوکارست بامضا رسید . بموجب این پروتکل حجم مبادلات بازرگانی بین دو کشور در سال ۱۹۷۵ معادل ۱۰۸ میلیون دلار تعیین گردید که نسبت بسال ۱۹۷۴ در حدود ۴ درصد افزایش خواهد داشت .

در تاریخ ۲۵ آذرماه ۱۳۵۳ (۱۶ دسامبر ۱۹۷۴) آقای فریدون مهدوی وزیر بازرگانی در راس هیاتی بمنظور شرکت در دهمین اجلاس کمیته مشترک وزیران ایران و رومانی برای همکاریهای اقتصادی وفنی به رومانی مسافرت نمود . اهم موضوعاتی که در اجلاس مزبور مورد توافق طرفین قرار گرفت بشرح زیر است :

- در زمینه ساخت واگن در ایران موافقت گردید که طرف ایرانی نظر خود را پیرامون پیشنهاد رومانی برای ساخت ۲۰۰۰ واگن و تعمیر ۱۰۰۰ واگن در سال اعلام نماید .

- طرف رومانی علاقه خود را بتحويل کاسیون ، تریلی و امثال آن اعلام داشت . ضمناً قرار شد طرف رومانی پیشنهادات خود را در مورد ایجاد یک مجتمع گوشت ولبنیات و همچنین توسعه واحدهای آبیاری در ایران ارائه نماید .

- قرار شد طرفین در زمینه بهسازی و مدیریت جنگل و نیز ایجاد جنگل در نواحی مناسب بمنظور ترمیم و بهبود و بهره برداری از جنگلهای اطراف دریای خزر و همچنین تأمین چوب لازم برای تهیه کاغذ و خمیر آن بایکدیگر همکاری کنند . باتوجه بتوسعه برنامه ایجاد جنگل در ناحیه ظالم آباد و نواحی اطراف آن ، قرار شد گروهی از کارشناسان رومانی جهت همکاری با کارشناسان شرکت چوب نکا در ایجاد قلمستان جدید و ایجاد جنگل به ایران عزیمت نمایند .

- موافقت گردید جهت تحويل ۱۵ هزار دستگاه تراکتور بصورت قطعات منفصله طی سالهای ۷۶ - ۱۹۷۵ قرار داد دیگری بین سازمانهای مربوط طرفین امضاء شود .

- قرار شد طرف رومانی عدهای از کارشناسان خود را جهت جمع آوری اطلاعات مورد نیاز ، بررسی نواحی مختلف و انتخاب یک منطقه برای اکتشاف و استخراج مواد معدنی غیر نفتی بایران اعزام دارد .

- طرف رومانی امکانات خود را در زمینه طراحی و ساخت ایستگاههای حرارتی تولید برق بظرفیت ۳۰۰ مگاوات اعلام داشت و قرار شد ایران امکانات

طرف رومانی را در برنامه های آتی خود در این زمینه مورد توجه قرار دهد .
 - موافقت گردید پس از خاتمه بررسیهای جاری ، اقدامات لازم جهت همکاری سازمانهای مربوط طرفین برای حفر چاههای عمیق در ایران بعمل آید.
 در این سفر علاوه بر پروتکل مزبور یادداشتی نیز برای تحویل کالا از جانب رومانی به ایران بمیزان ۱/۴ میلیارد دلار طی ۷ سال آینده ونیز موافقتنامه ای برای اعطای اعتباری بمبلغ ۴۲ میلیون دلار از طرف ایران به رومانی با مضار رسید.
 در دیماه ۱۳۵۳ (ژانویه ۱۹۷۵) آقای یوان چائوشسکو معاون وزارت کشاورزی و صنایع غذایی و آب رومانی در راس هیاتی به ایران مسافرت نمود وبامقامات وزارت کشاورزی و بخش خصوصی ایران مذاکراتی درباره گسترش همکاریهای کشاورزی دو کشور بعمل آورد .
 ارزش مبادلات بازرگانی ایران و رومانی در نه ماهه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۴۶ میلیون دلار گردید .

مناسبات فرهنگی و اجتماعی

خانم ماریانانسکیو همسر نخست وزیر رومانی ونایب رئیس صلیب سرخ آنکشور در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۴ در راس هیأت صلیب سرخ رومانی به ایران مسافرت نمود. خانم ماریانانسکیو در این سفر با والا حضرت شاهدخت شمس پهلوی ریاست عالیه جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران وعده ای دیگر از شخصیتهای اجتماعی ایران ملاقات و درباره توسعه همکاریهای صلیب سرخ رومانی و شیر و خورشید سرخ ایران مذاکراتی انجام داد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۳ نمایشگاه عکس رومانی بمناسبت سی امین سال آزادی کشور رومانی در کاخ جوانان تهران گشایش یافت .

بدعوت کتابخانه پهلوی بانو ماریادان همسر جرجه دان ایران شناس و نویسنده وشاعر فقید رومانسی در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۱۰ (۳۱ دسامبر ۱۹۷۴) به ایران مسافرت نمود . بانو ماریادان در شرفیابی به پیشگاه علیاحضرت شهبانوی ایران آخرین اثر منظومه همسر خود را بنام «درودبه ایران» که در ۲۵۰ بیت به زبان رومانی سروده شده است به معظم لها تقدیم داشت وبعرض رسانید که این کار طبق آخرین وصیت شوهر فقیدش انجام گرفته است .

در کادر مبادلات ورزشی تیم ملی بوکس ایران در اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ در مسابقات بین المللی کمر بند طلائی بوکاست شرکت کرد .

در سال ۱۳۵۳ در حدود بیست دانشجوی ایرانی در دانشگاه‌های رومانی
بتحصیل اشتغال داشتند و سه دانشجوی رومانی نیز در دانشگاه تهران مشغول
تحصیل بودند ضمناً دولت رومانی در این سال ۵ بورس تحصیلی و ۹ بورس
کارآموزی در اختیار داوطلبان ایرانی قرار داد و دولت شاهنشاهی نیز دو بورس
تحصیلی به داوطلبان رومانی اختصاص داد.

لهستان

در سال ۱۳۵۳ ایران و لهستان پانصد سال مناسبات سیاسی فیما بین را پشت سر گذاشتند و به این مناسبت پیامهای مودت آمیزی بین اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر و حضرت هنریک یابلونسکی Henryk Yablonski رئیس شورای اجرائی جمهوری مردم لهستان مبادله شد ضمناً بمناسبت سالروز پانصدمین سال ایجاد رابطه سیاسی بین دو کشور در تاریخ ۲۸/۵/۱۳۵۳ (۱۹ اوت ۱۹۷۴) برنامه های خاصی در دو کشور اجرا شد.

بدعوت آقای امیر عباس هویدان نخست وزیر آقای پیوتر یاروشویچ Piotr Yaroszewicz رئیس شورای وزیران جمهوری مردم لهستان در راس هیاتی از مقامات عالی رتبه لهستانی از تاریخ ۲ تا ۲۴ آبانماه ۱۳۵۳ (۱۱ تا ۱۵ نوامبر ۱۹۷۴) از ایران بازدید رسمی بعمل آورد. در این بازدید آقای یاروشویچ به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر شرفیاب شد و با آقای هویدان نخست وزیر، آقای خلعت ببری وزیر امور خارجه و چندتن دیگر از وزیران و همچنین رئیس هیات مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران مذاکراتی در زمینه همکاریهای اقتصادی دو کشور انجام داد.

مناسبات اقتصادی

آقای جلیل شرکاء قائم مقام رئیس کل بانک مرکزی از هشتم تا دهم فروردینماه ۱۳۵۳ به لهستان مسافرت نمود و با وزیر دارائی و رئیس بانک ملی لهستان درباره مسائل اقتصادی مورد علاقه دو کشور مذاکراتی بعمل آورد. در پایان این مذاکرات پروتکلی راجع به حذف شرط طلا از موافقتنامه های موجود بین دو کشور به امضا رسید.

آقای احمد معمارزاده معاون وزارت بازرگانی از تاریخ ۲۷ فروردینماه

تایکم اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ (۱۶ تا ۲۱ آوریل ۱۹۷۴) بمنظور تهیه مقدمات پنجمین اجلاس وزیران دوکشور در راس هیاتی به لهستان مسافرت نمود.

در تاریخ دوم خرداد ماه ۱۳۵۳ (۲۳ مه ۱۹۷۴) آقای کاژیمیرالشفسکی نایب نخست وزیر و وزیر بازرگانی خارجی و اقتصاد دریائی لهستان در راس یک هیات اقتصادی بمنظور شرکت در پنجمین اجلاس کمیته مشترک وزیران دوکشور به ایران مسافرت کرد. آقای الشفسکی طی اقامت در ایران به پیشگاه مبارک ملوکانه شرفیاب شد و با آقای هویدا نخست وزیر و آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی، آقای دکتر منوچهر اقبال رئیس هیات مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران، آقای فرخ نجم‌آبادی وزیر صنایع و معادن، آقای مجیدی وزیر مشاور و سرپرست سازمان برنامه و بودجه، آقای روحانی وزیر کشاورزی و منابع طبیعی و آقای یگانه رئیس کل بانک مرکزی ایران ملاقات و مذاکره نمود.

مذاکرات این اجلاس از تاریخ ۵ تا ۸ خرداد ماه ۱۳۵۳ (۲۶ تا ۲۹ مه ۱۹۷۴) ادامه یافت و در پایان پروتکل بازرگانی بین ایران و لهستان توسط آقای فریدون مهدوی وزیر بازرگانی و آقای کاژیمیرالشفسکی به امضا رسید.

بر اساس این پروتکل طرفین موافقت کردند که حجم مبادلات بین دو کشور در سال به ۶۶ میلیون دلار افزایش یابد که نسبت به رقم مبادلات بین دو کشور در سال ۱۳۵۲ صد درصد افزایش نشان میدهد. ضمناً چون مدت موافقتنامه بازرگانی ایران و لهستان در دسامبر ۱۹۷۴ (آذرماه ۱۳۵۳) منقضی میگردد طرفین در مورد موافقتنامه‌های جدید بلند مدت بازرگانی و پرداخت پنجساله برای سالهای ۱۹۷۹ - ۱۹۷۵ بتوافق رسیدند و طی این مدت مبادلات دو کشور به ۵۰۰ میلیون دلار افزایش خواهد یافت.

در زمینه توسعه فعالیتهای صنعتی طرفین موافقت کردند که در طرحهای مشترک مربوط به صنایع نساجی به ظرفیت ۵۰ هزار دوک - ایجاد و توسعه کارخانجات قند - واحد تغلیظ سرب و روی و سردخانه که در ایران اجرا خواهد شد، همکاری کنند و در زمینه ساخت کشتی با ظرفیتهای متوسط و کوچک مطالعات خود را آغاز نمایند. ضمناً قرار شد در مورد تحویل کشتی و هواپیماهای کشاورزی به ایران از طرف لهستان و ایجاد یک مجتمع بزرگ شامل پالایشگاه نفت - پتروشیمی و تولید مواد شیمیائی و داروئی در لهستان با سرمایه مشترک دوکشور مطالعاتی صورت گیرد.

در اجرای پروتکل مذکور در فوق در تاریخ ۲۴ آبانماه ۱۳۵۳

(۱۵ نوامبر ۱۹۷۴) آقای رشارد شلتسکی R. Strzelecki معاون وزارت بازرگانی خارجی و اقتصاد دریائی لهستان در رأس هیأتی به ایران مسافرت نمود و با آقای معمارزاده معاون بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی در مورد تنظیم فهرست کالاهای مورد مبادله و حجم کل مبادلات بین دو کشور برای پنج سال آینده و سایر موارد پیش بینی شده در پروتکل مزبور مذاکره و تبادل نظر نمود و در نتیجه در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲۴ (۱۵ نوامبر ۱۹۷۴) موافقتنامه بازرگانی ایران و لهستان توسط وزیر بازرگانی ایران و معاون نخست وزیر و وزیر بازرگانی و کشتیرانی لهستان به امضاء رسید.

در سال ۱۳۵۳ آقای رضا شایگان برای تحویل کشتیهای خریداری شده از لهستان دوبار به آنکشور مسافرت نمود.

لهستان در نمایشگاه بین المللی تهران که در شهریورماه ۱۳۵۳ (۳۰ اوت ۱۹۷۴) برگزار شد شرکت نمود و ایران نیز در نمایشگاه بین المللی پوزنان شرکت کرد.

مناسبات فرهنگی

بسدعوت وزارت اطلاعات و جهانگردی در سال ۱۳۵۳ پنج نفر از روزنامه نگاران لهستانی به ایران مسافرت نمودند.

در سال ۱۳۵۳ از طرف بنیاد فرهنگ ایران ۳ جلد کتاب به بخش زبان فارسی دانشگاه ورشو اعطا گردید.

آقای Tadeuszpietrzak معاون وزارت کشور لهستان در فروردینماه ۱۳۵۳ در رأس یک هیأت ۶ نفری برای شرکت در اجلاس شورای بین المللی شکار به ایران مسافرت نمود و ضمناً بحضور والا حضرت شاهپور عبدالرضا پهلوی پذیرفته شد.

بهنگام سفر آقای یاروشویچ نخست وزیر لهستان، برنامه مبادلات فرهنگی بین ایران و لهستان برای سالهای ۷۶-۱۹۷۵ در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲۴ (۱۵ نوامبر ۱۹۷۴) توسط آقای مرتضی قدیمی معاون فرهنگی وزارت اسور - خارجه و آقای یان چاپلا Jan Czapla معاون وزارت اسور خارجه لهستان به امضاء رسید.

در سال ۱۳۵۳ تعدادی از اساتید دانشگاههای ایران و عده ای از استادان لهستانی برای شرکت در کنگره های علمی بین المللی به کشورهای یکدیگر مسافرت نمودند.

در سال ۱۳۵۳ ایران در فستیوال فیلمهای کوتاه شهرستان کراکوی در لهستان شرکت نمود و از جانب لهستان نیز یک گروه هشت نفری از هنرمندان تأثر برای شرکت در جشن هنر شیراز به ایران سفر کردند .

در مهرماه ۱۳۵۳ تیم کشتی فرنگی ایران بمنظور شرکت در مسابقه های بین المللی کشتی فرنگی به لهستان مسافرت کرد . تیم فوتبال لهستان نیز در در مسابقات بین المللی تهران شرکت نمود .

دولت جمهوری مردم لهستان در سال ۱۳۵۳ پنج بورس تحصیلی در رشته های فنی و اقتصادی و شش بورس کارآموزی یک ماهه برای معلمان و مربیان کودکان استثنائی در اختیار دولت شاهنشاهی قرار داد .

مجارستان

مناسبات دوستانه ایران و مجارستان در سال ۱۳۵۳ کماکان براساس همکاری و احترام متقابل و تفاهم ادامه یافت .

آقای عبدالله ریاضی رئیس مجلس شورای ملی بدعوت آقای آنتال آپرو Antal Apro رئیس پارلمان مجارستان در رأس یک هیأت پارلمانی از تاریخ ۱۹ تا ۲۵ فروردینماه ۱۳۵۳ (۸ تا ۱۴ آوریل ۱۹۷۴) به آنکشور مسافرت نمود و با حضرت پال لوشونجی Pal Losonczy ریاست جمهوری مجارستان وعدهای ازاعضای پارلمان مجارستان ملاقات و مذاکره نمود .

آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر بدعوت آقای یانوفوک Jeno Fock رئیس شورای وزیران جمهوری مردم مجارستان از تاریخ سیام اردیبهشت تا دوم خرداد ماه ۱۳۵۳ (۲۰ تا ۲۳ مه ۱۹۷۴) بطور رسمی از مجارستان بازدید بعمل آورد . دراین بازدید آقای هویدا با حضرت رئیس جمهوری مجارستان و دبیر اول حزب کارگران سوسیالیست مجارستان ملاقات و مذاکراتی در باره توسعه همکاریهای دو کشور در زمینه های مختلف بعمل آورد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۱۵ (۶ نوامبر ۱۹۷۴) مأموریت آقای هوشنگ مقدم سفیر شاهنشاه آریامهر در بوداپست پایان یافت و آقای محمدبهنام سفیر جدید شاهنشاه آریامهر در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۵ (۶ دسامبر ۱۹۷۴) استوار نامه خود را به حضرت پال لوشونجی رئیس جمهوری مجارستان تقدیم داشت .

مناسبات اقتصادی

آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی در فروردینماه ۱۳۵۳ از مجارستان بازدید کرد و با رئیس جمهوری، نخست وزیر، وزیر تجارت

خارجی و سایر مقامات عالی‌رتبه مجارستان ملاقات و درباره گسترش مناسبات اقتصادی و بازرگانی بین دو کشور مذاکراتی بعمل آورد. در پایان این مذاکرات پروتکل همکاری بازرگانی و اقتصادی بین دو کشور بامضاء رسید. در فروردین ماه ۱۳۵۳ آقای جلیل شرکاء قائم مقام رئیس کل بانک مرکزی ایران به مجارستان عزیمت کرد و با مقامات بانکی و اقتصادی آنکشور مذاکراتی بعمل آورد.

در مهرماه ۱۳۵۳ آقای حسین سپهری معاون وزارت کشاورزی و منابع طبیعی در رأس هیاتی بمنظور شرکت در اولین جلسه کمیته مشترک فرعی کشاورزی ایران و مجارستان به آنکشور مسافرت نمود.

در آذرماه ۱۳۵۳ (دسامبر ۱۹۷۴) یک هیأت بازرگانی از جانب مجارستان بمدت چهار روز به ایران مسافرت نمود و ضمن شرکت در جلسه اتاق مشترک ایران و مجارستان مذاکراتی با اعضاء اتاق ایران در زمینه توسعه روابط اقتصادی بین دو کشور و بویژه سرمایه‌گذاری مشترک در ایجاد کارخانه تولید پوشاک و تهیه مواد غذایی انجام داد و با بازرگانان و سرمایه‌داران ایرانی نیز ملاقات و مذاکره نمود.

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و مجارستان در ۹ ماهه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۲۰ میلیون دلار بود.

مناسبات فرهنگی

در جریان بازدید آقای هویدا نخست‌وزیر از مجارستان در تاریخ یکم خرداد ماه ۱۳۵۳ (۲۲ مه ۱۹۷۴) برنامه مبادلات فرهنگی بین ایران و مجارستان توسط آقای هوشنگ مقدم سفیر شاهنشاه آریامهر در بوداپست و معاون انستیتوی روابط فرهنگی مجارستان بامضاء رسید.

در سال ۱۳۵۳ آقای پاکدامن معاون وزارت راه و ترابری در رأس هیاتی درکنگره ساختمان در بوداپست شرکت نمود. همچنین نماینده دانشگاه تهران درکنگره فارماکولوژی بوداپست و نماینده وزارت دادگستری در یازدهمین کنگره بین‌المللی حقوق جزا در بوداپست شرکت داشتند.

در اینسال آقای Andre Ustor نماینده مجارستان برای شرکت در شانزدهمین اجلاس کمیته حقوقی مشورتی آسیائی و آفریقائی به تهران مسافرت کرد. در سال ۱۳۵۳ مجارستان در فستیوال بین‌المللی فیلم تهران شرکت نمود.

در تیر ماه ۱۳۵۳ (ژوئیه ۱۹۷۴) تیم‌های شنا و واترپلوی ایران برای برگزاری چند مسابقه به مجارستان مسافرت کردند و از مجارستان نیز تیم فوتبال «ویدویوتون» در مرداد ماه ۱۳۵۳ (اوت ۱۹۷۴) به ایران مسافرت نمود و با تیم ملی فوتبال ایران مسابقه داد. مجارستان ضمناً در مسابقات جام فوتبال بین‌المللی ولیعهد شرکت نمود.

یوگسلاوی

روابط دوستانه ایران و یوگسلاوی در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم و همکاری ادامه یافت و در زمینه های اقتصادی و فرهنگی تحولات مطلوبی داشت.

آقای امیر عباس هویدا نخست وزیر از تاریخ ۲ تا ۴ خردادماه ۱۳۵۳ (۲۳ تا ۲۵ مه ۱۹۷۴) بدعوت آقای جمال بیدیچ Dzemal Bijedic رئیس شورای اجرائی جمهوری فدراتیو سوسیالیستی یوگسلاوی از آنکشور بازدید بعمل آورد. آقای هویدا در این سفر با حضرت مارشال یوسیپ بروزتیتو Josip Broz Tito رئیس جمهوری یوگسلاوی و آقای بیدیچ نخست وزیر مذاکراتی پیرامون توسعه مناسبات و همکاریهای دوجانبه دو کشور و مسائل مهم بین المللی انجام داد.

در اعلامیه مشترکی که در پایان این بازدید انتشار یافت ، نخست وزیران دو کشور علاقه وافر خود را به توسعه تماس در زمینه های مختلف سیاسی ، اقتصادی ، فرهنگی و آموزشی ابراز داشتند .

بدعوت آقای امیر عباس هویدا نخست وزیر ، آقای جمال بیدیچ رئیس شورای اجرائی جمهوری فدراتیو سوسیالیستی یوگسلاوی از تاریخ سوم تا پنجم دیماه ۱۳۵۳ (۲۴ تا ۲۶ دسامبر ۱۹۷۴) از ایران بازدید نمود و به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر شرفیاب شد .

آقای جمال بیدیچ و همراهان طی چندین جلسه ملاقات با آقای امیر عباس هویدا وعده ای از وزراء و مقامات اقتصادی دولت شاهنشاهی مسائل مربوط به روابط دو کشور را مورد بررسی قرار دادند و در باره اقدامات مربوط به گسترش بیشتر همکاریهای اقتصادی بین ایران و یوگسلاوی به توافقهائی رسیدند .

در اعلامیه مشترکی که در پایان مسافرت نخست وزیر یوگسلاوی به ایران انتشار یافت طرفین از وحدت نظری که در بیشتر مسائل مهم جهانی داشتند اظهار خرسندی کرده و موافقت کردند در آینده اقدامات وسیعی در جهت

توسعه مبادلات بازرگانی و تعیین زمینه‌های همکاری بین دو کشور صورت گیرد.

مناسبات اقتصادی

در اردیبهشت‌ماه ۱۳۵۳ تعداد هفت نفر از کارشناسان وزارت تعاون و امور روستاها بمنظور بازدید از نمایشگاه ماشین آلات صنایع غذایی و آشنائی با وضع کارخانجات و تأسیسات کشاورزی به یوگسلاوی مسافرت کردند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۲۶ (۱۷ دسامبر ۱۹۷۴) سناتور طاهر ضیائی رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران بدعوت آقای ایلوا و کیچ Ilja Vajic رئیس اتاق اقتصادی یوگسلاوی بمدت یک‌هفته به آنکشور مسافرت نمود . در این مسافرت آقای ضیائی با نخست‌وزیر و چندتن از شخصیت‌های اقتصادی یوگسلاوی ملاقات و در زمینه توسعه مناسبات بازرگانی و همکاری‌های اقتصادی بین بخش‌های خصوصی ایران و یوگسلاوی مذاکراتی بعمل آورد .

در جریان مسافرت نخست وزیران ایران و یوگسلاوی به کشورهای یکدیگر مذاکرات وسیعی در زمینه گسترش روابط اقتصادی و بازرگانی بین دو کشور صورت گرفت و بدین‌منظور نخست وزیران دو کشور موافقت نمودند که کمیسیون مشترک ایران و یوگسلاوی برای همکاری‌های اقتصادی و بازرگانی در اجلاس آینده خود طرح‌های مشخصی را برای همکاری ارائه نماید و اقداماتی در جهت گسترش سریع همکاری‌های اقتصادی بین دو طرف بعمل آورد.

متعاقب این توافقها آقای وایواسکنیچ Vajo Skencic عضو شورای اجرایی فدرال و رئیس کمیسیون مشترک همکاری اقتصادی ایران و یوگسلاوی در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۱۹ (۹ ژانویه ۱۹۷۵) در راس هیاتی از مقامات و کارشناسان اقتصادی یوگسلاوی به ایران مسافرت نمود. در این سفر مذاکرات سودمندی درباره همکاری‌های اقتصادی و بازرگانی دو کشور صورت گرفت . در پایان اجلاس مذکور پروتکلی در باره همکاری‌های اقتصادی و بازرگانی از طرف آقای فرخ نجم‌آبادی وزیر صنایع و معادن ایران و رئیس ایرانی کمیسیون مشترک و آقای وایواسکنیچ با امضاء رسید .

بر اساس پروتکل مذکور توافقهایی مهمی نسبت به همکاری‌های دراز مدت در زمینه‌های بازرگانی ، حمل و نقل ، کشتیرانی و کشتی سازی ، برج‌های انتقال نیرو ، صنعت دباغی ، پتروشیمی و کودشیمیائی ، فلزات غیر آهنی ، صنایع روستائی ، کشاورزی و جهانگردی بعمل آمد و در زمینه خانه سازی ، احداث چهل هزار واحد مسکونی در ایران مورد موافقت قرار گرفت .

در شهریورماه ۱۳۵۳ مدیرکل وزارت بازرگانی در راس هیاتی برای گشایش غرفه ایران درنمایشگاه بین‌المللی زاگرب به یوگسلاوی مسافرت کرد.

آقای مرتضی وکیل زاده معاون وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و سرپرست سازمان جنگلها و مراتع در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۱۸ (۱۰ اکتبر ۱۹۷۴) بدعوت انستیتو علمی بلگراد برای مذاکره درباره همکاریهای بیشتر دو کشور در زمینه توسعه جنگلها به یوگسلاوی مسافرت نمود.

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۴ معاون وزارت نیرو در راس هیاتی به یوگسلاوی مسافرت نمود و مطالعات و مذاکراتی در باره برنامه استفاده از آبهای زیرزمینی بعمل آورد.

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و یوگسلاوی در ۹ ماه اول سال ۱۳۵۳ در حدود ۲۲/۲ میلیون دلار بود.

مناسبات فرهنگی

در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۱ (۲۲ مه ۱۹۷۴) موافقتنامه مربوط به برنامه مبادلات فرهنگی بین ایران و یوگسلاوی برای سالهای ۱۹۷۴ - ۱۹۷۵ توسط آقای همایون سمیعی سفیر شاهنشاه آریامهر در بلگراد و رئیس مؤسسه همکاریهای علمی و فنی یوگسلاوی در بلگراد با مضا رسید.

در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۲ یک نمایشگاه نقاشی از مجموعه اختصاصی علیا حضرت فرح پهلوی شهبانوی ایران در سوزه هنرهای مدرن بلگراد گشایش یافت. این نمایشگاه را آقای هویدا نخست وزیر با تفاق آقای جمال بیدیچ نخست وزیر یوگسلاوی افتتاح نمودند.

در سال ۱۳۵۳ آقای پروفیسور والیچ Valic رئیس دانشکده بهداشت زاگرب در راس یک هیأت پنج نفری به ایران مسافرت نمود و با رئیس مرکز تحقیقات و تعلیمات و حفاظت و بهداشت کار ایران ملاقات کرد. در این ملاقات موافقت شد برای پیشبرد برنامه‌های بهداشتی و پیشگیری بیماریهای ناشی از کار و سالم سازی محیط کار از نظر ایمنی، تحقیقات و بررسیهای بهداشتی انجام گیرد و نتایج مطالعات و بررسیهای مزبور بطور مستمر بین وزارت کار و امور اجتماعی و دانشکده بهداشت یوگسلاوی مبادله شود.

در کادر مبادلات فرهنگی در سال ۱۳۵۳ نیز تعدادی از اساتید دانشگاههای ایران و یوگسلاوی برای انجام سخنرانی، شرکت در سمینارها

و کنگره‌های علمی و فرهنگی به کشورهای یکدیگر مسافرت کردند ضمناً بمنظور تحقیق و کسب اطلاع از تشکیلات و سازمانها و طرحهای آموزش یوگسلاوی مدیرکل دفتر تشکیلات و روشهای آموزش و پرورش وزارت آموزش و پرورش بمدت ده روز به یوگسلاوی مسافرت نمود .

گروه باله کلاسیک یوگسلاوی در نیمه دوم دیماه ۱۳۵۳ برای اجرای چند برنامه هنری به ایران سفر کرد و ایران نیز درستیوال بین المللی فیلم که در بهمن ماه ۱۳۵۳ در بلگراد برگزار شد شرکت نمود .

فصل هفتم

روابط ایران با کشورهای قاره آمریکا

الف - کشورهای آمریکای شمالی

ایالات متحده آمریکا

مناسبات دوستانه ایران و آمریکا در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم و احترام متقابل در زمینه‌های مختلف سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی تحولات مطلوبی بشرح زیر داشت :

بدعوت رسمی ارتشبد خاتمی فرمانده نیروی هوایی شاهنشاهی ژنرال جورج براون George Brown رئیس ستاد نیروی هوایی ایالات متحده آمریکا در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۹ (۲۹ آوریل ۱۹۷۴) به ایران مسافرت نمود . ژنرال براون در این سفر به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر شرفیاب شد و باریاست ستاد بزرگ ارتشتاران وعده‌ای از مقامات نیروی هوایی شاهنشاهی ملاقات و مذاکرات دوستانه‌ای بعمل آورد .

آقای ویلیام میدن دور William Middendore وزیر نیروی دریائی ایالات متحده آمریکا در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۱۹ (۱۰ سپتامبر ۱۹۷۴) برای یک بازدید سه روزه از کشور به ایران مسافرت کرد . وی در این سفر بحضور مبارک ملوکانه شرفیاب شد و با درباردار رمزی عطائی فرمانده نیروی دریائی شاهنشاهی ملاقات کرد .

آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۱۴ (۶ اکتبر ۱۹۷۴) بمنظور شرکت در بیست و نهمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد به نیویورک مسافرت نمود.

بدعوت رسمی در یادار رسی عطائی فرمانده نیروی دریائی شاهنشاهی دریابدهالووی Halloway فرمانده نیروی دریائی آمریکا در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۱۲ (۳ نوامبر ۱۹۷۴) برای یک بازدید دوستانه از کشور و نیروی دریائی شاهنشاهی به ایران مسافرت نمود. دریابدهالووی ضمناً با ارتشبد غلامرضا از هاری رئیس ستاد بزرگ ارتشتاران ملاقات کرد.

بدعوت دولت شاهنشاهی ایران آقای هنری کیسینجر وزیر امور خارجه آمریکا از تاریخ ۱۰ تا ۱۲ آبانماه ۱۳۵۳ (یکم تا سوم نوامبر ۱۹۷۴) در راس هیاتی به ایران مسافرت نمود. آقای کیسینجر در این سفر به پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر شرفیاب شد و مذاکراتی پیرامون اوضاع جهانی و مسائل موردعلاقه دو کشور انجام داد. وی همچنین با آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه و آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی ملاقات نمود و درباره گسترش همکاریهای دو کشور مذاکرات سودمندی انجام داد.

در بهمن ماه ۱۳۵۳ نوزده نفر از اعضای کمیته خدمات نظامی مجلس نمایندگان آمریکا به ایران مسافرت کردند و با آقای هویدا نخست وزیر و آقای خلعت‌بری وزیر امور خارجه ملاقات و مذاکره نمودند.

بهنگام اقامت اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر در سن سوریتس آقای هنری کیسینجر وزیر امور خارجه آمریکا در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۲۹ (۱۸ فوریه ۱۹۷۵) باتفاق آقای جوزف سیسکو معاون وزارت امور خارجه آمریکا بحضور شاهنشاه آریامهر شرفیاب گردید. در این شرفیابی مذاکراتی پیرامون اوضاع خاورمیانه، مسئله انرژی و اوضاع بین‌المللی صورت گرفت.

مناسبات اقتصادی

مناسبات اقتصادی ایران و آمریکا در سال ۱۳۵۳ گسترش بسیار قابل ملاحظه‌ای داشت:

بدعوت دولت شاهنشاهی خانم دیکسی. ال. ری Dixy L. Ray رئیس کمیسیون انرژی اتمی آمریکا در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۳۰ در راس هیاتی به ایران مسافرت نمود و با مقامات ایرانی در مورد همکاریهای دو کشور در زمینه انرژی اتمی مذاکراتی انجام داد.

در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۱۹ قرارداد خرید خدمات مربوط به غنی کردن اورانیوم برای تأمین سوخت نیروگاههای اتمی ایران بین آقای اکبر اعتماد معاون نخست وزیر و رئیس سازمان انرژی اتمی ایران و آقای ژولیس روبن نماینده کمیسیون انرژی اتمی ایالات متحده آمریکا در تهران به امضا رسید .

در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۲۱ شرکت ملی نفت ایران اعلام نمود که یک قرارداد . . ۵ میلیون دلاری پتروشیمی بین ایران و شرکت آمریکائی داو کیمیکالز Dow Chemicals به امضا رسیده است .

در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۲۱ شرکت جدیدی برای تولید الیاف پلی استرو اکریلیک با مشارکت جمعی از صاحبان صنایع ، بانکها و صنایع نساجی ایران و شرکت دوپان امریکا تشکیل گردید . تأسیسات صنعتی این طرح با هزینه‌ای بالغ بر ۱۷ میلیارد ریال (حدود ۲۵۰ میلیون دلار) در نزدیکی اصفهان احداث و بهره‌برداری از آن تا حدود دو سال ونیم دیگر آغاز خواهد شد. شصت درصد سهام این طرح به مشترکین ایرانی و . ۴ درصد سهام آن به شرکت دوپان تعلق دارد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۲۸ اعلام گردید که مقاوله نامه‌ای بین شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران و شرکت یونیون کارباید آمریکا برای ایجاد یک مجتمع پتروشیمی با سرمایه . . ۷۰۰ میلیون دلار در ایران به امضاء رسیده است .

در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۱۸ موافقتنامه‌ای برای ایجاد یک مجتمع شیرو گوشت بین وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و بانک توسعه کشاورزی ایران از یکطرف و بخش خصوصی مرکب از سهامداران ایرانی و آمریکائی از طرف دیگر بنام شرکت مجتمع کشت و صنعت ایران و آمریکا با امضا رسید . قرار است این شرکت مراکز پذیرش دام ، مزارع نمونه دامپروری و یک واحد نمایش تولید مثل دامی در ایران تأسیس نماید .

در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۷ قرار دادی بین شرکت سهامی لوله سازی و شرکت آمریکائی گایزراستیل وتم اینترناسیونال برای ساختمان و نصب دو کارخانه لوله سازی در اهواز با امضا رسید. ظرفیت هر یک از کارخانه‌ها ۲۴ تن در سال و هزینه اجرای این طرح در حدود ۷۷ میلیون دلار میباشد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۷ (۲۹ اکتبر ۱۹۷۴) موافقتنامه همکاری فنی بین دولت شاهنشاهی ایران و سازمان ملی فضائی امریکا (ناسا) توسط آقای عبدالمجید مجیدی وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه و آقای هلمز سفیر ایالات متحده امریکا در دربار شاهنشاهی به امضا رسید. بموجب این موافقتنامه نخستین

ایستگاه گیرنده در آسیا بمنظور اخذ مستقیم اطلاعاتی که بوسیله ماهواره تکنولوژی منابع زمینی مخایره میشود ، در ایران احداث خواهد شد.

در تاریخ ۱۰/۸/۱۳۵۳ (اول نوامبر ۱۹۷۴) آقای هنری کیسینجر وزیر مورخارجه امریکا بهنگام دیدار از ایران با آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی ایران ملاقات و مذاکره نمود . در پایان این مذاکرات یک علامیه مشترك منتشر گردید که طی آن طرفین توافق کردند که یک کمیسیون مشترك بمنظور گسترش مناسبات و همکاری موجود بین دو کشور تشکیل دهند .

اولین اجلاس کمیسیون مزبور روز ۱۱ آبانماه (۲ نوامبر) در تهران تشکیل گردید و پیرو آن تصمیم گرفته شد کمیته هائی تحت عنوان اقتصادی و مالی ، انرژی اتمی ، کشاورزی ، علوم و تکنولوژی و آموزش ، نیروی انسانی و همکاریهای فنی تشکیل گردد .

در اول بهمن ماه ۱۳۵۳ (۲۱ ژانویه ۱۹۷۵) اولین اجلاس کمیته انرژی در تهران تشکیل شد . ریاست هیأت نمایندگی ایران را آقای اکبر اعتماد معاون نخست وزیر و رئیس سازمان انرژی ایران و ریاست هیأت نمایندگی امریکائی را خانم دیکسی ری Dixy L. Ray معاون وزارت امور خارجه امریکا بنمایندگی از طرف آقای سیمنس Seamans عهده دار بودند .

در تاریخ ۱۴/۱۱/۱۳۵۳ (۳ فوریه ۱۹۷۵) کمیته کشاورزی اولین اجلاس خود را در تهران تشکیل داد . ریاست هیأت نمایندگی ایران را آقای حسین سپهری معاون وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و ریاست هیأت نمایندگی امریکا را آقای وست Q.M. West رئیس قسمت تحقیقات اقتصادی وزارت کشاورزی امریکا بعهده داشتند .

در این اجلاس طرفین مذاکراتی بمنظور تعیین موارد همکاری دو کشور در زمینه های مختلف کشاورزی بعمل آوردند .

در تاریخ ۱۵/۱۱/۱۳۵۳ (۴ فوریه ۱۹۷۵) اولین اجلاس کمیته نیروی انسانی و همکاریهای فنی در واشنگتن تشکیل شد. آقای فریدون ناصری معاون وزارت کار و امور اجتماعی ریاست هیأت نمایندگی ایران و آقای شوپرت R.F. Schubert معاون وزارت کار ریاست هیأت نمایندگی امریکارا عهده دار بودند.

در ۲۰/۱۱/۱۳۵۳ (۹ فوریه ۱۹۷۵) اولین اجلاس کمیته اقتصادی و مالی ایران و امریکا در تهران تشکیل شد . آقای حسنعلی مهران معاون کل وزارت امور اقتصادی و دارائی ریاست هیأت نمایندگی ایران و آقای تیپر J.K. Taber

معاون وزارت بازرگانی ریاست هیأت نمایندگی امریکا را بعهدہ داشتند .

در ۱۳۵۳/۱۱/۲۱ (۱۰ فوریه ۱۹۷۵) کمیته علوم و تکنولوژی اولین اجلاس خود را در واشنگتن تشکیل داد . ریاست هیأت نمایندگی ایران را آقای بهمن پارسا معاون وزارت علوم و آموزش عالی و ریاست هیأت نمایندگی امریکا را خانم دیکسی ری Dixy L. Ray معاون وزارت اسور خارجه این کشور عهده‌دار بودند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۱۰ (اول مارس ۱۹۷۵) آقای هوشنگ انصاری وزیر اسور اقتصادی و دارائی برای شرکت در دومین اجلاس کمیسیون مشترک وزیران ایران و امریکا باین کشور مسافرت نمود . در این اجلاس ریاست هیأت نمایندگی امریکا را آقای هنری کیسینجر وزیر اسور خارجه امریکا بعهدہ داشت .

در خاتمه مذاکرات یک موافقتنامه همکاری فنی و یک پروتکل در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۱۳ با مضارسید که نکات برجسته آن بشرح زیر است :

- همکاری در زمینه‌های فنی - تربیت متخصص و ایجاد سازمانهای مربوط
- همکاری در مورد انرژی اتمی - پتروشیمی - ایجاد پالایشگاه و صنایع الکترونیک

- همکاری در اجرای طرحهای زیر بنائی شامل شاهراهها- حمل و نقل- بنادر و راه آهن

- همکاری در مورد گسترش و بهبود کشاورزی در ایران

- همکاری علمی - فنی و آموزشی

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و امریکا در ۹ ماهه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۸۷۲ میلیون دلار گردید .

مناسبات فرهنگی و اجتماعی

مناسبات فرهنگی ایران و امریکا در سال ۱۳۵۳ نیز از تحولات گسترده‌ای برخوردار بود .

در اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ غرفه جهانگردی ایران در فستیوال بین‌المللی ماتورهون نیویورک برقرار گردید و مورد توجه بازدیدکنندگان قرار گرفت .

ایران در نمایشگاه بین‌المللی که در ۱۳۵۳/۲/۱۴ (۴ مه ۱۹۷۴) در Spokane واقع در ایالت واشنگتن افتتاح گردید شرکت نمود .

بدعوت سازمان زنان ایران خانم هلموی سپیلا مشاور ویژه دبیرکل سازمان ملل متحد و خانم بتی فریدن رهبر نهضت آزادی زنان امریکا و خانم جری گریز نویسنده پیشگام نهضت آزادی زن در امریکا به ایران مسافرت نمودند و از فعالیتهای سازمان زنان بازدید بعمل آوردند و ضمناً بحضور علیاحضرت شهبانو شرفیاب شدند .

در اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ گروه باله‌میری لوئیس هنرمندان باله جدید امریکا و در خردادماه خانم ساندر اجانسون هنرمند مشهور امریکا بمنظور اجرای برنامه‌های هنری به تهران مسافرت کردند .

در تاریخ ۱۲ / ۲ / ۱۳۵۳ شصت نفر مدیران آژانسهای جهانگردی امریکا بدعوت وزارت اطلاعات و جهانگردی برای یک بازدید یک هفته‌ای و مطالعه امکانات جهانگردی و تشکیل تورهای مخصوص برای امریکائی‌ها به تهران مسافرت نمودند و ضمناً در یک کنوانسیون جهانگردی که در شیراز تشکیل گردید شرکت کردند .

بمنظور تقدیم دکترای افتخاری در رشته خدمات انسانی به پیشگاه شاهنشاه آریامهر آقای لویدالیوت Elliott رئیس دانشگاه جورج واشنگتن باتفاق هیات امنای این دانشگاه در تاریخ ۱۱ / ۳ / ۱۳۵۳ به ایران مسافرت نمود . آقای الیوت در این سفر با آقای هوشنگ نهاوندی رئیس دانشگاه تهران ملاقات و در زمینه مسائل دانشگاهی به بحث و تبادل نظر پرداختند .

در تاریخ ۱۲ / ۴ / ۱۳۵۳ (۳ ژوئیه ۱۹۷۴) موافقتنامه همکاری علمی و فرهنگی بین ایران و دانشگاه جرج واشنگتن توسط آقای اردشیر زاهدی سفیر شاهنشاه آریامهر و آقای لویدالیوت در واشنگتن به امضاء رسید . براساس این موافقتنامه در تاریخ ۲۹ / ۵ / ۱۳۵۳ (۲۰ اوت ۱۹۷۴) کرسی آریامهر در رشته مدیریت بین‌المللی در دانشگاه جورج واشنگتن تأسیس گردید و آقای دکتر فیلیپ‌گروپ رئیس دانشکده مدیریت دانشگاه مزبور بعنوان نخستین استاد کرسی آریامهر تعیین و مشغول کار شد . دانشگاه مزبور ضمناً موافقت کرد در زمینه ایجاد تسهیلات لازم برای دانشجویان ایرانی که قصد تحصیل در امریکا را دارند همکاری کند .

در نیمه دوم خردادماه ۱۳۵۳ آقای فون براون Von Brown دانشمند امور فضائی امریکا بمنظور مذاکره با مقامات ایرانی در مورد احتیاجات فنی ایران در زمینه استفاده از خدمات ماهواره‌ای در برنامه‌های آموزشی و بهداشتی و ارتباطی

و غیره به ایران مسافرت نمود . وی در این سفر بحضور شاهنشاه آریامهر شرفیاب شد و با آقای هویدا نخست وزیر و آقای مجیدی معاون نخست وزیر و سرپرست سازمان برنامه و بودجه ملاقات کرد .

آقای براون یکبار دیگر در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۱۹ بایران سفر کرد و چند سخنرانی در زمینه استفاده از ماهواره های فضائی برای آموزش و پرورش ایراد نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۱۶ آقای کلتون رئیس مؤسسه آمریکائی مطالعات ایرانی و نماینده موزه تاریخ طبیعی لوس آنجلس به ایران مسافرت کرد و طی این سفر اسکلت و جمجمه فسیل یک ببر متعلق به چهارده هزار سال پیش را به سازمان محیط زیست ایران اهدا نمود .

در خرداد ماه ۱۳۵۳ آقای پروفیسور جروم وایسنر Weisner رئیس دانشگاه M.I.T. آمریکا به ایران مسافرت نمود و با آقای سمعی وزیر علوم و آموزش عالی ملاقات و مذاکره کرد. در این ماه رؤسای قسمتهای آموزشی و مرکز سمعی و بصری و روابط عمومی دانشگاه ایندیانا به ایران آمدند و با رئیس و همچنین معاون پتروشیمی دانشگاه تهران در زمینه تبادل استاد و دانشجو مذاکراتی انجام دادند .

در تیرماه ۱۳۵۳ خانم راجرز معاون دانشگاه تگزاس به ایران مسافرت کرد و با معاونان دانشگاه اصفهان ملاقات و یک سخنرانی نیز ایراد کرد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۷ جایزه ممتاز پیشرفت و موفقیت از طرف یکی از سازمانهای زنان آمریکا بنام لینکس برای تقدیم به سازمان زنان ایران به آقای اردشیر زاهدی سفیر شاهنشاه آریامهر درواشنگتن اهداء گردید.

آقای غلامرضا نیکبهی شهردار تهران بدعوت شهردار سانفرانسیسکو در تیرماه ۱۳۵۳ به آن شهر سفر نمود و ضمن بازدید از سانفرانسیسکو مذاکراتی درباره مسائل مختلف شهری بعمل آورد .

ایران در نمایشگاه محیط زیست در نیمه دوم تیرماه ۱۳۵۳ که در شهر اسپوکانو آمریکا برگزار گردید شرکت نمود

در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۱ کرسی مهندسی نفت آریامهر طی مراسم خاصی در دانشگاه کالیفرنیا جنوبی افتتاح گردید. در این مراسم آقای اردشیر زاهدی سفیر شاهنشاه آریامهر عطیه ملوکانه را بمبلغ یک میلیون دلار بمنظور انجام تحقیقات علمی در رشته های مربوط به مهندسی نفت و پژوهش در زمینه مخازن نفتی در ایران به رئیس دانشگاه مزبور تسلیم نمود .

آقای پروفیسور جان کنت گالبرایت J.K. Galbraith استاد اقتصاد دانشگاه هاروارد در نیمه دوم شهریورماه ۱۳۵۳ به ایران مسافرت نمود و با آقای عبدالمجید مجیدی معاون نخست‌وزیر و سرپرست سازمان برنامه و بودجه و آقای نهاوندی رئیس دانشگاه تهران ملاقات و در زمینه مسائل آموزشی و اقتصادی به تبادل نظر پرداخت .

آقای کارل هیگرن رئیس کل اتحادیه آژانسهای جهانگردی آمریکا (آستا) در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۱۸ بمنظور مذاکره با مقامات ایرانی در زمینه مسائل مربوط به توسعه جهانگردی به مدت ده روز به ایران مسافرت کرد .

بدعوت سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۱۱ آقای استون سولر رئیس دانشگاه جان هاپکینز و آقای راسل مورگان رئیس مرکز پزشکی دانشگاه مزبور به ایران مسافرت کردند و طی اقامت در ایران به حضور مبارک ملوکانه شرفیاب شدند و با عده‌ای از مقامات فرهنگی و دانشگاهی ملاقات و در زمینه مسائل آموزشی و تبادل استاد و دانشجو مذاکراتی بعمل آوردند .

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۳ یک قرار داد همکاری بین دانشگاه تهران و دانشگاه یوتا به امضا رسید . بموجب این قرار داد در هر سال تحصیلی یک یا دو نفر از استادان دانشگاه یوتا در دانشگاه تهران تدریس خواهند کرد و دانشجویان دانشکده پزشکی داریوش کبیر قسمتی از دوره تخصصی خود را در بیمارستان سالت لیک سیتی طی خواهند نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۲۳ آقای مک‌گیل رئیس دانشگاه کلمبیا و آقای پل مارکس معاون دانشگاه درامورپزشکی و رئیس دانشکده پزشکی دانشگاه کلمبیا به ایران سفر کردند و با آقای سمیعی وزیر علوم و آموزش عالی و مقامات دانشگاهی ملاقات و در زمینه همکاریهای دانشگاهی مذاکره و تبادل نظر بعمل آوردند .

در آذرماه ۱۳۵۳ آقای گامبی استاد دانشگاه کارولینای شمالی بدعوت دانشگاه تهران به ایران مسافرت نمود و چند سخنرانی علمی ایراد کرد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۲۵ آقای جان هابارد رئیس دانشگاه کالیفرنیا جنوبی به ایران مسافرت کرد و با آقای سمیعی وزیر علوم و آموزش عالی نیز ملاقات و مذاکره نمود .

در دیماه ۱۳۵۳ نخستین جلسه کمیته ایرانی بزرگداشت دوستمین سال انقلاب آمریکا که قرار است در سال ۱۳۵۵ (۱۹۷۶) از طرف دولت

و ملت آمریکا برگزار شود بریاست علیاحضرت شهبانوی ایران تشکیل گردید .
دومین جلسه این کمیته نیز در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۱۹ تشکیل گردید .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۲۳ یک قرار داد همکاری بین مرکز مطالعات عالی بین‌المللی دانشگاه تهران و مرکز مطالعات خاورمیانه دانشگاه جان‌هاپکینز به امضاء رسید .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۱۵ سرهنگ جیمزاروین فضانورد آمریکائی به ایران مسافرت نمود و درباره مشاهدات و تحقیقات علمی خود سخنرانی کرد . سرهنگ اروین ضمن ملاقات با آقای هویدا نخست‌وزیر تابلوئی حاوی پرچم ایران که بکره ماه برده شده برای تقدیم به پیشگاه سلوکانه به آقای نخست‌وزیر تسلیم نمود .

ایران در کنفرانس سالانه اتحادیه آژانسهای خبری آمریکا (آستا) که در بهمن ماه ۱۳۵۳ در شیکاگو برگزار گردید شرکت نمود .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۲۱ نوزدهمین مراسم بزرگداشت زاد روز ادیسون مخترع شهیر آمریکائی با پیام شاهنشاه آریامهر افتتاح گردید . بنیاد ادیسون شهر تهران را برای برگزاری این مراسم انتخاب نموده بود و علاوه بر ایران ۲۰ کشور دیگر نیز در این بزرگداشت شرکت کردند .

در بهمن ماه ۱۳۵۳ آقای جوزف پارک استاد دانشگاه کلرادو و محقق برجسته علم شیمی بدعوت دانشگاه ملی برای کمک به برنامه ریزی در زمینه رشته‌های تحقیقاتی به ایران مسافرت کرد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۲۵ نمایشگاه فرهنگی و هنری ایران از طرف بنیاد کالای بمناسبت موفقیت‌های ایران در زمینه‌های اقتصادی ، صنعتی ، اجتماعی و فرهنگی در ایالت جورجیا گشایش یافت .

در نیمه دوم بهمن ماه ۱۳۵۳ آقای هاریسون اشمیت دانشمند زمین‌شناس و فضا نورد آمریکائی به ایران مسافرت نمود و درباره مشاهدات خود در سفر فضائی با آپولو ۱۷ اطلاعاتی در اختیار علاقمندان قرار داد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۳۰ یک موافقتنامه همکاری بین دانشگاه آزاد تهران و دانشگاه فلوریدای آمریکا در زمینه مهارت‌ها و کاربرد کامپیوتر برای آموزش عالی به امضاء رسید . براساس این موافقتنامه گروه‌های تهیه دروس هر دو دانشگاه با همکاری یکدیگر برنامه آموزش بر مبنای کامپیوتر را تهیه خواهند کرد .

در خرداد ماه ۱۳۵۳ تیم بسکتبال نیروهای مسلح شاهنشاهی بمنظور

شرکت در مسابقات بسکتبال ارتشهای جهان و در آذرماه ۱۳۵۳ دوفتر از مشت‌زنان ایرانی که عضویت تیم مشت‌زنی آسیا برگزیده شده بودند به‌مراه تیم مزبور بمنظور مسابقه با تیم مشت‌زنی ایالات متحده آمریکا به آنکشور مسافرت کردند .

در سال ۱۳۵۳ تعدادی از دانش‌آموزان دبیرستانهای آمریکا بدعوت خانواده‌های ایرانی و از طریق بنیاد آمریکن فیلدسرویس به ایران آمدند و طی دو ماه اقامت در ایران از شهرستانهای مختلف کشور بازدید نموده و با پیشرفتهای ایران آشنا شدند . متقابلاً تعدادی از دانش‌آموزان ایرانی بدعوت خانواده‌های آمریکائی از طریق این بنیاد برای مدت یکسال به آمریکا اعزام شدند .

در اوائل اسفند ماه ۱۳۵۳ آقای عبدالحسین سمعی وزیر علوم و آموزش عالی در رأس هیات نمایندگی دانشگاه رضاشاه کبیر به آمریکا مسافرت کرد . در این سفر آقای سمعی با آقای باک رئیس دانشگاه‌هاروارد ملاقات و در زمینه همکاریهای دانشگاهی بین دانشگاه‌هاروارد و دانشگاه رضاشاه کبیر مذاکرات و توافقهائی بعمل آورد .

در سال ۱۳۵۳ تعدادی از اساتید دانشگاه‌های آمریکا بمنظور شرکت در کنگره‌های مربوط به رشته تخصصی و یا انجام مطالعات و تحقیقات در زمینه‌های مورد علاقه خود به ایران مسافرت نمودند .

در اینسال ایالات متحده تعدادی بورس در زمینه‌های مختلف مهندسی، تعلیم و تربیت کودکان استثنائی، حقوق بین‌المللی و تطبیقی و زمینه‌های دیگر در اختیار داوطلبان ایرانی قرار داد ضمناً تعدادی کارآموز از طرف مؤسسات مختلف جهت کارآموزی در رشته‌های مورد نظر به آمریکا اعزام گردیدند .

کانادا

روابط دوستانه ایران و کانادا در سال ۱۳۵۳ در زمینه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی و فرهنگی از تحولات مطلوبی برخوردار بود.

آقای امیرعباس هویدا نخست‌وزیر بدعوت آقای Pierre Elliott Trudeau نخست‌وزیر کانادا از تاریخ ۱۸ تا ۲۳ آذرماه ۱۳۵۳ (۹ تا ۱۴ دسامبر ۱۹۷۴) در رأس هیاتی از کشور کانادا بازدید رسمی بعمل آورد. در این مدت آقای هویدا با نخست‌وزیر کانادا، جمعی از وزیران آنکشور و نخست‌وزیران ایالت‌های Ontario و Quebec وعده‌ای دیگر از مقامات محلی پیرامون مسائل موردعلاقه دو کشور مذاکراتی انجام داد. در این سفر دکترای اقتصاد دانشگاه اتاوا به آقای امیرعباس هویدا اهدا گردید.

در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۷ مأموریت آقای پرویز عدل سفیر شاهنشاه آریامهر در کانادا خاتمه یافت و آقای فضل‌اله رضا سفیر جدید شاهنشاه آریامهر در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۳۰ ((۲۱ نوامبر ۱۹۷۴)) استوارنامه خود را به نماینده فرماندار کل کانادا تسلیم نمود.

در بهمن‌ماه ۱۳۵۳ چهل و سه نفر از دانشجویان دفاع ملی کانادا به سرپرستی آقای G.I.I. Edwards از ایران بازدید نمودند و با آقای هویدا نخست‌وزیر و آقای خلعت‌بری وزیر امور خارجه ملاقات کردند.

مناسبات اقتصادی

آقای السترگیلسپی Alastair Gillespie وزیر صنایع و بازرگانی کانادا در تاریخ سی‌ویکم فروردین‌ماه ۱۳۵۳ در رأس هیاتی مرکب از نمایندگان بخش دولتی و بخش خصوصی آنکشور به مدت سه روز به ایران مسافرت کرد.

وی در این سفر افتخار شرفیابی به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر را حاصل نمود و با آقای هویدا نخست‌وزیر و چند تن از وزراء وعده‌ای از مقامات بلندپایه اقتصادی کشور ملاقات و در زمینه مسائل اقتصادی و بازرگانی مورد علاقه طرفین مذاکراتی انجام داد .

در پایان این مذاکرات یادداشت تفاهمی در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۳ (۲۳ آوریل ۱۹۷۴) بین آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی از جانب ایران و آقای Gillespie از جانب کانادا به امضا رسید . بموجب این یادداشت قرار شد کمیسیون مشترکی در سطح معاونین تشکیل شود و امکانات مربوط به مبادلات کالا ، اجرای طرحهای مشترک و سایر همکاریهای اقتصادی و فنی بین ایران و کانادا را مورد بررسی قرار دهد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۵ اعلام گردید که گروه ژیلکون یک کنسرسیوم مرکب از سه شرکت ایرانی و یک شرکت کانادائی قرار دادی به مبلغ ۵۰ میلیون دلار برای ساختمان یک مجتمع بزرگ بمنظور بهره‌برداری از منابع جنگلی ایران منعقد ساخته است . این طرح مربوط به ساختمان یک کارخانه چوب‌بری ، یک کارخانه خمیرچوب ، یک کارخانه کاغذسازی و یک کارخانه تخته سه لائی سازی میباشد .

در جریان مسافرت آقای هویدا نخست‌وزیر به کانادا در آذرماه ۱۳۵۳ نیز مذاکرات وسیعی در زمینه همکاریهای اقتصادی و بازرگانی و فنی بین ایران و کانادا انجام گرفت .

ارزش کل مبادلات بازرگانی ایران و کانادا در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ برسی و دو میلیون دلارگردید و نسبت به دوره مشابه آن در سال ۱۳۵۲ ده میلیون دلار افزایش داشته است .

مناسبات فرهنگی

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۱۴ (چهارم می ۱۹۷۴) آقای ری‌موند کلی بانسکی فیلسوف و رئیس انجمن بین‌المللی فلسفه و استاد فلسفه دانشگاه مک‌گیل کانادا به ایران مسافرت نمود و به پیشگاه علیا حضرت شهبانو شرفیاب شد و با آقای حسین نصر رئیس دانشگاه صنعتی آریاسهر ملاقات و مذاکره نمود .

در شهریور ماه ۱۳۵۳ آقای روزه‌سو رئیس کمیته برگزاری بازیهای المپیک و کمیسرکل بازیهای ۱۹۷۶ به‌مراهی یک هیأت کانادائی بمنظور

مطالعه سازمان دهی هفتمین دوره بازیهای آسیائی به ایران مسافرت نمود و ضمناً با قائم مقام و دبیرکل سازمان ایرانی مجامع بین المللی پیرامون خدمات ارائه شده در بازیهای آسیائی ونحوه آن و استفاده از طرح سازمان مزبور برای بازیهای المپیک کانادا مذاکراتی انجام داد .

ایران در نمایشگاه جهانگردی مونترال که از پنجم تا دهم آبانماه ۱۳۵۳ برگزارگردید شرکت کرد و غرفه ایران جایزه اول غرفه های ملل شرکت کننده در نمایشگاه مزبور را بدست آورد . ضمناً هیاتهایی از جانب وزارت اطلاعات و جهانگردی و هواپیمائی ملی ایران و همچنین تعدادی از روسای آژانسهای جهانگردی و مدیران مهمانخانه های ایران بمنظور شرکت در چهل و چهارمین کنگره آستا ، که همزمان با نمایشگاه مذکور تشکیل گردید به کانادا مسافرت کردند .

ب- کشورهای آمریکای لاتین

آرژانتین

روابط ایران و آرژانتین در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم و همکاری ادامه یافت .

در خردادماه ۱۳۵۳ مأسوریت آقای علی نوری اسفندیاری سفیر شاهنشاه آریامهر در آرژانتین به پایان رسید و آقای عزیزاله اسکندری سفیر جدید شاهنشاه آریامهر در آنکشور در تاریخ بیستم تیرماه ۱۳۵۳ (یازدهم ژوئیه ۱۹۷۴) استوارنامه خود را به حضرت رئیس جمهوری آرژانتین تسلیم نمود .

در سال ۱۳۵۳ پیامهای تبریکی بین سران دو کشور بمناسبت جشنهای ملی ایران و آرژانتین مخابره شد .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و آرژانتین در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ برسی و هفت میلیون دلار بود .

برزیل

روابط دوستانه ایران و برزیل در سال ۱۳۵۳ بر پایه حسن تفاهم و همکاری ادامه یافت .

در تاریخ ۱۳۵۳/۱/۳۰ (۱۹ آوریل ۱۹۷۴) ماموریت آقای جمال حاتم سفیر شاهنشاه آریامهر در برازیلیا خاتمه یافت و آقای علی فتوحی سفیر جدید شاهنشاه آریامهر در تاریخ ۱۳۵۳ / ۴ / ۲۰ استوارنامه خود را بحضور حضرت ژنرال ارنستو گیزل Ernesto Geisel رئیس جمهوری برزیل تقدیم داشت .

ماموریت آقای Paulo Braz Pinto Da Silva سفیر برزیل در دربار شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۲۳ (۱۵ اکتبر ۱۹۷۴) پایان یافت و آقای Aluysio Regis - Bittencourt سفیر جدید این کشور در تاریخ ۱۳۵۳/۱/۳۰ استوارنامه خود را به پیشگاه مبارک اعلی حضرت همایون شاهنشاه آریامهر تقدیم نمود .

بدعوت حزب ایران نوین آقای Murilo Badaro دبیر کل حزب اکثریت برزیل Arena از تاریخ ۱۸ تا ۲۱ دیماه ۱۳۵۳ (۸ تا ۱۱ ژانویه ۱۹۷۵) به ایران مسافرت نمود و در سومین کنگره حزب ایران نوین شرکت نمود .

در اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ بفرمان مطاع مبارک ملوکانه مبلغ ۵۰۰ دلار از طرف جمعیت شیروخورشید سرخ ایران بمنظور اعلام همدردی و شرکت در خدمات امدادی در مورد بازماندگان و آسیب دیدگان حادثه سیل در برزیل به صلیب سرخ آنکشور اعطا گردید .

در شهریورماه ۱۳۵۳ گروه رقص Capo Eira از جانب برزیل در جشنواره هنر شیراز شرکت نمود .

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان تعداد ۷ جلد کتاب به کنگره Iby که از تاریخ ۲۹ مهر تا ۳ آبانماه ۱۳۵۳ در ریو دو ژانیرو تشکیل گردید

اهدا نمود .

یک هیأت ۲۳ نفری از پزشکان ایرانی از تاریخ ۱۷ تا ۲۵ آبانماه ۱۳۵۳ (۸ تا ۱۶ نوامبر ۱۹۷۴) بمنظور شرکت درکنگره بین المللی پزشکی ریودوژانیرو به برزیل عزیمت نمود .

حجم مبادلات بازرگانی ایران و برزیل در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۱۱ میلیون دلار بود

پرو

مناسبات دوستانه ایران و پرو در سال ۱۳۵۳ بر پایه حسن تفاهم و همکاری در جهت گسترش و تحکیم بیشتر ادامه یافت .

در تاریخ ۲۱ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ ژنرال جرج فرناندز مالدونادو G.Fernandes Maldonado وزیر انرژی و معادن پرو در رأس هیأتی بمدت سه روز به ایران مسافرت نمود. وزیر انرژی و معادن پرو در این سفر با آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه ، آقای فرخ نجم‌آبادی وزیر صنایع و معادن و آقای ایرج وحیدی وزیر نیرو ملاقات و مذاکراتی در زمینه مسائل مورد علاقه فیما بین بعمل آورد .

آقای M.Rene Hooper Lopez اولین سفیر اکردیته پرو در دربار شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۲۳ (۱۴ سپتامبر ۱۹۷۴) استوارنامه خود را به پیشگاه مبارک ملوکانه تقدیم داشت.

حجم مبادلات بازرگانی بین دو کشور در نهمه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر دوست هزار دلار بود .

جامائیکا

در سال ۱۳۵۳ فصل جدیدی در مناسبات بین ایران و جامائیکا گشوده شد و دولت شاهنشاهی ایران و دولت جامائیکا بمنظور توسعه روح تفاهم و تحکیم روابط رویه گسترش دوستی و همکاری بین کشورها و مردم خود تصمیم گرفتند از تاریخ ۲۹ بهمن ماه ۱۳۵۳ (۱۸ فوریه ۱۹۷۵) روابط سیاسی برقرار کنند .

بدعوت آقای فریدون سهدوی وزیر بازرگانی آقای پاترسون P. J. Patterson وزیر صنایع و جهانگردی و بازرگانی خارجی جامائیکا در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۷ (۸ دسامبر ۱۹۷۴) در رأس هیاتی بمدت دوازده روز به ایران مسافرت نمود . آقای پاترسون در این سفر با آقای غلامرضا کیانپور وزیر اطلاعات و جهانگردی، آقای عبدالمجید مجیدی وزیر مشاور و سرپرست سازمان برنامه و بودجه و چندتن از مقامات وزارت بازرگانی ملاقات و در زمینه مسائل مورد علاقه فیما بین مذاکراتی انجام داد . در پایان مذاکرات آقای پاترسون با مقامات وزارت بازرگانی قرارداد مربوط به خرید ۳۵ هزارتن شکر از جامائیکا در تاریخ ۱۸ آذرماه ۱۳۵۳ بین دو کشور به امضای رسید . بموجب این قرارداد دولت ایران طی ۷ سال آینده سالانه ۵ هزارتن شکر خام از جامائیکا خریداری خواهد کرد .

شیلی

مناسبات ایران و شیلی در سال ۱۳۵۳ بر پایه حسن تفاهم و همکاری ادامه یافت .

آقای عزیزاله اسکندری سفیر اکردیته ایران در شیلی در تاریخ ۶ آذرماه ۱۳۵۳ (۲۷ نوامبر ۱۹۷۴) استوارنامه خود را بحضور ژنرال پینوچه Pinocnet رئیس جمهور شیلی تسلیم نمود. ژنرال پینوچه در این ملاقات رهبری خردمندانه شاهنشاه آریاسهر را مورد تمجید قرار داد و اضافه کرد راهیکه معظم له برای ترقی ملت ایران و کشور شاهنشاهی در پیش گرفته اند هم اکنون سرمشق ما قرار دارد و میخواستیم از تجربیات کشور شاهنشاهی در این راه استفاده کنیم و امیدواریم همانطور که شاهد پیشرفتهای روزافزون ایران بوده ایم در کشور خود نیز به ترقیات اقتصادی و اجتماعی نائل شویم . دولت شیلی خواستار روابط بسیار نزدیک با ایران میباشد و بر همین اساس اولین سفیر شیلی در دربار شاهنشاهی از بین بهترین شخصیتهای سیاسی کشور انتخاب و اعزام شده است .

ژنرال آریورو - یووان زونیکا Arturo Yovane Zuniga اولین سفیر مقیم شیلی در دربار شاهنشاهی در تاریخ ۱۱/۸/۱۳۵۳ (۲ نوامبر ۱۹۷۴) استوارنامه خود را به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر تقدیم نمود .

مناسبات اقتصادی

در تاریخ ۷/۱۱/۱۳۵۳ (۲۷ ژانویه ۱۹۷۵) آقای رائل سز (Raoulsaez) وزیر هماهنگ کننده امور اقتصادی شیلی باتفاق مشاور اقتصادی خود آقای ریکاردو کلارو Ricardo Claro بمنظور بررسی امکانات همکاری اقتصادی بین دو کشور بایران سفر نمود. آقای رائل سز در این سفر به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر شرفیاب شد و با آقای هوشنگ انصاری وزیر

امور اقتصادی و دارائی و آقای دکتر منوچهر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران پیرامون توسعه روابط اقتصادی بین دو کشور مذاکراتی بعمل آورد.

حجم مبادلات بازرگانی ایران و شیلی در نهمه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر بیست و چهار هزار دلار بود .

کوبا

روابط ایران و کوبا در سال ۱۳۵۳ با استقرار روابط سیاسی بین دو کشور وارد مرحله جدیدی شد.

دولت شاهنشاهی ایران به پیروی از سیاست مستقل ملی خود سببی برگسترش روابط دوستانه با همه کشورها صرفنظر از نوع رژیم حکومتی آنها در تاریخ بیست و یکم بهمن ماه ۱۳۵۳ (دهم فوریه ۱۹۷۵) با جمهوری کوبا که متساویا علاقمند به تحکیم روابط فیما بین بود مبادرت به برقراری روابط سیاسی در سطح سفارت نمود.

در سال ۱۳۵۳ بین سران دو کشور بمناسبت اعیاد ملی یکدیگر تلگرافهای تبریکی مبادله گردید.

مکزیک

روابط دوستانه ایران و مکزیک در سال ۱۳۵۳ بر پایه حسن تفاهم و همکاری ادامه یافت .

در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۲۲ یک هیأت اقتصادی مکزیک به ایران مسافرت نمود اعضای هیأت مزبور در این سفر با آقای طاهر ضیائی رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران ملاقات و پیرامون امکانات همکاری اقتصادی و بازرگانی بابخش خصوصی ایران مذاکرتی انجام دادند .

آقای اردشیر زاهدی سفیر اکردیته شاهنشاه آریاسهر در مکزیک در تاریخ ۱۳۵۳/۲/۳۱ (۲۱ مه ۱۹۷۴) استوارنامه خود را به حضور حضرت لوئیس اچوریا آلوارز (Luis Echeverria Alvarez) رئیس جمهوری مکزیک تسلیم نمود. آقای زاهدی در این ملاقات با حضرت رئیس جمهوری مکزیک پیرامون روابط سیاسی و مسائل مورد علاقه دو کشور مذاکراتی انجام داد .

حجم مبادلات بازرگانی ایران و مکزیک در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ششصد و پنجاه هزار دلار بود.

ونزوئلا

روابط دوستانه ایران و ونزوئلا در سال ۱۳۵۳ براساس حسن تفاهم و همکاری ادامه یافت .

آقای رافائل کالدرا Rafael Caldera رئیس جمهوری پیشین ونزوئلا و یانو در تاریخ چهاردهم مهرماه ۱۳۵۳ (۶ اکتبر ۱۹۷۴) بطور خصوصی بمدت هفت روز از ایران بازدید کردند آقای Caldera در این سفر به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر شرفیاب گردید.

بهنگام برگزاری کنفرانس سران کشورهای صادرکننده نفت در الجزیره حضرت کارلوس آندره پرز Carlos Andres Perez رئیس جمهوری ونزوئلا در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۱۴ (۵ مارس ۱۹۷۵) بحضور اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر رسید و درباره همکاریهای نفتی دو کشور و همچنین مسائل مورد علاقه فیما بین مذاکراتی انجام داد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۰ آقای والننتین هرناندز V. Hernandez وزیر معادن و نفت و آقای کارلوس رانجل Rangel وزیر مشاور در امور سرمایه گذاری ونزوئلا به ایران مسافرت کردند و ضمن ملاقات با آقای هویدا نخست وزیر و آقای جمشید آموزگار وزیر کشور و سرپرست سازمان امور اداری و استخدامی کشور و آقای دکتر منوچهر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران مذاکراتی در زمینه همکاریهای اقتصادی و نفتی دو کشور بعمل آوردند.

مأموریت آقای Otmaro Silva سفیر ونزوئلا در دربار شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۲۷ (۱۸ اوت ۱۹۷۴) پایان یافت و آقای برمودز بریسنو Bermudez Briceno سفیر جدید این کشور در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۲۷ (۱۸ مارس ۱۹۷۵) رونوشت استوارنامه خود را به آقای عباسعلی خلعتبری وزیر امور خارجه تسلیم نمود .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و ونزوئلا در نهمه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر شانزده هزار دلار بود.

هائیتی

در سال ۱۳۵۳ فصل نوینی در مناسبات دوستانه ایران و هائیتی گشوده شد و دو کشور در تاریخ بیستم شهریورماه این سال (۱۱ سپتامبر ۱۹۷۴) بمنظور توسعه مناسبات و ایجاد همکاری نزدیک بین خود روابط سیاسی در سطح سفارت برقرار نمودند.

آقای ادنبروتوس (Edner Brutus) وزیر امور خارجه هائیتی در مردادماه ۱۳۵۳ در رأس یک هیأت حسن نیت به ایران مسافرت نمود و ضمن شرفیابی به پیشگاه مبارک ملوکانه با مقامات وزارت امور خارجه ملاقات و مذاکره نمود.

سایر کشورهای آمریکای لاتین

مناسبات دوستانه ایران و کشورهای اکوادور - پاراگوئه - اورگوئه -
ترینیداد و توباگو و کلمبیا در سال ۱۳۵۳ نیز براساس حسن تفاهم و همکاری
ادامه یافت .

حجم مبادلات بازرگانی ایران و کشورهای مزبور در نیمه اول سال ۱۳۵۳
بالغ بر ۴/۵ میلیون دلار بود .

فصل هشتم

روابط ایران با کشورهای استرالیا و زلاند نو

استرالیا

روابط دوستانه ایران و استرالیا در سال ۱۳۵۳ تحولات گسترده و چشمگیری داشت و در زمینه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی و فرهنگی تحولاتی بشرح زیر صورت گرفت:

اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر و علیا حضرت شهبانوی ایران بدعوت حضرت سرجان کر Sir John Kerr فرماندارکل استرالیا و یانو از تاریخ ۲۹ شهریور تا ۵ مهرماه ۱۳۵۳ (۲۰ تا ۲۷ سپتامبر ۱۹۷۴) از استرالیا دیدار رسمی بعمل آوردند. در این مسافرت آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه و عده‌ای دیگر از شخصیت‌های مملکتی در التزام رکاب همایونی بودند. شاهنشاه آریامهر در این سفر آقای ویتلام E.G. Whitlam نخست وزیر استرالیا و جمعی از وزیران و عده‌ای از مقامات را بحضور پذیرفتند و مذاکراتی در زمینه مسائل مورد علاقه فیما بین انجام دادند.

در اعلامیه مشترکی که در پایان این مسافرت انتشار یافت سران دو کشور علاقه متقابل خود را به تحکیم روابط دوستانه فیما بین ابراز داشتند و لزوم عدم اعمال نفوذ قدرتهای بزرگ در اقیانوس هند را تأکید و یادآور شدند که امنیت خلیج فارس و اقیانوس هند باید در وهله اول از طرف کشورهای ساحلی تأمین گردد و بین ایران و استرالیا و سایر کشورهای ساحلی همکاری بیشتری

در مورد مسائل مربوط به حفظ صلح و امنیت این مناطق بعمل آید .

در تاریخ ۱۳۰۳/۳/۲۷ (هفدهم ژوئن ۱۹۷۴) مأموریت آقای هنری داگلاس وایت Henry Douglas White سفیر استرالیا در دربار شاهنشاهی پایان یافت و آقای Ivorg Bowden سفیر جدید آن کشور در تاریخ ۱۳۰۳/۴/۱۸ (۹ ژوئیه ۱۹۷۴) استوارنامه خود را به پیشگاه مبارک ملوکانه تقدیم داشت .

بدعوت حزب ایران نوین آقای R. Southey دبیر کل حزب لیبرال استرالیا و آقای L. Solomon رئیس حزب Country و آقای D. Combe دبیر حزب کارگر برای شرکت در سومین کنگره حزب ایران نوین که در دیماه ۱۳۰۳ در تهران برگزار گردید به ایران مسافرت نمودند .

آقای Robert Hawka رئیس حزب کارگر و همچنین رئیس اتحادیه های کارگری استرالیا در تاریخ ۱۳۰۳/۱۲/۴ (۲۳ فوریه ۱۹۷۵) بطور خصوصی از ایران دیدار نمود و با آقای هویدا نخست وزیر وعده های از مقامات حزب ایران نوین ملاقات و مذاکرات دوستانه ای بعمل آورد .

بدعوت اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانوی ایران حضرت سرجان کر (Sir John Kerr) فرماندار کل استرالیا و دخترشان بانو گابریل گیبل از تاریخ ۱۷ تا ۲۰ اسفند ماه ۱۳۰۳ (۸ تا ۱۱ مارس ۱۹۷۵) بطور رسمی از ایران بازدید بعمل آوردند . طی این بازدید حضرت فرماندار کل استرالیا با شاهنشاه آریامهر مذاکرات سودمندی پیرامون گسترش روابط فیما بین و مسائل مهم بین المللی انجام دادند .

آقای Willesie وزیر امور خارجه استرالیا در این سفر فرماندار کل استرالیا را همراهی میکرد .

مناسبات اقتصادی

در زمینه توسعه مناسبات اقتصادی و بازرگانی بین ایران و استرالیا نیز در سال ۱۳۰۳ کوششها و اقدامات چشمگیری صورت گرفت .

در تاریخ ۲۶ فروردین ماه ۱۳۰۳ (۱۰ آوریل ۱۹۷۴) آقای حسنعلی مهران معاون وزارت امور اقتصادی و دارائی در راس هیاتی به مدت یک هفته به استرالیا مسافرت نمود . آقای مهران در این سفر با نخست وزیر و وزرای دارائی و بازرگانی خارجی وعده های از مقامات اقتصادی و مالی استرالیا ملاقات و در زمینه

گسترش همکاریهای اقتصادی و سرمایه‌گذاری مشترك دو کشور مذاکراتی انجام داد و قرار شد دولت استرالیا پس از بررسی کامل این موضوع هیاتی برای تعقیب این مذاکرات به تهران اعزام نماید و بدین منظور آقای J. Scull معاون وزارت بازرگانی خارجی استرالیا در راس یک هیأت نه نفری در تاریخ ۲/۳/۱۳۵۳ (۲۳ مه ۱۹۷۴) بمدت یک هفته به ایران مسافرت کرد و ضمن ملاقات و مذاکره با مقامات اقتصادی ایران مطالعاتی در زمینه گسترش و متنوع کردن مبادلات بازرگانی دو کشور انجام داد.

در تاریخ ۱۰/۴/۱۳۵۳ آقای منصور روحانی وزیر کشاورزی و منابع طبیعی در راس هیاتی بمنظور بررسی نهائی سرمایه‌گذاری و مشارکت در امر دامداری در استرالیا به آن کشور عزیمت نمود. آقای روحانی در این سفر بانخست وزیر وعده‌ای از وزیران استرالیا ملاقات و مذاکره نمود و در پایان این مذاکرات دو کشور با تأسیس یک مجتمع دامداری و کشاورزی مشترك با سرمایه اولیه ۶ میلیون دلار موافقت کردند.

یک قرارداد بازرگانی بین دو کشور در تاریخ ۳/۷/۱۳۵۳ (۲۵ سپتامبر ۱۹۷۴) در هشت ماده به امضا رسید. براساس این موافقتنامه طرفین اقداماتی بمنظور تسهیل و گسترش بازرگانی و تشویق همکاریهای فنی و صنعتی بعمل خواهند آورد و برای حصول این مقصود سازمانها و تأسیسات بازرگانی دو کشور مطالعاتی را برای مبادلات بازرگانی درازمدت انجام خواهند داد. همچنین یک کمیته مشترك متشکل از نمایندگان دو کشور تشکیل میگردد تا در جلسات متناوب و منظم خود اقدامات لازم را در جهت پیشرفت و پیشبرد هدفهای موافقتنامه و فراهم ساختن طرحی برای فعالیت‌های بازرگانی در توسعه تجارت دو جانبه و همکاریهای فنی و صنعتی بررسی نماید.

در آبانماه ۱۳۵۳ (نوامبر ۱۹۷۴) یک هیأت بازرگانی از استرالیا به ایران مسافرت کرد و طی اقامت خود در ایران با مقامات وزارت بازرگانی و صنایع و معادن و گروه‌های مختلف صنعتی و بازرگانی در زمینه صادرات کالاهای ایرانی به استرالیا و طرح تعرفه‌های ترجیحی برای این قبیل کالاها مذاکره و تبادل نظر نمود.

بدعوت وزارت امور اقتصادی و دارائی در تاریخ ۲۵/۱۲/۱۳۵۳ (۱۶ مارس ۱۹۷۵) آقای Jim Cairns معاون نخست وزیر و وزیر بازرگانی خارجی استرالیا در راس هیاتی باتفاق ك. اس. رایت K. S. Wright وزیر کشاورزی استرالیا به ایران مسافرت نمود. آقای کرنس در این سفر به پیشگاه مبارک ملوکانه شرفیاب شد و با مقامات اقتصادی ایران ملاقات و در زمینه همکاریهای کشاورزی و صنعتی

و همچنین سرمایه‌گذاری مشترک دو کشور بویژه در امر دامداری مذاکراتی انجام داد .

ارزش مبادلات بازرگانی ایران و استرالیا در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر چهل و هفت میلیون دلار گردید.

سناسبات فرهنگی

در تاریخ ۱۲/۳/۱۳۵۳ آقای Don Dunstan رئیس دولت ایالت استرالیای جنوبی در راه بازگشت از اروپا در ایران توقف نمود و با مقامات ایرانی ملاقات و در زمینه تبادل افکار و همکاری در باره جشنواره‌های هنر شیراز و Adelaide مذاکراتی انجام داد .

بدعوت آقای نیک‌پی شهردار تهران آقای Alderman Shehadie شهردار سیدنی از تاریخ ۲۲ تا ۲۴ خردادماه ۱۳۵۳ به ایران مسافرت کرد و در این مدت از شهرهای اصفهان ، شیراز و آثار باستانی فارس و تخت جمشید بازدید بعمل آورد .

آقای غلامرضا نیک‌پی شهردار پایتخت نیز از تاریخ ۶ تا ۱۱ تیرماه ۱۳۵۳ (۲۷ ژوئن تا ۲ ژوئیه ۱۹۷۴) به استرالیا مسافرت کرد .

بهنگام دیدار اعلیحضرتین از استرالیا یک موافقتنامه فرهنگی بمنظور توسعه روابط فرهنگی فی مابین برای ایجاد تفاهم بیشتر بین ملت‌های ایران و استرالیا و نزدیکی با فرهنگها و تمدنهای یکدیگر و بررسی امکانات همکاری در رشته‌های تعلیم و تربیت، ادبیات، موسیقی، تاتر ، هنر، علوم و سایر فعالیت‌های فرهنگی بین طرفین به امضا رسید .

بدعوت وزارت اطلاعات و جهانگردی در مهرماه ۱۳۵۳ هفت نفر از رؤسای آژانسهای مسافرتی استرالیا برای بازدید از پیشرفت‌ها و جاذبه‌های جهانگردی کشور بمدت ۸ روز به ایران مسافرت کردند .

در سال ۱۳۵۳ تعداد ۶۷ نفر دانشجوی ایرانی در استرالیا به تحصیل اشتغال داشتند ضمناً دولت استرالیا تعداد دویوس کارآموزی در اختیار داد و طلبان ایران قرار داد .

زلاندنو

روابط دوستانه ایران و زلاندنو در سال ۱۳۵۳ از تحولات مطلوبی برخوردار بود و با مسافرت رسمی اعلیحضرتین به اینکشور تحرك و استحکام بیشتری پیدا کرد .

اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر و علیا حضرت شهبانوی ایران بدعوت رسمی حضرت دنیس بلاندل Sir Denis Blundell فرماندارکل زلاندنو از تاریخ ۵ تا ۹ مهرماه ۱۳۵۳ (۲۷ سپتامبر تا اول اکتبر ۱۹۷۴) به آنکشور تشریف فرما شدند .

در این بازدید اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر آقای ویلیام ادوارد رولینگ W. E. Rowling نخست وزیر و اعضای کابینه زلاندنو را بحضور پذیرفتند و مذاکراتی پیرامون مسائل مهم جهانی و منطقه ای و امکانات گسترش روابط دوجانبه در زمینه های مختلف سیاسی ، اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی بعمل آوردند . در اعلامیه مشترکی که در پایان این مسافرت انتشار یافت رهبران دو کشور تمایل خود را به تقویت و گسترش مناسبات دوستانه بین دوکشور ابراز داشتند و ضمن توجه با اهمیت اقیانوس هند برای بازرگانی بین المللی تأکید کردند که این اقیانوس بایستی منطقه صلح باقی بماند و از رقابت کشورهای بزرگ برکنار باشد .

آقای حسین اشراقی اولین سفیرا کردیته شاهنشاه آریاسهر در زلاندنو در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۸ (۲۸ مارس ۱۹۷۴) طی مراسمی استوار نامه خود را به حضرت فرماندارکل زلاندنو تسلیم نمود .

سفارت زلاندنو در ایران در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۱ (۲۲ دسامبر ۱۹۷۴) افتتاح گردید و آقای بروس براون Bruce Broun بعنوان سفیر زلاندنو در دربار شاهنشاهی تعیین شد .

بدعوت حزب ایران نوین آقای مالدون Muldoon رهبر حزب ملی زلاندنو در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۷ (۲۶ فوریه ۱۹۷۵) به ایران مسافرت نمود و

ضمن شرکت در جلسات کنگره حزب ایران نوین باعده‌ای از مقامات و شخصیت‌های دولتی ایران ملاقات و مذاکراتی در زمینه همکاریهای اقتصادی دو کشور انجام داد .

مناسبات اقتصادی

در تاریخ ۱۳۵۳/۱/۲۶ (پانزدهم آوریل ۱۹۷۴) یک هیأت اقتصادی بریاست آقای حسنعلی مهران معاون وزارت امور اقتصادی و دارائی بمدت سه روز به زلاندنو مسافرت نمود و با نخست وزیر و وزیر دارائی ، وزیر بازرگانی خارجی و سایر مقامات اقتصادی آنکشور در زمینه همکاریهای اقتصادی بین دو کشور مذاکراتی انجام داد .

آقای والدینگ J. A. Walding وزیر بازرگانی خارجی زلاندنو در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۱۴ (۴ ژوئن ۱۹۷۴) در راس هیاتی به ایران مسافرت کرد. آقای والدینگ در این سفر با آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه و آقای هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی و دارائی ملاقات و در زمینه توسعه همکاریهای اقتصادی و مناسبات بازرگانی بین دو کشور و امکانات سرمایه‌گذاری ایران و زلاندنو مذاکراتی انجام داد .

در تاریخ ۱۳۵۳/۵/۵ (۲۷ ژوئیه ۱۹۷۴) یک هیأت اقتصادی از جانب زلاندنو بمنظور تهیه و تنظیم طرح موافقتنامه بازرگانی بین دو کشور به ایران مسافرت نمود .

در جریان مسافرت شاهنشاه آریاسهر به زلاندنو مذاکراتی درباره گسترش روابط اقتصادی دو کشور و انعقاد یک موافقتنامه بازرگانی بعمل آمد و در نتیجه موافقتنامه بازرگانی ایران و زلاندنو بین آقای ادوارد رولینگ W. E. Rowling نخست‌وزیر زلاندنو و آقای خلعت‌بری وزیر امور خارجه در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۸ (۳۰ سپتامبر ۱۹۷۴) در ولینگتن با مضا رسید. بموجب این موافقتنامه دو کشور بمنظور تسهیل و تقویت و تنوع بازرگانی و تشویق همکاریهای فنی و اقتصادی فیما بین تدابیر مقتضی اتخاذ نموده و یک کمیسیون مشترک اینگونه تدابیر را مورد بررسی قرار داده و اقدامات لازم را برای تحقق هدفهای موافقتنامه بعمل خواهد آورد .

بدعوت آقای اشرفی معاون وزارت امور اقتصادی و دارائی در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱ (۲۲ نوامبر ۱۹۷۴) آقای W. A. E. Green معاون وزارت دارائی زلاندنو به ایران مسافرت نمود . در این مسافرت مسائل مربوط به همکاریهای مالی

ایران وزلاندنو وهمچنین تدابیری که دودولت در مورد تسهیل شرایط پرداختهای دو کشور باید اتخاذ کنند مورد بررسی قرار گرفت

در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۱۷ (۶ ژانویه ۱۹۷۵) آقای G.J. Moyle وزیر کشاورزی و شیلات زلاندنو به ایران مسافرت نمود. آقای Moyle در این سفر با وزیر امور خارجه ، وزیر کشاورزی و منابع طبیعی و وزیر بازرگانی ملاقات کرد و در مورد نحوه همکاریهای اقتصادی بویژه مسائل مربوط به سرمایه گذاری کشاورزی در ایران مذاکراتی بعمل آورد .

در سال ۱۳۵۳ دولت زلاندنو تعدادده بورس تحصیلی در اختیار داوطلبان ایرانی قرار داد . ارزش مبادلات بازرگانی ایران وزلاندنو در نه ماه اول سال ۱۳۵۳ بالغ بر ۲۱/۴۳ میلیون دلار گردید .

فصل نهم

همکاریهای بین‌المللی ایران

الف - همکاریهای ایران با سازمان ملل متحد

سال ۱۳۵۳ شاید بیش از هرچیز از این نظر حائز اهمیت باشد که در آن شکلی که جهان از جنگ دوم به بعد یعنی طی مدتی در حدود سی سال بخود گرفته بود تقریباً ناگهان دستخوش تحولات اساسی و شگرفی گردید ، بطوریکه برداشت بسیاری از مردم جهان نسبت به سازمانهای موجود و حتی سنتی دستخوش تحول شد . عواملی که این تغییرات عمده را پدید آورد گوناگون و پیچیده بود ولی نقش عوامل اقتصادی بیش از همه جلب توجه میکرد و تغییر مراکز ثروت جهان که حاصل برخی از این تحولات بود باعث جابجاشدن محسوس مراکز قدرت نیز گردید.

Detente یا تفاهم سیاسی مانسند سال ۱۳۵۲ در صحنه بین‌المللی وبخصوص بر روابط بین شرق و غرب علیرغم مشکلات مختلف همچنان حاکم بود و بیشتر اقداماتی که در تحکیم صلح و آرامش بین‌المللی موثر بود خارج از سازمان ملل متحد انجام شد .

امضاء موافقتنامه «ولادی وستوک» راجع به تحدید سلاح‌های استراتژیک بین امریکا و شوروی ، غالب فعالیتهای مربوط به حل مسئله خاورمیانه ، مذاکرات دول عضو پیمان‌های ناتو و ورشو برای کاهش نیروهای نظامی ، توسعه همکاریهای مختلف بین امریکا و شوروی و نیز استقلال سرزمینهای تحت استعمار پرتغال در افریقا با تماس مستقیم کشورها و سرزمینهای ذینفع صورت گرفت و برعکس مسائل رودزیا و نامیبیا و نژاد جدائی (آپارتاید) همچنان لاینحل ماند .

کوششهای شورای امنیت برای پاسداری صلح در منطقه خاورمیانه و نظارت بر خطوط آتش بس یکبار دیگر نقش مفید این سازمان جهانی را در تخفیف تشنجات بین‌المللی و رفع خطر تصادم بین قدرتهای بزرگ و بالاخره فراهم آوردن تسهیلات لازم برای مذاکره و حفظ صلح آشکار ساخت .

با ورود بنگلادش ، گرانادا و گینه بیسائو به جرگه کشورهای عضو سازمان ملل متحد قدم تازه‌ای در راه تحقق اصل جامعیت سازمان برداشته شد .

افزایش مداوم اهمیت نقش کشورهای متوسط و کوچک افریقا، آسیا و امریکای لاتین بیش از پیش در مجمع عمومی سازمان ملل متحد مشهود گردید بطوریکه در بیست و نهمین اجلاس ویژه اجلاس مجمع عمومی هیچیک از دو «ابر قدرت» حتی هیچ گروهی بدون پشتیبانی این دسته از کشورها نتوانستند در داخل سازمان کاری از پیش ببرند و این امر موجب شد که نمایندگان برخی از کشورهای صنعتی غرب این وضع را «خودکامگی اکثریت» بنامند و به نام آینده سازمان ملل این کشورها را از ادامه این راه و روش برحذر دارند . با اینهمه بیست و نهمین اجلاس ویژه اجلاس مجمع عمومی از مهمترین دوره‌های مجمع عمومی بشمار میرود و گفتگوها و تصمیمات این دوره مبین تحولات و تغییرات سیاسی عمده‌ای است که در سطح جهانی صورت گرفته است .

احترام به اصول منشور و تقویت سازمان ملل متحد که از اصول سیاست خارجی ایران است در سال ۱۳۵۳ نیز راهنمای فعالیتهای گوناگون دولت شاهنشاهی در سازمان ملل متحد بود و دولت ایران برای تحقق هدفهای عالی آن سازمان همکاریها و فعالیتهای ثمربخشی نمود که ذیلاً به برخی از آنها اشاره میشود :

ششمین اجلاس ویژه

هدف اصلی ششمین اجلاس ویژه مجمع عمومی سازمان ملل متحد که به پیشنهاد حضرت رئیس جمهوری الجزایر از ۹ آوریل تا ۲ مه ۱۹۷۴ تشکیل شد در حقیقت سروصورت دادن به وضع نابسامان اقتصادی غالب کشورهای جهان سوم و ایجاد موازین جدیدی در روابط اقتصادی و بین‌المللی بخصوص در مورد ارتباط بین مواد خام و مواد ساخته شده بود . کشورهای پیشرفته که در واقع مسئول اصلی تورم جهانی بودند سعی داشتند با تأکید بر افزایش بهای مواد نفتی خود را از این مسئولیت رهانیده و تفرقه و دوستگی در داخل کشورهای جهان سوم بوجود آورند . بنابراین اجلاس ویژه دو هدف اقتصادی

سیاسی را در نظر داشت یکی پیدا کردن راه حلی برای مشکلات اقتصادی کشورهای در حال رشد و دیگر تشویق همبستگی و همکاری و وحدت نظراین کشورها نسبت به مسائل عمده اقتصادی جهانی .

برای اینکه مجمع عمومی ویژه به صحنه مجادلات و محل برخورد بیحاصل کشورهای تولید کننده مواد خام و کشورهای صنعتی تبدیل نشود کوششهای زیادی از جانب گروه ۷۷ و بویژه نمایندگی ایران که ریاست این گروه و همچنین کمیته فرعی Ad Hoc Committee اجلاس ویژه را بعهدہ داشت بعمل آمد و در نتیجه کشورهای گروه ۷۷ توانستند در پایان مباحثات اجلاس اعلامیه‌ای پیرامون نظام جدید اقتصادی بین‌المللی و نیز یک برنامه کار در راه عملی ساختن اصول این اعلامیه بتصویب رسانند .

هیأت نمایندگی ایران در اجلاس ویژه علاوه بر شرکت موثر در مراحل مختلف مباحثات و اخذ تصمیم پیشنهاد ارزنده و سازنده‌ای در زمینه ایجاد یک صندوق ویژه بمنظور کمک به کشورهای در حال توسعه ارائه نمود .

گرچه طرح مربوط به تشکیل یک صندوق ویژه بشرحی که از طرف نمایندگی ایران عنوان شده بود جزء بجزء مورد تصویب قرار نگرفت ولی در برنامه کار و ضمن طرحهای مربوط به اعلامیه نظام جدید اقتصادی بین‌المللی از پیشنهاد شاهنشاه آریامهر بعنوان پیشنهادی سازنده یاد شد و با تصویب اصل پیشنهاد یک کمیته سی و شش نفری بمنظور بررسی چگونگی اجرای این طرح تعیین گردید .

دبیر کل سازمان ملل متحد ضمن بیانیه‌ای در تاریخ چهارم ماه مه اظهار امیدواری کرد که اعلامیه برقراری نظام جدید اقتصادی موجب شود که اعضای سازمان اصل همکاری چند جانبه را با توجه به نیازمندیها و شرایطی که در حال تغییر است قبول نمایند .

با وجود اینکه از طرف چند کشور بخصوص ایالات متحده در مورد قبول دوستد اجلاس ویژه یعنی اعلامیه ایجاد نظام جدید اقتصادی بین‌المللی و برنامه کار قیود و شرایطی عنوان گردید رویهمرفته نتایج تشکیل این مجمع فوق‌العاده جهانی موفقیت‌آمیز بود و بر اعتبار و ارزش فعالیت‌های بین‌المللی ایران نیز افزود .

در مورد اهمیت اجلاس ویژه لازم است به پیام‌گویای شاهانه در این خصوص اشاره کرد :

شاهنشاه در این پیام فرمودند: «هیچ چیز بهتر از این واقعیت روح‌زمان‌مارا منعکس نمی‌سازد که این اجلاس ویژه برخلاف اجلاسهای قبلی از جنگ

و اختلاف بین کشورها ناشی نگردیده بلکه بر اثر شناخت روز افزون همبستگی بین کشورها تشکیل شده است...»

وقت آن رسیده است که اقداماتی را در جهت ایجاد یک اقتصاد منطقی در جهان آغاز کنیم. از جمله مواد خامی که در اختیار کشورهای درحال توسعه قرار دارد بایستی ارزش واقعی و ثابتی در مقایسه با قیمت کالاهای وارداتی از بازار صنایع بدست آورد.

تجارت باید وسیله‌ای برای پیشرفت همه ملل باشد با توجه باین نکته که سعادت ملتهای فقیر ضرورتاً از رفاه و ثروت کشورهای غنی نخواهد کاست...»

آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه ایران نیز در بیانات خود در برابر بیست و نهمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد ضمن اشاره به ششمین اجلاس ویژه چنین گفتند:

«... صرفنظر از هر نقیصه‌ای که ممکن است در تصمیمات اجلاس ویژه بچشم بخورد نمیتوان منکر شد که این اجلاس نقطه عطفی در وضع اقتصادی جهان ما بخصوص در روابط بین کشورهای صنعتی و کشورهای درحال توسعه بوجود آورده است. این دو تصمیم روشنتر از هر زمان دیگر واقعیت وضع همیشگی موجود بین ملتها را اعم از آنکه جزء کشورهای درحال توسعه و یا توسعه یافته جهان باشند آشکار میسازد. ماحصل کار بطور کامل نشان دهنده این واقعیت است که اعمال نفوذ بیش از حد قدرتهای صنعتی در اتخاذ تصمیماتی که به سراسر جهان ارتباط پیدا میکنند فصلی است که در تاریخ بشریت به اتمام رسیده است. در مقابل عصر جدیدی آغاز شده که در آن مشکلات ظاهراً سهمگین جهانی را میتوان باشایستگی در چهارچوب روابطی که بر اساس همکاری و برابری مطلق بین کشورها استوار شده باشد حل و فصل نمود...»

در بیست و نهمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد نیز مسائل اقتصادی مورد توجه خاص قرار گرفت و منشور حقوق و وظایف اقتصادی دولتها با ۲۰ رأی موافق و ۶ رأی مخالف و ۱ رأی ممتنع به تصویب رسید. پاره‌ای از کشورهای صنعتی غربی با منشور مزبور مخالفت نمودند. بموجب این منشور حق هر کشوری در انتخاب سیستم اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و همچنین اعمال آزادانه حق مالکیت کامل بر ثروت و منابع طبیعی، آزادی عملکرد و فعالیت‌های اقتصادی مورد تأیید قرار گرفت.

خاور میانه و موضوع فلسطین

سیاست کاملاً روشن ایران در مورد مسئله خاور میانه مبتنی بر اصول پذیرفته شده حقوقی و عدالت و نصفت دنبال شد. ایران قویاً مخالف اشغال سرزمین دیگران با توسل بزور می باشد و این اسر را مخالف اصول و هدفهای منشور ملل متحد و موازین حقوق بین الملل میداند. دولت شاهنشاهی معتقد است که قطعنامه شماره ۲۴۲ مورخ ۲۲ نوامبر ۱۹۴۷ شورای امنیت و قطعنامه هائی که متعاقب جنگ اکتبر ۱۹۴۳ در این شورا بتصویب رسید میتواند اساس صحیح و منطقی برای حل مسئله خاور میانه و برقراری صلح عادلانه و پایدار در این منطقه باشد. وزیر امور خارجه ایران در بیانات خود در برابر مجمع عمومی سازمان ملل متحد مجدداً تاکید کرد که تخلیه و استرداد کلیه اراضی اشغال شده و شناسائی و تأمین حقوق مشروع مردم فلسطین تنها ضامن استقرار صلح پایدار در منطقه است.

در مورد بیت المقدس ایران طرفدار Status Quo Ante است و با تغییر وضع حقوقی بیت المقدس بطور یک جانبه و هرگونه تغییر در ترکیب سکنه آن شدیداً مخالف می باشد و کراً اقدامات اسرائیل را که در جهت تغییر وضع طبیعی و اجتماعی اراضی اشغالی بعمل می آید تقبیح و محکوم نموده است.

ایران در تنظیم قطعنامه های مربوط به اقدامات اسرائیل در سرزمینهای اشغالی، تجدید و ادامه فعالیت کمیسیون ویژه مامور رسیدگی باین اقدامات و شمول کنوانسیون ژنو به سرزمینهای اشغال شده اعراب شرکت مؤثر داشته و در کمیسیون حقوق بشر نیز از قطعنامه مربوط به نقض حقوق بشر بوسیله اسرائیل در سرزمینهای اشغالی پشتیبانی کرده و بآن رأی موافق داده است.

دولت ایران از هر کوشش و یا اقدامی که بنحوی از انحاء در اعاده حقوق مشروع مردم فلسطین و عودت و اسکان آنها مؤثر بوده پشتیبانی کرده و از شرکت نمایندگان سازمان آزادیبخش فلسطین در مجامع مختلف بین المللی طرفداری نموده است.

تصمیمات بیست و نهمین اجلاس مجمع عمومی را در مورد فلسطین باید در حقیقت نقطه عطفی در تاریخ طرح این مسئله در سازمان ملل متحد دانست. در گذشته این موضوع بعنوان مسئله آوارگان فلسطین مطرح میگردد و این اولین بار بود که حقوق مردم فلسطین مستقیماً مورد بحث مجمع عمومی قرار میگرفت. بعلاوه سخنرانی رهبر سازمان آزادیبخش فلسطین برابر مجمع عمومی و دادن حق شرکت بعنوان ناظر به نماینده آن سازمان در گفتگوهای مجمع عمومی نیز امری کاملاً بیسابقه بود. قابل توجه است که این بحث در مجمع عمومی با تصویب

دو قطعنامه مهم به پایان رسید. در نخستین قطعنامه که با اکثریت ۸۹ رأی موافق در برابر ۸ رأی مخالف و ۳۷ رأی ممتنع تصویب شد حق مردم فلسطین برای بازگشت به سرزمین آباء و اجدادی خود و دست یافتن به سرزمینهایی که از دست آنان گرفته شده بود مورد تأیید قرار گرفت و شناسائی کامل حقوق مردم آن سرزمین برای حل مسئله فلسطین ضروری تلقی گردید و هرگونه اقدامی از طرف مردم فلسطین برای احقاق حق خود در محدوده منشور ملل متحد مجاز شناخته شد. در قطعنامه دوم که با اکثریت ۹۰ رأی موافق در برابر ۱۷ رأی مخالف و ۱۰ رأی ممتنع تصویب شد، سازمان آزادیبخش فلسطین مجاز شناخته شد نماینده‌ای بعنوان ناظر به مجمع عمومی بفرستد و در کلیه ارکان و سازمانهای وابسته به ملل متحد و کنفرانسهایی که از طرف آن سازمان ترتیب داده میشود بعنوان ناظر شرکت کند.

خلع سلاح

در سال ۱۳۵۳ پیشرفت قابل ملاحظه‌ای در زمینه خلع سلاح حاصل نشد و خلع سلاح کامل و عمومی همچنان بعنوان یک هدف باقیمانده. در زمینه تحدید تسلیحات نیز جز امضاء قرار داد «ولادی وستوک» بین ممالک متحده آمریکا و شوروی قدم عمده‌ای برداشته نشد.

مذاکرات بیست و نهمین اجلاس مجمع عمومی در این مورد که منتهی به تصویب ۲۱ قطعنامه مختلف شد بطور خلاصه پیرامون نکات اساسی زیر دور سیزد:

- ایجاد مناطق عاری از اسلحه اتمی: در این مورد دولت شاهنشاهی با الهام از فرمایشات شاهنشاه آریاسهرگنجاندن ماده‌ای تحت عنوان «ایجادیک منطقه‌عاری از اسلحه اتمی در خاور میانه» در دستور کار مجمع عمومی راپیشنهاد نمود. متعاقب این امر دولت جمهوری عربی مصر اعلام داشت که بانی طرح قطعنامه مربوط خواهد شد. این طرح قطعنامه در تاریخ ۹ دسامبر ۱۹۷۴ بدون مخالفت به تصویب مجمع عمومی رسید. (اسرائیل و برمه رأی ممتنع دادند) بعلاوه دو طرح قطعنامه برای غیر اتمی شناختن آسیای جنوبی از طرف دول پاکستان و هند و نیز دو پروتکل الحاقی به قرار داد منع استعمال سلاحهای اتمی در آمریکای لاتین به تصویب مجمع عمومی رسید. نمایندگی ایران به کلیه این طرحها رأی مثبت داد.

- پیشنهاد کنفرانس کمیته خلع سلاح مبنی بر افزودن پنج عضو به اعضای کنفرانس مورد تصویب مجمع عمومی قرار گرفت و دولت شاهنشاهی بعنوان

یکی از اعضاء جدید از اول ژانویه ۱۹۷۵ به عضویت کنفرانس کمیته خلع سلاح درآمد .

- طرح قطعنامه اتحاد جماهیر شوروی درباره ممنوعیت انجام اقدامات نظامی و سایر اقداماتی که ممکن است اثرات نامساعد بر روی محیط زیست و شرایط اقلیمی داشته باشد بدون مخالفت به تصویب رسید .

- بمب های ناپالم و سایر سلاحهای آتشزا : در این مورد دو قطعنامه به تصویب مجمع عمومی رسید . یکی طرح پیشنهادی نمایندگی سوئد و دیگری طرح پیشنهادی نمایندگی جمهوری عربی سوریه که هر دو بدون مخالفت به تصویب رسید . نمایندگی ایران به هر دو طرح رأی موافق داد .

- لزوم قطع فوری آزمایش های هسته ای و انعقاد قرار داد برای حصول این منظور :

طرح قطعنامه ای در این زمینه که بوسیله استرالیا ، سوئد و زلاندنو تهیه گردیده بود با ۹۵ رأی موافق (من جمله نمایندگی ایران) ، ۳ رأی مخالف (آلبانی، چین و فرانسه) و ۳۳ رأی ممتنع به تصویب رسید .

- اقیانوس هند بعنوان منطقه صلح : مجمع عمومی دو قطعنامه در این خصوص بتصویب رساند . قطعنامه اول که از طرف کمیته موقت اقیانوس هند پیشنهاد گردیده بود در مورد اجرای اعلامیه «اقیانوس هند بعنوان منطقه صلح» و قطعنامه دوم راجع به اضافه شدن سه عضو جدید به اعضاء کمیته موقت اقیانوس هند بود .

- کاهش ده درصد از بودجه نظامی اعضاء دائم شورای امنیت و اختصاص قسمتی از آن برای کمک به کشورهای در حال رشد : طرح قطعنامه ای در این مورد که توسط اتیوپی ، مکزیک ، سوئد و جمهوری متحده کاسترون تهیه گردیده بود در مجمع عمومی با ۹۹ رأی موافق (از جمله نمایندگی ایران) ، ۲ رأی مخالف (چین و آلبانی) و ۱۲ رأی ممتنع بتصویب رسید .

در مورد سلاحهای شیمیائی و میکروبی قطعنامه ای بدون اینکه برای گذاشته شود به تصویب مجمع عمومی رسید . در سال ۱۳۵۳ ایران همچنان ریاست کمیته مقدماتی کنفرانس جهانی خلع سلاح را عهده دار بود .

موضوع بهای نفت و طرح کمک به کشورهای در حال توسعه

باتوجه به بالا رفتن بهای نفت طی سال ۱۳۵۳ این مطلب که وضع

ناگوار اقتصاد جهانی و تورم تا چه حد معلول افزایش قیمت نفت است در مجامع مختلف بین‌المللی مورد بحث قرار گرفت .

آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه در برابر بیست و نهمین اجلاس مجمع عمومی در اینمورد اظهار داشت که میزان تورم از ۰ سال قبل به نحو سرسام‌آوری روبه فزونی گذاشت و به این ترتیب قدرت خرید کشورهای تولید کننده نفت را تقلیل داد در نتیجه هر ساله تولید کنندگان مواد خام برای وارد نمودن همان میزان ماشین آلات و کالاهای ساخته شده که قبلاً وارد می‌کردند مجبور به دادن حصه بیشتری از محصولات خود به کشورهای صنعتی بودند و این امر اصولاً موجبات تهیدستی کشورهای تولید کننده مواد خام را فراهم می‌آورد .

در عین حال با وجود اظهارات مخالف، قیمت‌های افزایش یافته نفت اثرات توری نامچیزی داشته است و چنین تخمین زده شده که واردات نفت بیشتر از ۱/۵ درصد به افزایش تورم در کشورهای صنعتی که حد متوسط افزایش قیمت‌ها در آن کشورها ۱۲ درصد است کمک نموده و بعبارت دیگر بی‌نظنی در اقتصاد جهانی و بازار پولی قبل از افزایش قیمت نفت سابقه داشته است .

علمی که کشورهای تولید کننده نفت را برانگیخت تا بهای فرآورده خود را افزایش دهند متعدد است :

اولاً - بهای هر نوع کالا در بازار رقابت بایستی با قیمت نزدیکترین کالای جایگزین آن قابل مقایسه باشد که در مورد نفت هزینه تولید انرژی از سایر منابع مانند ذغال و نفت حاصل از شنهای قطران و انرژی اتمی باید در نظر گرفته شود و همچنین قیمت باید هزینه واقعی تولید را منعکس سازد .

ثانیاً - بهای فروش نفت در کشورهای بزرگ وارد کننده بهیچوجه با بهای نفت کشورهای صادر کننده تناسبی نداشت زیرا از هردلاری که مصرف کننده نفت پرداخت می‌کرد فقط سنت آن بدست تولید کننده می‌رسید و قسمت اعظم آن به شرکتهای نفتی و همچنین بصورت مالیات به کشورهای وارد کننده تعلق می‌گرفت .

ثالثاً - نفت کالائی تمام شدنی است و بنابراین دولتهای تولید کننده نفت در قبال ملتها و نسلهای آینده خود که از این کالا بهره‌ای نخواهند داشت مسئولیتی دارند و آن اینست که نه تنها برای حفظ این سرمایه‌گرانبها اقداماتی بعمل آورند بلکه در سباده آن با کالاهای دیگر بخصوص با کشورهای ثروتمند از بهترین شرایط و امکانات استفاده نمایند .

رابعاً - قریب ربع قرن تأمین مداوم نفت ارزان توسط کشورهای در حال

توسعه‌عامل اصلی بالا بودن سطح تولید در کشورهای صنعتی بود و به آنها امکان داد که صادرات خود را توسعه دهند و توازن پرداختهای خویش را بهبود بخشند و مقادیر زیادی ارز اضافی ذخیره کنند. بعلاوه بتوانند منابع سوخت جامد خود را ذخیره نمایند. لذا میتوان نتیجه گرفت در دوره مزبور سیل منابع انرژی از کشورهای در حال توسعه به سوی کشورهای توسعه یافته در جریان بوده است.

در تمام این مدت شرکتهای نفتی که دولتهای مختلف در آن‌ها سهم میباشند جریان انرژی و بازار آن را تحت کنترل خود گرفته و بهای نفت را بمیل خود تعیین کرده‌اند و سیاست آنها در تعیین قیمت هیچگونه رابطه‌ای با ارزش واقعی این فرآورده نداشته است. بعنوان مثال در سال ۱۹۴۷ بهای نفت خام ایران توسط شرکتهای نفتی هر بشکه $2/17$ دلار تعیین گردیده بود و سیزده سال بعد یعنی در سال ۱۹۶۰ این رقم به $1/79$ دلار کاهش یافت و در کلیه سالهای دهه ۱۹۶۰ در این سطح باقی ماند. در همین حال کشورهای در حال توسعه ناچار بودند کالاهای مورد نیاز خود را با قیمتهای روزافزون از کشورهای صنعتی وارد کنند. بین سالهای ۱۹۴۷ - تا ۱۹۷۳ قیمت متوسط ۲۸ کالای اساسی (باستثنای نفت) تا بیش از ۳۰ درصد افزایش یافت. مصرف روزافزون نفت ارزان همراه با کاهش قیمت آن در کشورهای صنعتی بیش از پیش موجب افزایش شکاف بین کشورهای در حال توسعه و کشورهای توسعه یافته گردید. بدین معنی که کشورهای توسعه یافته با استفاده از منابع کشورهای تولیدکننده نفت با آهنگی سریع پیشرفت کردند مع الوصف این کشورها هرگز توجهی به مشکلات و مسائل کشورهای در حال توسعه ننموده و حتی راضی نشدند که یک در صد از تولید ناخالص ملی خود را در راه بهبود وضع کشورهای کمتر توسعه یافته صرف کنند.

برخلاف آنها ما پیوسته مشکلات ملل در حال توسعه را در نظر داشته و بمحض آنکه افزایش بهای نفت تحقق یافت کمکهای دوجانبه و چند جانبه خود را به کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته آغاز نمودیم. تاجائی که جمع کل تعهدات دوجانبه و چندجانبه ایران به سایر کشورها به بیش از ده میلیارد دلار رسیده و احتمالاً تا پایان برنامه پنجم یعنی ماه مارس ۱۹۷۸ این رقم از بیست میلیارد دلار تجاوز خواهد کرد.

این مبلغ با هر معیاری که سنجیده شود، خواه تولید ناخالص ملی یا درآمد سرانه یا عایدات نفت یا میزان جمعیت یا هر عامل دیگر، از کمک هیچ کشور دیگری کمتر نیست و در واقع جمع کمکهای اعطائی ما با توجه به درآمد ناخالص ملی از میزان کمک سایر کشورها بیشتر است.

ایران در سال ۱۳۵۳ با تعهد پرداخت سهمیه‌ای معادل چهار میلیون دلار به برنامه توسعه ملل متحد برای اولین بار بصورت کشوری که کمک پرداختی آن به Undp بیش از کمکهای فنی دریافتی آنست درآمد. از جانب دیگر در همین سال ایران با توجه به توسعه فعالیتهای صندوق سازمان ملل متحد برای کودکان (یونیسف) که اقدامات آن در سراسر جهان به اعتبار و احترام سازمان ملل متحد افزوده است مبلغی معادل یک میلیون دلار باین صندوق اهداء نمود. علاوه بر این بمنظور افزایش و متنوع ساختن کمکهای ایران به کشورهای در حال توسعه از طریق برنامه توسعه ملل متحد مذاکراتی با مسئولین این برنامه در جریان است. هر چند ایران بزرگترین میزان کمک فوری و عمرانی را در سال ۱۳۵۳ به کشورهای در حال توسعه داد معهدا تصمیم گرفت کمک جداگانه ای بمبلغ بیست میلیون دلار جهت عملیات فوری سازمان اختصاص دهد.

مسائل استعماری

در سال ۱۳۵۳ رویه دولت شاهنشاهی در قبال مسائل استعماری که مبتنی بر پشتیبانی از اصل آزادی ملتها در تعیین سرنوشت خود میباشد همچنان دنبال گردید. ایران طی این سال با ادامه عضویت در کمیته ماسور اجرای اعلامیه اعطای استقلال به سرزمینها و ملل تحت استعمار (کمیته ۲۴ نفری) نقش فعالی در زمینه فعالیتهای ضد استعماری ملل متحد ایفا نمود و از کلیه قطعنامهها و تصمیمات مجمع عمومی ملل متحد که ناظر به پایان بخشیدن به استعمار در سرزمینهای مورد بحث است پشتیبانی نمود.

در اجرای قطعنامه اجلاس بیست و هشتم مجمع عمومی دائر براعزام هیاتی بمنظور نظارت بر امر مراجعه به آراء عمومی در نیوئه که سرزمین تحت اداره زلاندنو میباشد نماینده ایران بعنوان عضو هیأت اعزامی ملل متحد از این سرزمین بازدید نمود. این هیأت که از نمایندگان سه کشور اتیوپی، ایران و ونزوئلا تشکیل یافته بود پس از بازدید و نظارت بر نظر خواهی در مورد نیل به خود مختاری مردم آن سرزمین گزارش خود را به کمیته ضد استعماری ملل متحد تسلیم کرد که بعدا عینا در اجلاس بیست و نهم مجمع عمومی مورد تأیید قرار گرفت.

ب- شرکت ایران در سایر ارگانه‌های تابع ملل متحد و مؤسسات تخصصی و کنفرانس‌های بین‌المللی

کنفرانس جمعیت جهانی

سازمان ملل متحد با توجه به اهمیت مشکلاتی که افزایش سریع جمعیت در جهان برای همه کشورها به ویژه ممالک در حال توسعه بوجود می‌آورد سال ۱۹۷۴ را سال جهانی جمعیت اعلام کرد و از آغاز سال مزبور فعالیتهای دامنهداری برای تشریح اهمیت این مسئله برای مردم جهان بعمل آورد. از جمله این فعالیتهای انتشار آمارها و نشریات در باره چگونگی افزایش جمعیت در جهان و خطرات آن و ترتیب سخنرانیها و سمینارهای منطقه‌ای است که تشکیل کنفرانس جهانی جمعیت در حقیقت نقطه اوج این فعالیتهای بود.

کنفرانس جهانی جمعیت سازمان ملل متحد که از روز ۱۹ اوت (۲۸ مردادماه تا ۸ شهریور ۱۳۵۳) تا ۳ اوت ۱۹۷۴ در بوکارست برگزار شد برخلاف کنفرانسهای گذشته صرفاً جنبه علمی نداشت و نمایندگان رسمی ۱۴۹ کشور جهان اعم از عضو سازمان ملل متحد یا غیر عضو در آن شرکت نمودند.

کشورهای شرکت کننده در این کنفرانس را میتوان به سه گروه تقسیم نمود. گروه نخست کشورهای پیشرفته که رشد جمعیت آنها کمتر از یک درصد در سال یعنی در حد مطلوب سازمان ملل متحد است. گروه دوم کشورهای پرجمعیت و در حال رشد یا کشورهایی که میزان رشد جمعیت در آنها خیلی بالا است و هدف از تشکیل کنفرانس جهانی جمعیت هم بیشتر کمک باین گروه از کشورها در جهت کنترل جمعیت است، گروه سوم گروه کوچکی از کشورها بود که معتقد بودند مسئله‌ای بنام خطر افزایش جمعیت ندارند بلکه خواهان استفاده از کمکهای بهداشتی سازمان ملل متحد برای جلوگیری از سرگرمی و میر

و افزایش جمعیت خود میباشند .

دولت ایران در کنفرانس جهانی جمعیت نقش بسیار فعالی داشت و شرکت والا حضرت شاهدخت اشرف پهلوی در راس هیأت نمایندگی ایران در این کنفرانس نشانه توجه و علاقه فوق العاده ایران به پیشرفت کار این کنفرانس و اجرای هدفهای آن میباشد .

ایران که بارشد جمعیت قریب سه درصد و افزایش جمعیت سالانه در حدود یک میلیون نفر یکی از بالاترین نرخ های رشد جمعیت جهان را دارد از چند سال قبل برای تنظیم و کنترل تولید نسل دست به فعالیت زده و از نخستین کشورهای است که به برنامه کنترل جمعیت سازمان ملل متحد پیوسته است .

کنفرانس جهانی خواربار

باتوجه به اینکه دو مسئله جمعیت و خواربار باهم ارتباط مستقیم دارند تشکیل دو کنفرانس جهانی جمعیت و خواربار بفاصله کوتاه از یکدیگر کمک بزرگی به جلب توجه جهانیان به مسائل مربوط و بخصوص باینکه بزرگترین خطر افزایش سریع و بی فایده جمعیت جهان کمبود مواد غذایی است ، نمود .

کنفرانس جهانی خواربار از روز چهاردهم تا بیست و پنجم آبانماه ۱۳۵۳ (پنجم تا شانزدهم نوامبر ۱۹۷۴) با حضور بیش از یک هزار نفر از نمایندگان ۱۳۰ کشور در رم برگزار شد . آقای جمشید آموزگار وزیر کشور که ریاست هیأت نمایندگی ایران را در کنفرانس رم بعهده داشت ضمن توجیه نظرات دولت شاهنشاهی در این زمینه اظهار داشت که بحران کمبود مواد غذایی ساخته و پرداخته کشورهای بزرگ تولید کننده غله و مواد غذایی است که با کاهش مصنوعی تولید و محدود نمودن سطح زیر کشت محصولات کشاورزی موجب کمبود مواد غذایی و افزایش بهای آن میشوند و اضافه کرد که بیشترین کمکها برای رفع بحران کمبود مواد غذایی در جهان باید از طرف کشورهای داده شود که در آملسرا نه بیشتری دارند .

این پیشنهاد با مخالفت و مقاومت کشورهای ثروتمند غرب مواجه شد ولی ایران با طرح پیشنهاد جدیدی برای تشکیل یک صندوق بین المللی توسعه کشاورزی در شمالک روبه توسعه راه دیگری را برای جلب همکاری کشورهای غنی در سبازره با خطر گرسنگی نشان داد . کشورهای مختلف که نمی توانستند دلیلی برای رد این طرح عرضه کنند ناچار اصول آنرا با تغییراتی پذیرفتند ولی از قبول هرگونه تعهدی برای تأمین سرمایه اولیه این صندوق خودداری کردند

وتعیین میزان سرمایه و سهم هر یک از کشورهای در تأمین آن به تشکیل کنفرانس دیگری تحت نظارت سازمان ملل متحد موکول گردید .

ایران و سایر کشورهای صادرکننده نفت آمادگی خود را برای مشارکت در تأمین سرمایه اولیه و هزینه های جاری صندوق بین المللی توسعه کشاورزی اعلام داشته اند ولی تأکید کرده اند که پرداختهای آنها به این صندوق متناسب با تعهدات کشورهای صنعتی خواهد بود .

سازمان توسعه صنعتی ملل متحد و کنفرانس لیما

تحولات مهم اقتصادی و سیاسی سال ۱۳۵۳ که لزوم دگرگونی نظام کهنه اقتصادی بین المللی و جانشین شدن یک نظام جدید اقتصاد جهانی را ایجاب کرده است در خاتمه این سال با برگزاری یکی از مهم ترین کنفرانسهای بین المللی یعنی دومین کنفرانس عمومی سازمان توسعه صنعتی ملل متحد قرین گشت . این کنفرانس که در لیما پایتخت پرو تشکیل گردید بار دیگر اختلاف نظر و مخالفت عده ای از کشورها را با تغییر اوضاع واحوال و بنیان های اقتصادی موجود در جهت تحقق منافع حقه کشورهای در حال توسعه با ثبات رساند .

دومین کنفرانس عمومی یونیدو که از جمله برای بررسی مسائل رشد صنعتی کشورهای در حال توسعه و همکاری بین المللی بمنظور انتقال تکنولوژی و تقویت نقش سازمان توسعه صنعتی ملل متحد ترتیب یافته بود گرچه در خاتمه موفق به تصویب یک اعلامیه و برنامه کار گردید لکن مخالفت گروه کشورهای غربی بانظرات کشورهای در حال توسعه موجب شد که نتایج مورد نظر از آن حاصل نگردد .

نمایندگان ایران در دومین کنفرانس عمومی یونیدو و همچنین اجلاسهای مقدماتی کشورهای آسیائی در بانکوک و گروه ۷۷ در وین و الجزایر که بمنظور تدارک این کنفرانس ترتیب یافت شرکت نمودند و نظریات و پیشنهادات دولت شاهنشاهی را در زمینه مسائل مطروحه اعلام داشتند .

در اسناد اجلاسهای مورد بحث پیشنهاد شاهنشاهی آریامهر در مورد صندوق مالی بیطرف برای کمک به تأمین منابع مالی کافی برای توسعه اقتصادی کشورهای در حال توسعه مورد اشاره قرار گرفت .

حقوق دریاها

امروزه در پرتو تحولات علمی و تکنولوژیک استفاده از دریاها و بهره برداری

از منابع آنها بنحوقابل توجهی توسعه یافته است. مجموع این تحولات گواينکه اسكانات نویدبخشی برای جبران لااقل قسمتی از کمبود مواد غذایی و منابع معدنی وبالاخره حل برخی از مشکلات اقتصادی کشورها بوجود آورده معهدا مشکلات جدیدی از نظر آلودگی دریاها و خطر انهدام ویا تقلیل منابع زنده آنها را نیز بهمراه داشته است. بدین جهت تجدیدنظر در اصول و موازین حقوق دریاها که دیگر پاسخگوی نیازهای ناشی از پدیده‌های جدید نیست از هر جهت ضروری شناخته شده است. این موضوع که طی سالهای گذشته در کمیته بستر دریاهاى سلل متحد و در سالهای اخیر در کنفرانس سوم حقوق دریاها مورد بحث و بررسی بوده شامل مباحث و مشکلات و مسائل زیر است:

- تعیین عرض دریای سرزمینی (Territorial Sea) که در کنوانسیون‌های ۱۹۵۸ ژنوا لاینحل مانده است.

- ایجاد منطقه انحصاری اقتصادی برای دول ساحلی در دریای بجاور خود
- ایجاد رژیم ودستگاه اداره کننده بین‌المللی برای بهره‌برداری از منابع منطقه بین‌المللی دریای آزاد بنفع جامعه بشری وبخصوص استفاده از منابع بستر وزیربستر دریاهاى منطقه مزبور براساس «اصل میراث مشترك بشری»

- حفظ وتأمین آزادی کشتیرانی و پرواز هواپیماها در منطقه بین‌المللی دریای آزاد و مناطق تحت حاکمیت ملی دول ساحلی.

- ایجاد تسهیلات برای دول بدون ساحل بمنظور دسترسی به دریای آزاد واستفاده از منابع آن.

مجموعه این نظرات که در اعلامیه اصول ناظر به استفاده از منابع بستر وزیر بستر دریاها آمده است ونیز فهرستی که از مسائل وموضوعات مهم تهیه شده بود در کنفرانس سوم حقوق دریاها که از ۲ ژوئن تا ۲۹ اوت ۱۹۷۴ در کاراکاس تشکیل شد مورد بحث قرار گرفت. در این کنفرانس در حدود ۳۰۰ نماینده از ۱۴۸ کشور جهان شرکت داشتند.

نظراتی که از طرف هیأت نمایندگی ایران در کنفرانس مزبور عرضه شد بطور خلاصه بشرح زیر بود:

- لزوم ایجاد یک «رژیم بین‌المللی» وسازمانی برای اداره آنچه که بنام «میراث مشترك بشری» معروف شده است.

- باتوجه باینکه حدود دریای سرزمینی ایران طبق قانون ۱۲ آوریل ۱۹۵۹ دوازده میل تعیین شده است طبعاً قبول ۱۲ میل دریائی بعنوان عرض

دریای سرزمینی دول مورد تأیید است . ولی درعین حال برای نظریات دول مجمع الجزایر *Etats Archipeliques* در مورد تحدید دریای سرزمینی خود احترام قائل است و نظریات آنها را دایر باینکه مبداء محاسبه عرض دریای سرزمینی در مورد این دول از نقاطی که دورترین جزایر را بهم مرتبط میسازد بعمل آید جانبداری مینماید مشروط براینکه حق عبوری ضرر کشتیهای خارجی از آبهای واقع در داخل خط مبداء محفوظ بماند .

دولت ایران ضمن اذعان با اهمیت منطقه انحصاری اقتصادی معتقد است برای اینکه دول در حال رشد و دول بدون ساحل بتوانند از میراث مشترک بشریت بصورت منصفانه ای بهره مند گردند باید حدود منطقه انحصاری اقتصادی دول ساحلی بصورت معقول تعیین گردد .

- در مورد تجدید نظر احتمالی در ضوابط مربوط به تحدید فلات قاره موقعیت دولت ایران قابل انعطاف است ولی حدود پیش بینی شده در کنوانسیون ۱۹۵۸ را بعنوان حداقل تلقی میکند .

- در مورد منطقه انحصاری ماهیگیری دولت ایران معتقد است که حد ۱۲ میل گرچه برای تحدید دریای سرزمینی مناسب است ولی برای تضمین و حفظ منافع حیاتی دول ساحلی (بخصوص دول در حال توسعه) در مورد ماهیگیری کافی نیست چون مسائل مختلفی را بدون حل میگذارد و بهمین جهت دولت ایران در اعلامیه ۳ اکتبر ۱۹۷۳ حد خارجی منطقه انحصاری ماهیگیری خود را در دریای عمان پنجاه میل دریائی از خط مبداء دریای سرزمینی ایران و حد خارجی منطقه انحصاری ماهیگیری ایران در خلیج فارس را حد خارجی آبهای روی فلات قاره ایران تعیین نمود .

- دولت ایران معتقد است که تفحص علمی در منطقه ای که تحت حاکمیت ملی است باید با رضایت دولت ساحلی انجام گیرد و با برنامه های تفحص آن دولت مطابقت داشته باشد .

- ماوراء حدود منطقه حاکمیت ملی ، بستر وزیر بستر دریاها میراث مشترک بشری است و از نوع اختصاصی به حاکمیت ملی مصون میباشد . اعلامیه حاوی اصول حاکم بر این امر کسسه از طرف مجمع عمومی بتصویب رسیده بصراحت ایجاد یک رژیم و دستگاه اداره کننده بین المللی را پیش بینی میکند ، بنظر دولت ایران وظایف و حدود اختیارات چنین سازمانی باید تا حد ممکن وسیع باشد .

- راجع به ادعای دول بدون ساحل در مورد استفاده از منابع زنده منطقه انحصاری ماهیگیری - دولت ایران بر این عقیده است که این امر فقط میتواند

بصورت حقوق ترجیحی (Droits Preferentiels) و در چهار چوب توافقیهای دوجانبه یا منطقه‌ای صورت پذیرد .

مسائل اجتماعی و حقوق بشر

دولت ایران از دیر باز مدافع و مروج حقوق بشر بوده و در سال ۱۳۵۳ نیز کماکان اقداماتی برای اجرای اصول مندرج در اعلامیه جهانی حقوق بشر بعمل آورد .

در کمیسیون سوم بیست و نهمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد هیأت نمایندگی ایران نقش بسیار فعالی داشت در این کمیسیون جمعاً بیست و چهار قطعنامه بشرح زیر بتصویب رسید که نمایندگی ایران در عداد بانیان بسیاری از آنها بود :

- سال بین‌المللی زن و کنفرانس و کمیته مربوط - مبارزه بانژادپرستی و تبعیض نژادی و آپارتاید (نژاد جدائی) و تبعیض مذهبی - حمایت از خبرنگاران در ماسوریت‌های خطرناک - اعتراض به نقض حقوق بشر در موارد مختلف - حق ملل به خود مختاری و دخالت در تعیین سرنوشت خود بعنوان یکی از حقوق اساسی بشر - برخورداری افراد از حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و غیره - تقبیح و محکوم کردن شکنجه و سایر رفتار یا مجازات‌های غیر انسانی یا خفیف کننده - حقوق بشر و پیشرفت‌های علمی و تکنولوژیک - حقوق آوارگان و پناهندگان - مواد مخدر و کنترل و مبارزه با آنها

دولت ایران بعنوان عضو کمیته اجرائی کمیساریای عالی پناهندگان ملل متحد پیوسته به مسائل انسانی و نوع‌پرورانه ناشی از وضع رقت بار پناهندگان توجه فراوان داشته است .

ایران از سال ۱۹۶۶ تا سه سال پیش عضویت کمیسیون مواد مخدره را داشت و همواره معتقد به همکاری بین‌المللی و منطقه‌ای برای جلوگیری از اعتیاد و قاچاق مواد مخدره و مجازات شدید قاچاقچیان بوده و به صندوق مبارزه با مواد مخدره سازمان ملل متحد کمکهای مالی قابل توجهی نموده است .

آژانس بین‌المللی انرژی اتمی

در سال ۱۳۵۳ سازمان انرژی اتمی ایران با فرمان همایونی دائر بر اجرای

قانون سازمان انرژی اتمی ایران تأسیس گردید . بموجب این قانون نمایندگی دولت شاهنشاهی در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بعهدہ این سازمان واگذار گردیده است . با توجه به برنامه‌ی وسیعی که در زمینہ استفادہ از انرژی هسته‌ای در صنایع و کشاورزی و ایجاد نیروگاههای اتمی در ایران در دست اجرا است شرکت دولت شاهنشاهی در هیجدهمین اجلاس کنفرانس عمومی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی حائز اهمیت ویژه‌ای بود . طی همین اجلاس ایران به عضویت شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی انتخاب گردید .

کمیسیون اقتصادی و اجتماعی برای آسیا و منطقه اقیانوس آرام

در سال ۱۳۵۳ نام کمیسیون اقتصادی آسیا و خاور دور یا اکافه ECAFE به کمیسیون اقتصادی و اجتماعی برای آسیا و منطقه اقیانوس آرام یا اسکاپ ESCAP تغییر یافت .

دولت ایران در سال گذشته نیز با شرکت در کلیه جلسات مهم مربوط به ESCAP کماکان نقش فعال خود را حفظ نمود و طبق معمول در اجلاس سالانہ (سی و یکمین اجلاس) آن که از ۲۶ فوریه تا ۷ مارس ۱۹۷۵ در دهلی‌نو تشکیل گردید شرکت کرد .

در این اجلاس توجه مخصوص به توسعه حوزه فعالیت کمیسیون ، مشکلات اقتصادی منطقه و اجرای هدف‌های دهه دوم توسعه مبذول گردید .

ج - مسائل و رویدادهای نفتی

در سال ۱۳۵۳ ، جهان شاهد دگرگونی روابط بین‌المللی ، بویژه در زمینه مسائل مربوط به نیرو بود . بدین معنا که افزایش بهای نفت که بر اثر تورم و افزایش قیمت کالاهای صنعتی از یکسو و قانون عرضه و تقاضای بازار از سوی دیگر انجام گرفت مقام کشورهای نفت خیز را بعنوان قدرتهای جدید بین‌المللی تثبیت کرد .

در این سال کشورهای بزرگ صنعتی که سالهای زیاد اقتصاد خود را بر شالوده نفت ارزان رونق بخشیده بودند ، از طریق تبلیغات ناروا و شدید علیه کشورهای صادرکننده نفت ، کوشیدند با قلب واقعیات اقتصادی ، کشورهای نفتخیز را مسئول بحران اقتصادی جهان معرفی کنند و نابسامانی و بی نظمی اقتصادی کنونی را به افزایش قیمت نفت مربوط سازند و حتی در این راه کشورهای تولیدکننده نفت را به قطع جریان مواد غذایی و مداخله نظامی و اشغال تهدید کردند .

حقیقت امر این است که میزان تورم در کشورهای صنعتی از چند سال قبل ، بنحوی سرسام آوری رویفزونی بود و هر سال تولیدکنندگان مواد خام برای وارد کردن لاقبل همان میزان ماشین‌آلات و کالاهای صنعتی که قبلا وارد میکردند ، مجبور بدادن حصه بیشتری از محصولات خود بکشورهای صنعتی بودند و این امر اصولا موجبات تهیدستی کشورهای تولیدکننده را فراهم میآورد . از این گذشته بهای افزایش یافته نفت اثرات توریسی ناچیزی داشته و طبق محاسبات کارشناسان ، این امر فقط بین نیم تا دو درصد در تورم کنونی جهان که در سال ۱۳۵۳ بطور متوسط تا ۱۵ درصد رسید ، موثر بوده است . بعبارت دیگری نظمی در اقتصاد جهانی و بازار پولی پیش از افزایش بهای نفت سابقه داشته و اکثرا از فقدان مدیریت صحیح در سازمانهای تولیدی و مصرف فوق العاده در کشورهای صنعتی ناشی شده است در صورتیکه افزایش بهای نفت ، با توجه به

هزینه تولید انرژی از سایر سواد انرژی زا نظیر ذغال و نفت حاصل از شنهای قطران و انرژی اتمی از یکسو، تورم، درآمد سرشار دولتهای مصرف کننده از محل مالیات برنفت وارداتی و سود کمپانیها از سوئی دیگر کاملاً طبیعی بود.

کشورهای صنعتی که با استفاده از نفت ارزان کشورهای جهان سوم صنعت خود را شکوفا کرده و به ثروت رسیده‌اند، توجه چندانی به مشکلات و مسائل کشورهای در حال توسعه نکرده و حتی راضی نشدند یک در صد از تولید ناخالص ملی خود را در راه بهبود وضع کشورهای توسعه نیافته صرف کنند. در حالیکه کشورهای تولید کننده نفت مشکلات کشورهای دیگر را در نظر داشته و بعضی اینکه تعدیل بهای نفت تحقق یافت کمکهای دوجانبه و چند جانبه خود را به کشورهای در حال توسعه و پیشرفته آغاز کردند.

دولت شاهنشاهی ایران نیز بسهم خود، پیوسته لزوم کمک بکشورهای دیگر بویژه کشورهای در حال توسعه را مد نظر قرار داده است و در سال ۱۳۵۳ تعهدات دوجانبه و چند جانبه ایران به ۹ میلیارد دلار (معادل ۷ در صد درآمد ناخالص ملی) رسید. ضمناً ایران مبلغ ۲ میلیون دلار جهت عملیات فوری و اضطراری در اختیار سازمان ملل متحد گذاشت. اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر بمنظور تخفیف فشاری که از افزایش بهای خواربار و کالاهای صنعتی بر کشورهای روبه رشد وارد میشود، تشکیل یک موسسه بین‌المللی بیطرف را عنوان و پیشنهاد فرمودند تا پاسخگوی نیازمندیهای سبزم کشورهای روبه رشد باشد که در صورت تحقق این طرح کشورهای جهان سوم، میتوانند اعتبارات مورد نیاز جهت اجرای برنامه‌های عمرانی خود را بدون رعایت ملاحظات سیاسی از این موسسه مالی بیطرف دریافت کنند.

بنابراین درگیری و رویارویی و مداخله یا اشغال نظامی، راه علاج مشکلات اقتصادی اسروزی نیست و همانطور که شاهنشاه آریامهر بارها اعلام داشته‌اند تنها از طریق همکاری و گفت و شنود میان کشورهای صنعتی و جهان سوم میتوان راه حلهای اساسی برای برطرف کردن معضلات فعلی و استقرار نظام اقتصادی نوینی که برشالوده عدالت، برابری کامل، همبستگی متقابل و همکاری میان ملل استوار باشد پیدا کرد.

سیاست نفتی ایران

در عرصه بین‌المللی، در سال ۱۳۵۳ دولت شاهنشاهی ایران بابر خورداری

از فرآیند تدابیر ورهنمودهای شاهنشاه آریاسهر ، از سوئی راهگشای سایر کشورهای نفتخیز در راه تاسین منافع ملی خود بود و از سوئی دیگر با انجام برنامه‌های عظیم سرمایه‌گذاری بین‌المللی و مشارکت با کشورهای بزرگ صنعتی به سرعت در راه پیوستن به جرگه کشورهای بزرگ صنعتی گام برداشت . در عین حال به مسئولیتهای خود در قبال جامعه بین‌المللی کاملاً واقف بوده و در راه رفع مشکلات اقتصادی و مالی کشورهای جهان ، بویژه جهان سوم سهم عظیمی بعهده گرفته است .

همانطور که شاهنشاه آریاسهر در پیام خود بمناسبت روز نفت فرموده‌اند:

«سیاست ما از یکسو جهت ایجاد تعادل صحیح بین بهای نفت و بهای سایر فرآورده‌های صنعتی که ایران و سایر کشورهای تولیدکننده ناچار از خرید آن میباشند استوار و از سوی دیگر مبتنی بر استقرار یک توازن معقول و عادلانه بین قیمت این ماده انرژی زا و سایر منابع انرژی میباشد .

ما از یکطرف با اعلام یک بهای عادلانه و معقول مانع از اجحاف بکشور-های تولیدکننده گشته و از طرف دیگر با جانبداری از تقلیل میزان منفعت شرکتهای نفتی و کاهش مالیات و عوارض کمر شکنی که از طرف دول مصرف کننده روی مواد نفتی بسته شده ، برفع مصرف کننده گام بر میداریم .

آنچه سیاست اقتصادی و نفتی دولت شاهنشاهی را از بسیاری دیگر از کشورهای نفتخیز ممتاز میسازد اینست که ایران با اعتقاد باینکه نفت یک کالای اقتصادی است در آمد نفتی خود را کاملاً در خدمت توسعه اقتصادی و صنعتی قرارداد و پیوسته میکوشد با استفاده از درآمد نفتی خود در انجام برنامه‌های عظیم اقتصادی و عمرانی ، ایران را در آینده‌ای نزدیک بصورت کشوری صنعتی با اقتصادی متنوع و مبتنی بر استفاده از کلیه منابع ملی خود درآورد .

تعیین بهای واحد برای نفت

یکی دیگر از مواردیکه دولت شاهنشاهی در سال ۱۳۵۳ برای تحقق آن تلاش پی گیر کرد ، تعیین بهای واحد بود تا بعنوان قیمت شاخص و ضابطه‌ای برای مصرف کنندگان نفت مورد استفاده قرارگیرد .

سیستم قیمت گذاری نفت مدتها براساس قیمت اعلام شده Posted Price انجام میگرفت . قیمت اعلان شده یک رقم فرضی بود که برای محاسبه مالیاتها و بهره مالکانه کشورهای نفتی بکار گرفته میشد و آنرا شرکتهای بزرگ نفتی

برصنعت نفت تحمیل کرده بودند تا سود سرشار و بی تناسب ببرند .

طی کنفرانس چهلیم اوپک که در ماه ژوئن ۱۹۷۴ در کیتو تشکیل شد بمنظور یکنواخت نمودن میزان بهره‌سالکانه در کشورهای عضو اوپک مقرر گردید که بر میزان بهره‌سالکانه کشورهای مربوط دودرصد افزوده شود و یا بر دریافتی دولتها از هر بشکه معادل مبلغ مزبور اضافه گردد . در کنفرانس فوق‌العاده چهل و یکم که در ماه سپتامبر ۱۹۷۴ در وین تشکیل گردید نیز مقرر شد که از اول اکتبر ۱۹۷۴ دریافتی دولتها از هر بشکه بطور کلی $\frac{3}{5}$ درصد افزایش یابد .

برای اینکه به سوداندوزی واسطه‌های نفتی پایان داده شود شاهنشاه آریامهر پیشنهاد فرمودند بهای اعلان شده ازین برود و بجای آن بهای واحد وثابتی در نظر گرفته شود که افزایش یا کاهش آن با کیفیت نفت و موقعیت جغرافیائی و مخارج حمل و نقل مرتبط و میزان سود کمپانیها و حق آنان برای فروش کاسلا معلوم و محدود باشد . شاهنشاه در اینخصوص فرمودند :

« یک قیمت ثابت برای نفت این فایده را دارد که هیچکس نمیتواند در آن دخل و تصرف کند . مقصودم اینست که هرکسی متوجه خواهد شد که یک قیمت واحد برای نفت وجود دارد و شرکتهای نفتی از هر بشکه نفت چقدر باید سود بدست آورند و مصرف‌کننده چقدر باید برای آن بکشور خود مالیات پردازد . »

این پیشنهاد نیز مانند دیگر رهنمود های شاهنشاه آریامهر مورد تأیید کارشناسان و کمیسیون اقتصادی اوپک قرار گرفت و در چهل و دومین اجلاس کنفرانس وزیران کشورهای اوپک (۱۳ و ۱۲ دسامبر ۱۹۷۴) در وین ، بتصویب رسید و تصمیم گرفته شد از اول ژانویه ۱۹۷۵ تا ۳ سپتامبر ۱۹۷۵ ، حد متوسط درآمد نفت از هر بشکه (منظور نفت مینا ، یعنی نفت ۳۴ درجه عربستان سعودی) ۱۰ دلار و ۱۲ سنت باشد .

شاخص بندی بهای نفت

افزایش مستمر بهای کالاهای صنعتی و تورم غیر قابل کنترل در کشورهای صنعتی که نتیجه فقدان مدیریت صحیح در سازمانهای تولیدی این کشورهاست ، ارزش درآمدهای حاصله از فروش نفت را مرتباً کاهش داده و میدهد ، بعنوان مثال در سال ۱۳۵۳ همین تورم حداقل ۳۵٪ قدرت خرید کشورهای نفتخیز را تقلیل داد .

درواقع کشورهای نفتخیز و جهان سوم بارتورم شدید کشورهای پیشرفته صنعتی را بردوش میکشند .

باتوجه به همین نکته بود که شاهنشاه آریامهر برای حفظ قدرت خرید و ارزش واقعی پولهاییکه بابت نفت پرداخت میشود پیشنهاد فرمودند که بهای نفت باقیمت ۲ تا ۳ قلم کالاهای بنیادی و مورد نیاز کشورهای صادرکننده نفت و جهان سوم مرتبط شود چنانچه بهای آن ۲ تا ۳ قلم کالا کاهش پیدا کند قیمت نفت نیز کاهش خواهد یافت و در صورتیکه قیمت کالای صنعتی افزایش یافت قیمت نفت نیز بالا خواهد رفت .

نتیجه منطقی این پیشنهاد خردمندان، حفظ قدرت خرید واقعی کشورهای نفتخیز از یکسو و فراهم آوردن موجبات سهار کردن تورم دنیای صنعتی از سوی دیگر خواهد بود .

این پیشنهاد مورد تأیید کلیه کشورهای عضو اوپک و حتی بعضی از کشورهای صنعتی قرار گرفت و در متن اعلامیه کنفرانس سران اوپک در الجزیره (چهارم تا ششم مارس ۱۹۷۵) نیز بدین شرح مورد تأکید قرار گرفته است .

« پادشاهان و رؤسای کشورهای اوپک خاطرنشان میسازند که . . . قیمت نفت را بایستی بوسیله مربوط کردن آن بشاخص قیمت پاره‌ای از کالاهای دیگر و با میزان تورم جهان و همچنین شرایط مربوط به انتقال کالاها و تکنولوژی به کشورهای عضو اوپک برای توسعه اقتصادی این کشورها تعیین کرد . »

تشکیل کنفرانس سران اوپک در الجزیره

وجود تورم روزافزون در کشورهای صنعتی و نیز تهیه یک استراتژی کلی و جامع در زمینه انرژی لزوم تشکیل کنفرانس سران کشورهای اوپک را ایجاب میکرد . نخستین کنفرانس سران اوپک از چهارم تا ششم مارس ۱۹۷۵ در الجزیره تشکیل شد و در پایان جلسات سه روزه آن ، اعلامیه‌ای تصویب و منتشر شد که اساس استراتژی و برنامه‌های آینده اوپک را تشکیل میدهد . اعلامیه نهائی سران مورد استقبال اغلب کشورهای صنعتی و همه کشورهای جهان سوم قرار گرفت و بعنوان نشانه حسن نیت کشورهای عضو اوپک برای حل معضلات اقتصادی بین‌المللی از طریق همکاری و اشتراك مساعی متقابل قلمداد شد .

شاهنشاه آریامهر که بعنوان آخرین سخنران جلسه تاریخی سران اوپک

در الجزیره ، باین کنفرانس حسن ختام بخشیدند ، در سخنرانی خود باردیگر اتحاد و وحدت و استراتژی اوپک را در آینده بدین شرح یادآوری فرمودند :

«... مادرحالی این کنفرانس را پایان میرسانیم که بیش از هر وقت دیگر متحد و نیرومند هستیم . ما در حفظ حقوق خود نیرومند هستیم ولی بالاتر از همه در مبارزه حقه‌ای که درپیش گرفته‌ایم احساس قدرت میکنیم . ما هرگز این چنین نیرومند نبوده‌ایم زیرا که جهان سوم نظریات خود را بنحوی کاملاً روشن در کنفرانس داکارد در مورد کشورهای دوست خود یعنی کشورهای تولیدکننده نفت ابراز داشت و مادر این محیط آسپخته با اعتماد و قدرت ، تصمیم گرفتیم با کشورهای صنعتی و مصرف‌کنندگان عمده نفت مذاکره و گفت و شنود کنیم . . این گفتگو اساساً با توجه بمنافع کشورهای جهان سوم خواهد بود اگر ما بتوانیم براه حل عادلانه‌ای برسیم درست است که این کنفرانس مربوط بانرژی است ولی کنفرانسی است که در آن تمام مسائلی که برای جهان سوم اهمیت بسیار دارد مطرح خواهد شد از صف آرائی و برخورد صحبت شده است ولی موضوع این نیست که ما از آن وحشت داریم بلکه خواستار آن نیستیم . تنها مقابله و صف‌آرائی که در جهان میتواند باقی بماند بین عدالت و بی عدالتی بین ثروتمندان و بینوایان خواهد بود و این هرگز از میان نخواهد رفت چه در جستجوی راهی بسوی آینده بهتر صورت سیگیرد . من اسیدوارم تمام کسانی که تا کنون درباره همزیستی مسالمت‌آمیز صحبت کرده‌اند ، بتوانند در آینده درباره اتکاء متقابل کشورها و همکاری مسالمت‌آمیز براساس برابری صحبت کنند. فقط در این صورت است که ما میتوانیم دنیائی بسازیم که در آن تمام کشورها اعم از کوچک و بزرگ تنها زندگی و همزیستی کنند بلکه بایکدیگر همکاری داشته باشند تا برای همیشه به خطر و خیمی که تمدن ما را تهدید میکند پایان دهند . این خطر ، خطر قحطی است و ما بخوبی از آن واقف هستیم و فقط بایک کوشش جهانی و با استفاده از آخرین تکنولوژیها و تکنولوژی کشاورزی میتوان این مساله را از میان برداشت اوپک از وقتی که در آمدش افزایش یافت براساس دو جانبه و یا چند جانبه کمکهای سهمی بسایر کشورهای جهان کرده است . فقط ایران در نخستین سال پس از افزایش قیمت نفت تقریباً معادل ۷۰ درصد تولید ناخالص ملی خود را صرف کمک به کشورهای در حال توسعه جهان سوم که مشکلات مالی داشتند و حتی کشورهای پیشرفته کرده است . کشورهای پیشرفته ای که ما مسلماً سقوط آنها را نمیخواهیم بلکه میخواهیم که باقی بمانند تا آنها هم بنوبه خود بتوسعه و رونق کشورهای جهان سوم کمک کنند ...»

قراردادها و همکاریهای نفتی بین‌المللی

در سال ۱۳۵۳، شرکت ملی نفت ایران چندین فقره قرارداد جدید نفت با شرکت‌های خارجی منعقد کرد این قراردادها به قرار دادهای اکتشاف و توسعه موسومند و تفاوت بارزی با قراردادهای پیمانکاری قبلی دارند، بدین معنا که در قراردادهای پیشین، پیمانکار عملیات اکتشافی و توسعه و بهره‌برداری را با نظارت شرکت ملی نفت ایران انجام داده و درازاء ریسک عملیات اکتشافی مقداری نفت خام بقیمت تمام شده (هزینه تولید باضافه مالیات متعلقه) به پیمانکار ظرف بیست سال فروخته میشد و بنابراین قیمت پرداختی توسط پیمانکار بمیزان قابل ملاحظه‌ای از قیمت روز بازار کمتر بود. در صورتیکه طبق مفاد قراردادهای جدید پیمانکاری بمحض شروع بهره‌برداری تجاری، شرکت ملی نفت ایران، راساً عهده‌دار عملیات بهره‌برداری از میدان‌های مکشوفه شده و قرارداد اکتشاف و توسعه خاتمه پیدا میکند، شرکت پیمانکار منحل شده، در عوض یک قرار داد فروش با پیمانکار مذکور منعقد خواهد شد که براساس آن شرکت ملی نفت ایران قسمتی (۳۰ تا حداکثر ۵۰ درصد) از نفت خام تولیدی میدان‌های مکشوفه را با ۳ تا ۵ درصد تخفیف (به تناسب میزان تولید) از قیمت روز بازار ظرف مدت ۱۰ سال بطرف دوم خواهد فروخت. شرکت ملی نفت ایران، برای ۶ قراردادیکه از این نوع در تابستان سال ۱۳۵۳ با شرکت‌های خارجی منعقد کرد جمعاً قریب ۵ میلیون دلار پذیره نقدی دریافت کرد.

علاوه بر قراردادهای مذکور شرکت ملی نفت ایران با مشارکت شرکت‌های B.P. Chevron و Saga برنده مزایده نفتی دولت دانمارک مربوط با کتشاف نفت در آبهای گرین لند گردید و شرکت ملی نفت و شرکاء آن در کنسرسیون متشکله اجازه اکتشاف و استخراج نفت در آبهای ساحل غربی جزیره گرین لند را تحصیل نموده و شعبه شرکت ملی نفت ایران بنام Nioc Denyas در دانمارک ثبت و تشکیل گردید.

اقدامات مربوط به گاز

در سال گذشته کل صادرات گاز ایران به اتحاد جماهیر شوروی به بیش از ۹ میلیارد متر مکعب رسید که نسبت بسال پیش ۴/۷ درصد افزایش داشت. ضمناً بدنبال مذاکرات ایران و شوروی بهای گاز صادراتی ایران به ۷۰ سنت

برای هر هزار فوت مکعب افزایش یافت .

- صدورگاز مایع طبیعی

در دیمه سال ۱۳۵۳ بین شرکت ملی گاز ایران و شرکتهای Distrigas, Elpaso, Sopex, مقابله نامه ای جهت ایجاد شرکتی برای صدورگاز مایع طبیعی به اروپا و آمریکا بامضا رسید . هزینه اجرای این طرح حدود ۹۰ میلیون دلار برآورد شده که شامل تأسیسات در ایران و ۳۴ کشتی مخصوص گاز مایع خواهد بود . پنجاه درصد سهام این شرکت به شرکت ملی گاز تعلق دارد .

- صدورگاز به جمهوری آلمان فدرال از طریق شوروی

مذاکرات سه جانبه صدورگاز ایران به آلمان از طریق شوروی ، نیز سرانجام پس از مدت ها بحث و تبادل نظر به نتیجه رسید و بموجب قراردادیکه در مسکو بامضا رسید ، یک خط لوله بطول تقریبی ۱۴۰۰ کیلومتر از سواحل خلیج فارس بمرز آستارا کشیده شده و از طریق آن سالانه ۱۳ میلیارد متر مکعب گاز تحویل اتحاد جماهیر شوروی خواهد شد و شوروی نیز ۱۳ میلیارد متر مکعب گاز در آنسوی مرز، بآلمان تحویل خواهد داد و جمهوری آلمان فدرال قیمت گاز دریافتی را مستقیماً بایران خواهد پرداخت .

د - همکاریهای منطقه‌ای

همکاری عمران منطقه‌ای

فعالیت‌های عمران منطقه‌ای در سال ۱۳۵۳ در قسمت‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بشرح زیر بوده است:

۱ - امور سیاسی

کمیته هماهنگی همکاری عمران منطقه‌ای جلسات ویژه خود را از تاریخ ۶ الی ۹ فروردین ماه ۱۳۵۳ با شرکت تعدادی از رؤسای سازمانهای مربوطه سه کشور در تهران تشکیل داد که ضمن آن گزارشات و فعالیت‌های کمیته‌های شش‌گانه سازمان همکاری عمران منطقه‌ای مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت.

هفدهمین اجلاس شورای برنامه‌ریزی همکاری عمران منطقه‌ای از ۱۱ الی ۱۲ فروردین ماه ۱۳۵۳ در تخت جمشید تشکیل گردید و گزارش مصوبات کمیته هماهنگی را مورد بررسی قرار داد و برای تصویب نهائی به شورای وزیران تقدیم نمود. معاونین وزارتخانه‌ها و رؤسای سازمانهای مربوطه دو کشور ترکیه و پاکستان که در جلسات این شورا شرکت نمودند از پیشرفتهای عمرانی ایران آگاه گردیدند.

هفدهمین اجلاس شورای وزیران همکاری عمران منطقه‌ای نیز در تاریخ ۱۴ و ۱۵ فروردین ماه ۱۳۵۳ با پیام اعلیحضرت‌همايون شاهنشاه آریامهر که توسط آقای عباسعلی خلعت‌بری وزیر امور خارجه قرائت گردید در تخت جمشید افتتاح شد.

شاهنشاه آریامهر در این پیام تأکید فرمودند «ایران، پاکستان و ترکیه که رشته‌های ناگستنی مودت آنها را بیکدیگر پیوسته و از یک میراث تاریخی

و فرهنگی غنی و بارور برخوردارند و امکانات و منابع مادی و انسانی لازم را نیز در اختیار دارند در موقعیتی مطلوب برای اشتراك مساعی در بنای آینده سعادت بخش تر برای ملت‌های خود قراردادارند. در حقیقت جوهر و اساس ایجاد همکاری عمران منطقه‌ای را همین امر تشکیل می‌دهد. عزم راسخ ما همواره این بوده است که منافع و آرمان‌های مشترك هر کشور عضو را با طرح و اجرای برنامه همکاری‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تأمین کنیم». شاهنشاه آریاسهر در این پیام اضافه فرمودند «همکاری عمران منطقه‌ای در طی دهه‌ای که گذشت در بیشتر نزدیک کردن ملت‌های ما بیکدیگر به پیشرفتهای مهمی نایل آمده است ولی همکاری در این منطقه تنها هنگامی میتواند از مرزهای تازه درگذرد که دامنه برنامه‌های فعلی خودمان را گسترش دهیم و در اجرای آنها تسریع کنیم».

هفدهمین اجلاس شورای وزیران بعثت تقارن با دهمین سالگرد بنیانگذاری همکاری عمران منطقه‌ای دارای اهمیت خاصی بود. اجلاس شورای مزبور فرصتی پیش آورد تا وزرای امور خارجه ایران و ترکیه و وزیر دارائی، برنامه ریزی و توسعه پاکستان موضوعات روزمره سیاسی و مسائل مبتلا به بین المللی و مطالب مورد علاقه سه کشور را مورد تبادل نظر قرار دهند.

آقای خلعت‌بری در نطق افتتاحیه خود اظهار داشتند: «ارتباط و یکپارچگی روزافزون اقتصاد جهان ایجاب میکند که کلیه کشورها در سطحی بسیار گسترده‌تر از زمان پیش بایکدیگر همکاری کنند و در واقع موافق این فلسفه و بر مبنای این اعتقاد که همکاری در سطح منطقه‌ای و نیز در سطح بین المللی به حل مسائل و مشکلات بین المللی کمک میکند، دولت ایران در امور بین المللی نقشی فعال و مقرون به جهان بینی بعهد گرفته است و مناسبات اقتصادی خود را با سایر ملل نیز در سراسر جهان بسط میدهد».

۴ - امور اقتصادی

فعالیت‌های اقتصادی همکاری عمران منطقه‌ای در سال ۱۳۵۳ در زمینه‌های بازرگانی، صنایع، حمل و نقل و ارتباطات و نفت و پتروشیمی تحت نظر کمیته‌های مربوطه بشرح زیر انجام گرفت:

الف - بازرگانی

- بر اساس مطالعات انکتاد (UNCTAD) دولت ترکیه قبل طرح پروتکلی را در زمینه گسترش بازرگانی بین سه کشور ارائه نموده بود که با موافقت ایران و

پاکستان بعنوان مبنای مذاکرات برای ایجاد یک نظام بازرگانی رجحانی پذیرفته شد. پروتکل مذکور پس از تغییراتی بار دیگر در جلسه کارشناسان نظام بازرگانی منطقه که از ۲ تا ۲۹ تیرماه ۱۳۵۳ در تهران تشکیل شد مورد بررسی قرار گرفت ولی بعلت مشکلات موجود برای تعیین اساس و مبنای تخفیفات و امتیازات گمرکی تصمیم قطعی درباره آن گرفته نشد.

- هیجدهمین کمیته بازرگانی همکاری عمران منطقه ای از ۲۷ تا ۲۹ آذرماه ۱۳۵۳ در آنکارا تشکیل گردید. اهم مطالبی که در این کمیته مورد بحث قرار گرفت عبارت بود از بررسی پیشرفت اقدامات در جهت رفع محدودیت و گسترش بازرگانی در منطقه، موافقتنامه مبادله کالا میان ایران و پاکستان، خرید گوشت توسط ایران از ترکیه، خرید سیمان توسط ایران از دو کشور دیگر عضو، بازرگانی مرزی میان ایران و پاکستان، اتحادیه پرداختهای چند جانبه، بازرگانی ترانزیت، همکاری مراکز توسعه صادرات سه کشور، صدور گورگورد ایران به پاکستان و ترکیه، شرکت در نمایشگاههای بین المللی از میر و تهران.

در کمیته فرعی جهانگردی پیشنهاد شد که طبق برنامه قبلی از آژانسهای معتبر توریستی دعوت شود تا از هر یک از کشورهای منطقه بمدت پنج روز دیدن نمایند ضمناً مذاکراتی در باره توسعه پروازهای چارتر بمنطقه، ایجاد تسهیل برای مسافرتهاى دسته جمعی، تهیه فیلم مشترك توریستی، اجلاس آژانسهای مسافرتی و جهانگردی کشورهای عضو، شرکت در نمایشگاههای جهانگردی بین المللی، بررسی ظرفیت جهانگردی بین المللی در منطقه و اجلاس سران سازمانهای جهانگردی ملی صورت گرفت.

در اجلاس شورای مدیران و کمیته فنی بیمه های اتکائی که در آوریل ۱۹۷۴ در استانبول تشکیل یافت، تشکیل بیمه اتکائی واحد تصویب و توصیه گردید که این بیمه از ژانویه ۱۹۷۵ برای مدت چهار سال عملی گردد و قرار شد شورای مدیران بیمه های اتکائی پس از دو سال باتوجه به اقدامات و نتایج حاصله از این بیمه واحد، ایجاد شرکت بیمه اتکائی همکاری عمران منطقه ای را مورد بررسی قرار دهند.

- در اجلاس شورای اتاق مشترك بازرگانی که از ۱۴ تا ۱۶ آذرماه ۱۳۵۳ در کراچی تشکیل شد بخش خصوصی سه کشور برای ایجاد یک بانک مشترك بازرگانی بتوافق رسیدند.

ب - صنایع

در هیجدهمین اجلاس کمیته صنایع و استاندارد که از ۲ تا ۶ آذرماه

۱۳۵۳ در اسلام آباد تشکیل شد در حدود ۳۲ طرح صنعتی مورد بررسی قرار گرفت و در باره موافقتنامه‌های دوجانبه ، اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و یکنواخت نمودن استانداردهای کالاهای صنعتی در کشورهای عضو بحث و توصیه شد که از نظر تسهیل تجارت بین سه کشور ، استاندارد اجباری کالاها اعلام شود و در ضمن گواهی مؤسسات استاندارد کشورهای عضو برای مبادله کالا در هر سه کشور مورد قبول واقع گردد . همچنین توصیه شد که برای ایجاد مراکز اطلاعات و اسناد صنعتی در سه کشور و اجرای طرحهای مشترک صنعتی از کمکهای مالی و فنی یونید و (UNIDO) استفاده بعمل آید .

ج - حمل و نقل و ارتباطات

- یازدهمین اجلاس کمیته حمل و نقل و ارتباطات همکاری عمران منطقه‌ای از تاریخ ۲۳ تا ۲۵ آذرماه ۱۳۵۳ در تهران تشکیل گردید و در مورد امور مربوط به پست، مخابرات ، راه‌آهن ، حمل و نقل هوایی و کشتیرانی تصمیماتی گرفت که اهم آنها بشرح زیر است :

در باره مکانیزه نمودن برنامه‌های پستی سه کشور اطلاعات لازم مبادله گردید و قرار شد کارشناسان پستی ترکیه از تأسیسات پستی ایران بازدید نمایند .
باتأسیس اتحادیه پستی منطقه موافقت گردید و قرار شد کارشناسان سه کشور طرح تأسیس آنرا مورد بررسی قرار دهند و برای ثبت آن نزد اتحادیه جهانی پست اقدام نمایند .

- دومین ایستگاه زمینی ماهواره مخابراتی ایران در سال ۱۹۷۵ عملیات تجاری خود را آغاز خواهد نمود .

بخش خصوصی سه کشور در آذرماه ۱۳۵۳ در اجلاس شورای اتاق مشترک بازرگانی که در کراچی تشکیل شد توافق نمودند که یک شرکت مشترک حمل و نقل تأسیس کنند .

- دولت ایران موافقت کرد برای انجام مرحله دوم مطالعات احداث خط آهن ایران به پاکستان از شرکتهای پاکستانی دعوت کند و در مقابل دولت پاکستان نیز بموازات ایجاد این خط که تا سال ۱۹۸۰ بمرحله بهره برداری میرسد خطوط آهن خود را تا مرز ایران مرمت نماید .

د - نفت و پتروشیمی

یازدهمین اجلاس کمیته نفت و پتروشیمی در روزهای ۱۷ تا ۱۸ آبان ما

۱۳۵۳ در اسلام‌آباد تشکیل یافت که ضمن آن مسائل مربوط به همکاری سه کشور در زمینه نفت و پتروشیمی بشرح زیر مورد بررسی قرار گرفت :

- بموجب درخواست دولتهای ترکیه و پاکستان توصیه شد شرکت ملی نفت ایران کارشناسانی به دو کشور دیگر عضو اعزام دارد و کارشناسان آن دو کشور را برای آشنائی بیشتر با صنایع نفت و پتروشیمی و گاز بپذیرد و کارآسوزان آنها را در این زمینه تعلیم دهد .

- دولت شاهنشاهی در سال ۱۳۵۳ مقداری از نفت مورد احتیاج دولت پاکستان را تأمین نمود و با توجه به سیستم جدید قیمت‌گذاری ، برای فروش نفت به دو کشور پاکستان و ترکیه اولویت قائل شد .

۳ - امور اجتماعی و فرهنگی

فعالیت‌های سه کشور در مورد امور فرهنگی ، ورزشی ، اطلاعاتی ، مبادله هنرمندان ، روزنامه‌نگاران و شخصیت‌های برجسته سه کشور در سال ۱۳۵۳ زیر نظر کمیته امور اجتماعی و کمیته همکاری فنی و علوم اداری بشرح زیر صورت گرفت :

الف - امور اجتماعی

اجلاس کمیته امور اجتماعی و فرهنگی همکاری عمران منطقه‌ای از ۱۸ تا ۲۰ آذرماه ۱۳۵۳ در تهران تشکیل گردید و فعالیتها و پیشرفتهائی که بر اثر همکاری سه کشور در زمینه امور اجتماعی و فرهنگی حاصل شده مورد بررسی قرار داد و برای پیشرفت آن توصیه‌های لازم را نمود .

- پانزدهمین اجلاس هیأت مدیره مؤسسه فرهنگی عمران منطقه‌ای از ۱۶ تا ۱۷ آذرماه ۱۳۵۳ در تهران تشکیل گردید .

- در چهار چوب برنامه مبادله هنرمندان ، تعداد بیست و دو نفر از هنرمندان ایرانی در فروردین‌ماه ۱۳۵۳ به پاکستان مسافرت کردند و مدت دو هفته به اجرای برنامه‌های هنری مبادرت نمودند . ضمناً مقرر شد در زمینه تاتر و اجرای نمایش همکاری نزدیک‌تری بین سه کشور بعمل آید .

- تعداد ۵ اثر کلاسیک سینماتور کار هنرمندان ایرانی در ۱۴ خردادماه ۱۳۵۳ در استانبول به نمایش گذارده شد .

- نام نمایشگاه آثار نقاشان سه کشور به نمایشگاه فرهنگی RCD تبدیل

شد و قرار شد آثار هنری دیگری از قبیل تمبر ، سرامیک ، عکس و خط نیز نمایش
گذاشته شود .

- یک هیأت ۲۰ نفری از معلمان زبان فارسی پاکستان تحت برنامه
مبادله استادان و معلمان در بهمن ماه ۱۳۵۳ برای طی یک دوره چهار ماهه به
ایران وارد گردیدند .

- تعداد ۱۲ نفر از دانش آموزان ۱۴ تا ۱۸ ساله ترك و پاکستانی
بهمراهی دو سرپرست در ۲ مرداد ماه ۱۳۵۳ به ایران وارد و بمدت یک
هفته در اردوی تابستانی رامسر شرکت نمودند .

- نمایندگان سازمان زنان ایران و ترکیه در سال ۱۳۵۳ از کشورهای
یکدیگر و پاکستان بازدید بعمل آوردند .

- عده ای از روزنامه نگاران سه کشور در چهار چوب برنامه مربوط از
کشورهای یکدیگر بازدید نمودند .

اجلاس رؤسای رادیو و تلویزیون سه کشور عضو همکاری عمران منطقه ای
در اواخر بهمن ماه ۱۳۵۲ در اسلام آباد تشکیل شد و مبادله برنامه های ضبط
شده رادیو و تلویزیون را مورد بررسی قرار داد و بر اساس پیشنهاد اجلاس مزبور،
سازمان رادیو و تلویزیون ملی ایران بمناسبت دهمین سالگرد RCD یک فیلم مستند
بمدت ۵ دقیقه از پیشرفتهای ایران تهیه و بکشورهای پاکستان و ترکیه ارسال
داشت .

ب - همکاری فنی و علوم اداری

استفاده از امکانات فنی و تکنیکی موجود در خود کشورهای منطقه از
مهمترین رشته های همکاری عمران منطقه ای بشمار میرود که شامل بهداشت،
تنظیم خانواده ، رشته های مختلف کشاورزی ، منابع آب ، بررسی های علمی
بخصوص در رشته انرژی اتمی، تعلیمات کارگری و حرفه ای ، توسعه امور روستائی،
امور مدیریت و غیره میباشد .

هجدهمین اجلاس کمیته همکاریهای فنی و علوم اداری از ۲۶ تا ۲۹
آذرماه ۱۳۵۳ در آنکارا تشکیل گردید .

- در حال حاضر تعدادی دانشجوی پاکستانی و ترك تحت برنامه های
کمکهای فنی در دانشگاه پهلوی شیراز ، دانشکده نفت (مؤسسه تکنولوژی آبادان)
دانشگاه تهران و مدرسه عالی بیمه RCD در تهران مشغول تحصیل میباشند .

دانشجویان ایرانی و ترك نیز در رشته‌های پزشکی ، مهندسی و هنر در پاکستان به تحصیل اشتغال دارند و نیز تعدادی از دانشجویان ایرانی و پاکستانی در چهار چوب برنامه‌های همکاری عمران منطقه‌ای در دانشگاه‌های مختلف ترکیه مشغول تحصیل میباشند .

در سال ۱۳۵۳ تعداد ۶۲ کارآموز و ۳ کارشناس بین سه کشور مبادله گردید .

در سال ۱۳۵۳ دولت ایران اعلام نمود آماده است تا تسهیلات بیشتری در زمینه کشت پیاز زعفران در پاکستان فراهم نماید و پذیرفت که کارآموزان پاکستانی را در این رشته تعلیم دهد ضمناً انواع مختلف بذر ونهال بین سه کشور مبادله گردید. همچنین بمنظور مبارزه با آفات نباتی چهار کارشناس ایرانی در مردادماه ۱۳۵۳ از مؤسسه مبارزه با آفات نباتی آنکارا بازدید نمودند و مقرر شد که آخرین اطلاعات در مورد منابع آب کشور و گزارشات مربوط به دامها و مبارزه با آفات نباتی بطور سالانه بین کشورهای عضو مبادله گردد .

- رؤسای مراکز اتمی سه کشور در بهمن ماه ۱۳۵۳ در اسلام‌آباد تشکیل جلسه دادند و در باره مسائل مورد علاقه منطقه مذاکره و تبادل نظر نمودند .

- دونفر کارشناس پاکستانی در دوره مدیریت گچسر که در سپتامبر ۱۳۵۳ بمدت پنج هفته در ایران تشکیل شد شرکت نمودند .

- دومین اجلاس گروه کارشناسان علوم اداری و مدیریت سه کشور در نیمه دوم بهمن ماه ۱۳۵۳ در آنکارا تشکیل گردید .

سازمان پیمان مرکزی سنتو CENTO

بیست و یکمین اجلاس سالانه شورای وزیران سازمان پیمان مرکزی (سنتو) که عالیترین رکن این سازمان میباشد از تاریخ ۳۱ اردیبهشت تا اول خرداد ۱۳۵۳ با شرکت وزرای خارجه کشورهای عضو در واشنگتن تشکیل شد. در این اجلاس گزارش دبیر کل و نیز گزارش فعالیت کمیته های اقتصادی نظامی و کمیته های ارتباط مورد بررسی و تصویب واقع شد.

در زمینه اقتصادی قطعنامه مربوط به همکاریهای جدید اقتصادی بین کشورهای عضو منطقه که از مصوبات بیستمین اجلاس شورای وزیران سنتو بود طی سال ۱۳۵۳ مورد پی گیری قرار گرفت و بنابه پیشنهاد کمیته اقتصادی، تصمیم گرفته شد جلسه ای مرکب از طراحان برنامه ریزی بمنظور مطالعه و ارائه طرح های مفید و فوری برای منطقه تشکیل گردد.

شورای وزیران پس از تصویب این پیشنهاد تأکید نمود که در سال ۱۳۵۴ دبیرخانه سنتو و همچنین کشورهای عضو اهتمام لازم جهت تشکیل جلسه عالی طراحان برنامه ریزی مبدول نمایند. ضمناً دولت امریکا داوطلبی خود را جهت میزبانی اولین اجلاس آن اعلام نمود.

- بیست و دومین اجلاس کمیته فرعی ارتباطات و فوائد عامه از تاریخ ۲۳ الی ۲۵ اکتبر ۱۹۷۴ مطابق با اول الی سوم آبانماه ۱۳۵۳ در آنکارا منعقد گردید.

در جلسات این کمیته پیشرفتهای طرحهای مختلف جاده سازی - راه آهن - شبکه میکروویو و هواپیمائی مورد بررسی واقع شد.

گزارش پیشرفت کارهای ساختمانی شبکه راه های سرو به رضائیه و رضائیه به ستر ایوان دره و زنجان و همچنین راه تهران - یزد - کرمان - زاهدان تا مرز

پاکستان توسط هیأت نمایندگی ایران به استحضار کمیته رسید. ضمناً اقدامات انجام شده دولت شاهنشاهی در مورد ساختمان شبکه جدید راه چاه بهار زاهدان و اتصال آن به شاهراه کراچی - پیشین در ناحیه سرباز که طرح آن در اجلاس گذشته مورد تصویب قرار گرفته بود مورد تأیید واقع شد.

ضمن بحث پیرامون مسائل راهسازی، گزارش سمینار طرح ریزی شاهراهها که بنابه تصمیم اجلاس گذشته کمیته فرعی ارتباطات تشکیل شده بود مورد بررسی قرار گرفت و دول عضو سنتو ضمن تأیید مصوبات این سمینار لزوم تشکیل جلسه گروه کار موقت طرح ریزی راه را تأکید نمودند. گروه کار مذکور در تاریخ ۷ بهمن ماه ۱۳۵۳ بمنظور بررسی و برنامه ریزی جدید برای شبکه راههای منطقه سنتو در آنکارا تشکیل شد.

گزارشات نمایندگان دول عضو سنتو در مورد توسعه بندر اسکندرون و شبکه راه آهن سنتو نیز مورد بررسی قرار گرفتند و بنابه پیشنهاد دولت شاهنشاهی و تصویب دیگر اعضای سنتو برنامه بازدید مطالعاتی از شبکه راه آهن ترکیه - ایران از تاریخ ۲۳ دیماه ۱۳۵۳ بمدت دو هفته ترتیب یافت تا مشکلات موجود در منطقه دریاچه وان از نظر حمل و نقل کالا در محل مورد مطالعه قرار گرفته و امکان طرح ریزی برای ایجاد شبکه جدید راه آهن از جنوب دریاچه وان و یا حل مسئله از طریق مقتضی اقدام سریع مبذول شود.

به پیشنهاد کمیته هم‌آهنگی بین‌المللی اداره شبکه میکروویو سنتو و تصویب کمیته فرعی ارتباطات تصمیم گرفته شد کارشناسان امور میکروویو کشورهای منطقه با همکاری کارشناسان دو کشور عضو غیرمنطقه بمدت شصت روز از شبکه میکروویو بازدید نمایند تا مشکلات موجود در وصول و ایصال در محل مورد مطالعه قرار گرفته و راه‌حلهائی پیشنهاد شود.

- بیست و دومین اجلاس کمیته فرعی کشاورزی از تاریخ ۴ الی ۷ نوامبر ۱۹۷۴ مطابق با ۱۳ الی ۱۶ آبان ماه ۱۳۵۳ در کرج در محل مرکز آموزش ماشینهای کشاورزی و مهندسی آب و خاک منعقد شد.

در این کمیته گزارشهای «سمینار روشهای ارزشیابی، نمونه‌گیری، کنترل و مرغوبیت کودهای شیمیائی» و سمینار «زه‌شناسی و خطرات سموم در محیط» که در طی سال ۱۳۵۳ به ترتیب در لاهور و تهران برگزار شد مورد مطالعه و تصویب قرار گرفت.

ضمناً در چهارچوب فعالیت‌های کشاورزی در سال ۱۳۵۳ و یا استفاده از اعتبار صندوق همکاریهای فنی چندجانبه سفرهای مطالعاتی در زمینه تولید گندم در شرایط خشک جوی - آمار کشاورزی - طبقه‌بندی پنبه - حفاظت منابع آب و

جنگل - دفع آفات نباتی و فعالیت‌های قرنطینه‌ای در کشورهای عضو منطقه انجام شد.

- بیست و سومین اجلاس کمیته فرعی بهداشت از تاریخ ۱۲ الی ۱۴ نوامبر ۱۹۷۴ مطابق با ۲۱ الی ۲۳ آبانماه ۱۳۵۳ در ترکیه منعقد گردید.

طی این اجلاس کمیته به بررسی گزارشهای فعالیت‌های کنفرانس تنظیم خانواده و بهداشت و آمار جمعیت، سمینار داروهای اعتیادآور و جلسه هیات هم‌آهنگی منطقه‌ای بیماریهای واگیر پرداخت.

ضمناً کمیته فرعی بهداشت پیشنهاد نمود که موضوع تشکیل مؤسسه تعلیم امور پرستاری در رشته بهداشت عمومی، سمینار استفاده بجا و نابجا از داروهای ضد میکروبی، مؤسسه آمار و خدمات بهداشتی که از مصوبات اجلاس سال گذشته میباشد پی‌گیری شده و حداکثر اهتمام جهت برگزاری این اجلاسها که مورد نیاز مبرم کشورهای منطقه میباشد معمول شود.

انجام فعالیت‌های بهداشتی در زمینه‌های بهداشت کارگری، سباده کارمند بین بیمارستانهای کشورهای منطقه سنتو به منظور بالا بردن سطح مدیریت، جلسات علمی و طرح‌ریزی بهداشت، کارآموزی در مدرسه عالی بهداشت ترکیه جهت بررسی جنبه‌های منطقه‌ای آلودگی محیط زیست از طرف کمیته فرعی بهداشت توصیه گردید.

- بیست و سومین اجلاس شورای آموزش و تحقیقات علمی سنتو از تاریخ ۲ الی ۴ دسامبر ۱۹۷۵ مطابق با ۱۱ الی ۱۳ آذرماه ۱۳۵۳ در لاهور منعقد شد.

در این اجلاس توافق شد که فهرستی از مؤسساتی که در منطقه به کار پژوهش و تحقیق اشتغال دارند تهیه شود تا بتوان با استفاده از تجربیات محققان و دانشمندان این مؤسسات برنامه‌های مشترک بمنظور بهبود وضع موجود در منطقه طرح کرد.

در سال ۱۳۵۳ در چهارچوب فعالیت علمی سنتو اجلاسهای درسورد برنامه‌ریزی طرحهای کشت غلات، سمپوزیوم مهندسی زلزله‌نگاری، میزگرد اسناد علمی، سمپوزیوم اقتصاد کارخانه‌های انرژی اتمی، میزگرد خدمات دانشگاهی برای صنایع درسه کشور عضو منطقه تشکیل شد.

ضمناً دوره‌ای درسورد آلودگی هوا نیز در آنکارا تشکیل شد که کارشناسان سه کشور عضو و همچنین متخصصین امریکائی در آن شرکت نمودند.

برای فعالیت‌های آتی در زمینه علمی تصمیم گرفته شد برای طرحهایی در مورد کشت نباتات طبی و بررسی در زمینه بیماریهای قارچی اولویت خاص در نظر

گرفته شود.

- سیزدهمین اجلاس گروه مشورتی توسعه مواد معدنی از تاریخ ۹ الی ۱۲ دسامبر ۱۹۷۴ مطابق با ۱۸ الی ۲۱ آذرماه ۱۳۵۳ در محل سازمان زمین شناسی کشور در تهران منعقد گردید.

در این اجلاس گزارش فعالیت جلسات تشکیل شده نظیر دومین اجلاس گروه کار سنگهای آذرین، سومین اجلاس گروه کار تکتونیک جدید، سفر مطالعاتی به معادن فسفات آمریکا، کارگاه نحوه استفاده و تفسیر عکسهای ماهواره‌ها و فعالیتهای آتی گروه مشورتی توسعه معادن مورد بررسی قرار گرفت.

ضمناً در این اجلاس گزارش بررسی مشترک زمین شناسی در سرز ترکیه و همچنین گزارشات دو کشور ایران و ترکیه در مورد اقدامات انجام شده در زمینه تحقیقات معدنی نیز مطالعه و تصویب شد.

برای بهره‌برداری بیشتر و بهتر از منابع کشورهای عضو منطقه گروه مشورتی توسعه مواد معدنی تصمیم گرفت اجلاسهای در زمینه بهره‌برداری از تجهیزات مسافت دور Remote Sensing ترتیب دهد. در این مورد تشکیل مؤسسه استفاده از تجهیزات دور و گروه مشاورین تجهیزات دور برای بهره‌برداری از نقشه‌ها و عکسهای ماهواره‌های علمی سازمان فضائی و هوانوردی ایالات متحده آمریکا (ناسا) گردآوری مینماید و در چهارچوب همکاریهای فنی و علمی سنتو در اختیار کشورهای عضو قرار میدهد از طرف نمایندگان دول عضو تأیید شد.

در چهارچوب فعالیت صندوق همکاریهای فنی چند جانبه سنتو در سال ۱۳۵۳ عده‌ای بعنوان کارآموز بمنظور مطالعه و آموزش و نیز تعدادی کارشناس بمنظور تبادل نظر در امور فنی و تخصصی بین کشورهای منطقه مبادله شدند.

همچنین تعدادی بورس تحصیلی در دانشگاههای منطقه به دانشجویان سه کشور ایران و ترکیه و پاکستان اعطا گردید.

ضمیمه شماره ۱

فهرست معاهداتی که دولت شاهنشاهی ایران
در سال ۱۳۵۳ (۱۹۷۴-۷۵) با سایر دولتها منعقد
نموده و یا به آن معاهدات ملحق شده است

الف - معاهدات دو جانبه‌ای که در سال ۱۳۵۳ از طرف وزارت امور خارجه
به امضاء رسیده است

نام معاهده	تاریخ امضاء	محل امضاء
۱- تبادل نامه درباره لغوهای روادید و صدور روادید کثیرالمسافره یکساله برای سفرای آکردیته و ششماهه برای کارمندان دیپلماتیک	۱۳۵۳/۲/۱۳ (۳ مه ۱۹۷۴)	بوکارست
۲- موافقتنامه اعتبار بین ایران و پاکستان	۱۳۵۳/۳/۲۲ (۱۲ ژوئن ۱۹۷۴)	تهران
۳- موافقتنامه جهانگردی بین ایران و تونس	۱۳۵۳/۵/۲ (۲۴ ژوئیه ۱۹۷۴)	تونس
۴- تبادل نامه درباره لغو روادید بین ایران و ژاپن	۱۳۵۳/۴/۴ (۲۵ ژوئن ۱۹۷۴)	تهران
۵- موافقتنامه همکاری برای استفاده صلح جویانه از نیروی هسته‌ای بین ایران و فرانسه	۱۳۵۳/۴/۶ (۲۷ ژوئن ۱۹۷۴)	پاریس
۶- موافقتنامه فرهنگی ایران و کره جنوبی	۱۳۵۳/۴/۲۵ (۱۶ ژوئیه ۱۹۷۴)	تهران

نام معاهده	تاریخ امضاء	محل امضاء
۷ - موافقتنامه فرهنگی بین ایران و عمان	۱۳۵۳/۵/۳ (۲۵ ژوئیه ۱۹۷۴)	تهران
۸ - موافقتنامه تحدید حدود فلات قاره بین ایران و عمان	۱۳۵۳/۵/۳ (۲۵ ژوئیه ۱۹۷۴)	تهران
۹ - موافقتنامه تحدید حدود بخشی از فلات قاره بین ایران و امارات عربی متحده	۱۳۵۳/۵/۲۲ (۱۳ اوت ۱۹۷۴)	تهران
۱۰ - تبادل نامه درباره تسهیل رژیم رویداد بین ایران و بلغارستان	۱۳۵۳/۵/۲۸ (۱۹ اوت ۱۹۷۴)	صوفیه
۱۱ - موافقتنامه فرهنگی ایران و کره شمالی	۱۳۵۳/۶/۲۱ (۱۱ سپتامبر ۱۹۷۴)	تهران
۱۲ - موافقتنامه اصلاحی موافقتنامه کمکهای مالی بین ایران و اردن مورخ ۱۶ دسامبر ۱۹۷۳	۱۳۵۳/۷/۲ (۲۴ سپتامبر ۱۹۷۴)	عمان
۱۳ - موافقتنامه جدید مالی بین ایران و اردن	۱۳۵۳/۷/۲ (۲۴ سپتامبر ۱۹۷۴)	عمان
۱۴ - موافقتنامه فرهنگی بین ایران و استرالیا	۱۳۵۳/۷/۳ (۲۵ سپتامبر ۱۹۷۴)	کانبرا
۱۵ - موافقتنامه بازرگانی بین ایران و استرالیا	۱۳۵۳/۷/۳ (۲۵ سپتامبر ۱۹۷۴)	کانبرا
۱۶ - موافقتنامه بازرگانی بین ایران و زلاند نو	۱۳۵۳/۷/۸ (۳۰ سپتامبر ۱۹۷۴)	ولینگتن
۱۷ - تبادل نامه درباره معافیت گمرکی کنسولی بین ایران و هند	۱۳۵۳/۹/۹ (۳۰ نوامبر ۱۹۷۴)	دهلی نو

ب - معاهدات دو جانبه‌ای که در سال ۱۳۵۳ از طرف سایر وزارتخانه‌ها و مؤسسات وابسته به دولت به امضاء رسیده است

ردیف	نام معاهده	نام سازمان امضاء کننده	تاریخ و محل امضاء
۱ -	موافقتنامه مالی بین ایران و سودان	وزارت امور اقتصادی و دارائی	تهران ۱۳۵۳/۲/۷ (۲۷ آوریل ۱۹۷۴)
۲ -	موافقتنامه مالی بین ایران و مراکش	وزارت امور اقتصادی و دارائی	تهران ۱۳۵۳/۲/۲۹ (۱۹ مه ۱۹۷۴)
۳ -	موافقتنامه بازرگانی طویل‌المدت بین ایران و چکسلواکی	وزارت بازرگانی	تهران ۱۳۵۳/۳/۱ (۲۲ مه ۱۹۷۴)
۴ -	موافقتنامه پرداخت طویل‌المدت ایران و چکسلواکی	وزارت امور اقتصادی و دارائی	تهران ۱۳۵۳/۳/۱ (۲۲ مه ۱۹۷۴)
۵ -	موافقتنامه بازرگانی بین ایران و مصر	وزارت بازرگانی	تهران ۱۳۵۳/۳/۴ (۲۵ مه ۱۹۷۴)
۶ -	پروتکل مالی بین ایران و فرانسه	وزارت امور اقتصادی و دارائی	پاریس ۱۳۵۳/۴/۶ (۲۷ ژوئیه ۱۹۷۴)
۷ -	موافقتنامه همکاری جهانگردی بین ایران و سنگال	وزارت اطلاعات و جهانگردی	تهران ۱۳۵۳/۴/۱۸ (۹ ژوئیه ۱۹۷۴)
۸ -	موافقتنامه مالی بین ایران و سنگال	وزارت امور اقتصادی و دارائی	تهران ۱۳۵۳/۴/۱۸ (۹ ژوئیه ۱۹۷۴)

ردیف	نام معاهده	نام سازمان امضاء کننده	تاریخ و محل امضاء
۹ -	قرارداد مبادلات در زمینه رادیو و تلویزیون بین ایران و شوروی	وزارت اطلاعات و جهانگردی	تهران ۱۳۵۳/۴/۲۲ (۱۳ ژوئیه ۱۹۷۴)
۱۰ -	موافقتنامه جهانگردی بین ایران و سوریه	وزارت اطلاعات و جهانگردی	تهران ۱۳۵۳/۵/۱ (۲۳ ژوئیه ۱۹۷۴)
۱۱ -	موافقتنامه مالی بین ایران و فرانسه	وزارت امور اقتصادی و دارائی	تهران ۱۳۵۳/۵/۵ (۲۷ ژوئیه ۱۹۷۴)
۱۲ -	موافقتنامه بازرگانی بین ایران و سوریه	وزارت بازرگانی	تهران ۱۳۵۳/۵/۶ (۲۸ ژوئیه ۱۹۷۴)
۱۳ -	موافقتنامه بازرگانی بین ایران و سودان	وزارت بازرگانی	تهران ۱۳۵۳/۵/۹ (۳۱ ژوئیه ۱۹۷۴)
۱۴ -	موافقتنامه بازرگانی بین ایران و هند	وزارت امور اقتصادی و دارائی	تهران ۱۳۵۳/۶/۹ (۳۱ اوت ۱۹۷۴)
۱۵ -	موافقتنامه تزانزیت بین ایران و افغانستان و سه پروتکل	وزارت امور اقتصادی و دارائی	کابل ۱۳۵۳/۶/۱۴ (۵ سپتامبر ۱۹۷۴)
۱۶ -	تفاهم نامه درباره کمک بلاعوض ایران به افغانستان	وزارت امور اقتصادی و دارائی	تهران ۱۳۵۳/۷/۳۰ (۲۲ اکتبر ۱۹۷۴)
۱۷ -	پروتکل همکاری اقتصادی و صنعتی و فنی و علمی ایران و دانمارک	وزارت امور اقتصادی و دارائی	کپنهاک ۱۳۵۳/۹/۱۳ (۴ دسامبر ۱۹۷۴)
۱۸ -	پروتکل بازرگانی ایران و کره شمالی	وزارت بازرگانی	پیونگ یانگ ۱۳۵۳/۹/۷ (۲۸ نوامبر ۱۹۷۴)
۱۹ -	موافقتنامه مالی ایران و رومانی	وزارت امور اقتصادی و دارائی	بوکارست ۱۳۵۳/۹/۲۷ (۱۸ دسامبر ۱۹۷۴)
۲۰ -	موافقتنامه همکاری فنی ایران و آمریکا	وزارت امور اقتصادی و دارائی	واشنگتن ۱۳۵۳/۱۲/۱۳ (۴ مارس ۱۹۷۵)

ج - معاهدات دوجانبه‌ای که در سال ۱۳۵۳ بتصویب قوه‌مقننه رسیده است

نام معاهده	تاریخ تصویب مجلس شورای ملی	تاریخ تصویب مجلس سنا
۱ - موافقتنامه جهانگردی ایران و لبنان	۵۳/۳/۲۸	۵۳/۳/۱۳
۲ - موافقتنامه فرهنگی ایران و مغولستان	۱۳۵۳/۳/۲۸	۱۳۵۳/۳/۱۳
۳ - پروتکل راجع به شرائط و مقررات نحوه اداره و بهره‌برداری از تأسیسات آب و برق و استفاده از منابع آب و انرژی تأسیسات مشترک در روی رودخانه ارس	۱۳۵۳/۴/۶	۱۳۴۳/۳/۶
۴ - پروتکل همکاری فنی راجع به عکسبرداری هوایی جهت تهیه نقشه‌های سرزی ایران و ترکیه	۵۳/۴/۱۶	۵۳/۳/۱۳
۵ - موافقتنامه مالی ایران و اردن	۱۳۵۳/۵/۲۲	۱۳۵۳/۵/۲۱
۶ - موافقتنامه مالی ایران و پاکستان	۱۳۵۳/۵/۲۲	۱۳۵۳/۵/۲۱
۷ - موافقتنامه مالی ایران و سنگال	۱۳۵۳/۵/۲۲	۱۳۵۳/۵/۲۱
۸ - موافقتنامه مالی ایران و سودان	۱۳۵۳/۵/۲۲	۱۳۵۳/۵/۲۱
۹ - موافقتنامه مالی ایران و تونس	۱۳۵۳/۵/۲۲	۱۳۵۳/۵/۲۱
۱۰ - موافقتنامه مالی ایران و فرانسه	۱۳۵۳/۵/۲۲	۱۳۵۳/۵/۲۱
۱۱ - موافقتنامه مالی ایران و مراکش	۱۳۵۳/۵/۲۲	۱۳۵۳/۵/۲۱
۱۲ - موافقتنامه فرهنگی ایران و سودان	۱۳۵۳/۱۷/۹	۱۳۵۳/۸/۱
۱۳ - موافقتنامه فرهنگی و علمی و فنی بین ایران و سنگال	۱۳۵۳/۳/۱۴	۱۳۵۳/۹/۱۱
۱۴ - موافقتنامه فرهنگی ایران و کره جنوبی	۱۳۵۳/۱۲/۱۱	۱۳۵۳/۱۰/۱۶
۱۵ - موافقتنامه جهانگردی ایران و سوریه	۱۳۵۳/۹/۱۰	۱۳۵۳/۱۱/۲۸
۱۶ - موافقتنامه ترانزیت ایران و افغانستان و سه پروتکل	۱۳۵۳/۹/۱۰	۱۳۵۳/۱۲/۵
۱۷ - موافقتنامه همکاری جهانگردی ایران و سنگال	۱۳۵۳/۹/۱۰	۱۳۵۳/۱۲/۵

د - معاهدات بین‌المللی که دولت شاهنشاهی ایران در سال ۱۳۵۳ با آنها ملحق شده است

نام معاهده	تاریخ انعقاد	تاریخ الحاق ایران
۱ - اساسنامه اتحادیه بین‌المللی حفاظت از طبیعت و منابع طبیعی	۱۹۴۸/۱۰/۵	۱۹۷۴/۳/۲۷
۲ - کنوانسیون راجع به مزایا و مصونیت‌های سازمان‌های تخصصی ملل متحد و چهارده ضمیمه	۱۹۴۷/۱۱/۲۱	۱۹۷۴/۵/۱۶
۳ - موافقتنامه مربوط به مزایا و مصونیت‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی	۱۹۵۹/۷/۱	۱۹۷۴/۵/۲۱

ه - معاهداتی که اسناد تصویب آنها در سال ۱۳۵۳ مبادله شده است

نام معاهده	تاریخ مبادله	محل مبادله
۱ - موافقتنامه فرهنگی ایران و مغولستان	۱۳۵۳/۶/۲۹	اولان باتور (۲۰ سپتامبر ۱۹۷۴)
۲ - پروتکل الحاقی به قرارداد بین ایران و شوروی راجع به انتظامات مرزی ایران و شوروی و ترتیب تسویه اختلافات و حوادث در مرز مورخ ۱۴ مه ۱۹۵۷ (۳۶/۲/۲۴) مربوط به مرز در دریاچه‌های پشت سد مخزنی ارس و سد انحرافی سیل و مغان	۱۳۵۳/۸/۱	تهران (۲۳ اکتبر ۱۹۷۴)
۳ - موافقتنامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف بین ایران و فرانسه	۱۳۵۳/۱۲/۱۹	تهران (۱۰ مارس ۱۹۷۵)
۴ - عهدنامه راجع به انتظامات مرزی ایران و پاکستان	۱۳۵۳/۱۲/۲۷	اسلام‌آباد (۱۸ مارس ۱۹۷۵)

شماره ۲

سازمانهای بین‌المللی ، بین‌الدول و غیردولتی عمده‌ای که دولت شاهنشاهی در آنها عضویت دارد و یا در فعالیتهای آنها شرکت میکند

۱ - سازمان ملل متحد

الف - سازمانهای تخصصی وابسته به سازمان ملل متحد

1. International Labour Organization (ILO)
سازمان بین‌المللی کار
2. Food and Agricultural Organization of the United Nations (FAO)
سازمان خواربارو کشاورزی ملل متحد
3. United Nations Educational Scientific and Cultural Organization (UNESCO)
سازمان تربیتی و علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد - یونسکو
4. World Health Organization (WHO)
سازمان جهانی بهداشت
5. International Bank for Reconstruction and Development (IBRD)
بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه
6. International Finance Corporation (IFC)
شرکت مالی بین‌المللی
7. International Development Association (IDA)

- مؤسسه بین‌المللی توسعه
8. International Monetary Fund (IMF)
صندوق بین‌المللی پول
9. International Civil Aviation Organization (ICAO)
سازمان بین‌المللی هواپیمائی کشوری
10. Universal Postal Union (UPU)
اتحادیه پستی جهانی
11. International Telecommunication Union (ITU)
اتحادیه بین‌المللی ارتباطات دور
12. World Meteorological Organization (WMO)
سازمان جهانی هواشناسی
13. Inter-Governmental Maritime Consultative Organization (IMCO)
سازمان مشورتی دریانوردی بین‌الدول
14. World Intellectual Property Organization (WIPO)
سازمان جهانی حمایت مالکیت معنوی

ب - سازمانهای با وضع مخصوص وابسته سازمان ملل متحد

- 1 - General Agreement on Tariffs and Trade (GATT)
(ایران هنوز رسماً عضو نیست ولی بصورت ناظر در فعالیتهای آن شرکت دارد)
2. International Atomic Energy Agency (IAEA)
آژانس بین‌المللی انرژی اتمی
- ۲ - سایر سازمانهای بین‌المللی و منطقه‌ای غیر دولتی و دولتی که ایران
عضو آنها میباشد

۱ - اتحادیه بین‌المللی ژئودوزی و ژئوفیزیک

- 1 - International Union of Geodesy and Geophysics

مقر	تورنتو (کانادا)
تاریخ تأسیس	۱۹۱۹
شروع عضویت ایران	۱۹۶۰

۲ - اتحادیه بین‌المللی جغرافیائی

- 2 - International Geographical Union

مقر	زوریخ (سوئیس)
تاریخ تأسیس	۱۹۲۲
شروع عضویت ایران	۱۹۶۱

۳ - اتحادیه بین‌المللی دانشگاهها

3 - International Association of Universities

پاریس	مقر
۱۹۵۰	تاریخ تأسیس
۱۹۶۱	شروع عضویت ایران

۴ - اتحادیه بین‌المللی بیوشیمی

4 - International Union of Biochemistry

لندن	مقر
۱۹۵۵	تاریخ تأسیس
۱۹۶۰	شروع عضویت ایران

۵ - شورای بین‌المللی اتحادیه‌های علمی

5 - International Council of Scientific Unions

ژنوا	مقر
۱۹۱۹	تاریخ تأسیس
۱۹۶۰	شروع عضویت ایران

۶ - کمیته تحقیقات فضائی

6 - Committee on Space Research

پاریس	مقر
۱۹۵۸	تاریخ تأسیس
۱۹۶۰	شروع عضویت ایران

۷ - مؤسسه بین‌المللی علوم اداری

7 - International Institute of Administrative Sciences

بروکسل	مقر
۱۹۳۰	تاریخ تأسیس
۱۹۵۸	شروع عضویت ایران

۸ - اتحادیه بین‌المللی سرطان

8 - International Union Against Cancer

ژنو	مقر
۱۹۳۵	تاریخ تأسیس
۱۹۶۲	شروع عضویت ایران

۹ - انجمن بین‌المللی جرم‌شناسی

9 - International Society for Criminology

پاریس	مقر
۱۹۳۴	تاریخ تأسیس
۱۹۵۹	شروع عضویت ایران

۱۰ - سازمان بین‌المللی زلزله‌شناسی

10 - International Association of Seismology and Physics of the Earth's Interior

استراسبورگ	مقر
۱۹۰۱	تاریخ تأسیس
۱۹۶۲	شروع عضویت ایران

۱۱ - اتحادیه بین‌المللی سازمان‌های رسمی مسافرتی (جهانگردی)

11 - International Union of Official Travel Organizations

پاریس	مقر
۱۹۲۵	تاریخ تأسیس
۱۹۶۲	شروع عضویت ایران

۱۲ - انجمن جهانی راهنمایان و پیش‌آهنگان دختر

12 - World Association of Girl Guides and Girl Scouts

لندن	مقر
۱۹۲۸	تاریخ تأسیس
۱۳۴۲	شروع عضویت ایران

۱۳ - مؤسسه بین‌المللی تئاتر (وابسته به یونسکو)

13 - International Theatre Institute

پاریس	مقر
۱۹۴۸	تاریخ تأسیس
۱۹۶۳	شروع عضویت ایران

۱۴ - شورای بین‌المللی موسیقی (وابسته به یونسکو)

14 - International Music Council

پاریس	مقر
۱۹۴۹	تاریخ تأسیس
۱۹۵۷	شروع عضویت ایران

- ۱۵ - شورای بین المللی شکار
 15 - International Hunting Council
 مقرر پاریس
 تاریخ تأسیس ۱۹۳۰
 شروع عضویت ایران ۱۹۵۶
- ۱۶ - اتحادیه بین المللی راه آهن
 16 - International Union of Railways
 مقرر پاریس
 تاریخ تأسیس ۱۹۲۲
 شروع عضویت ایران ۱۹۴۷
- ۱۷ - کنفرانس بین المللی راه آهن
 17 - International Railways Congress Association
 مقرر بروکسل
 تاریخ تأسیس ۱۸۸۴
 شروع عضویت ایران ۱۹۴۷
- ۱۸ - دفتر بین المللی تحقیقات و آزمایشها
 18 - Office for Research and Experiments
 مقرر اوترخت (هلند)
 تاریخ تأسیس ۱۹۵۰
 شروع عضویت ایران ۱۹۶۳
- ۱۹ - سازمان منطقه شرقی امور اداری
 19 - Eastern Regional Organization for Public Administration
 مقرر توکیو
 تاریخ تأسیس ۱۹۵۸
 شروع عضویت ایران ۱۹۶۳
- ۲۰ - کنفرانس جهانی نیرو
 20 - World Power Conference
 مقرر لندن
 تاریخ تأسیس ۱۹۲۴
 شروع عضویت ایران ۱۹۵۷

۲۱ - کمیسیون بین‌المللی آبیاری و زهکشی
21 - International Commission on Irrigation and Drainage

مقر	دهلی‌نوو
تاریخ تأسیس	۱۹۵۰
شروع عضویت ایران	۱۹۵۵

۲۲ - مجمع دائمی کنگره بین‌المللی راه
22 - Permanent International Association of Road Congress

مقر	پاریس
تاریخ تأسیس	۱۹۰۹
شروع عضویت ایران	۱۹۶۲

۲۳ - کمیته مبارزه با آفات از راه زیست‌شناسی
23 - International Committee for Biological Control

مقر	ژنو
تاریخ تأسیس	۱۹۵۵
شروع عضویت ایران	۱۹۶۰

۲۴ - اتحادیه بین‌المجالس
24 - Inter-Parliamentary Union

مقر	ژنو
تاریخ تأسیس	۱۸۸۹
شروع عضویت ایران	۱۹۵۲

۲۵ - انجمن بین‌المللی انتقال خون
25 - International Society of Blood Transfusion

مقر	پاریس
تاریخ تأسیس	۱۹۳۷
شروع عضویت ایران	۱۹۵۸

۲۶ - اتحادیه بین‌المللی انستیتوی بررسیهای جنگل
26 - International Union of Forest Research Organizations

مقر	سونیخ
تاریخ تأسیس	۱۸۹۰
شروع عضویت ایران	۱۹۵۹

۲۷ - اتحادیه بین‌المللی بنادر و لنگرگاهها

27 - International Association of Ports and Harbours

توکیو	مقر
۱۹۵۵	تاریخ تأسیس
۱۹۵۷	شروع عضویت ایران

۲۸ - شورای بین‌المللی ورزش و تربیت بدنی

28 - International Council of Physical Education and Sport

سونیخ	مقر
۱۹۵۶	تاریخ تأسیس
۱۹۵۶	شروع عضویت ایران

۲۹ - انجمن جهانی پیشاهنگان پسر

29 - Boy Scouts World Bureau

ژنو	مقر
۱۹۲۰	تاریخ تأسیس
۱۹۴۹	شروع عضویت ایران

۳۰ - کمیته بین‌المللی صلیب سرخ

30 - International Committee of the Red Cross

ژنو	مقر
۱۹۶۳	تاریخ تأسیس
۱۹۶۶	شروع عضویت ایران

۳۱ - اتحادیه انجمن‌های صلیب سرخ

31 - League of Red Cross Societies

ژنو	مقر
۱۹۱۹	تاریخ تأسیس
۱۹۴۶	شروع عضویت ایران

۳۲ - سازمان مسکن و برنامه‌ریزی منطقه شرقی آسیا

32 - East Asia Regional Organization for Planning and Housing

دهلی‌نو	مقر
۱۹۴۵	تاریخ تأسیس
۱۹۶۲	شروع عضویت ایران

۳۳ - سازمان پلیس بین‌المللی (انترپول)

33 - International Criminal Police Organization (Interpol)

پاریس	مقر
۱۹۲۳	تاریخ تأسیس
۱۹۴۶	شروع عضویت ایران

۳۴ - سازمان دفاع غیر نظامی

34 - International Civil Defence Organization

ژنو	مقر
۱۹۳۱	تاریخ تأسیس
۱۹۶۳	شروع عضویت ایران

۳۵ - اتحادیه بین‌المللی علوم زیست‌شناسی

35 - International Union of Biological Sciences

پاریس	مقر
۱۹۱۹	تاریخ تأسیس
	شروع عضویت ایران

۳۶ - آکادمی بین‌المللی پاتولوژی (انجمن بین‌المللی موزه‌علوم پزشکی)

36 - International Academy of Pathology (International Association of Medical Museums)

واشنگتن	مقر
۱۹۰۶	تاریخ تأسیس
۱۹۶۲	شروع عضویت ایران

۳۷ - فدراسیون بین‌المللی ستاره‌شناسی و ژئوفیزیک

37 - Federation of Astronomical and Geophysical Services

تورنتو (کانادا)	مقر
۱۹۶۵	تاریخ تأسیس
۱۹۶۰	شروع عضویت ایران

۳۸ - شورای بین‌المللی مدیریت علمی

38 - International Council for Scientific Management

ژنو	مقر
۱۹۲۶	تاریخ تأسیس
۱۹۴۶	تاریخ عضویت ایران

۳۹ - آکادمی بین‌المللی دیپلماتیک

39 - Academie Diplomatique Internationale

پاریس	مقر
۱۹۲۶	تاریخ تأسیس
۱۹۶۲	شروع عضویت ایران

۴۰ - اتحادیه بین‌المللی بیماریهای پوست و آمیزشی

40 - International Union against Venereal Diseases and the Treponematoses

پاریس	مقر
۱۹۲۳	تاریخ تأسیس
۱۹۶۲	شروع عضویت ایران

۴۱ - انجمن رفاه صنعتی

41 - Industrial Welfare Society

لندن	مقر
	تاریخ تأسیس
۱۹۶۳	شروع عضویت ایران

۴۲ - انجمن بین‌المللی چراغهای دریائی

42 - International Association of Maritime Signalization

ژنو	مقر
	تأسیس تاریخ
۱۹۵۷	شروع عضویت ایران

۴۳ - دفتر بین‌المللی بیماریهای واگیردار

43 - International Office of Spizootics

پاریس	مقر
۱۹۲۴	تاریخ تأسیس
۱۹۵۸	شروع عضویت ایران

۴۴ - اتحادیه بین‌المللی شرداریها

44 - International Municipalities Union

لاسه	مقر
	تاریخ تأسیس

- شروع عضویت ایران ۱۹۶۰
- ۴۵ - انجمن بین‌المللی حقوقدانان
45 - International Association of Lawyers
- مقرس
تاریخ تأسیس
شروع عضویت ایران
پاریس
۱۹۲۷
- ۴۶ - اتحادیه بین‌المللی حمل و نقل هوایی
46 - International Air Transport Association
- مقرس
تاریخ تأسیس
شروع عضویت ایران
ژنو - مونترال
۱۹۴۶
۱۹۵۷
- ۴۷ - فدراسیون بین‌المللی زنان حقوقدانان
47 - International Federation of Women Lawyers
- مقرس
تاریخ تأسیس
شروع عضویت ایران
استنبری
۱۹۴۴
۱۹۶۱
- ۳ - بعضی دیگر از سازمانهای بین‌المللی
- ۱ - سازمان بین‌المللی اندازمشناسی قانونی
- International Organisation of Legal Metrology
- مقرس
تاریخ تأسیس
تاریخ شروع عضویت ایران
پاریس
۱۲ اکتبر ۱۹۵۵
۳ سپتامبر ۱۹۵۹
- ۲ - دیوان دائمی داوری
2 - Permanent Court of Arbitration
- مقرس
تاریخ تأسیس
تاریخ شروع عضویت ایران
لاسه
۲۹ ژوئیه ۱۸۹۹
- ۳ - سازمان پیمان مرکزی
3 - Central Treaty Organisation
- مقرس
تاریخ تأسیس
آنکارا
۲۴ فوریه ۱۹۵۵

تاریخ شروع عضویت ایران ۱۹۵۵

۴ - شورای همکاری گمرکی

4 - Custom Cooperation Council

بروکسل	مقر
۱۵ دسامبر ۱۹۵۰	تاریخ تأسیس
۱۶ اکتبر ۱۹۵۹	تاریخ شروع عضویت ایران

۵ - دفتر بین‌المللی انتشار تعرفه‌های گمرکی

5 - International Union for the Publication of Custom Tariffs

بروکسل	مقر
۵ ژوئیه ۱۸۹۰	تاریخ تأسیس
۲۷ آوریل ۱۸۹۲	تاریخ شروع عضویت ایران

۶ - سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک)

6 - Organisation of the petroleum Exporting Countries (OPEC)

وین	مقر
۲۹۶۰	تاریخ تأسیس
۱۹۶۰	تاریخ شروع عضویت ایران

۷ - مؤسسه بین‌المللی یکنواخت کردن حقوق خصوصی

7 - International Institute for the Unification of Private Law (UNIDROIT)

رم	مقر
۲۰ آوریل ۱۹۲۶	تاریخ تأسیس
۱۰ دسامبر ۱۹۶۳	تاریخ شروع عضویت ایران

۸ - کمیته بین‌المللی پزشکی و داروسازی نظامی

8 - International Committee of Military Medicine and Pharmacy (ICMMP)

بروکسل	مقر
۲۱ ژوئیه ۱۹۲۱	تاریخ تأسیس
۱۷ ژانویه ۱۹۴۸	تاریخ شروع عضویت ایران

۹ - طرح کلمبو

9 - Colombo Plan Council for Technical Cooperation in South and South East Asia

- مقر
تاریخ تأسیس
تاریخ شروع عضویت ایران
۱۰ - دبیرخانه بین‌المللی خدمات داوطلبانه
- کلمبو
مه ۱۹۵۰
۴ مارس ۱۹۶۷
- 10 - International Secretariat for Volunteer Services (ISVS)
- مقر
تاریخ تأسیس
تاریخ شروع عضویت ایران
۱۱ - سازمان بین‌المللی استاندارد
- ژنو
۱ اکتبر ۱۹۶۲
- 11 - International Organisation for Standardization (I.O.S)
- مقر
تاریخ تأسیس
تاریخ شروع عضویت ایران
۱۲ - همکاری عمران منطقه‌ای
- لندن
۱ اکتبر ۱۹۴۶
۱۹۶۰
- 12 - Regional Cooperation for Development (RCD)
- مقر
تاریخ تأسیس
تاریخ شروع عضویت ایران
- تهران
۲۱ ژوئیه ۱۹۶۴
۲۱ ژوئیه ۱۹۶۴
- ممکن است تعداد دیگری از مؤسسات دولتی و غیردولتی ایران در
پاره‌ای از سازمانهای بین‌المللی دیگر عضویت داشته باشند که در این فهرست
منعکس نشده باشد.

ضمیمه شماره ۳

تاریخ برقراری روابط سیاسی و کنسولی ایران با سایر کشورهای جهان

- ۱ - آرژانتین
تأسیس سفارت شاهنشاهی در بوئنوس آیرس در سال
۱۳۱۴ (۱۹۳۵) تعطیل سفارت بعثت صرفه‌جویی در
فروردین ۱۳۱۶ (آوریل ۱۹۳۷) تعیین سفیر اکردیته
(مقیم ریودوژانیرو) از مرداد ۱۳۲۳ (ژوئیه ۱۹۴۳)
تأسیس مجدد سفارت اسفندماه ۱۳۳۴ (مارس ۱۹۵۶)
- ۲ - آلبانی
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۳/۳/۱۳۵۰ (۲۴ مه
۱۹۷۱) و تعیین سفیر اکردیته (مقیم رم) در تاریخ
۱۳۵۱/۲/۲۰ (۱۰ مه ۱۹۷۲)
- آلمان :
قبل از جنگ «بین‌المللی دوم» تأسیس سفارت شاهنشاهی
در برلن در سال ۱۲۶۴ (۱۸۸۵) - بعد از شروع جنگ
دوم روابط سیاسی دو کشور قطع شد.
- ۳ - جمهوری فدرال آلمان
تأسیس سرکنسولگری در اشتوتگارت در سال ۱۳۲۵
(۱۹۴۶) - تأسیس سفارت شاهنشاهی در کلن سال
۱۳۳۰ (۱۹۵۱)
- ۴ - جمهوری دموکراتیک
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۱/۹/۱۶ (۷
دسامبر ۱۹۷۲) - تأسیس سفارت در تاریخ ۱۳۵۲/۶/۲۰
آلمان

(۶ سپتامبر ۱۹۷۳)

- ۵- اتحاد جماهیر شوروی
تأسیس سفارت در سن پترزبورگ نزد دولت امپراطوری روسیه سال ۱۲۳۰ (۱۸۵۱) - شناسائی دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در سال ۱۲۹۹ (۱۹۲۰) و تعیین سفیر در تاریخ ۱۲/۸/۱۲۹۹ (۲۷ فوریه ۱۹۲۱)
- ۶ - اتریش
تأسیس سفارت شاهنشاهی دروین سال ۱۲۶۲ (۱۸۸۳) برقراری مجدد روابط سیاسی پس از جنگ دوم در اسفند ماه ۱۳۲۴ (مارس ۱۹۴۶) تأسیس مجدد سفارت شاهنشاهی دروین در بهمن ماه ۱۳۳۴ (فوریه ۱۹۵۶)
- ۷ - اتیوپی
اعزام سفیر فوق العاده به آدیس آبابا و سپس تعیین سفیر اکر دیته (مقیم جده) در خرداد ماه ۱۳۲۹ (ژوئن ۱۹۵۰) - تأسیس سفارت شاهنشاهی در آدیس آبابا فروردین ۱۳۴۱ (مارس ۱۹۶۱)
- ۸ - اردن هاشمی
تأسیس سفارت شاهنشاهی در عمان اسفند ۱۳۲۹ (مارس ۱۹۵۱)
- ۹ - اسپانیا
تأسیس سفارت شاهنشاهی در مادرید مهر ماه ۱۳۲۵ (اکتبر ۱۹۴۶)
- ۱۰ - استرالیا
تعیین سفیر اکر دیته (مقیم جا کارتا) آذر ماه ۱۳۴۹ (دسامبر ۱۹۷۰) - تأسیس سفارت شاهنشاهی در کانبرا در تاریخ ۱۵/۱۰/۱۳۵۱ (۵ ژانویه ۱۹۷۳) و اعزام نخستین سفیر بمقیم در تاریخ ۲۹/۱۰/۱۳۵۱ (۱۹ ژانویه ۱۹۷۳)
- ۱۱ - افریقای جنوبی
تأسیس سر کنسولگری شاهنشاهی در ژوهانسبورگ در تاریخ ۲۰/۸/۱۳۴۹ (۱۰ نوامبر ۱۹۷۰)
- ۱۲ - افریقای مرکزی
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۲۸/۱۲/۱۳۵۳ (۱۹ مارس ۱۹۷۵)

- ۱۳ - افغانستان - تأسیس سفارت شاهنشاهی در کابل در دیماه ۱۳۰۰ (ژانویه ۱۹۲۲)
- ۱۴ - اکوادور - برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۲/۴/۲۸ (۱۸ ژوئن ۱۹۷۳) تعیین سفیر اکردیته (مقیم کاراکاس) در تاریخ ۱۳۵۲/۷/۱۸ (۱۰ اکتبر ۱۹۷۳)
- ۱۵ - الجزایر - تأسیس سفارت شاهنشاهی در الجزیره در تاریخ ۱۳۴۳/۷/۱ (۲۳ سپتامبر ۱۹۶۴)
- ۱۶ - امارت عربی متحده - تأسیس سفارت در ابوظبی در تیرماه ۱۳۵۱ (ژوئیه ۱۹۷۲)
- ۱۷ - اندونزی - تأسیس سفارت شاهنشاهی در جا کارتا در اردیبهشت ماه ۱۳۳۰ (مه ۱۹۵۱) - تعطیل سفارت بعثت صرفه جوئی در دیماه همانسال (ژانویه ۱۹۵۲) و تعیین سفیر اکردیته (مقیم دهلی نو) - تأسیس مجدد سفارت در اردیبهشت ماه ۱۳۳۴ (مه ۱۹۵۵)
- ۱۸ - انگلستان - تأسیس سفارت شاهنشاهی در لندن سال ۱۲۳۰ (۱۸۵۱)
- ۱۹ - اوگاندا - برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۱۸ (۱۰ اکتبر ۱۹۷۴)
- ۲۰ - ایالات متحده آمریکا - تأسیس سفارت شاهنشاهی در واشنگتن سال ۱۲۶۵ (۱۸۸۶)
- ۲۱ - ایتالیا - تأسیس سفارت شاهنشاهی در رم سال ۱۲۷۵ (۱۸۹۶)
- ۲۲ - ایسلند - برقراری روابط سیاسی و تعیین سفیر اکردیته (مقیم استکهلم) در اردیبهشت ماه ۱۳۲۸ (مه ۱۹۴۹)
- ۲۳ - بحرین - برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۰/۶/۷ (۲۹ اوت ۱۹۳۱)

- ۱۹۷۱) - تاسیس سفارت شاهنشاهی درمنامه در تاریخ
۱۳۵۰/۹/۶ (۲۷ نوامبر ۱۹۷۱)
- ۲۴ - برزیل
تعیین سفیر اکردیته (مقیم بوئنوس آیرس) در مرداد
ماه ۱۳۱۴ (اوت ۱۹۳۵) - تاسیس سفارت شاهنشاهی
در ریودوژانیرو در مردادماه ۱۳۲۲ (اوت ۱۹۴۳)
- ۲۵ - برمه
برقراری روابط سیاسی و تعیین سفیر اکردیته (مقیم
دهلی نو) در تاریخ ۱۳۴۷/۵/۱۸ (۱۰ اوت ۱۹۶۸)
- ۲۶ - بلژیک
تاسیس سفارت شاهنشاهی در بروکسل سال ۱۲۶۸
(۱۸۸۹) - در مهرماه ۱۳۱۹ (اکتبر ۱۹۴۰) سفارت
بعثت وقوع جنگ تعطیل گردید. در تاریخ ۱۳۲۴/۷/۱۰
(۳ اکتبر ۱۹۴۵) سفارت شاهنشاهی در بروکسل
مجددا تاسیس شد.
- ۲۷ - بلغارستان
تعیین سفیر اکردیته (مقیم بوکارست) در سال ۱۲۸۰
(۱۹۰۱) - قطع روابط سیاسی در شهریورماه ۱۳۲۰
(سپتامبر ۱۹۴۱) بعثت وقوع جنگ - تجدید روابط
سیاسی پس از جنگ دوم و تعیین سفیر اکردیته
(مقیم بلگراد) در سال ۱۳۳۹ (۱۹۶۰) - تاسیس
سفارت شاهنشاهی در صوفیه در تاریخ ۱۳۵۱/۷/۱۰
(۲ اکتبر ۱۹۷۲)
- ۲۸ - بنگلادش
شناسائی و برقراری روابط سیاسی در سطح سفارت در
تاریخ ۱۳۵۲ / ۱۲/۳ (۲۲ فوریه ۱۹۷۴) -
تاسیس سفارت در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۱۶ (۶ ژوئن ۱۹۷۴)
- ۲۹ - برونڈی
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۳/۷/۲۸ (۲۰
اکتبر ۱۹۷۴)
- ۳۰ - پاکستان
تاسیس سفارت شاهنشاهی در کراچی، آبانماه ۱۳۲۶
(نوامبر ۱۹۴۷)

- ۳۱ - پاناما
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۸ (۲۷ فوریه ۱۹۷۵)
- ۳۲ - پرتغال
تعیین سفیر اکردیته (مقیم پاریس) مهرماه ۱۳۱۴ (اکتبر ۱۹۳۵)
- ۳۳ - پرو
برقراری روابط سیاسی در سطح سفارت در تاریخ ۱۳۵۲/۸/۲۹ (۲۰ نوامبر ۱۹۷۳)
- ۳۴ - تایلند
تعیین سفیر اکردیته (مقیم دهلی نو) در فروردین ماه ۱۳۳۵ (مارس ۱۹۵۶) تأسیس سفارت شاهنشاهی در بانکوک دیماه ۱۳۴۰ (ژانویه ۱۹۶۰)
- ۳۵ - ترکیه
تأسیس سفارت شاهنشاهی در استانبول سال ۱۲۳۰ (۱۸۵۱)
- ۳۶ - ترینیداد و توباگو
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۲/۶/۱۲ (۳ سپتامبر ۱۹۷۳) تعیین سفیر اکردیته (مقیم کاراکاس) در تاریخ ۱۳۵۲/۱۰/۱۵ (۶ نوامبر ۱۹۷۳)
- ۳۷ - تونس
تأسیس سفارت شاهنشاهی در تونس در تاریخ ۱۳۳۶/۸/۵ (۲۹ اکتبر ۱۹۵۷)
- ۳۸ - جامائیکا
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۲۹ (فوریه ۱۹۷۵)
- ۳۹ - چاد
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۱/۵/۱۰ (اول اوت ۱۹۷۲)
- ۴۰ - چکسلواکی
برقراری روابط سیاسی در سال ۱۳۰۴ (۱۹۲۵) - تأسیس سفارت شاهنشاهی در پراگ در آذرماه ۱۳۲۵ (دسامبر ۱۹۴۶)
- ۴۱ - چین
تأسیس سفارت شاهنشاهی در چونگ کینگ در شهریور ماه ۱۳۲۳ (سپتامبر ۱۹۴۴) - تعطیل سفارت شاهنشاهی

- درسال ۱۳۲۸ (۱۹۴۹) برقراری روابط سیاسی بین ایران و جمهوری خلق چین در تاریخ ۱۳۵۰/۵/۲۶ (۱۷ اوت ۱۹۷۱) - تأسیس سفارت شاهنشاهی در پکن در بهرماه سال ۱۳۵۰ (اکتبر ۱۹۷۱)
- ۴۲ - داهوسی
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۲۸ (۱۹ مارس ۱۹۷۵)
- ۴۳ - دانمارك
تعیین سفیر اکردیته (مقیم مسکو) درسال ۱۲۷۵ (۱۸۹۶) - تعیین سفیر اکردیته (مقیم استکهلم) درسال ۱۲۹۸ (۱۹۱۹) - تأسیس سفارت شاهنشاهی در کپنهاگ در تاریخ ۱۳۳۸/۱۲/۱ (۲۰ فوریه ۱۹۶۰)
- ۴۴ - رومانی
تأسیس سفارت شاهنشاهی در بوکارست درسال ۱۲۸۰ (۱۹۰۱)
- ۴۵ - زائیر
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۱/۱۱/۲۲ (۱۱ فوریه ۱۹۷۳) - تأسیس سفارت شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۲/۹/۱ (۲۲ نوامبر ۱۹۷۳)
- ۴۶ - زامبیا
برقراری روابط سیاسی در سطح سفارت در تاریخ ۱۳۵۲/۴/۲۱ (۱۲ ژوئیه ۱۹۷۳)
- ۴۷ - زلاندنو
برقراری روابط سیاسی و تعیین سفیر اکردیته در تاریخ ۱۳۵۲/۹/۲۲ (۱۳ دسامبر ۱۹۷۳)
- ۴۸ - ژاپن
تأسیس سفارت شاهنشاهی در توکیو در تیرماه ۱۳۰۹ (ژوئیه ۱۹۳۰)
- ۴۹ - سری لانکا
برقراری روابط سیاسی و تعیین سفیر اکردیته (مقیم کراچی) در بهمن ماه ۱۳۴۰ (فوریه ۱۹۶۰)
- ۵۰ - سنگاپور
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۲/۵/۱۵ (۶ اوت ۱۹۷۳) - تعیین سفیر اکردیته مقیم بانکوک در

۱۸/۱۰/۱۳۵۲ (۸ ژانویه ۱۹۷۴)

- ۵۱ - سنگال
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۲۳/۲/۱۳۵۰ (۱۲ مه ۱۹۷۱) - تأسیس سفارت شاهنشاهی در تاریخ ۳۰/۶/۱۳۵۰ (۲۱ سپتامبر ۱۹۷۱)
- ۵۲ - سوآزلند
تعیین سفیر اکردیته (مقیم ژوهانسبورگ) در تاریخ ۲۴/۹/۱۳۴۹ (۱۵ دسامبر ۱۹۷۰)
- ۵۳ - سوئد
برقراری روابط سیاسی در سال ۱۲۷۵ (۱۸۹۶) - تأسیس سفارت شاهنشاهی در استکهلم بهمن ماه ۱۲۹۸ (فوریه ۱۹۲۰)
- ۵۴ - سوریه
تأسیس سفارت شاهنشاهی در دمشق در آذرماه ۱۳۲۷ (دسامبر ۱۹۴۸)
- ۵۵ - سودان
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۲۴/۵/۱۳۵۱ (۱۵ اوت ۱۹۷۲) - تأسیس سفارت شاهنشاهی در تاریخ ۱۵/۹/۱۳۵۱ (۶ دسامبر ۱۹۷۲)
- ۵۶ - سوئیس
تأسیس سفارت شاهنشاهی در برن در دیماه ۱۳۹۷ (ژانویه ۱۹۱۹)
- ۵۷ - شیلی
تعیین سفیر اکردیته (مقیم بوئنوس آیرس) در مرداد ماه ۱۳۱۴ (اوت ۱۹۳۵)
- ۵۸ - صومالی
برقراری روابط سیاسی در سال ۱۳۴۱ (۱۹۶۱) - تأسیس سفارت شاهنشاهی ۷/۱۰/۱۳۵۱ / (۲۸ دسامبر ۱۹۷۲)
- ۵۹ - عراق
تأسیس سفارت شاهنشاهی در بغداد در تیرماه ۱۳۰۸ (ژوئیه ۱۹۲۹)
- ۶۰ - عربستان سعودی
تأسیس سفارت شاهنشاهی در جدّه در فروردین ماه ۱۳۰۹ (آوریل ۱۹۳۰)

- ۶۱ - عمان
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۴/۶/۱۳۵۰ (۲۶ اوت ۱۹۷۱) - تأسیس سفارت شاهنشاهی در مسقط در فروردین ماه ۱۳۵۱ (آوریل ۱۹۷۲)
- ۶۲ - فرانسه
تأسیس سفارت شاهنشاهی در پاریس در سال ۱۲۳۵ (۱۸۵۶)
- ۶۳ - فنلاند
برقراری روابط سیاسی و تعیین سفیر اکرديته (مقیم ورشو) پس از تأسیس سفارت شاهنشاهی در استکهلم در سال ۱۳۰۴ (۱۹۲۵)
- ۶۴ - فیلیپین
برقراری روابط سیاسی و تعیین سفیر اکرديته (مقیم توکیو) در مهرماه ۱۳۴۳ (اکتبر ۱۹۶۳)
- ۶۵ - قبرس
برقراری روابط سیاسی و تعیین سفیر اکرديته (مقیم بیروت) در تاریخ ۱۲/۲/۱۳۴۰ (۲ مه ۱۹۶۰)
- ۶۶ - قطر
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۲۴/۷/۱۳۵۰ (۱۶ اکتبر ۱۹۷۱) - تأسیس سفارت شاهنشاهی در دوحه در ۶/۹/۱۳۵۰ (۲۷ نوامبر ۱۹۷۱)
- ۶۷ - کاسرون
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۹/۱۲/۱۳۵۳ (۱۰ مارس ۱۹۷۵)
- ۶۸ - کانادا
تأسیس سفارت شاهنشاهی در اتاوا در تاریخ ۲۰/۱۲/۱۳۳۴ (۲۸ مارس ۱۹۵۶)
- ۶۹ - جمهوری کره
برقراری روابط سیاسی و تعیین سفیر اکرديته (مقیم توکیو) در تاریخ ۱۲/۵/۱۳۴۱ (۳ اوت ۱۹۶۱)
- ۷۰ - جمهوری دموکراتیک خلق کره
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۳۰/۲/۱۳۵۲ (۱۹ آوریل ۱۹۷۳) و تعیین سفیر اکرديته (مقیم پکن)
- ۷۱ - کنیا
برقراری روابط سیاسی در سطح سفارت در تاریخ ۱۲/۸/۱۳۵۰ (۳ نوامبر ۱۹۷۱) - تأسیس سفارت

- شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۵۱/۱۰/۲۸ (۱۸ ژانویه ۱۹۷۳)
- ۷۲ - کوبا - برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۲۱ (۱۰ فوریه ۱۹۷۵)
- ۷۳ - کویت - تأسیس سفارت شاهنشاهی در کویت در تاریخ ۱۳۴۰/۱۰/۲۲ (۱۲ ژانویه ۱۹۶۰)
- ۷۴ - گابون - برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۳/۹/۴ (۲۵ نوامبر ۱۹۷۴)
- ۷۵ - کامبیا - برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۳/۱۰/۱۶ (ژانویه ۱۹۷۵)
- ۷۶ - گانا - برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۳/۴/۳ (۲۴ ژوئن ۱۹۷۴)
- ۷۷ - کرانادا - برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۳/۸/۳۰ (۲۱ نوامبر ۱۹۷۴)
- ۷۸ - کینه - برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۰/۲/۶ (۲۶ آوریل ۱۹۷۱)
- ۷۹ - لائوس - برقراری روابط سیاسی و تعیین سفیر اکردیته (مقیم بانکوک) در تاریخ ۱۳۴۵/۶/۱ (۲۳ اوت ۱۹۶۶)
- ۸۰ - لبنان - تبدیل سرکنسولگری شاهنشاهی در بیروت به سفارت شاهنشاهی در تاریخ ۱۳۲۱/۶/۲۳ (۱۴ سپتامبر ۱۹۴۲)
- ۸۱ - لسوتو - تعیین سفیر اکردیته (مقیم ژوهانسبورگ) در تاریخ ۱۳۴۹/۹/۲۴ (۱۵ دسامبر ۱۹۷۰)
- ۸۲ - لوکزامبورگ - برقراری روابط سیاسی و تعیین سفیر اکردیته (مقیم

- بروکسل) مردادماه ۱۳۲۸ (اوت ۱۹۴۹)
- ۸۳ - لهستان
تأسیس سفارت شاهنشاهی در ورشو در تاریخ ۱۲۹۹/۹/۲۲
(۱۶ نوامبر ۱۹۲۰)
- ۸۴ - لیبی
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۴۵/۶/۱ (۲۳)
(اوت ۱۹۶۶)
- ۸۵ - مالاوی
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۰/۱/۱۶ (۵)
آوریل ۱۹۷۱) تعیین سفیر اکردیته (مقیم آدیس آبابا)
- ۸۶ - مالت
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۰/۱/۲۱ (۱۰)
آوریل ۱۹۷۱) - تعیین سفیر اکردیته مقیم لندن
- ۸۷ - مالزی
برقراری روابط سیاسی و تعیین سفیر اکردیته (مقیم
بانکوک) در تاریخ ۱۳۴۵/۶/۱ (۲۳ اوت ۱۹۶۶)
- ۸۸ - مجارستان
برقراری روابط سیاسی بین دو کشور در اردیبهشت ماه
۱۳۰۴ (مه ۱۹۲۵) تعیین سفیر اکردیته (مقیم رم)
قطع روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۲۰/۶/۳۱ (۲۲ سپتامبر
۱۹۴۱) بعثت وقوع جنگ جهانی، برقراری مجدد
روابط سیاسی و تعیین سفیر اکردیته (مقیم پراگ)
پس از خاتمه جنگ دوم جهانی تأسیس سفارت شاهنشاهی
در بوداپست در مردادماه ۱۳۴۸ (اوت ۱۹۶۹)
- ۸۹ - مصر
تبدیل سرکنسولگری ایران در قاهره به سفارت شاهنشاهی
در سال ۱۳۰۰ (۱۹۲۱)
- ۹۰ - مغرب
تأسیس سفارت شاهنشاهی ایران در رباط در تاریخ
۱۳۳۶/۸/۷ (۳۱ اکتبر ۱۹۵۷)
- ۹۱ - مغولستان
برقراری روابط سیاسی و تعیین سفیر اکردیته (مقیم مسکو)
در تاریخ ۱۳۵۰/۱۲/۲۵ (۱۶ مارس ۱۹۷۱)
- ۹۲ - مکزیک
برقراری روابط سیاسی و تعیین سفیر اکردیته (مقیم
واشنگتن) در سال ۱۲۷۸ (۱۸۹۹)

- ۹۳ - موریتانی
برقراری روابط سیاسی در سطح سفارت در تاریخ ۱۳۵۲/۸/۳
(۲۵ اکتبر ۱۹۷۳)
- ۹۴ - موریس
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۰/۷/۲ (۲۴
سپتامبر ۱۹۷۱)
- ۹۵ - نیال
تعیین سفیرا کردیته (مقیم دهلی نو) در تاریخ ۱۳۴۵/۶/۲۳
(۱۴ سپتامبر ۱۹۶۶)
- ۹۶ - نروژ
تعیین سفیرا کردیته در سال ۱۲۸۴ (۱۹۰۵) (مقیم
مسکو) و پس از تأسیس سفارت شاهنشاهی در استکهلم
در سال ۱۲۹۸ تعیین سفیرا کردیته (مقیم استکهلم) -
تأسیس سفارت شاهنشاهی در اسلودر تاریخ ۱۳۴۲/۱/۳۰
(۱۹ آوریل ۱۹۶۳)
- ۹۷ - نیجریه
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۲/۲/۵ (۲۵
آوریل ۱۹۷۳) - تعیین سفیر شاهنشاه آریامهر در لاگوس
در تاریخ ۱۳۵۲/۴/۳۰ (۲۱ ژوئیه ۱۹۷۳)
- ۹۸ - واتیکان
تأسیس سفارت شاهنشاهی در واتیکان در تاریخ
۱۳۳۲/۱۲/۱۷ (۸ مارس ۱۹۵۵)
- ۹۹ - ونزوئلا
از مرداد ۱۳۴۷ نماینده ایران در سازمان ملل بعنوان
سفیرا کردیته در کاراکاس تعیین شد. تأسیس سفارت
شاهنشاهی در کاراکاس در تاریخ ۱۳۵۱/۸/۲۶ (۱۷
نوامبر ۱۹۷۲)
- ۱۰۰ - جمهوری ویتنام
برقراری روابط سیاسی در سطح سفارت در سال ۱۳۴۲
(۱۹۶۳) و تعیین سفیرا کردیته (مقیم بانکوک)
- ۱۰۱ - جمهوری
دموکراتیک ویتنام
برقراری روابط در سطح سفارت در تاریخ ۱۳۵۲/۵/۱۳
(۴ اوت ۱۹۷۳)
- ۱۰۲ - هائیتی
برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۵۳/۶/۲۰ (۱۱
سپتامبر ۱۹۷۴)

- ۱۰۳ - هند - تأسیس سفارت شاهنشاهی در لاهه در سال ۱۲۸۱
(۱۹۰۲)
- ۱۰۴ - هند - تبدیل سرکنسولگری ایران در دهلی نو به سفارت شاهنشاهی
ایران در سال ۱۳۲۶ (۱۹۴۷)
- ۱۰۵ - هنگ کنگ - تأسیس سرکنسولگری در سال ۱۳۵۱ (۱۹۷۲)
ورود سرکنسول در تاریخ ۱۳۵۱/۹/۷ (۲۸ نوامبر
۱۹۷۲)
- ۱۰۶ - جمهوری عربی یمن - برقراری روابط سیاسی در تاریخ ۱۳۴۹/۶/۱۸ (۹ سپتامبر
۱۹۷۰) - تعیین سفیر اکردیته (مقیم جده) در
۱۳۵۰/۲/۱۳ (۳ آوریل ۱۹۷۱) - تأسیس سفارت
شاهنشاهی در صنعاء در تاریخ ۱۳۵۲/۳/۲۷ (۲۷ ژوئن
۱۹۷۳)
- ۱۰۷ - یوگسلاوی - تعیین سفیر اکردیته (مقیم بوکارست) در سال
۱۳۱۴ (۱۹۳۵) - تأسیس سفارت شاهنشاهی ایران
در بلغراد در تاریخ ۱۳۲۵/۲/۸ (۲۹ آوریل ۱۹۴۶)
- ۱۰۸ - یونان - برقراری روابط سیاسی و تعیین سفیر اکردیته (مقیم
استانبول) در سال ۱۲۴۰ (۱۸۶۱) - تأسیس سفارت
شاهنشاهی در آتن در تاریخ ۱۳۳۹/۳/۱ (۲۳ مه
۱۹۶۰)

